

แผนการจัดการความรู้ และนวัตกรรม

KM ACTION PLAN

กรมกิจการผู้สูงอายุ

ประจำปี พ.ศ. 2569

อธิบดี
รับที่ 897
วันที่ 7 มี.ย. 2569
เวลา 11.40 น.

ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านผู้สูงอายุ
รับที่ 231
วันที่ 1 มี.ย. 2569
เวลา 17:21 น.

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร โทร. ๐ ๒๖๕๙ ๖๘๗๑
ที่ พม ๐๔๐๖/๑๙๗ วันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๙

เรื่อง รายงานผลการประชุมเชิงปฏิบัติการยกระดับการจัดการความรู้และพิจารณาแผน KM ประจำปี ๒๕๖๙

เรียน อธิบดีกรมกิจการผู้สูงอายุ

๑. เรื่องเดิม

ตามหนังสือกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร (กพร.) ที่ พม ๐๔๐๖/๑๔๐ ลงวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๙ อธิบดีกรมกิจการผู้สูงอายุ ได้อนุมัติให้ กพร. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการยกระดับการจัดการความรู้และพิจารณาแผน KM ประจำปี ๒๕๖๙ ในวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๙ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น. ณ ห้องประชุมโป๊ยเซียน ๗๐๕ ทรีพีย์เจริณสุข กรมกิจการผู้สูงอายุ กรุงเทพมหานคร และผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ โปรแกรม Zoom โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขับเคลื่อนการจัดการความรู้และนวัตกรรม ของกรมกิจการผู้สูงอายุ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๙ พัฒนาความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการจัดการความรู้และนวัตกรรม เป็นการรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในองค์กรมาพัฒนาให้เป็นระบบให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้ และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ พร้อมทั้งเสริมสร้างแนวคิดในการพัฒนา การบูรณาการการเชื่อมโยงการจัดทำแผนการจัดการความรู้ และนวัตกรรมเพื่อขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติ สร้างสรรค์ผลผลิต/ผลลัพธ์ อย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ นั้น

๒. ข้อเท็จจริง

กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร (กพร.) ได้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการยกระดับการจัดการความรู้และพิจารณาแผน KM ประจำปี ๒๕๖๙ ตามวัน เวลา และสถานที่ดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๒.๑ การประชุมดังกล่าวมีนายโชคชัย วิเชียรชัยยะ อธิบดี กรมกิจการผู้สูงอายุ เป็นประธานเปิดการประชุม ผู้เข้าประชุมประกอบด้วย ผู้บริหาร ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่กรมกิจการผู้สูงอายุ จำนวน ๔๐ คน และผ่านระบบ Zoom จำนวน ๖๐ คน รวมจำนวนทั้งสิ้น ๑๐๐ คน โดยเชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้และนวัตกรรม (รศ.ดร.ชานนท์ โกมลมาลย์ และ ผศ.ดร.จิรพรรณ นฤภัทร) มาบรรยายให้ความรู้ในหัวข้อ “การจัดการความรู้และนวัตกรรม องค์กรภาครัฐ” และให้ทุกหน่วยงานในสังกัดกรมกิจการผู้สูงอายุ นำเสนอแผนการจัดการความรู้และนวัตกรรมของหน่วยงาน พร้อมทั้งได้รับข้อเสนอแนะและคำแนะนำจากวิทยากรในการจัดทำแผนฯ

๒.๒ วิทยากร ได้กล่าวบรรยายให้ความรู้พื้นฐานเรื่องการจัดการความรู้ KM ความหมายของการจัดการความรู้ ประโยชน์ของการจัดการความรู้ กระบวนการจัดการความรู้ และความสำคัญของการเผยแพร่องค์ความรู้สู่สาธารณะ

๒.๓ กอง/กลุ่มขึ้นตรงต่อผู้บริหาร ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ (ศพส.) ๑๒ แห่ง และศูนย์การเรียนรู้และฝึกอบรมด้านผู้สูงอายุ จังหวัดชลบุรี ได้ดำเนินการจัดทำแผนการจัดการความรู้และนวัตกรรม จำนวน ๒๐ แผน/องค์ความรู้ ดังนี้

ลำดับ...

ลำดับ	หน่วยงาน	เรื่ององค์ความรู้
1	ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ บ้านธรรมปกรณ์ (เชียงใหม่)	พินัยกรรมชีวิต “อายุให้มีความหมาย จากไปอย่างมีศักดิ์ศรี”
2	ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง	เกษตรปิ่นสุข เบิกบานแบบพอเพียง
3	ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุวสาณะเวศม์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	กิจกรรม แยก แลก เปลี่ยน 3R พิชิตขยะ
4	ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดปทุมธานี	Heal Jai Mental Health @ บ้านปทุมธานี
5	ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแค	การให้บริการผู้สูงอายุเพื่อเข้ารับบริการในสถาบัน
6	ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางละมุง จังหวัดชลบุรี	“ห้องสุขุปลายทาง : ห้องเตรียมความพร้อมการตาย ดี เพื่อคุณภาพชีวิตระยะท้ายของผู้สูงอายุ”
7	ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขอนแก่น	พลัง 4 อปท. สร้างสรรค์บริการ Day care 5 มิติ
8	ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัด นครพนม	ปิ่นสุข อัตลักษณ์ภูมิปัญญาสร้างรายได้
9	ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบุรีรัมย์	การพัฒนาแนวทางการประกอบอาชีพการมีงานทำ และรายได้ผู้สูงอายุ “บ้านบุรีรัมย์บุติก ปี 2”
10	ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุภูเก็ต	พัฒนาระบบการให้บริการพบแพทย์ทางไกล Telemedicine สูงวัยอุ่นใจใกล้แพทย์
11	ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดสงขลา	บ้านนี้มีฟอร์ม : พัฒนางาน ลดการใช้ดุลยพินิจ
12	ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านทักษิณ จังหวัดยะลา	e-office ลดใช้กระดาษบ้านทักษิณ : นวัตกรรมจัดการเอกสารสู่สำนักงานดิจิทัล
13	ศูนย์การเรียนรู้และฝึกอบรมด้านผู้สูงอายุจังหวัดชลบุรี	เกษียณไม่เหงา
14	กองยุทธศาสตร์และแผนงาน	SMART BUDGETING ขับเคลื่อนงบประมาณอย่างมี ยุทธศาสตร์
15	กองส่งเสริมสวัสดิการและคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุ	กลไกคุ้มครองช่วยเหลือผู้สูงอายุในพื้นที่ กรุงเทพมหานคร
16	กองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ	นักรบวงกร “หลักสูตรสูงวัยรู้ทันสื่อ”
17	กองบริหารกองทุนผู้สูงอายุ	กองทุนใส่ใจ จ่ายได้ไว ใกล้มือคุณ
18	สำนักงานเลขานุการกรม	ONE SYSTEM, ALL SUCCESS (ระบบเดียว ครบ ทุกความสำเร็จ)
19	กลุ่มตรวจสอบภายใน	ระบบคำนวณและกรอกแบบฟอร์มเบี้ยเลี้ยงอัตโนมัติ (EZ Claim - เบี้ยเลี้ยงง่ายแค่คลิก)
20	กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร	เส้นทางสู่องค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชน

๒.๔ ให้ทุกหน่วยงานดำเนินการขับเคลื่อนงานตามแผนการจัดการความรู้ ประจำปี ๒๕๖๙ ทั้งนี้ กพร. จะดำเนินการจัดกิจกรรม KM DAY เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในช่วงเดือนสิงหาคม ๒๕๖๙ และทุกหน่วยงานจะต้องรายงานผลการดำเนินงานให้ผู้บริหารและคณะทำงานฯ ในรอบ ๑๒ เดือน (๑ ตุลาคม ๒๕๖๘ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๙) และจัดทำสื่อเผยแพร่/One page/คู่มือ/คลิปวิดีโอ/E-book ฯลฯ ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ของเจ้าหน้าที่บุคลากร และกลุ่มเป้าหมาย เพื่อง่ายต่อการเข้าถึง และ การใช้งาน

๓. ข้อพิจารณา

กพร. พิจารณาแล้วเพื่อให้แผนการจัดการความรู้และนวัตกรรม ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๙ ของกรมกิจการผู้สูงอายุ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เห็นควรเสนอทำนอธิบดี กรมกิจการผู้สูงอายุ เพื่อโปรดพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนการจัดการความรู้และนวัตกรรม ของกอง/กลุ่มขึ้น ตรงต่อผู้บริหาร ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ (ศพส.) ๑๒ แห่ง และศูนย์การเรียนรู้และฝึกอบรม ด้านผู้สูงอายุ จังหวัดชลบุรี ตามข้อ ๒.๓ และมอบหมายหน่วยงานขับเคลื่อนแผนการจัดการความรู้ไปสู่ การปฏิบัติและรายงานผลตามข้อ ๒.๔ ต่อไป

๔. ข้อเสนอ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

- เห็นชอบ-ดำเนินการตามเสนอ.
- ดำเนินการตามระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด.

(นายไชยชัย วิเชียรชัยยะ)
อธิบดีกรมกิจการผู้สูงอายุ
๕ 7 เม.ย. 2569

(นายนิติเวท มีสงฆ์)
หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบบริหาร

(นางสาวกอบกุล กวังช้วน)
ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านผู้สูงอายุ

รายชื่อการจัดการความรู้และนวัตกรรม (KM) 2569

ลำดับ	หน่วยงาน	เรื่ององค์ความรู้
1	ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ บ้านธรรมปกรณ์ (เชียงใหม่)	พินัยกรรมชีวิต “อยู่ให้มีความหมาย จากไปอย่างมีศักดิ์ศรี”
2	ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง	เกษตรปันสุข เบิกบานแบบพอเพียง
3	ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุวสาณะเวศม์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	กิจกรรม แยก แลก เปลี่ยน 3R พิชิตขยะ
4	ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดปทุมธานี	Heal Jai Mental Health @ บ้านปทุมธานี
5	ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแค	การให้บริการผู้สูงอายุเพื่อเข้ารับบริการในสถาบัน
6	ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางละมุง จังหวัดชลบุรี	“ห้องสุขปลายทาง : ห้องเตรียมความพร้อมการตาย ดี เพื่อคุณภาพชีวิตระยะท้ายของผู้สูงอายุ”
7	ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขอนแก่น	พลัง 4 อปท. สร้างสรรค์บริการ Day care 5 มิติ
8	ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัด นครพนม	ปันสุข อัตลักษณ์ภูมิปัญญาสร้างรายได้
9	ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบุรีรัมย์	การพัฒนาแนวทางการประกอบอาชีพการมีงานทำ และรายได้ผู้สูงอายุ “บ้านบุรีรัมย์ยุค ปี 2”
10	ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุภูเก็ต	พัฒนาระบบการให้บริการพบแพทย์ทางไกล Telemedicine สูงวัยอุ่นใจใกล้แพทย์
11	ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดสงขลา	บ้านนี้มีฟอร์ม : พัฒนางาน ลดการใช้ดุลยพินิจ
12	ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านทักษิณ จังหวัดยะลา	e-office ลดใช้กระดาษบ้านทักษิณ : นวัตกรรมจัดการเอกสารสู่สำนักงานดิจิทัล
13	ศูนย์การเรียนรู้และฝึกอบรมด้านผู้สูงอายุจังหวัดชลบุรี	เกษียณไม่เหงา
14	กองยุทธศาสตร์และแผนงาน	SMART BUDGETING ขับเคลื่อนงบประมาณอย่างมี ยุทธศาสตร์
15	กองส่งเสริมสวัสดิการและคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุ	กลไกคุ้มครองช่วยเหลือผู้สูงอายุในพื้นที่ กรุงเทพมหานคร
16	กองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ	นักกระบวนกร “หลักสูตรสูงวัยรู้ทันสื่อ”
17	กองบริหารกองทุนผู้สูงอายุ	กองทุนใส่ใจ จ่ายได้ไว ใกล้มือคุณ
18	สำนักงานเลขานุการกรม	ONE SYSTEM, ALL SUCCESS (ระบบเดียว ครอบ ทุความสำเร็จ)
19	กลุ่มตรวจสอบภายใน	ระบบคำนวณและกรอกแบบฟอร์มเบี้ยเลี้ยงอัตโนมัติ (EZ Claim - เบี้ยเลี้ยงง่ายแค่คลิก)
20	กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร	เส้นทางสู่องค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชน

**การจัดการความรู้และนวัตกรรม ของกรมกิจการผู้สูงอายุ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569**

พินัยกรรมชีวิต “อยู่ให้มีความหมาย จากไปอย่างมีศักดิ์ศรี”

จัดทำโดย

ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านธรรมปกรณ์ (เชียงใหม่)

พินัยกรรมชีวิต “อยู่ให้มีความหมาย จากไปอย่างมีศักดิ์ศรี”

ที่มาขององค์ความรู้

เมื่อไทยเข้าสู่สังคมสูงวัยโดยสมบูรณ์ ปัญหาสำคัญคือการใช้เทคโนโลยีทางการแพทย์ยืดความตายเกินจำเป็น ขัดเจตจำนงผู้ป่วยและสร้างความทุกข์ทรมาน ศพส.บ้านธรรมปกรณ (เชียงใหม่) จึงจัดทำแผนจัดการความรู้ “พินัยกรรมชีวิต อยู่ให้มีความหมาย จากไปอย่างมีศักดิ์ศรี” โดยใช้พินัยกรรมชีวิตตามระบบ e-Living Will ของสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ ร่วมกับเครือข่ายสุขภาพ เพื่อให้ทีมสหวิชาชีพวางแผนการดูแลได้ถูกต้องสำหรับผู้สูงอายุที่ไม่สามารถตัดสินใจได้เอง จะมีการแต่งตั้งผู้แทนตัดสินใจและวางแผนดูแลร่วมกับคณะกรรมการจริยธรรม โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ว่าด้วยผู้ป่วยวาระสุดท้าย เพื่อเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ลดความทุกข์ และส่งเสริมให้ผู้รับบริการบรรลุมวาระสุดท้ายอย่างสงบตามเจตนารมณ์ล่วงหน้าที่เป็นรูปธรรม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและทัศนคติเชิงบวก ให้แก่ผู้รับบริการและญาติ
2. เพื่อพัฒนาสมรรถนะและทักษะของทีมสหวิชาชีพในการสื่อสารเรื่องวาระสุดท้ายของชีวิต และการดูแลแบบประคับประคองอย่างมีมาตรฐาน และเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
3. เพื่อจัดทำแนวทางการจัดทำพินัยกรรมชีวิตให้เป็นรูปธรรม

ประโยชน์ขององค์ความรู้

การนำพินัยกรรมชีวิตมาใช้ใน ศพส.บ้านธรรมปกรณ (เชียงใหม่) อย่างเป็นรูปธรรม ช่วยลดความวิตกกังวลและความทุกข์ทรมานจากการยืดชีวิตด้วยเทคโนโลยีที่เกินความจำเป็น ส่งผลให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีศักดิ์ศรีในวาระสุดท้ายพร้อมลดข้อขัดแย้งของครอบครัว อีกทั้งยังเป็นการยกระดับเจ้าหน้าที่และทีมสหวิชาชีพสู่การเป็นต้นแบบการดูแลแบบประคับประคองที่ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการรักษาที่ไม่ก่อประโยชน์ได้อย่างเป็นระบบ

แผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan)

1. การบ่งชี้ความรู้

: ประชุมเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ เพื่อกำหนดหัวข้อการจัดการความรู้ ปีงบประมาณ 2569

2. การสร้างและแสวงหาความรู้

: สำรวจและวิเคราะห์องค์ความรู้ที่จำเป็นต่อการจัดทำ พินัยกรรมชีวิต

3. การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ

: ประสานความร่วมมือโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ให้ความรู้การทำพินัยกรรมชีวิตตามระบบ e-Living Will ของสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติแก่บุคลากร

4. การประมวลและกลั่นกรองความรู้

: จัดทำร่างแนวทางการทำหนังสือแสดงเจตนาในวาระสุดท้ายของชีวิตผู้สูงอายุ และแบบประเมินความสามารถในการทำพินัยกรรมชีวิตของผู้สูงอายุ ศพส.บ้านธรรมปกรณ (เชียงใหม่) ร่วมกับโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่

5. การเข้าถึงความรู้

: บุคลากรนำพินัยกรรมชีวิตตามระบบ e-Living Will ไปปฏิบัติจริงกับผู้สูงอายุ
-ปรับปรุงแนวทางการทำหนังสือแสดงเจตนาในวาระสุดท้ายของชีวิตผู้สูงอายุ
-นำพินัยกรรมชีวิตเข้าสู่ระบบเวชระเบียนของโรงพยาบาล

6. การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้

: ถ่ายทอดองค์ความรู้ พินัยกรรมชีวิต “อยู่ให้มีความหมาย จากไปอย่างมีศักดิ์ศรี” ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ

7. การเรียนรู้

: แจกแนวทางการทำพินัยกรรมชีวิต

บทนำ

1. ปัญหา/สาเหตุ/ที่มาขององค์ความรู้

เมื่อประเทศไทยก้าวเข้าสู่การเป็นสังคมสูงวัยระดับสมบูรณ์เรียบร้อยแล้ว ส่งผลให้จำนวนผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงและผู้ป่วยระยะท้ายเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ปัญหาสำคัญในระบบสาธารณสุขคือการใช้เทคโนโลยีทางการแพทย์เพื่อยื้อกระบวนการตายเกินความจำเป็น ซึ่งขัดต่อเจตจำนงที่แท้จริงของผู้ป่วย ก่อให้เกิดความทุกข์ทรมานทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสร้างภาระแก่ครอบครัวรวมถึงงบประมาณของประเทศ อีกทั้งการขาดการวางแผนดูแลรักษาล่วงหน้าที่ชัดเจนมักนำไปสู่ความขัดแย้งในการตัดสินใจระหว่างญาติและทีมสหวิชาชีพ ส่งผลให้สิทธิในการจากไปอย่างมีศักดิ์ศรีถูกละเลย เพื่อตอบสนองต่อแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิต จึงได้นำหนังสือแสดงเจตนาในวาระสุดท้ายของชีวิตของสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติมาใช้ร่วมกับเครือข่ายสุขภาพ เพื่อให้ทีมสหวิชาชีพสามารถนำมาประกอบการวางแผนการดูแลรักษาได้อย่างถูกต้อง ด้วยเหตุผลดังกล่าว ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านธรรมปกรณ์ (เชียงใหม่) จึงได้มีการจัดทำแผนจัดการความรู้เรื่อง “พินัยกรรมชีวิต อยู่ให้มีความหมาย จากไปอย่างมีศักดิ์ศรี” เพื่อให้เกิดมาตรฐานการดูแลที่มุ่งเน้นการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ลดความทุกข์ทรมาน และส่งเสริมให้ผู้รับบริการสามารถบรรลุวาระสุดท้ายของชีวิตอย่างสงบตามเจตนารมณ์ที่แสดงไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นรูปธรรม

2. ประโยชน์ขององค์ความรู้ (ต่อผู้รับบริการ/ประชาชน/หน่วยงาน)

1. ผู้รับบริการลดความวิตกกังวลเกี่ยวกับความทุกข์ทรมานจากการยืดความตายด้วยเครื่องมือทางการแพทย์ที่เกินความจำเป็น ส่งผลให้ผู้รับบริการมีคุณภาพชีวิตที่ดีในช่วงวาระสุดท้าย อีกทั้งยังช่วยลดความขัดแย้งและภาระทางจิตใจของสมาชิกในครอบครัวในการตัดสินใจแทนผู้ป่วยในสภาวะวิกฤต

2. ยกระดับมาตรฐานการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านธรรมปกรณ์ (เชียงใหม่) ร่วมกับทีมสหวิชาชีพให้มีความเชี่ยวชาญในการสื่อสารและการดูแลแบบประคับประคองที่เป็นระบบ

3. ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ จากการยืดกระบวนการตายด้วยเทคโนโลยีทางการแพทย์เกินความจำเป็น

4. เป็นต้นแบบการดูแลผู้สูงอายุนระยะท้ายร่วมกับทีมสหวิชาชีพและเครือข่าย โดยการนำพินัยกรรมชีวิตมาใช้เป็นรูปธรรม

แบบฟอร์ม 1 กำหนดขอบเขต KM (KM Focus Areas)

ทำเครื่องหมาย หน้าข้อความที่มีความสอดคล้องกับองค์ความรู้ของท่าน

กำหนดขอบเขตการจัดการความรู้ (KM Focus Area)			
สอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์	สอดคล้องพันธกิจ	แก้ปัญหาในเรื่องใด	ประโยชน์ที่ได้
☒ พัฒนาศักยภาพ และเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย	☒ เตรียมความพร้อมทุกมิติเพื่อรองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ	1. ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลและการใช้เทคโนโลยีทางการแพทย์เพื่อยืดอกระบวนการตายในระยะท้ายโดยเปล่าประโยชน์	1.ยกระดับมาตรฐานการดูแลผู้สูงอายุของรัฐให้มีความเป็นสากลและเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
☐ พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก และขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ	☐ พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก รองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ	2. ลดปัญหาความเห็นที่ไม่ตรงกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว หรือระหว่างญาติกับทีมสหวิชาชีพ ในการรักษาในภาวะวิกฤต ซึ่งช่วยลดความรู้สึกลังเลของญาติหลังการตัดสินใจโดยใช้หนังสือแสดงเจตนาล่วงหน้าเป็นเครื่องมือยืนยันสิทธิตามกฎหมาย	2. เพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของทีมสหวิชาชีพ มีขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ทำให้การตัดสินใจวางแผนการรักษา ร่วมกับครอบครัวเป็นไปอย่างรวดเร็วและเป็นระบบ ลดความสับสนในสภาวะวิกฤต
☒ ส่งเสริมสวัสดิการ ค้ำครอง และพิทักษ์สิทธิเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทุกมิติ	☒ ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทุกมิติ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม	3. ลดปัญหาทีมแพทย์ไม่ทราบเจตนาารมณ์ของผู้ป่วยในขณะที่ผู้ป่วยหมดสติหรือไม่สามารถสื่อสารได้ จากการทำหนังสือแสดงเจตนาในวาระสุดท้ายของชีวิต ทำให้สามารถวางแผนการรักษาได้ทันทั่วทั้งที่และแม่นยำ	3. ตอบสนองความต้องการและสิทธิของผู้รับบริการที่ได้ รับการดูแลที่ตรงตามความปรารถนาในวาระท้าย ช่วยลดความทุกข์ทรมานจากการรักษาที่เกินความจำเป็น และรักษาศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามเจตนาารมณ์ที่ระบุไว้ในพินัยกรรมชีวิต
☒ เพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารองค์กรและพัฒนาองค์ความรู้แบบบูรณาการ	☒ บูรณาการระบบบริหารองค์กรและพัฒนาองค์ความรู้รองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ		4. ช่วยคุ้มครองบุคลากรและทีมสหวิชาชีพให้ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้องตามกฎหมายและจริยธรรมวิชาชีพ

			<p>5. ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งในส่วนของผู้ป่วยและงบประมาณภาครัฐ</p> <p>6. เป็นต้นแบบการดูแลผู้สูงอายุระยะท้ายร่วมกับทีมสหวิชาชีพและเครือข่าย โดยการนำพินัยกรรมชีวิตมาใช้อย่างเป็นรูปธรรม</p>
--	--	--	--

หมายเหตุ 1) การจัดการองค์ความรู้สามารถแก้ปัญหา เช่น ขาดงบประมาณ ผู้สูงอายุเข้าสถาน/รัฐดูแล การบริหารจัดการ บุคลากรจำกัด ขาดเทคโนโลยี
ขาดทรัพยากร ผู้สูงอายุขาดที่พึ่ง เป็นต้น

2) ประโยชน์ที่รับจากการจัดการองค์ความรู้ เช่น อำนวยความสะดวก ตอบสนองความต้องการ เป็นไปตามกฎ ระเบียบ ลดการใช้ทรัพยากร (คุ่มค่า/
ประหยัด) สามารถต่อยอดได้ เป็นต้นแบบงานด้านผู้สูงอายุ เป็นต้น

แบบฟอร์ม 2 การตัดสินใจเลือกขอบเขตการจัดการความรู้

เกณฑ์การกำหนดขอบเขต KM	ขอบเขตการจัดการความรู้ (KM Focus Area) ตามพันธกิจ			
	เตรียมความพร้อมทุกมิติ เพื่อรองรับสังคมสูงวัย คุณภาพ	พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก รองรับสังคมสูงวัย คุณภาพ	ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ทุกมิติ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม	บูรณาการระบบบริหาร องค์กรและพัฒนาองค์กร ความรู้รองรับสังคมสูงวัย คุณภาพ
	เกณฑ์การให้คะแนน คือ สอดคล้องมากที่สุด = 5, สอดคล้องมาก = 4, สอดคล้องปานกลาง = 3, สอดคล้องน้อย = 2, สอดคล้องน้อยที่สุด = 1, ไม่สอดคล้องเลย = 0			
1. สอดคล้องกับทิศทางและยุทธศาสตร์	5	5	5	5
2. ผู้บริหารให้การสนับสนุน	5	5	5	5
3. ปรับปรุงแล้วเห็นได้ชัดเจน/ประโยชน์ต่อ ผู้สูงอายุ	5	5	5	5
4. คนส่วนใหญ่ในองค์กรต้องการ	5	4	4	4
5. เป็นความรู้ที่ต้องจัดการอย่างเร่งด่วน	5	4	5	4
รวมคะแนน	25	23	24	23
รวมคะแนนทั้งหมด	95			
ผลรวมระดับคะแนน				
1. คะแนนรวมที่ 81 – 100 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับมากที่สุด				
2. คะแนนรวมที่ 61 – 80 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับมาก				
3. คะแนนรวมที่ 41 – 60 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับปานกลาง				
4. คะแนนรวมที่ 21 – 40 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับน้อย				
5. คะแนนรวมที่ 0 – 20 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับน้อยที่สุด				
***หากได้คะแนน ระดับปานกลาง - น้อยที่สุด ให้ทบทวนการนำเรื่องที่ท่านได้นำมาจัดทำองค์ความรู้ในปีถัดไป ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์กรม/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น				

แบบฟอร์ม 3 แผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan) : กระบวนการจัดการความรู้ (KM Process)

<p>หน่วยงาน : ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านธรรมปกรณ์ (เชียงใหม่)</p> <p>ชื่อองค์ความรู้ : พินัยกรรมชีวิต “อยู่ให้มีความหมาย จากไปอย่างมีศักดิ์ศรี”</p> <p>เป้าหมาย KM (Desired State) : เพื่อให้บุคลากรมีองค์ความรู้และทักษะในการสนับสนุนผู้รับบริการให้สามารถทำพินัยกรรมชีวิตได้อย่างถูกต้อง</p> <p>หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : ผู้สูงอายุได้รับการสร้างความเข้าใจและจัดทำพินัยกรรมชีวิตพร้อมทั้งได้รับการดูแลตามเจตนารมณ์จนถึงวาระสุดท้ายของชีวิต ร้อยละ 100</p>								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
1	การบ่งชี้ ความรู้	- ประชุมเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ เพื่อกำหนดหัวข้อ การจัดการความรู้ ปีงบประมาณ 2569	พ.ย.68-ม.ค. 69	- มีการจัดประชุม เจ้าหน้าที่เพื่อกำหนด หัวข้อการจัดการ ความรู้ ปี 2569 - มีประชุมบุคลากร แต่งตั้งคณะกรรมการ การจัดการความรู้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569	- กำหนดองค์ความรู้ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เรื่อง พินัยกรรมชีวิต “อยู่ให้มีความหมาย จากไปอย่างมีศักดิ์ศรี” - มีคณะกรรมการ จัดการความรู้และ นวัตกรรมประจำปี งบประมาณ พ.ศ. 2569	- รายงานประชุม ประจำเดือน - คำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการ ทำงานการจัดการ ความรู้และ นวัตกรรม ประจำปี งบประมาณ พ.ศ. 2569	-	- ทุกกลุ่ม/ฝ่าย - คณะทำงาน
2	การสร้างและ แสวงหา ความรู้	- สสำรวจและวิเคราะห์ องค์ความรู้ที่จำเป็นต่อ การจัดทำ พินัยกรรมชีวิต	ธ.ค.68-ม.ค. 69	- มีจำนวนองค์ความรู้ ที่เกี่ยวข้องในการ ทำพินัยกรรมชีวิต	- มีจำนวนองค์ความรู้ที่ เกี่ยวข้องในการทำ พินัยกรรมชีวิต ประกอบด้วย ข้อ กฎหมายสิทธิผู้ป่วย แนวทางการคุ้มครอง สิทธิผู้สูงอายุ และระบบ สารสนเทศ e-Living Will	- เอกสารชุด องค์ความรู้ในการ ทำพินัยกรรมชีวิต -หนังสือแสดง เจตนาฯ แบบ อิเล็กทรอนิกส์	-	- กลุ่มส่งเสริม - คณะทำงาน

ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
หน่วยงาน : ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านธรรมปกรณ์ (เชียงใหม่) ชื่อองค์ความรู้ : พินัยกรรมชีวิต “อยู่ให้มีความหมาย จากไปอย่างมีศักดิ์ศรี” เป้าหมาย KM (Desired State) : เพื่อให้บุคลากรมีองค์ความรู้และทักษะในการสนับสนุนผู้รับบริการให้สามารถทำพินัยกรรมชีวิตได้อย่างถูกต้อง หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : ผู้สูงอายุได้รับการสร้างความเข้าใจและจัดทำพินัยกรรมชีวิตพร้อมทั้งได้รับการดูแลตามเจตนาารมณ์จนถึงวาระสุดท้ายของชีวิต ร้อยละ 100								
3	การจัดความรู้ให้เป็นระบบ	- ประสานความร่วมมือโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ให้ความรู้การทำพินัยกรรมชีวิตตามระบบ e-Living Will ของสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติแก่บุคลากร	ธ.ค. 68 - ก.พ 69	- บุคลากรมีความรู้และทักษะในการทำพินัยกรรมชีวิตของสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ	- บุคลากรมีความรู้และทักษะในการทำพินัยกรรม ฯ และดำเนินการทำได้ถูกต้อง	- หนังสือแสดงเจตนา ฯ แบบเอกสาร - ระบบ e-Living Will ของสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ	-	- กลุ่มส่งเสริม - คณะทำงาน
4	การประมวลและกลั่นกรองความรู้	- ประสานโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่จัดประชุมจัดทำร่างแนวทางการทำหนังสือแสดงเจตนาในวาระสุดท้ายของชีวิตผู้สูงอายุ ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านธรรมปกรณ์ (เชียงใหม่)	ธ.ค.68 - ก.พ 69	- มีร่างแนวทางการทำหนังสือแสดงเจตนาในวาระสุดท้ายของชีวิตผู้สูงอายุ ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านธรรมปกรณ์ (เชียงใหม่)	- ร่างแนวทางการทำหนังสือแสดงเจตนาในวาระสุดท้ายของชีวิตผู้สูงอายุ ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านธรรมปกรณ์ (เชียงใหม่)	- หนังสือเชิญประชุม - หนังสือแสดงเจตนา ฯ แบบเอกสาร - แนวทางการประเมินความสามารถ ในการทำพินัยกรรมชีวิตของผู้สูงอายุ ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้าน	-	- กลุ่มส่งเสริม - คณะทำงาน

หน่วยงาน : ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านธรรมปกรณ์ (เชียงใหม่)

ชื่อองค์ความรู้ : พินัยกรรมชีวิต “อยู่ให้มีความหมาย จากไปอย่างมีศักดิ์ศรี”

เป้าหมาย KM (Desired State) : เพื่อให้บุคลากรมีองค์ความรู้และทักษะในการสนับสนุนผู้รับบริการให้สามารถทำพินัยกรรมชีวิตได้อย่างถูกต้อง

หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : ผู้สูงอายุได้รับการสร้างความเข้าใจและจัดทำพินัยกรรมชีวิตพร้อมทั้งได้รับการดูแลตามเจตนาารมณ์จนถึงวาระสุดท้ายของชีวิต ร้อยละ 100

ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
						ธรรมปกรณ์ (เชียงใหม่) - ร่างแนวทางการ ทำหนังสือแสดง เจตนาในวาระ สุดท้ายของชีวิต ผู้สูงอายุ ศูนย์พัฒนาการจัด สวัสดิการสังคม ผู้สูงอายุบ้านธรรม ปกรณ์ (เชียงใหม่) - หนังสือแต่งตั้ง ผู้แทนในการ ตัดสินใจด้านการ รักษาพยาบาลของ ผู้สูงอายุ		

<p>หน่วยงาน : ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านธรรมปกรณ์ (เชียงใหม่)</p> <p>ชื่อองค์ความรู้ : พินัยกรรมชีวิต “อยู่ให้มีความหมาย จากไปอย่างมีศักดิ์ศรี”</p> <p>เป้าหมาย KM (Desired State) : เพื่อให้บุคลากรมีองค์ความรู้และทักษะในการสนับสนุนผู้รับบริการให้สามารถทำพินัยกรรมชีวิตได้อย่างถูกต้อง</p> <p>หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : ผู้สูงอายุได้รับการสร้างความเข้าใจและจัดทำพินัยกรรมชีวิตพร้อมทั้งได้รับการดูแลตามเจตนาารมณ์จนถึงวาระสุดท้ายของชีวิต ร้อยละ 100</p>								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
5	การเข้าถึง ความรู้	<ul style="list-style-type: none"> - บุคลากรนำพินัยกรรมชีวิตตามระบบ e-Living Will ของสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติไปปฏิบัติจริงกับผู้สูงอายุ - ประชุมปรับปรุงแนวทางการทำหนังสือแสดงเจตนาในวาระสุดท้ายของชีวิตผู้สูงอายุ ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ บ้านธรรมปกรณ์ (เชียงใหม่) 	<p>ม.ค.-ส.ค.</p> <p>69</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้สูงอายุได้ทำพินัยกรรมชีวิตอย่างถูกต้อง 	<ul style="list-style-type: none"> - บุคลากรสามารถให้คำปรึกษาและนำพินัยกรรมชีวิตไปปฏิบัติจริงกับผู้สูงอายุได้ตามมาตรฐาน 	<ul style="list-style-type: none"> - แนวทางการประเมินความสามารถในการทำพินัยกรรมชีวิตของผู้สูงอายุ ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านธรรมปกรณ์ (เชียงใหม่) - หนังสือแสดงเจตนา ฯ - เอกสารการวางแผนการดูแลล่วงหน้าสำหรับผู้ป่วยที่ไม่สามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเองฯ 	-	<ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มส่งเสริม - คณะทำงาน

หน่วยงาน : ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านธรรมปกรณ์ (เชียงใหม่) ชื่อองค์ความรู้ : พินัยกรรมชีวิต “อยู่ให้มีความหมาย จากไปอย่างมีศักดิ์ศรี” เป้าหมาย KM (Desired State) : เพื่อให้บุคลากรมีองค์ความรู้และทักษะในการสนับสนุนผู้รับบริการให้สามารถทำพินัยกรรมชีวิตได้อย่างถูกต้อง หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : ผู้สูงอายุได้รับการสร้างความเข้าใจและจัดทำพินัยกรรมชีวิตพร้อมทั้งได้รับการดูแลตามเจตนาารมณ์จนถึงวาระสุดท้ายของชีวิต ร้อยละ 100								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
6	การแบ่งปัน แลกเปลี่ยน ความรู้	- ถ่ายทอดองค์ความรู้ พินัยกรรมชีวิต “อยู่ให้มีความ หมาย จากไปอย่าง มีศักดิ์ศรี”ระหว่าง หน่วยงานต่าง ๆ	ส.ค. 69	- ได้เข้าร่วมถ่ายทอด องค์ความรู้ กิจกรรม KM เพื่อการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้	- บุคลากรได้เข้าร่วม กิจกรรม KM DAY ถ่ายทอดองค์ความรู้	- เอกสารการเข้า ร่วมกิจกรรม	-	- กลุ่มส่งเสริม - คณะทำงาน
7	การเรียนรู้	- แจ้างแนวทางการทำ หนังสือแสดงเจตนาใน วาระสุดท้ายของชีวิต ผู้สูงอายุ ศูนย์พัฒนาการ จัดสวัสดิการสังคม ผู้สูงอายุบ้านธรรมปกรณ์ (เชียงใหม่)	ก.ย. 69	- มีแจ้างแนวทางการ ทำหนังสือแสดง เจตนาในวาระสุดท้าย ของชีวิต ผู้สูงอายุ ศูนย์พัฒนาการจัด สวัสดิการสังคม ผู้สูงอายุบ้านธรรม ปกรณ์ (เชียงใหม่)	- มีการใช้องค์ความรู้ เป็นส่วนหนึ่งของงาน และพัฒนาให้เกิด ประสบการณ์ใหม่อยู่ เสมอ	- เอกสาร ประกอบการ ประชุม - การประเมินผล	-	- ทุกกลุ่ม/ฝ่าย - คณะทำงาน

ลายมือชื่อ

(นางสาวอภิรชญา ชัยติกุล)

 ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ
 บ้านธรรมปกรณ์ (เชียงใหม่)
 ผู้ทบทวน/เสนอแผน

การจัดการความรู้และนวัตกรรม ของกรมกิจการผู้สูงอายุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

เกษตรปิ่นสุข เบิกบานแบบพอเพียง

จัดทำโดย

ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง

ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ จังหวัดลำปาง เล็งเห็นความสำคัญในการเปลี่ยนพื้นที่รกร้าง ว่างเปล่า เป็นพื้นที่เกษตรป็นสุข ภายใต้โครงการ บ้านนี้มีรัก ปลูกผักกินเอง เพื่อให้ผู้สูงอายุได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ลดภาวะถดถอยของร่างกาย เปลี่ยนภาระ ให้เป็นพลัง และยังเป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการทำอาชีพเกษตรของผู้สูงอายุ ผลผลิตที่ได้จากการปลูกผักปลอดสารพิษ สามารถนำมาใช้ประกอบอาหารประจำวัน เพื่อลดค่าใช้จ่าย และยังเป็นการสร้างรายได้ให้กับผู้สูงอายุ จากการนำผลผลิตที่ได้นำไปจำหน่ายในตลาด ซึ่งเป็นไปตามนโยบาย “ลดรายจ่าย สร้างรายได้ ไร้ตำราชีวิต”

+ ประวัติการดำเนินงาน

- ภาวะถดถอยของวัย (Physical & Mental Decline) ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เผชิญกับภาวะซึมเศร้าจากการรู้สึกตัวตนเองเป็นภาระ (Dependent) ขาดเป้าหมายในการตื่นนอนแต่ละวัน องค์ความรู้จึงเกิดขึ้นเพื่อเปลี่ยน "ภาระ" ให้เป็น "พลัง" (Active Ageing)
- ช่องว่างของภูมิปัญญาท้องถิ่น (Erosion of Local Wisdom)
- ข้อจำกัดด้านพื้นที่และงบประมาณ
- ความต้องการความมั่นคงทางอาหาร เพื่อให้ผู้สูงอายุภายในสถาบันได้รับประทานผักที่ปลอดภัย ลดสารเคมีตกค้าง และลดภาระค่าใช้จ่ายด้านอาหาร ในหน่วยงาน

ทางใจ ทางสังคม

ทางกาย

+ ประโยชน์ต่อผู้รับบริการ

ต้นแบบ การเรียนรู้

+ ประโยชน์ต่อประชาชน

การแบ่งปัน ความเข้าใจ เรื่องผู้สูงอายุ

+ ประโยชน์ต่อหน่วยงานและองค์กร

- การเพิ่มประสิทธิภาพองค์กร
- การบริหารทรัพยากร
- ภาพลักษณ์องค์กร ยกระดับศูนย์ฯ ให้เป็น "ศูนย์เรียนรู้ที่มีชีวิต" (Living Learning Center)

+ แผนการจัดการความรู้

- การสำรวจและจำแนก "ทุนความรู้" ด้านการเกษตร ที่มีอยู่และสำรวจ "ปราชญ์ผู้สูงอายุ" ทั้งในสถาบันและในชุมชน

- เชิญปราชญ์ชาวบ้านหรือเจ้าหน้าที่เกษตรร่วมแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และเทคนิคต่างๆ

- การคัดแยกและจัดหมวดหมู่ความรู้ + การสำรวจและออกแบบพื้นที่
- ภาດีเครือข่ายการดำเนินงาน

- + การลงมือทำแบบพอเพียง เรียนรู้เกษตรปลอดสาร
- + วิชาการชุมชน + ศูนย์ฯ มอ. ไหมเจลิมาพระเกียรติฯ
- + การดูแล บำรุง รักษา
- + คณะผู้มีจิตศรัทธา เชียงใหม่
- + เก็บเกี่ยว แบ่งปัน และสร้างมูลค่า

จัดทำโดย ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ จังหวัดลำปาง กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

บทนำ

1. ปัญหา/สาเหตุ/ที่มาขององค์ความรู้

ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง โดยกรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีภารกิจให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาทางสังคมในเขตพื้นที่ 8 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดลำปาง จังหวัดตาก จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดสุโขทัย จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดพิจิตร จังหวัดเพชรบูรณ์ และจังหวัดพะเยา ภายใต้การขับเคลื่อนงาน 4 ภารกิจ ได้แก่ ศูนย์การจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุแบบสถาบัน ศูนย์การจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในชุมชน ศูนย์การเรียนรู้และให้คำปรึกษาด้านผู้สูงอายุ และ ศูนย์บริการข้อมูลด้านผู้สูงอายุ เนื่องจากพื้นที่ภายในศูนย์มีจำนวน 22 ไร่ ทำให้มีพื้นที่ว่าง จึงเล็งเห็นความสำคัญในการเปลี่ยนพื้นที่รกร้าง ว่างเปล่า เป็นพื้นที่เกษตรป็นสุข ภายใต้โครงการ บ้านนี้มีรัก ปลูกผักกินเอง เพื่อให้ผู้สูงอายุได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ลดภาวะถดถอยของร่างกาย เปลี่ยนภาวะ ให้เป็นพลัง และยังใช้เป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการทำอาชีพเกษตรของผู้สูงอายุ ผลผลิตที่ได้จากการปลูกผักปลอดสารพิษ สามารถนำมาใช้ประกอบอาหารประจำวัน เพื่อลดค่าใช้จ่าย และยังเป็นการสร้างรายได้ให้กับผู้สูงอายุ จากการนำผลผลิตที่ได้นำไปจำหน่ายในตลาด ซึ่งเป็นไปตามนโยบาย “ลดรายจ่าย สร้างรายได้ ไร้สารสืชีวิต” จึงก่อให้เกิดเป็นองค์ความรู้ "เกษตรป็นสุข เบิกบานแบบพอเพียง" ไม่ได้เกิดจากวิชาการเพียงอย่างเดียว แต่เกิดจากสภาวะจริงในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง ดังนี้:

- **ภาวะถดถอยของวัย (Physical & Mental Decline):** ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เผชิญกับภาวะซึมเศร้า จากการรู้สึกรู้ว่าตนเองเป็นภาระ (Dependent) ขาดเป้าหมายในการตื่นนอนแต่ละวัน องค์ความรู้นี้ จึงเกิดขึ้นเพื่อเปลี่ยน "ภาระ" ให้เป็น "พลัง" (Active Ageing)
- **ช่องว่างของภูมิปัญญาท้องถิ่น (Erosion of Local Wisdom):** ในพื้นที่ภูมิปัญญาการเกษตร ล้าหนาเริ่มสูญหายไปพร้อมกับวัยของผู้สูงอายุ หากไม่มีการจัดการความรู้ (KM) สิ่งเหล่านี้จะตายไปพร้อมกับตัวบุคคล
- **ข้อจำกัดด้านพื้นที่และงบประมาณ:** ศูนย์ฯ มีพื้นที่กว้างขวาง (22 ไร่) หากจัดการไม่ดีจะเป็นภาระด้านการบำรุงรักษา การสร้างองค์ความรู้เรื่องการจัดการพื้นที่เกษตรที่เหมาะสมกับร่างกายของผู้สูงอายุ (Elderly-friendly Farming) จึงเป็นสิ่งจำเป็น
- **ความต้องการความมั่นคงทางอาหาร:** เพื่อให้ผู้สูงอายุภายในสถาบันได้รับประทานผักที่ปลอดภัย ปลอดสารเคมีตกค้าง และลดภาระค่าใช้จ่ายด้านอาหารในหน่วยงาน

2. ประโยชน์ขององค์ความรู้ (ต่อผู้รับบริการ/ประชาชน/หน่วยงาน)

ต่อผู้รับบริการ (ผู้สูงอายุในสถาบัน)

ทางกาย: เป็นการทํากายภาพบำบัดผ่านการเคลื่อนไหวที่เป็นธรรมชาติ ช่วยชะลอความเสื่อมของกล้ามเนื้อและข้อต่อ

ทางใจ: สร้างความสุขและความภาคภูมิใจเมื่อเห็นผลผลิตเจริญเติบโต และความเบิกบานที่ได้เป็น "ผู้ให้" (ปันสุข) มากกว่าเป็นผู้รับเพียงอย่างเดียว

ทางสังคม: เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มผู้สูงอายุและเจ้าหน้าที่ศพส.ลำปาง ลดความโดดเดี่ยวผ่านการทํางานร่วมกันในแปลงเกษตร

ต่อประชาชน

ต้นแบบการเรียนรู้: ประชาชน สามารถเข้ามาศึกษาดูงานเพื่อนำไปปรับใช้กับผู้สูงอายุที่บ้าน

การแบ่งปัน : ผลผลิตที่เหลือจากการบริโภคในศูนย์ฯ ถูกนำไปแบ่งปันให้ชุมชน สร้างสายสัมพันธ์อันดีระหว่างหน่วยงานรัฐและชาวบ้าน

ความเข้าใจเรื่องผู้สูงอายุ: ทำให้สังคมเห็นว่าผู้สูงอายุคือ "ทุนทางสังคม" (Social Capital) ที่มีค่า ไม่ใช่กลุ่มเปราะบางที่ต้องรอความช่วยเหลือเพียงอย่างเดียว

ต่อหน่วยงาน (ศพส. จังหวัดลำปาง)

การเพิ่มประสิทธิภาพองค์กร: บุคลากร 4 กลุ่มงาน (บริหาร, ส่งเสริม, คุ้มครอง, วิชาการ) มีเครื่องมือและแนวทางที่ชัดเจนในการจัดกิจกรรม ไม่ต้องเริ่มนับหนึ่งใหม่ทุกปี

การบริหารทรัพยากร: พื้นที่ 22 ไร่ถูกใช้ประโยชน์อย่างเต็มศักยภาพ (Space Optimization) และลดค่าใช้จ่ายวัตถุดิบประกอบอาหาร

ภาพลักษณ์องค์กร: ยกกระดับศูนย์ฯ ให้เป็น "ศูนย์เรียนรู้ที่มีชีวิต" (Living Learning Center) ในระดับภูมิภาค

แบบฟอร์ม 1 กำหนดขอบเขต KM (KM Focus Areas)

ทำเครื่องหมาย หน้าข้อความที่มีความสอดคล้องกับองค์ความรู้ของท่าน

กำหนดขอบเขตการจัดการความรู้ (KM Focus Area)			
สอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์	สอดคล้องพันธกิจ	แก้ปัญหาในเรื่องใด	ประโยชน์ที่ได้
☐ พัฒนาศักยภาพ และเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย	☐ เตรียมความพร้อมทุกมิติเพื่อรองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ	<p>แก้ปัญหาสุขภาพจิต: แก่ภาวะ "ความเหงาและโรคซึมเศร้า" ในผู้สูงอายุที่ต้องห่างไกลครอบครัว โดยใช้ธรรมชาติบำบัดช่วยลดความเครียดและความวิตกกังวล</p> <p>แก่ภาวะติดเตียง/ติดบ้าน ป้องกันความเสี่ยงของมวลกล้ามเนื้อ (Sarcopenia) ผ่านกิจกรรมการเดินและการใช้มือหยิบจับในแปลงเกษตร ซึ่งเป็นการออกกำลังกายเบาๆ ที่สม่ำเสมอ</p> <p>แก้ปัญหาความรู้สึกไร้ค่า : แก้ไขความรู้สึกว่าตนเองเป็นภาระสังคม เปลี่ยนบทบาทจาก "ผู้รับสวัสดิการ" มาเป็น "ผู้ผลิต" และ "ผู้ให้" (ปันสุข)</p>	<p>ด้านการบริหารจัดการหน่วยงาน สร้างมาตรฐานการทำงาน : เจ้าหน้าที่ทั้ง 4 กลุ่มงาน จะมีคู่มือการทำงานที่ชัดเจน ไม่ว่าใครจะย้ายมาใหม่ก็สามารถสานต่อกิจกรรมเกษตรปันสุขได้ทันทีโดยไม่ต้องลองผิดลองถูก</p> <p>การเชื่อมโยงภารกิจ: ช่วยให้ฝ่ายส่งเสริมศักยภาพและฝายนโยบายและวิชาการทำงานสอดคล้องกัน โดยใช้ตัวชี้วัดความสุขของผู้สูงอายุเป็นเป้าหมายร่วมกัน</p> <p>การจัดการพื้นที่ 22 ไร่: เปลี่ยนพื้นที่รกร้างหรือทุ่งหญ้าให้กลายเป็น "พื้นที่สวัสดิการเชิงรุก" ที่สร้างผลผลิตจริง</p>
☐ พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก และขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ	☐ พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก รองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ		
☒ ส่งเสริมสวัสดิการ ค้ำครอง และพิทักษ์ สิทธิเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทุกมิติ	☒ ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทุกมิติ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม		
☐ เพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารองค์กรและพัฒนาองค์ความรู้แบบบูรณาการ	☐ บูรณาการระบบบริหารองค์กรและพัฒนาองค์ความรู้รองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ		

		<p>แก้ปัญหาค่าครองชีพและ สารเคมี: ลดความเสี่ยงจากการ บริโภคผักที่มีสารเคมีปนเปื้อนจาก ตลาด และลดภาระงบประมาณ ค่าอาหารภายในศูนย์ฯ</p>	<p>ด้านตัวผู้สูงอายุและชุมชน การสืบทอดภูมิปัญญา : ความรู้ เรื่องเกษตรล้าหน้าที่ถูกบันทึกไว้ จะถูกส่งต่อสู่คนรุ่นหลังหรือ อาสาสมัครที่เข้ามาช่วยงานใน ศูนย์ฯ ไม่ให้สูญหายไป</p> <p>เครือข่ายความร่วมมือใน 8 จังหวัด: เมื่อมีความรู้ที่ชัดเจน ศูนย์ฯ ถ้าบางสามารถขยายผล เป็นโมเดลต้นแบบให้ชุมชนในเขต รับผิดชอบนำไปใช้จัดการผู้สูงอายุ ในระดับท้องถิ่นได้</p> <p>ความภาคภูมิใจใน "การแบ่งปัน": ประโยชน์ที่ยิ่งใหญ่ที่สุดคือ "รอยยิ้ม" เมื่อผู้สูงอายุได้มอบ ผลผลิตให้เพื่อนบ้านหรือแขกผู้มา เยือน ซึ่งเป็นยาวิเศษที่ช่วยชุบชูใจ ได้ดีที่สุดในที่สุด</p>
--	--	--	--

- หมายเหตุ** 1) การจัดการองค์ความรู้สามารถแก้ปัญหา เช่น ขาดงบประมาณ ผู้สูงอายุเข้าสถาน/รัฐดูแล การบริหารจัดการ บุคลากรจำกัด ขาดเทคโนโลยี
 ขาดทรัพยากร ผู้สูงอายุขาดที่พึ่ง เป็นต้น
- 2) ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการองค์ความรู้ เช่น อำนวยความสะดวก ตอบสนองความต้องการ เป็นไปตามกฎ ระเบียบ ลดการใช้ทรัพยากร
 (คัมค่า/ประหยัด) สามารถต่อยอดได้ เป็นต้นแบบงานด้านผู้สูงอายุ เป็นต้น

แบบฟอร์ม 2 การตัดสินใจเลือกขอบเขตการจัดการความรู้

เกณฑ์การกำหนดขอบเขต KM	ขอบเขตการจัดการความรู้ (KM Focus Area) ตามพันธกิจ			
	เตรียมความพร้อมทุกมิติ เพื่อรองรับสังคมสูงวัย คุณภาพ	พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก รองรับสังคมสูงวัย คุณภาพ	ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ทุกมิติ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม	บูรณาการระบบบริหาร องค์กรและพัฒนาองค์ ความรู้รองรับสังคมสูงวัย คุณภาพ
	เกณฑ์การให้คะแนน คือ สอดคล้องมากที่สุด = 5, สอดคล้องมาก = 4, สอดคล้องปานกลาง = 3, สอดคล้องน้อย = 2, สอดคล้องน้อยที่สุด = 1, ไม่สอดคล้องเลย = 0			
1. สอดคล้องกับทิศทางและยุทธศาสตร์	5	4	5	5
2. ผู้บริหารให้การสนับสนุน	5	5	5	5
3. ปรับปรุงแล้วเห็นได้ชัดเจน/ประโยชน์ต่อ ผู้สูงอายุ	5	5	5	5
4. คนส่วนใหญ่ในองค์กรต้องการ	5	4	5	5
5. เป็นความรู้ที่ต้องจัดการอย่างเร่งด่วน	5	4	5	5
รวมคะแนน	25	22	25	25
รวมคะแนนทั้งหมด	97			
<p>ผลรวมระดับคะแนน</p> <ol style="list-style-type: none"> คะแนนรวมที่ 81 – 100 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับมากที่สุด คะแนนรวมที่ 61 – 80 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับมาก คะแนนรวมที่ 41 – 60 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับปานกลาง คะแนนรวมที่ 21 – 40 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับน้อย คะแนนรวมที่ 0 – 20 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับน้อยที่สุด <p>***หากได้คะแนน ระดับปานกลาง - น้อยที่สุด ให้ทบทวนการนำเรื่องที่ท่านได้นำมาจัดทำองค์ความรู้ในปีถัดไป ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์กรม/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น</p>				

แบบฟอร์ม 3 แผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan) : กระบวนการจัดการความรู้ (KM Process)

<p>หน่วยงาน : ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง</p> <p>ชื่อองค์ความรู้ : เกษตรปิ่นสุข เบิกบานแบบพอเพียง</p> <p>เป้าหมาย KM (Desired State) : เพื่อสร้างองค์ความรู้และทักษะด้านการเกษตรปลอดภัยในพื้นที่ศูนย์ฯ ที่เหมาะสมกับสมรรถภาพทางกายของผู้สูงอายุ โดยมุ่งเน้นให้ผู้สูงอายุมีกิจกรรมทางกายร่วมกัน สร้างความรู้สึภาคภูมิใจในคุณค่าของตนเอง และสามารถแบ่งปันผลผลิตสู่ชุมชนอย่างยั่งยืน</p> <p>หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : ร้อยละ 80 ของผู้สูงอายุที่เข้าร่วมโครงการมีคะแนน "ดัชนีความสุข" เพิ่มขึ้น ร้อยละ 70 ของผู้สูงอายุมี "กิจกรรมทางกาย" สม่่าเสมอผ่านการทำเกษตร (วัดจากจำนวนชั่วโมง/สัปดาห์)</p>								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
1	การบ่งชี้ความรู้	สำรวจและจำแนก "ทุนความรู้" ที่มีอยู่ ประชุมคัดเลือกหัวข้อความรู้และสำรวจ "ปราชญ์ผู้สูงอายุ"	ต.ค.- ธ.ค.68	จำนวนผู้สูงอายุเข้าร่วมกิจกรรมได้ทราบถึงภูมิปัญญา"ปราชญ์ผู้สูงอายุ" ในการทำเกษตร	ผู้สูงอายุและเจ้าหน้าที่เข้าร่วมกิจกรรม และทราบว่าความรู้ใดที่จำเป็นต่อการทำให้ผู้สูงอายุ "เบิกบาน" และ "พอเพียง"	แบบสำรวจ	-	เจ้าหน้าที่ ศพส.
2	การสร้างและแสวงหาความรู้	เชิญปราชญ์ชาวบ้านหรือเจ้าหน้าที่เกษตรมาแลกเปลี่ยนเทคนิค	ม.ค. - ก.พ.69	จำนวนองค์ความรู้ที่ถูกบันทึก (อย่างน้อย 3 องค์ความรู้)	ได้องค์ความรู้ใหม่ที่เป็น "เกษตรสำหรับผู้สูงอายุ" โดยเฉพาะ	-	-	เจ้าหน้าที่ ศพส. ภาควิเคราะห์
3	การจัดความรู้ให้เป็นระบบ	คัดแยกและจัดหมวดหมู่ความรู้	ม.ค. - มี.ค.69	ผู้สูงอายุเข้าร่วมกิจกรรมตามความถนัดและเหมาะสม	โครงสร้างความรู้ที่ชัดเจน ง่ายต่อการค้นหา	1. ดินปลูก 2. ปุ๋ยหมัก 3. เมล็ดพันธุ์ 4. เชื้อเห็ด 5. โรงเรือน 6. อุปกรณ์เพาะปลูก	5,000 - 10,000 บาท	เจ้าหน้าที่ ศพส.

<p>หน่วยงาน : ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง</p> <p>ชื่อองค์กรความรู้ : เกษตรป็นสุข เบิกบานแบบพอเพียง</p> <p>เป้าหมาย KM (Desired State) : เพื่อสร้างองค์ความรู้และทักษะด้านการเกษตรปลอดภัยในพื้นที่ศูนย์ฯ ที่เหมาะสมกับสมรรถภาพทางกายของผู้สูงอายุ โดยมุ่งเน้นให้ผู้สูงอายุมีกิจกรรมทางกายร่วมกัน สร้างความรู้สึภาคภูมิใจในคุณค่าของตนเอง และสามารถแบ่งปันผลผลิตสู่ชุมชนอย่างยั่งยืน</p> <p>หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : ร้อยละ 80 ของผู้สูงอายุที่เข้าร่วมโครงการมีคะแนน "ดัชนีความสุข" เพิ่มขึ้น ร้อยละ 70 ของผู้สูงอายุมี "กิจกรรมทางกาย" สม่่าเสมอผ่านการทำเกษตร (วัดจากจำนวนชั่วโมง/สัปดาห์)</p>								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
4	การประมวลและกลั่นกรองความรู้	เปลี่ยนความรู้ในตัวคน เป็นความรู้ที่บันทึกไว้จัดทำ "สมุดภาพเกษตรป็นสุข" หรือวิดีโอสั้น "อ้อยสอนหลาน" บันทึกเทคนิคการปลูกผัก	มี.ค.-พ.ค.69	ผู้สูงอายุมีดัชนีความสุข เพิ่มขึ้น	คู่มือปฏิบัติงานที่เข้าใจง่าย ใช้สื่อภาพมากกว่าตัวอักษรสร้างรายได้ ลดรายจ่าย	กล้องถ่ายภาพ/วิดีโอ หรือ มือถือ	-	เจ้าหน้าที่ ศพส.
5	การเข้าถึงความรู้	สร้างช่องทางการเรียนรู้ที่ทั่วถึงจัดทำ "ฐานเรียนรู้ที่มีชีวิต"	พ.ค. - ก.ค.69	ผู้สูงอายุมีกิจกรรมทางกายสม่ำเสมอ	ทุกคนในหน่วยงานและชุมชนสามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริง	เผยแพร่ระบบออนไลน์	-	เจ้าหน้าที่ ศพส.
6	การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้	สร้างเวทีแลกเปลี่ยนโดยจัดกิจกรรม "ตลาดนัดความรู้และผลผลิต" ให้ผู้สูงอายุได้พูดคุยแลกเปลี่ยนเทคนิค	ส.ค.69	กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้	เกิดการหมุนเวียนความรู้และสร้างความภาคภูมิใจให้ผู้สูงอายุ	เก็บรวบรวมประเด็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	-	เจ้าหน้าที่ ศพส.

หน่วยงาน : ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง

ชื่อองค์กรความรู้ : เกษตรปิ่นสุข เบิกบานแบบพอเพียง

เป้าหมาย KM (Desired State) : เพื่อสร้างองค์ความรู้และทักษะด้านการเกษตรปลอดภัยในพื้นที่ศูนย์ฯ ที่เหมาะสมกับสมรรถภาพทางกายของผู้สูงอายุ โดยมุ่งเน้นให้ผู้สูงอายุมีกิจกรรมทางกายร่วมกัน สร้างความรู้สึภาคภูมิใจในคุณค่าของตนเอง และสามารถแบ่งปันผลผลิตสู่ชุมชนอย่างยั่งยืน

หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : ร้อยละ 80 ของผู้สูงอายุที่เข้าร่วมโครงการมีคะแนน "ดัชนีความสุข" เพิ่มขึ้น ร้อยละ 70 ของผู้สูงอายุมี "กิจกรรมทางกาย" สม่่าเสมอผ่านการทำเกษตร (วัดจากจำนวนชั่วโมง/สัปดาห์)

ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
7	การเรียนรู้	นำความรู้ไปปฏิบัติ และปรับปรุงต่อเนื่อง และต้องปรับปรุง เทคนิคการปลูก การดูแล และการเก็บเกี่ยวอย่างไร	ส.ค - ก.ย.69	กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้	องค์ความรู้ถูกพัฒนาให้ทันสมัยและยั่งยืนผ่าน คลิปวีดีโอ	คลิปวีดีโอ เผยแพร่ ระบบออนไลน์	-	เจ้าหน้าที่ ศพส.

พัชรินทร์

ลายมือชื่อ .....

(นางพัชรินทร์ เสนาะสันต์)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ
จังหวัดลำปาง
ผู้ทบทวน/เสนอแผน

การจัดการความรู้และนวัตกรรม ของกรมกิจการผู้สูงอายุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

กิจกรรม แยก แลก เปลี่ยน 3R พิชิตขยะ

จัดทำโดย

ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุวาสนะเวศม์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

กิจกรรม แยก แลก เปลี่ยน 3R พิชิตขยะ

โดย ศพส.วาสนะเวศม์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประโยชน์ 3 มิติ

แผน KM Action Plan 7 ขั้นตอน

เป้าหมาย: ส่งเสริมความเข้าใจการคัดแยกขยะ
ตัวชี้วัด: ปริมาณขยะลดลง, เกิดรายได้กองทุนหมุนเวียน, ได้ผลิตภัณฑ์ Upcycling

บทนำ

1. ปัญหา/สาเหตุ/ที่มาขององค์ความรู้

ปริมาณขยะมูลฝอยและขยะหลากหลายประเภทที่อยู่ภายในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุวาสนะเวศม์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีจำนวนมากในแต่ละวัน ทั้งจากอาหาร ของใช้ส่วนตัว และวัสดุเหลือใช้จากการจัดกิจกรรม ซึ่งหากจัดการไม่ถูกวิธีจะกลายเป็นแหล่งสะสมเชื้อโรคและส่งผลกระทบต่อสุขภาพของผู้สูงอายุ

จุดเริ่มต้นของการดำเนินการแยก แยก เปลี่ยน ขยะ เกิดจากการขาดการคัดแยกขยะอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่ต้นทาง รวมถึงวัสดุบางประเภท เช่น พลาสติก ผ้า หรือกระดาษ ถูกมองว่าเป็น "ขยะ" มากกว่า "ทรัพยากร" ที่นำกลับมาสร้างประโยชน์ได้

กิจกรรมแยก แยก เปลี่ยน เกิดจากการประยุกต์ใช้หลักการ 3R (Reduce, Reuse, Recycle) เข้ากับบริบทของสังคมผู้สูงอายุ โดยเน้นการดัดแปลงสภาพและประสบการณ์ชีวิตของผู้สูงอายุมาใช้ในการประดิษฐ์และสร้างสรรค์สิ่งของ ผสมผสานกับแนวคิดการสร้างเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) ขนาดเล็กภายในองค์กร

2. ประโยชน์ขององค์ความรู้ (ต่อผู้รับบริการ/ประชาชน/หน่วยงาน)

ประโยชน์ต่อผู้สูงอายุ คือ ช่วยให้เกิดการฝึกทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็กและประสาทสัมผัสจากการประดิษฐ์สิ่งของ สร้างความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าในตัวเอง (Self-esteem) ที่สามารถสร้างรายได้หรือประโยชน์ให้กับส่วนรวม ช่วยลดภาวะซึมเศร้าจากการมีกิจกรรมทำร่วมกับผู้อื่นและแก้ไขความรู้สึกว่างเปล่าหรือการขาดกิจกรรมทางสังคมของผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์

ประโยชน์ต่อบุคคลทั่วไปและชุมชนรอบข้าง คือ เป็นแบบอย่าง (Model) ในการจัดการขยะให้กับชุมชนหรือครอบครัวที่มีผู้สูงอายุได้รับผลิตภัณฑ์รีไซเคิล ที่มีคุณภาพและเปี่ยมด้วยคุณค่าทางจิตใจจากฝีมือผู้สูงอายุ

ประโยชน์ต่อองค์กร คือ ลดปริมาณขยะสะสมและลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการกำจัดขยะที่ผิดวิธีลดภาระค่าใช้จ่ายในการจัดการขยะ สร้างภาพลักษณ์การเป็น "องค์กรสีเขียว" (Green Organization) ที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม จนกระทั่งสามารถดำเนินการในเรื่องการมีกองทุนหมุนเวียนสำหรับจัดสวัสดิการหรือกิจกรรมนันทนาการเพิ่มขึ้น ลดการพึ่งพางบประมาณภาครัฐเพียงอย่างเดียว โดยการสร้างรายได้เสริมจากขยะที่แยกขายได้และผลิตภัณฑ์ Upcycling

แบบฟอร์ม 1 กำหนดขอบเขต KM (KM Focus Areas)

ทำเครื่องหมาย หน้าข้อความที่มีความสอดคล้องกับองค์ความรู้ของท่าน

กำหนดขอบเขตการจัดการความรู้ (KM Focus Area)			
สอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์	สอดคล้องพันธกิจ	แก้ปัญหาในเรื่องใด	ประโยชน์ที่ได้
☐ พัฒนาศักยภาพ และเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย	☐ เตรียมความพร้อมทุกมิติเพื่อรองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ	<p>- ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ลดปริมาณขยะสะสมและลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการกำจัดขยะที่ผิดวิธี</p> <p>- ปัญหาความรู้ความเข้าใจ แก้ไขความเข้าใจผิดที่ว่าจัดการขยะเป็นเรื่องยากหรือเป็นภาระของเจ้าหน้าที่เพียงฝ่ายเดียว</p>	<p>- สภาพแวดล้อมที่สะอาดปลอดภัยเมื่อขยะลดลง กลิ่นและแหล่งพาหะนำโรค (เช่น แมลงวัน หนู) ก็ลดลง ส่งผลดีต่อสุขภาพทางกายของผู้สูงอายุโดยตรง</p> <p>- เกิดความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นระหว่างเจ้าหน้าที่และผู้สูงอายุ ผ่านการทำงานร่วมกันในกิจกรรม "แยก แลก เปลี่ยน"</p> <p>- สร้างวัฒนธรรมการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าที่ฝังรากลึกในพฤติกรรมของบุคลากรทุกระดับ</p>
☐ พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก และขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ	☐ พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก รองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ		
☐ ส่งเสริมสวัสดิการ ค้ำครอง และพิทักษ์สิทธิเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทุกมิติ	☐ ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทุกมิติ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม		
☒ เพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารองค์กรและพัฒนาองค์ความรู้แบบบูรณาการ	☒ บูรณาการระบบบริหารองค์กรและพัฒนาองค์ความรู้รองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ		

หมายเหตุ 1) การจัดการองค์ความรู้สามารถแก้ปัญหา เช่น ขาดงบประมาณ ผู้สูงอายุเข้าสถาน/รัฐดูแล การบริหารจัดการ บุคลากรจำกัด ขาดเทคโนโลยี ขาดทรัพยากร ผู้สูงอายุขาดที่พึ่ง เป็นต้น

2) ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการองค์ความรู้ เช่น อำนวยความสะดวก ตอบสนองความต้องการ เป็นไปตามกฎ ระเบียบ ลดการใช้ทรัพยากร (ค้ค่า/ประหยัด) สามารถต่อยอดได้ เป็นต้นแบบงานด้านผู้สูงอายุ เป็นต้น

แบบฟอร์ม 2 การตัดสินใจเลือกขอบเขตการจัดการความรู้

เกณฑ์การกำหนดขอบเขต KM	ขอบเขตการจัดการความรู้ (KM Focus Area) ตามพันธกิจ			
	เตรียมความพร้อมทุกมิติ เพื่อรองรับสังคมสูงวัย คุณภาพ	พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก รองรับสังคมสูงวัย คุณภาพ	ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ทุกมิติ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม	บูรณาการระบบบริหาร องค์กรและพัฒนาองค์ ความรู้รองรับสังคมสูงวัย คุณภาพ
	เกณฑ์การให้คะแนน คือ สอดคล้องมากที่สุด = 5, สอดคล้องมาก = 4, สอดคล้องปานกลาง = 3, สอดคล้องน้อย = 2, สอดคล้องน้อยที่สุด = 1, ไม่สอดคล้องเลย = 0			
1. สอดคล้องกับทิศทางและยุทธศาสตร์	4	3	5	3
2. ผู้บริหารให้การสนับสนุน	4	3	5	4
3. ปรับปรุงแล้วเห็นได้ชัดเจน/ประโยชน์ต่อ ผู้สูงอายุ	5	3	5	3
4. คนส่วนใหญ่ในองค์กรต้องการ	4	2	5	3
5. เป็นความรู้ที่ต้องจัดการอย่างเร่งด่วน	4	2	4	3
รวมคะแนน	21	13	24	16
รวมคะแนนทั้งหมด	74			
<p>ผลรวมระดับคะแนน</p> <ol style="list-style-type: none"> คะแนนรวมที่ 81 – 100 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับมากที่สุด คะแนนรวมที่ 61 – 80 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับมาก คะแนนรวมที่ 41 – 60 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับปานกลาง คะแนนรวมที่ 21 – 40 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับน้อย คะแนนรวมที่ 0 – 20 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับน้อยที่สุด <p>***หากได้คะแนน ระดับปานกลาง - น้อยที่สุด ให้ทบทวนการนำเรื่องที่ท่านได้นำมาจัดทำองค์ความรู้ในปีถัดไป ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์กรม/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น</p>				

แบบฟอร์ม 3 แผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan) : กระบวนการจัดการความรู้ (KM Process)

<p>หน่วยงาน : ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุวาระศตวรรษที่ ๒๑ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา</p> <p>ชื่อองค์ความรู้ : กิจกรรม แยก แลก เปลี่ยน 3R พิษิตขยะ</p> <p>เป้าหมาย KM (Desired State) : เพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการคัดแยกขยะอย่างถูกวิธี</p> <p>หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : ปริมาณขยะที่ลดลง (กิโลกรัม), รายได้จากทุนหมุนเวียน (บาท), จำนวนผลิตภัณฑ์ Upcycling (ชิ้น)</p>								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
1	การบ่งชี้ ความรู้	สำรวจประเภทขยะ ในศูนย์ฯ และทักษะ ดั้งเดิมของผู้สูงอายุ (เช่น งานสาน งาน เย็บปัก)	1 - 2 สัปดาห์	บัญชีประเภทขยะ และรายชื่อทักษะ	ทราบประเภทขยะ หลัก 3 - 5 ชนิด และทักษะเด่นของ ผู้สูงอายุ	แบบสำรวจ, การ สนทนากลุ่ม (AAR)	-	นักสังคม สงเคราะห์/ บุคลากรศูนย์ฯ/ ผู้สูงอายุ
2	การสร้างและ แสวงหา ความรู้	ศึกษาเทคนิคการ Upcycling จาก ภายนอก หรือภูมิ ปัญญาชาวบ้านมา สอนการแปรรูปขยะ	1 เดือน	จำนวนหลักสูตร/ เทคนิคที่ได้เรียนรู้	ได้เทคนิคการแปรรูป อย่างน้อย 3 รูปแบบ (เช่น งานผ้า, งาน พลาสติก)	อินเทอร์เน็ต, สอบถามผู้รู้	-	นักสังคม สงเคราะห์/ บุคลากรศูนย์ฯ/ ผู้สูงอายุ
3	การจัดความรู้ ให้เป็นระบบ	จัดทำคู่มือหรือ ขั้นตอนการทำงาน การคัดแยกขยะและ การแปรรูปที่เข้าใจง่าย (ใช้รูปภาพประกอบ)	2 สัปดาห์	คู่มือการจัดการขยะ ฉบับผู้สูงอายุ	มีคู่มือมาตรฐาน 1 เล่ม และป้าย สัญลักษณ์ประจำจุด	คอมพิวเตอร์, กล้องถ่ายรูป	-	นักสังคม สงเคราะห์/ บุคลากรศูนย์ฯ

หน่วยงาน : ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุวาระธรรม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ชื่อองค์ความรู้ : กิจกรรม แยก แลก เปลี่ยน 3R พิชิตขยะ

เป้าหมาย KM (Desired State) : เพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการคัดแยกขยะอย่างถูกวิธี

หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : ปริมาณขยะที่ลดลง (กิโลกรัม), รายได้จากทูนหมุนเวียน (บาท), จำนวนผลิตภัณฑ์ Upcycling (ชิ้น)

ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
4	การประมวล และกลั่นกรอง ความรู้	ปรับปรุงขั้นตอนการ ทำกิจกรรมให้ เหมาะสมกับ สมรรถภาพทางกาย ของผู้สูงอายุ (ลด ความเสี่ยง/ความยาก)	ทำกิจกรรม ต่อเนื่อง	บันทึกการปรับปรุง กระบวนการ	กระบวนการผลิต มีความปลอดภัย ร้อยละ 100 และ ลดความเหนื่อยล้า	การประชุมระดม ความคิด (Brainstorming)	-	นักสังคม สงเคราะห์/ บุคลากรศูนย์ฯ
5	การเข้าถึง ความรู้	จัดตั้ง "มูมนวัตกรรม 3R" เพื่อจัดแสดง บอร์ดความรู้ ผลงาน ตัวอย่าง และขั้นตอน การทำ	ทำกิจกรรม ต่อเนื่อง	จำนวนผู้ที่เข้ามา ศึกษาเรียนรู้	ผู้สูงอายุและ เจ้าหน้าที่ทุกคน สามารถเข้าถึงข้อมูล ได้ง่าย	บอร์ดนิทรรศการ, ชั้นวางผลงาน, QR Code คลิปสอน	ค่าวัสดุจัดบอร์ด	นักสังคม สงเคราะห์/ บุคลากรศูนย์ฯ
6	การแบ่งปัน แลกเปลี่ยน ความรู้	จัดกิจกรรม "โชว์& แชร์" ให้ผู้สูงอายุได้ สอนวิธีการประดิษฐ์ ให้แก่เพื่อนสมาชิก หรือผู้มาเยี่ยมชม	เดือนละ 1 ครั้ง	จำนวนครั้งที่จัด กิจกรรม/จำนวน ผู้ร่วมงาน	เกิดการแลกเปลี่ยน ความรู้ระหว่างกลุ่ม ผู้สูงอายุอย่างน้อย เดือนละ 1 ครั้ง	พื้นที่จัดกิจกรรม, ไมโครโฟน, อุปกรณ์สาธิต	-	นักสังคม สงเคราะห์/ บุคลากรศูนย์ฯ

หน่วยงาน : ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุวาระพิเศษ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ชื่อองค์ความรู้ : กิจกรรม แยก แลก เปลี่ยน 3R พิชิตขยะ

เป้าหมาย KM (Desired State) : เพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการคัดแยกขยะอย่างถูกวิธี

หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : ปริมาณขยะที่ลดลง (กิโลกรัม), รายได้จากทุนหมุนเวียน (บาท), จำนวนผลิตภัณฑ์ Upcycling (ชิ้น)

ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
7	การเรียนรู้	สรุปทบทเรียน (AAR) จากการทำกิจกรรม เพื่อวางแผนต่อยอด	ทุกไตรมาส	รายงานสรุปผล โครงการ	มีการพัฒนา ผลิตภัณฑ์รูปแบบ ใหม่	แบบบันทึก รายรับ - รายจ่าย, การประชุมสรุปผล	-	นักสังคม สงเคราะห์/ บุคลากรศูนย์ฯ

ลายมือชื่อ .....

(นางสาวผิงพันธ์ เผ่าจินดา)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุวาระพิเศษฯ

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผู้ทบทวน/เสนอแผน

การจัดการความรู้และนวัตกรรม ของกรมกิจการผู้สูงอายุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

Heal Jai mental Health @ บ้านปทุมธานี

จัดทำโดย

ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดปทุมธานี

ประเมินสุขภาพจิตให้แก่บุคลากรของ
ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดปทุมธานี

นายพิรพล สอนไข ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดปทุมธานี
ให้การต้อนรับคณะเจ้าหน้าที่ศูนย์สุขภาพจิตที่ 4 จังหวัดปทุมธานี ในการเข้าประเมินสุขภาพจิตให้แก่บุคลากรของ
ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดปทุมธานี ด้วยเครื่อง Bio Feedback

กระทรวง พ.ม. กรมกิจการผู้สูงอายุ

ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดปทุมธานี

Heal Jai mental Health @บ้านปทุมธานี

1. ที่มาขององค์ความรู้ : Source of Knowledge

ผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์หมีแนวโน้มเกิด

- ภาวะซึมเศร้า
- ภาวะสมองเสื่อม
- ความโดดเดี่ยวทางสังคม
- บุคลากรผู้ดูแลต้องเผชิญภาระงานสูง และพฤติกรรมผู้สูงอายุที่ซับซ้อน การดูแลสุขภาพจิต ยังขาดระบบคัดกรองที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน จึงเกิดแนวคิด

Heal Jai mental Health @ บ้านปทุมธานี เพื่อพัฒนาระบบจัดการความรู้ในการดูแลสุขภาพจิตผู้สูงอายุอย่างเป็นระบบ

2. วัตถุประสงค์ : Objectives

- พัฒนาระบบคัดกรองสุขภาพจิตผู้สูงอายุให้เป็นมาตรฐาน
- เพิ่มศักยภาพบุคลากรในการดูแลผู้สูงอายุด้านสุขภาพจิต
- สร้างระบบองค์ความรู้ที่สามารถนำไปใช้และถ่ายทอดได้

3. ประโยชน์ที่ได้รับ : Benefits

ต่อผู้สูงอายุ

- ได้รับการคัดกรองสุขภาพจิตอย่างเป็นระบบ
- ได้รับกิจกรรมฟื้นฟูที่เหมาะสม

ต่อบุคลากร

- มีทักษะในการดูแลสุขภาพจิตผู้สูงอายุ
- ลดความเครียดในการทำงาน

ต่อองค์กร

- มีระบบมาตรฐานด้านสุขภาพจิตผู้สูงอายุ
- สามารถพัฒนาเป็น Model ต้นแบบ ในการสร้างระบบคัดกรองสุขภาพจิตผู้สูงอายุด้วยวิธีการ สัมผัสง่าย ด้วยปลายนิ้ว "QR Smart Care"

ศูนย์สุขภาพจิตที่ 4 กรมสุขภาพจิต สนับสนุน

1. เครื่องมือคัดกรองมาตรฐาน
2. แนวทางการดูแลสุขภาพจิตผู้สูงอายุ
3. การพัฒนาศักยภาพบุคลากร

บูรณาการความร่วมมือร่วมกับ ศูนย์สุขภาพจิตที่ 4 กรมสุขภาพจิต

เครื่องมือคัดกรองสุขภาพจิต

- 2Q PLUS คัดกรองภาวะซึมเศร้าเบื้องต้น
- MINI-COG คัดกรองภาวะสมองเสื่อม

เทคโนโลยีสนับสนุนใช้ระบบ QR CODE เจ้าหน้าที่สามารถ SCAN → ทำแบบประเมิน → บันทึกข้อมูล → วิเคราะห์ผลผ่าน

- GOOGLE FORM (แบบสอบถาม)
- GOOGLE SHEET (บันทึกข้อมูล)
- DASHBOARD (ระบบประมวลผล)

การจำแนกผู้สูงอายุจากผลประเมิน หลังการประเมินจะจำแนกผู้สูงอายุเป็น 3 กลุ่ม

ผู้สูงอายุ กลุ่มปกติ

- กิจกรรมนันทนาการ
- กิจกรรมด้านสังคม
- กิจกรรมส่งเสริมฟื้นฟูสุขภาพจิต

ผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยงสมองเสื่อม

- กิจกรรมฟื้นฟู
- กิจกรรมกลุ่มบำบัด
- กิจกรรมสร้างคุณค่าในตนเอง

ผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยงซึมเศร้า

- กิจกรรมฝึกสมอง
- เกมความจำ
- กิจกรรมกระตุ้นการรับรู้ พร้อมเผื่อระวังและส่งต่อผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพจิต

ผลลัพธ์ที่ได้ : Results

- สามารถคัดกรองสุขภาพจิตผู้สูงอายุได้อย่างเป็นระบบ บุคลากรมีความมั่นใจในการใช้เครื่องมือ สามารถวางแผนกิจกรรมดูแลผู้สูงอายุได้ตรงกับความต้องการมากขึ้น
- เกิดองค์ความรู้ในการดูแลสุขภาพจิตผู้สูงอายุที่สามารถถ่ายทอดและพัฒนาต่อยอดได้ มีการเผยแพร่องค์ความรู้และจัดทำแนวทางคู่มือการใช้แบบประเมิน 2Q PLUS / Mini Cog / เผยแพร่คู่มือ / คลิปวิดีโอผ่านช่องทาง Facebook tiktok

บทนำ

1. ปัญหา/สาเหตุ/ที่มาขององค์ความรู้

- ปัญหา/สาเหตุ

ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดปทุมธานีมีภารกิจในการดูแลผู้สูงอายุที่ขาดผู้อุปการะ ถูกทอดทิ้ง หรือมีภาวะพึ่งพิง ซึ่งผู้สูงอายุในความดูแลส่วนใหญ่มีความเปราะบางด้านสุขภาพกายและจิตใจ โดยเฉพาะปัญหาภาวะซึมเศร้า ภาวะสมองเสื่อม ความโดดเดี่ยว และความวิตกกังวล โดยผู้สูงอายุมีความเปราะบางด้านสุขภาพจิตมากกว่าผู้สูงอายุที่อยู่ในครอบครัวหรือชุมชน เนื่องจากเผชิญกับการสูญเสียหลายมิติ ทั้งด้านครอบครัว บทบาททางสังคม สุขภาพ และความสามารถในการพึ่งพาตนเอง ขณะเดียวกันบุคลากรผู้ดูแลก็ต้องรับมือกับภาระงานสูงและปัญหาพฤติกรรมของผู้สูงอายุที่ซับซ้อน โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่มีภาวะสมองเสื่อมและภาวะซึมเศร้า สถานการณ์ดังกล่าวส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิตของทั้งผู้รับบริการและผู้ให้บริการ ซึ่งเป็นประเด็นท้าทายสำคัญของระบบการดูแลผู้สูงอายุในปัจจุบัน อีกทั้งบุคลากรผู้ดูแลยังต้องเผชิญความเครียดจากการดูแลผู้สูงอายุที่มีปัญหาด้านพฤติกรรม ส่งผลต่อสุขภาพจิตและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

- ที่มาขององค์ความรู้

กรมกิจการผู้สูงอายุ มีบทบาทหน้าที่ด้านการจัดสวัสดิการสังคมและการคุ้มครองผู้สูงอายุ โดยได้ร่วมบูรณาการความร่วมมือระหว่างกรมสุขภาพจิต ในการดำเนินงานขับเคลื่อนการดูแลช่วยเหลือสุขภาพจิตผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดการดูแลแบบองค์รวม ทั้งมิติสุขภาพกาย จิตใจ และสังคม เน้นการป้องกันเชิงรุก การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรผู้ดูแล ซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้ผู้ดูแลสามารถคัดกรองปัญหาสุขภาพจิตเบื้องต้น การประเมินความเสี่ยงและพฤติกรรมของผู้สูงอายุได้ กรมสุขภาพจิต โดยศูนย์สุขภาพจิตที่ 4 จึงได้ประสานเข้าดำเนินการลงพื้นที่ประเมินสุขภาพจิตผู้สูงอายุและผู้ดูแลตลอดจนอบรมพัฒนาทักษะขององค์ความรู้ให้แก่บุคลากรของศูนย์ฯ เพื่อให้สามารถคัดกรองและประเมินสุขภาพจิตผ่านการใช้เครื่องมือแบบประเมินสุขภาพจิตเบื้องต้น (แบบประเมิน 2Q PLUS / MINI COG) และนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

2. ประโยชน์ขององค์ความรู้ (ต่อผู้รับบริการ/ประชาชน/หน่วยงาน)

- 1) ผู้สูงอายุได้รับการดูแลสุขภาพจิตอย่างเหมาะสม ลดความรุนแรงของปัญหาสุขภาพจิต
- 2) บุคลากรมีความรู้และทักษะในการดูแลสุขภาพจิตผู้สูงอายุ เพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน
- 3) พัฒนาระบบการดูแลให้มีมาตรฐาน ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

แบบฟอร์ม 1 กำหนดขอบเขต KM (KM Focus Areas)

ทำเครื่องหมาย หน้าข้อความที่มีความสอดคล้องกับองค์ความรู้ของท่าน

กำหนดขอบเขตการจัดการความรู้ (KM Focus Area)			
สอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์	สอดคล้องพันธกิจ	แก้ปัญหาในเรื่องใด	ประโยชน์ที่ได้
☒ พัฒนาศักยภาพ และเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย	☒ เตรียมความพร้อมทุกมิติเพื่อรองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ	1) แนวทางการคัดกรองและประเมินสุขภาพจิตผู้สูงอายุ 2) ศักยภาพและความพร้อมของบุคลากรผู้ดูแลผู้สูงอายุในการจัดการปัญหาสุขภาพจิต 3) การดูแลสุขภาพจิต การเฝ้าระวัง และการสังเกตพฤติกรรมของผู้สูงอายุ	1) ผู้สูงอายุได้รับการดูแลด้านสุขภาพจิตอย่างเหมาะสม 2) บุคลากรมีความรู้ ความมั่นใจ สามารถถ่ายทอดและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานเพิ่มขึ้น 3) หน่วยงานมีระบบการดำเนินงานด้านสุขภาพจิตผู้สูงอายุที่มีประสิทธิภาพ เป็นต้นแบบงานด้านผู้สูงอายุ
☒ พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก และขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ	☒ พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก รองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ		
☒ ส่งเสริมสวัสดิการ ค้ำครอง และพิทักษ์สิทธิเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทุกมิติ	☒ ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทุกมิติ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม		
☒ เพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารองค์กรและพัฒนาองค์ความรู้แบบบูรณาการ	☒ บูรณาการระบบบริหารองค์กรและพัฒนาองค์ความรู้รองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ		

หมายเหตุ 1) การจัดการองค์ความรู้สามารถแก้ปัญหา เช่น ขาดงบประมาณ ผู้สูงอายุเข้าสถาน/รัฐดูแล การบริหารจัดการ บุคลากรจำกัด ขาดเทคโนโลยี ขาดทรัพยากร ผู้สูงอายุขาดที่พึ่ง เป็นต้น

2) ประโยชน์ที่ได้รับการจัดการองค์ความรู้ เช่น อำนวยความสะดวก ตอบสนองความต้องการ เป็นไปตามกฎ ระเบียบ ลดการใช้ทรัพยากร (ค้ำค่า/ประหยัด) สามารถต่อยอดได้ เป็นต้นแบบงานด้านผู้สูงอายุ เป็นต้น

แบบฟอร์ม 2 การตัดสินใจเลือกขอบเขตการจัดการความรู้

เกณฑ์การกำหนดขอบเขต KM	ขอบเขตการจัดการความรู้ (KM Focus Area) ตามพันธกิจ			
	เตรียมความพร้อมทุกมิติ เพื่อรองรับสังคมสูงวัย คุณภาพ	พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก รองรับสังคมสูงวัย คุณภาพ	ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ทุกมิติ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม	บูรณาการระบบบริหาร องค์กรและพัฒนาองค์กร ความรู้รองรับสังคมสูงวัย คุณภาพ
	เกณฑ์การให้คะแนน คือ สอดคล้องมากที่สุด = 5, สอดคล้องมาก = 4, สอดคล้องปานกลาง = 3, สอดคล้องน้อย = 2, สอดคล้องน้อยที่สุด = 1, ไม่สอดคล้องเลย = 0			
1. สอดคล้องกับทิศทางและยุทธศาสตร์	4	5	5	5
2. ผู้บริหารให้การสนับสนุน	5	5	5	5
3. ปรับปรุงแล้วเห็นได้ชัดเจน/ประโยชน์ต่อ ผู้สูงอายุ	4	5	5	5
4. คนส่วนใหญ่ในองค์กรต้องการ	5	5	5	5
5. เป็นความรู้ที่ต้องจัดการอย่างเร่งด่วน	4	5	5	5
รวมคะแนน	22	25	25	25
รวมคะแนนทั้งหมด	97			
ผลรวมระดับคะแนน				
1. คะแนนรวมที่ 81 – 100 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับมากที่สุด				
2. คะแนนรวมที่ 61 – 80 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับมาก				
3. คะแนนรวมที่ 41 – 60 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับปานกลาง				
4. คะแนนรวมที่ 21 – 40 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับน้อย				
5. คะแนนรวมที่ 0 – 20 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับน้อยที่สุด				
***หากได้คะแนน ระดับปานกลาง - น้อยที่สุด ให้ทบทวนการนำเรื่องที่ท่านได้นำมาจัดทำองค์ความรู้ในปีถัดไป ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์กรม/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น				

แบบฟอร์ม 3 แผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan) : กระบวนการจัดการความรู้ (KM Process)

หน่วยงาน : ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดปทุมธานี

ชื่อองค์ความรู้ : Heal Jai mental Health @ บ้านปทุมธานี

เป้าหมาย KM (Desired State) : 1. พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก รองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ

2. ส่งเสริมสวัสดิการ ค้ำครอง และพิทักษ์สิทธิเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทุกมิติ

3. เพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารองค์กรและพัฒนาองค์ความรู้แบบบูรณาการ

หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : ยกระดับคุณภาพการให้บริการในมิติด้านสุขภาพจิตของผู้สูงอายุในศูนย์ฯ

ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
1	การบ่งชี้ความรู้	- จัดการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้คณะทำงานรวบรวมปัญหาอุปสรรคข้อเสนอแนะ - ประสานหน่วยงานภาคีเครือข่าย ศูนย์สุขภาพจิตที่ 4 ในการร่วมประเมินสุขภาพจิตให้แก่ผู้สูงอายุในศูนย์และบุคลากร	ต.ค. 68 - ม.ค. 69	- จัดประชุมคณะทำงานฯ - รายงานการประชุม	- ดำเนินการจัดประชุม 2 ครั้ง - บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายความรู้ที่ต้องการ เช่น การดูแลสุขภาพจิต การเฝ้าระวังและการสังเกตพฤติกรรมของผู้สูงอายุ ผ่านการใช้แบบประเมิน	- แฟ้มประวัติผู้สูงอายุ/สมุดรายงานประจำวัน - แบบประเมิน 2Q PLUS / Mini Cog	-	1. คณะทำงานฯ 2. ทีมสหวิชาชีพ

หน่วยงาน : ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดปทุมธานี

ชื่อองค์กรความรู้ : Heal Jai mental Health @ บ้านปทุมธานี

เป้าหมาย KM (Desired State) : 1. พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก รองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ

2. ส่งเสริมสวัสดิการ ค้ำครอง และพิทักษ์สิทธิเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทุกมิติ

3. เพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารองค์กรและพัฒนาองค์ความรู้แบบบูรณาการ

หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : ยกระดับคุณภาพการให้บริการในมิติด้านสุขภาพจิตของผู้สูงอายุในศูนย์ฯ

ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
2	การสร้างและแสวงหาความรู้	- เผยแพร่ความรู้การใช้แบบประเมิน 2Q PLUS/Mini Cog ให้แก่บุคลากร โดยศูนย์สุขภาพจิตที่ 4 - ประชุม แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์ การปฏิบัติงานจริง และบุคลากรสามารถศึกษาแสวงหาความรู้เพิ่มเติมได้ทางอินเทอร์เน็ต	ต.ค. 68 - มี.ค. 69	- บุคลากรทุกคนมีความรู้ความเข้าใจสามารถนำแบบประเมิน 2Q PLUS / Mini Cog ไปใช้ในการปฏิบัติงานได้จริง	- ผู้สูงอายุได้รับการประเมินสุขภาพจิตด้วยแบบประเมินและได้รับการดูแลหลังการประเมินอย่างเหมาะสม	- แบบประเมิน 2Q PLUS / Mini Cog - สื่อการเรียนรู้ช่องทางอินเทอร์เน็ต - ฐานข้อมูล/แฟ้มประวัติผู้สูงอายุ	-	1. คณะทำงานฯ 2. ทีมสหวิชาชีพ

หน่วยงาน : ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดปทุมธานี

ชื่อองค์กรความรู้ : Heal Jai mental Health @ บ้านปทุมธานี

เป้าหมาย KM (Desired State) : 1. พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก รองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ

2. ส่งเสริมสวัสดิการ ค้ำครอง และพิทักษ์สิทธิเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทุกมิติ

3. เพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารองค์กรและพัฒนาองค์ความรู้แบบบูรณาการ

หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : ยกระดับคุณภาพการให้บริการในมิติด้านสุขภาพจิตของผู้สูงอายุในศูนย์ฯ

ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
3	การจัดความรู้ให้เป็นระบบ	- จัดทำแนวทางการใช้แบบประเมิน 2Q PLUS / Mini Cog เพื่อให้บุคลากรสามารถสืบค้นความรู้อย่างเป็นระบบ	ต.ค. 68 - มี.ค. 69	- บุคลากรมีแนวทางการใช้แบบประเมินสุขภาพจิตผู้สูงอายุตามมาตรฐานเดียวกัน	- ผู้สูงอายุได้รับการประเมินสุขภาพจิตด้วยแบบประเมินและได้รับการดูแลหลังการประเมินอย่างเหมาะสม	- คู่มือ แนวทางแบบประเมิน 2Q PLUS / Mini Cog - แบบบันทึกผลการประเมินสุขภาพจิตของผู้สูงอายุ	-	1. คณะทำงานฯ 2. ทีมสหวิชาชีพ

หน่วยงาน : ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดปทุมธานี

ชื่อองค์กรความรู้ : Heal Jai mental Health @ บ้านปทุมธานี

เป้าหมาย KM (Desired State) : 1. พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก รองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ

2. ส่งเสริมสวัสดิการ ค้ำครอง และพิทักษ์สิทธิเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทุกมิติ

3. เพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารองค์กรและพัฒนาองค์ความรู้แบบบูรณาการ

หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : ยกระดับคุณภาพการให้บริการในมิติด้านสุขภาพจิตของผู้สูงอายุในศูนย์ฯ

ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
4	การประมวลและการกลั่นกรองความรู้	<ul style="list-style-type: none"> - จำแนกกลุ่มประเภท ของผู้สูงอายุ เช่น ซึมเศร้า หลงลืม สมองเสื่อม - นำข้อมูลสรุปผลการประเมินเข้าร่วมการประชุมเพื่อประมวลและการกลั่นกรองความรู้และกำหนดแนวทางการดูแลที่เหมาะสมในผู้สูงอายุแต่ละประเภท 	พ.ค. - ก.ย. 69	- มีฐานข้อมูลการจำแนกกลุ่มผู้สูงอายุตามภาวะสุขภาพจิตที่เป็นระบบ	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้สูงอายุได้รับการประเมินสุขภาพจิตด้วยแบบประเมินและได้รับการดูแลหลังการประเมินอย่างเหมาะสม - มีการเฝ้าระวังและป้องกันผู้สูงอายุที่มีความเสี่ยง รวมถึงได้รับการดูแลฟื้นฟูอย่างเหมาะสม 	<ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมิน 2Q PLUS / MINI COG - สื่อการเรียนรู้ช่องทางอินเทอร์เน็ต - ฐานข้อมูล/แฟ้มประวัติผู้สูงอายุ - แบบบันทึกข้อมูลประเมินสุขภาพจิตของผู้สูงอายุรายบุคคล 	-	<ul style="list-style-type: none"> 1. คณะทำงานฯ 2. ทีมสหวิชาชีพ

หน่วยงาน : ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดปทุมธานี

ชื่อองค์กรความรู้ : Heal Jai mental Health @ บ้านปทุมธานี

เป้าหมาย KM (Desired State) : 1. พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก รองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ

2. ส่งเสริมสวัสดิการ ค้ำครอง และพิทักษ์สิทธิเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทุกมิติ

3. เพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารองค์กรและพัฒนาองค์ความรู้แบบบูรณาการ

หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : ยกระดับคุณภาพการให้บริการในมิติด้านสุขภาพจิตของผู้สูงอายุในศูนย์ฯ

ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
5	การเข้าถึงความรู้	- จัดทำ QR Code แบบประเมิน 2Q PLUS / Mini Cog ให้บุคคลกรเข้าถึงได้ง่าย	พ.ค. - ก.ย. 69	- QR Code แบบประเมิน 2Q PLUS / Mini Cog	- บุคคลากรมีช่องทางเข้าถึงองค์ความรู้ด้านการประเมินสุขภาพจิตผู้สูงอายุอย่างเป็นระบบ	- QR Code แบบประเมิน - แนวทางการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะสุขภาพจิตในรูปแบบ Infographic	-	1. คณะทำงานฯ 2. ทีมสหวิชาชีพ

หน่วยงาน : ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดปทุมธานี

ชื่อองค์กรความรู้ : Heal Jai mental Health @ บ้านปทุมธานี

เป้าหมาย KM (Desired State) : 1. พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก รองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ

2. ส่งเสริมสวัสดิการ ค้ำครอง และพิทักษ์สิทธิเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทุกมิติ

3. เพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารองค์กรและพัฒนาองค์ความรู้แบบบูรณาการ

หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : ยกระดับคุณภาพการให้บริการในมิติด้านสุขภาพจิตของผู้สูงอายุในศูนย์ฯ

ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
6	การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้	- นำเสนอองค์ความรู้แบบประเมิน 2Q PLUS / Mini Cog - จัดเวทีสัญจรแลกเปลี่ยนข้อเสนอแนะระหว่างผู้สูงอายุและเจ้าหน้าที่	พ.ค. - ก.ย. 69	- จัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และถ่ายทอดความรู้เพื่อไปปรับใช้ในการปฏิบัติงาน	- มีการใช้องค์ความรู้ทำให้เกิดการพัฒนาการดูแลผู้สูงอายุจากองค์ความรู้ร่วมกันของบุคลากร - ผู้สูงอายุได้รับการฟื้นฟูสุขภาพจิตตามแผนอย่างสม่ำเสมอ	- แนวทางการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะสุขภาพจิตในรูปแบบ Infographic - การประชุม/เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ - รายงานการประชุม	-	1. คณะทำงานฯ 2. ทีมสหวิชาชีพ

หน่วยงาน : ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดปทุมธานี

ชื่อองค์กรความรู้ : Heal Jai mental Health @ บ้านปทุมธานี

เป้าหมาย KM (Desired State) : 1. พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก รองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ

2. ส่งเสริมสวัสดิการ ค้ำครอง และพิทักษ์สิทธิเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทุกมิติ

3. เพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารองค์กรและพัฒนาองค์ความรู้แบบบูรณาการ

หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : ยกระดับคุณภาพการให้บริการในมิติด้านสุขภาพจิตของผู้สูงอายุในศูนย์ฯ

ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
7	การเรียนรู้	- จัดประชุม ทบทวน ถอด บทเรียน องค์กร ความรู้การใช้แบบ ประเมิน 2Q PLUS / Mini Cog	ก.ย. 69	- บุคลากรสามารถ ประยุกต์ใช้ความรู้ใน การดูแลผู้สูงอายุได้ อย่างถูกต้องและ เหมาะสม	- มีการเผยแพร่องค์ ความรู้และจัดทำ แนวทางคู่มือการใช้ แบบประเมิน 2Q PLUS / Mini Cog	- เผยแพร่คู่มือ/ คลิปวิดีโอผ่าน ช่องทาง Facebook tiktok	-	1. คณะทำงานฯ 2. ทีมสหวิชาชีพ

ลายมือชื่อ .....

(นายพีรพล..สอนไข)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดปทุมธานี

ผู้ทบทวน/เสนอแผน

การจัดการความรู้และนวัตกรรม ของกรมกิจการผู้สูงอายุ

ประจำปีงบประมาณ 2569

การให้บริการผู้สูงอายุเพื่อเข้ารับบริการในสถานับ

จัดทำโดย

ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแค

การจัดการความรู้ (Knowledge Management : KM) ปังบประมาณ 2569

เรื่อง การให้บริการผู้สูงอายุเพื่อเข้ารับบริการในสถาบัน ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแค

1

ที่มาและความสำคัญ

- ประเทศไทยเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ทำให้ความต้องการการดูแลเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบาง
- พบปัญหาการให้บริการล่าช้า ขั้นตอนไม่ชัดเจน และผู้ใช้บริการ/ครอบครัว/ผู้ปฏิบัติงาน ไม่เข้าใจกระบวนการ/ขั้นตอน/สิทธิ จึงต้องพัฒนา KM เพื่อยกระดับคุณภาพบริการให้มีมาตรฐาน

2

วัตถุประสงค์

- พัฒนามาตรฐานการให้บริการ
- ลดความล่าช้า เพิ่มประสิทธิภาพ
- สร้างแนวปฏิบัติที่ชัดเจน
- พัฒนางค์กรสู่การเรียนรู้

3

เป้าหมาย

พัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน ที่ครอบคลุมกระบวนการ “รับเข้า-ดูแล-ส่งต่อ” ของหน่วยงานเพื่อพร้อมให้ผู้ใช้บริการและครอบครัวให้การคุ้มครองตามมาตรฐานและสร้างความพึงพอใจในบริการ

4

ผลที่คาดหวัง

- ผู้สูงอายุ/ครอบครัว: เข้าถึงบริการเร็วและมีมาตรฐาน
- บุคลากร/หน่วยงาน: มี SOP ที่ชัดเจน เป็นระบบ ลดข้อผิดพลาด เพิ่มประสิทธิภาพ
- สังคม: เกิดระบบการดูแลผู้สูงอายุ ที่มีคุณภาพ มีมาตรฐาน

5

กระบวนการ (KM)

1. การบ่งชี้ความรู้ - วิเคราะห์งานและระบุความรู้ที่จำเป็น
2. การสร้าง/รวบรวม - รวบรวมความรู้จากผู้เชี่ยวชาญและประสบการณ์ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง
3. จัดความรู้ให้เป็นระบบ - จัดหมวดหมู่ ทำฐานข้อมูล
4. การกลั่นกรอง - ตรวจสอบความถูกต้องและจัดทำเป็น SOP
5. การเข้าถึง - เผยแพร่ผ่าน Website / Cloud / QR Code
6. การแลกเปลี่ยน - แลกเปลี่ยนความรู้ เช่น Morning Talk, AAR
7. การพัฒนา - นำไปใช้ปฏิบัติงานแล้วติดตามการดำเนินงาน ประเมินและปรับปรุงกระบวนการและคู่มืออย่างต่อเนื่อง

บทนำ

1. ปัญหา/สาเหตุ/ที่มาขององค์ความรู้

ประเทศไทยได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ และมีแนวโน้มก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุระดับสุดยอด ในอนาคตอันใกล้ อันเป็นผลจากอัตราการเกิดที่ลดลงและประชากรมีอายุยืนยาวขึ้น ส่งผลให้จำนวนผู้สูงอายุที่ต้องการการดูแลระยะยาวเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาทางสังคม ขาดผู้ดูแล ถูกทอดทิ้ง หรือมีภาวะเปราะบางทางเศรษฐกิจและจิตใจ สถานการณ์ดังกล่าวทำให้หน่วยงานด้านสวัสดิการสังคมของรัฐ มีบทบาทสำคัญในการคุ้มครอง พิทักษ์สิทธิ และจัดบริการดูแลที่เหมาะสม อย่างมีมาตรฐานและทั่วถึง

ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแค (ศพส.บ้านบางแค) เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจในการให้การสงเคราะห์ คุ้มครอง และพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาทางสังคม โดยครอบคลุม ตั้งแต่กระบวนการรับเข้า การดูแล การฟื้นฟูสมรรถภาพ ตลอดจนการส่งต่อและประสานความร่วมมือกับหน่วยงานเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตาม จากการดำเนินงานที่ผ่านมา พบว่ากระบวนการให้บริการ ยังมีประเด็นที่ควรพัฒนา ได้แก่ ความไม่สม่ำเสมอของแนวทางปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในบางขั้นตอน ความล่าช้าในกระบวนการรับเข้าเนื่องจากขั้นตอนที่ซับซ้อนหรือเอกสารไม่ครบถ้วน ตลอดจนช่องว่างด้านความรู้ความเข้าใจของผู้สูงอายุและญาติเกี่ยวกับสิทธิและเงื่อนไขการรับบริการ ซึ่งอาจส่งผลต่อการปรับตัวและคุณภาพชีวิตภายหลังเข้ารับบริการ

ปัญหาดังกล่าวสะท้อนถึงความจำเป็นในการพัฒนาระบบมาตรฐานการให้บริการและการจัดการองค์ความรู้ (Knowledge Management: KM) อย่างเป็นระบบ เพื่อกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานที่ชัดเจนเป็นมาตรฐานเดียวกัน ลดความเหลื่อมล้ำในการทำงาน เพิ่มความรวดเร็วและความถูกต้องในกระบวนการรับเข้า โดยเฉพาะกรณีเร่งด่วนหรือวิกฤต พร้อมทั้งเสริมสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ผู้สูงอายุและญาติ อันจะช่วยลดความสับสนและข้อร้องเรียน นอกจากนี้ การมีคู่มือการปฏิบัติงาน (Standard Operating Procedure: SOP) ที่ชัดเจน ยังช่วยให้เจ้าหน้าที่สามารถปฏิบัติงาน ได้อย่างมั่นใจ ลดความผิดพลาด และเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

การดำเนินการพัฒนาดังกล่าวจะส่งผลให้ผู้สูงอายุได้รับการคุ้มครองสิทธิอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และเศรษฐกิจ สามารถเข้าถึงบริการได้อย่างรวดเร็ว ขณะเดียวกัน องค์กรจะมีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สามารถขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม และสร้างความเชื่อมั่นต่อสังคมและเครือข่ายความร่วมมือ

ดังนั้น การพัฒนามาตรฐานการให้บริการผู้สูงอายุเพื่อเข้ารับบริการในสถาบันควบคู่กับการจัดการองค์ความรู้ของศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแค จึงเป็นแนวทางสำคัญในการยกระดับ

คุณภาพการให้บริการให้สอดคล้องกับบริบทสังคมผู้สูงอายุของประเทศ และเป็นรากฐานในการพัฒนาองค์กรสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างยั่งยืนต่อไป

2. ประโยชน์ขององค์ความรู้ (ต่อผู้ใช้บริการ/ประชาชน/หน่วยงาน)

2.1 ต่อผู้ใช้บริการ (ผู้สูงอายุและครอบครัว)

- 1) ผู้สูงอายุได้รับการดูแลอย่างมีคุณภาพ ครอบคลุมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม
- 2) เพิ่มการเข้าถึงบริการได้รวดเร็วขึ้น ลดความล่าช้า โดยเฉพาะในกรณีเร่งด่วนหรือภาวะวิกฤต
- 3) ส่งเสริมคุณภาพชีวิตให้แก่ผู้สูงอายุ
- 4) สร้างความมั่นใจและความพึงพอใจให้แก่ครอบครัวที่นำผู้สูงอายุเข้ารับบริการ
- 5) ผู้ใช้บริการได้รับการที่มีมาตรฐานเดียวกัน ไม่เกิดความเหลื่อมล้ำในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

2.2 ต่อหน่วยงาน

- 1) ระบบการให้บริการให้มีมาตรฐาน ชัดเจน และตรวจสอบได้
- 2) เกิดการรวบรวมองค์ความรู้ สู่แนวปฏิบัติที่ดี (Best Practices) อย่างเป็นระบบ
- 3) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ลดความซ้ำซ้อน และลดต้นทุนการดำเนินงาน
- 4) บุคลากรมีแนวทางทำงานที่ชัดเจน สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้และส่งต่องานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 5) มีการติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงคุณภาพบริการอย่างต่อเนื่อง

2.3 ต่อประชาชนและสังคม

- 1) สร้างระบบการดูแลระยะยาวที่มีคุณภาพและยั่งยืน
- 2) ส่งเสริมค่านิยมการดูแลผู้สูงอายุอย่างมีศักดิ์ศรีและเคารพสิทธิ
- 3) แบ่งเบาภาระของครอบครัวและลดปัญหาสังคมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผู้สูงอายุ
- 4) พัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมที่สามารถขยายผลสู่หน่วยงานอื่น ๆ
- 5) เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางสังคมและคุณภาพชีวิตของประชากรในระยะยาว

แบบฟอร์ม 1 กำหนดขอบเขต KM (KM Focus Areas)

ทำเครื่องหมาย หน้าข้อความที่มีความสอดคล้องกับองค์ความรู้ของท่าน

กำหนดขอบเขตการจัดการความรู้ (KM Focus Area)			
สอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์	สอดคล้องพันธกิจ	แก้ปัญหาในเรื่องใด	ประโยชน์ที่ได้
☐ พัฒนาศักยภาพ และเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ☒ พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก และขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ ☒ ส่งเสริมสวัสดิการ ค้ำครอง และพิทักษ์สิทธิเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทุกมิติ ☒ เพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารองค์กรและพัฒนาองค์ความรู้แบบบูรณาการ	☐ เตรียมความพร้อมทุกมิติเพื่อรองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ ☒ พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก รองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ ☒ ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทุกมิติ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ☒ บูรณาการระบบบริหารองค์กรและพัฒนาองค์ความรู้รองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ	<p>มาตรฐานการให้บริการที่ไม่สม่ำเสมอ แก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับบริการที่มีมาตรฐานเดียวกันไม่ว่าจะเข้าติดต่อกับเจ้าหน้าที่ท่านใด</p> <p>ความล่าช้าในกระบวนการทำงาน: ลดขั้นตอนที่ซับซ้อนและการจัดเตรียมเอกสารที่ไม่ครบถ้วน ซึ่งส่งผลให้ผู้สูงอายุที่ตกอยู่ในภาวะวิกฤตได้รับความช่วยเหลือล่าช้า</p> <p>ช่องว่างทางข้อมูล แก้ปัญหาการขาดความรู้ที่ถูกต้องของผู้สูงอายุ และญาติเกี่ยวกับสิทธิ สวัสดิการ และเงื่อนไขการเข้ารับบริการ</p>	<p>ผู้สูงอายุ (Service Users) : ได้รับการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นทั้ง 4 มิติ (กาย จิต สังคม เศรษฐกิจ) และเข้าถึงบริการได้อย่างรวดเร็ว</p> <p>เจ้าหน้าที่และบุคลากร มีคู่มือการปฏิบัติงาน (SOP) ที่ชัดเจน ลดความผิดพลาดในการปฏิบัติงาน และสามารถส่งต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับพันธกิจการพัฒนาองค์ความรู้แบบบูรณาการ</p> <p>องค์กร (Organization): ระบบบริหารจัดการมีประสิทธิภาพสูงขึ้น มีกลไกการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม และสร้างภาพลักษณ์ความเชื่อมั่นในการให้บริการ</p> <p>สังคมและเครือข่าย: เกิดการบูรณาการข้อมูลร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (เช่น รพ. หรือ พมจ.) ทำให้การส่งต่อผู้สูงอายุเป็นไปอย่างราบรื่นและเป็นระบบ</p>

แบบฟอร์ม 2 การตัดสินใจเลือกขอบเขตการจัดการความรู้

เกณฑ์การกำหนดขอบเขต KM	ขอบเขตการจัดการความรู้ (KM Focus Area) ตามพันธกิจ			
	เตรียมความพร้อมทุกมิติ เพื่อรองรับสังคม สูงวัยคุณภาพ	พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก รองรับสังคมสูงวัย คุณภาพ	ยกระดับคุณภาพชีวิต ผู้สูงอายุทุกมิติ อย่างทั่วถึง และเป็นธรรม	บูรณาการระบบบริหาร องค์กรและพัฒนาองค์ ความรู้รองรับสังคมสูงวัย คุณภาพ
	เกณฑ์การให้คะแนน คือ สอดคล้องมากที่สุด = 5, สอดคล้องมาก = 4, สอดคล้องปานกลาง = 3, สอดคล้องน้อย = 2, สอดคล้องน้อยที่สุด = 1, ไม่สอดคล้องเลย = 0			
1. สอดคล้องกับทิศทางและยุทธศาสตร์	5	5	5	5
2. ผู้บริหารให้การสนับสนุน	5	5	5	5
3. ปรับปรุงแล้วเห็นได้ชัดเจน/ประโยชน์ต่อ ผู้สูงอายุ	4	4	5	4
4. คนส่วนใหญ่ในองค์กรต้องการ	4	4	5	5
5. เป็นความรู้ที่ต้องจัดการอย่างเร่งด่วน	4	5	5	5
รวมคะแนน	22	23	25	24
รวมคะแนนทั้งหมด	94 คะแนน			
ผลรวมระดับคะแนน				
1. คะแนนรวมที่ 81 – 100 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับมากที่สุด				
2. คะแนนรวมที่ 61 – 80 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับมาก				
3. คะแนนรวมที่ 41 – 60 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับปานกลาง				
4. คะแนนรวมที่ 21 – 40 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับน้อย				
5. คะแนนรวมที่ 0 – 20 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับน้อยที่สุด				
***หากได้คะแนน ระดับปานกลาง - น้อยที่สุด ให้ทบทวนการนำเรื่องที่ท่านได้นำมาจัดทำองค์ความรู้ในปีถัดไป ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์กรม/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น				

แบบฟอร์ม 3 แผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan) : กระบวนการจัดการความรู้ (KM Process)

<p>หน่วยงาน : ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแค กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์</p> <p>ชื่อองค์ความรู้ : การให้บริการผู้สูงอายุเพื่อเข้ารับบริการในสถาบัน</p> <p>เป้าหมาย KM (Desired State) : การสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ (Standardization & Operational Excellence)</p> <p>หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : - ด้าน "ความครอบคลุมและมาตรฐาน" (Standardization) ร้อยละ (%) ของกระบวนการหลักที่มีคู่มือ (SOP) : เช่น งานสังคมสงเคราะห์,งานพยาบาล,งานจิตวิทยา, งานกายภาพ, งานอาชีพบำบัด,งานดูแลผู้สูงอายุ ต้องมีคู่มือครบ 100%</p> <p>- ด้าน "ประสิทธิภาพการบริการ" (Service Efficiency) ระดับความพึงพอใจ (Satisfaction Score): ค่าคะแนนเฉลี่ยจากแบบสำรวจความพึงพอใจของผู้สูงอายุและญาติ (เชิงปริมาณ 1-5 ดาว)</p>								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
1	การบ่งชี้ความรู้	<ul style="list-style-type: none"> - ประชุม/ระดมสมองวิเคราะห์ Work Flow เพื่อค้นหาความรู้ที่จำเป็นในแต่ละขั้นตอน - จำแนกความรู้ที่จำเป็น เช่น กระบวนการของแต่ละงาน กฎหมายที่เกี่ยวข้อง มาตรฐานการดูแล เทคนิคต่างๆ เป็นต้น - จัดลำดับความสำคัญของความรู้ และจัดระบบองค์ความรู้จากบุคคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการ 	1 เดือน	- มีการถอดบทเรียนองค์ความรู้และขั้นตอนการปฏิบัติงานของแต่ละกระบวนการงาน	- ความรู้ด้านการบริการผู้สูงอายุ ของ ศพส.บ้านบางแค	<ul style="list-style-type: none"> - การสัมภาษณ์ - การประชุม - การบันทึกข้อมูล 	-	- คณะทำงาน KM /เจ้าหน้าที่กลุ่มส่งเสริมฯ

<p>หน่วยงาน : ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแค กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์</p> <p>ชื่อองค์ความรู้ : การให้บริการผู้สูงอายุเพื่อเข้ารับบริการในสถาบัน</p> <p>เป้าหมาย KM (Desired State) : การสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ (Standardization & Operational Excellence)</p> <p>หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : - ด้าน "ความครอบคลุมและมาตรฐาน" (Standardization) ร้อยละ (%) ของกระบวนการหลักที่มีคู่มือ (SOP) : เช่น งานสังคมสงเคราะห์,งานพยาบาล,งานจิตวิทยา, งานกายภาพ, งานอาชีพบำบัด,งานดูแลผู้สูงอายุ ต้องมีคู่มือครบ 100%</p> <p>- ด้าน "ประสิทธิภาพการบริการ" (Service Efficiency) ระดับความพึงพอใจ (Satisfaction Score): ค่าคะแนนเฉลี่ยจากแบบสำรวจความพึงพอใจของผู้สูงอายุและญาติ (เชิงปริมาณ 1-5 ดาว)</p>								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
2	การสร้างและแสวงหาความรู้	<ul style="list-style-type: none"> - สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ/เจ้าหน้าที่เพื่อดึง “เคล็ดลับ” การรับมือผู้สูงอายุในสถานการณ์ต่าง ๆ - จัดประชุมถอดบทเรียน (After Action Review: AAR) จากการปฏิบัติงานจริง - เชิญวิทยากรภายนอกให้ความรู้เฉพาะด้าน เช่น การดูแลผู้ป่วยสมองเสื่อม การปฐมพยาบาลเบื้องต้น - รวบรวมงานวิจัย คู่มือ และแนวทางปฏิบัติจากหน่วยงานภาครัฐ เช่น กรม 	1 เดือน	<ul style="list-style-type: none"> - มีองค์ความรู้ใหม่ที่จัดเก็บได้ - มีการบันทึกข้อมูล Best Practice - มีคลังความรู้ที่เข้าถึงได้จริง 	<ul style="list-style-type: none"> - ได้คู่มือแนวทางการปฏิบัติงาน (SOP) 1 เล่ม ครอบคลุมขั้นตอนรับเข้า ดูแล และส่งต่อ พร้อมภาคผนวกแบบฟอร์มใช้งานจริง 	<ul style="list-style-type: none"> - การสัมภาษณ์ - การประชุม - การบันทึกข้อมูล 	-	<ul style="list-style-type: none"> - เจ้าหน้าที่กลุ่มส่งเสริมฯ

<p>หน่วยงาน : ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแค กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์</p> <p>ชื่อองค์ความรู้ : การให้บริการผู้สูงอายุเพื่อเข้ารับบริการในสถาบัน</p> <p>เป้าหมาย KM (Desired State) : การสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ (Standardization & Operational Excellence)</p> <p>หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : - ด้าน "ความครอบคลุมและมาตรฐาน" (Standardization) ร้อยละ (%) ของกระบวนการหลักที่มีคู่มือ (SOP) : เช่น งานสังคมสงเคราะห์,งานพยาบาล,งานจิตวิทยา, งานกายภาพ, งานอาชีพบำบัด,งานดูแลผู้สูงอายุ ต้องมีคู่มือครบ 100%</p> <p>- ด้าน "ประสิทธิภาพการบริการ" (Service Efficiency) ระดับความพึงพอใจ (Satisfaction Score): ค่าคะแนนเฉลี่ยจากแบบสำรวจความพึงพอใจของผู้สูงอายุและญาติ (เชิงปริมาณ 1-5 ดาว)</p>								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
		<p>ผู้สูงอายุ และกระทรวงสาธารณสุข</p> <p>- สืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์/วารสารวิชาการที่เกี่ยวข้อง</p>						
3	การจัดความรู้ให้เป็นระบบ	<p>จัดทำฐานข้อมูลความรู้</p> <p>- แยกหมวดหมู่ความรู้ ออกเป็นกลุ่มหลัก</p> <p>- จัดทำโครงสร้างหมวดหมู่ความรู้ แบบลำดับชั้น (หมวดหลัก → หมวดย่อย → เอกสาร/แบบฟอร์ม)</p> <p>- กำหนดรหัสเอกสาร (Document Code) เพื่อความสะดวกในการค้นหา</p>	1 เดือน	<p>- มีโครงสร้างหมวดหมู่ความรู้ที่ชัดเจน</p> <p>- มีสารบัญชากลางที่สามารถใช้งานได้จริง</p>	<p>- มีสารบัญหรือหมวดหมู่ความรู้ และบุคลากรสามารถค้นหาและเข้าถึงเอกสารได้</p>	<p>- การสัมภาษณ์</p> <p>- การประชุม</p> <p>- การบันทึกข้อมูล</p> <p>- เพิ่มเอกสาร, ระบบ Folder ในคอมพิวเตอร์</p>	-	- เจ้าหน้าที่กลุ่มส่งเสริมฯ

<p>หน่วยงาน : ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแค กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์</p> <p>ชื่อองค์ความรู้ : การให้บริการผู้สูงอายุเพื่อเข้ารับบริการในสถาบัน</p> <p>เป้าหมาย KM (Desired State) : การสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ (Standardization & Operational Excellence)</p> <p>หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : - ด้าน "ความครอบคลุมและมาตรฐาน" (Standardization) ร้อยละ (%) ของกระบวนการหลักที่มีคู่มือ (SOP) : เช่น งานสังคมสงเคราะห์,งานพยาบาล,งานจิตวิทยา, งานกายภาพ, งานอาชีพบำบัด,งานดูแลผู้สูงอายุ ต้องมีคู่มือครบ 100%</p> <p>- ด้าน "ประสิทธิภาพการบริการ" (Service Efficiency) ระดับความพึงพอใจ (Satisfaction Score): ค่าคะแนนเฉลี่ยจากแบบสำรวจความพึงพอใจของผู้สูงอายุและญาติ (เชิงปริมาณ 1-5 ดาว)</p>								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
		<ul style="list-style-type: none"> - จัดทำสารบัญกลาง (Master List) - กำหนดผู้รับผิดชอบแต่ละหมวดหมู่ (Knowledge Owner) - จัดทำคู่มือการเข้าถึงและค้นหาความรู้สำหรับบุคลากร 						
4	การประมวลและกลั่นกรองความรู้	<ul style="list-style-type: none"> - รวบรวมองค์ความรู้จากทุกแหล่ง - วิเคราะห์และคัดกรองเนื้อหาที่ซ้ำซ้อนหรือไม่จำเป็นออก - ปรับปรุงเนื้อหาให้อยู่ในรูปแบบภาษาที่เข้าใจง่าย เหมาะกับผู้ปฏิบัติงานทุกระดับ 	1 เดือน	- คู่มือผ่านการรับรองจากที่ประชุม	- คู่มือการให้บริการฉบับมาตรฐาน (Standard Manual) ที่ชัดเจน เข้าใจง่าย และสามารถนำไปใช้ปฏิบัติงานจริงได้	<ul style="list-style-type: none"> - การประชุม - การบันทึกข้อมูล 	-	- เจ้าหน้าที่กลุ่มส่งเสริมฯ

<p>หน่วยงาน : ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแค กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์</p> <p>ชื่อองค์ความรู้ : การให้บริการผู้สูงอายุเพื่อเข้ารับบริการในสถาบัน</p> <p>เป้าหมาย KM (Desired State) : การสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ (Standardization & Operational Excellence)</p> <p>หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : - ด้าน "ความครอบคลุมและมาตรฐาน" (Standardization) ร้อยละ (%) ของกระบวนการหลักที่มีคู่มือ (SOP) : เช่น งานสังคมสงเคราะห์,งานพยาบาล,งานจิตวิทยา, งานกายภาพ, งานอาชีพบำบัด,งานดูแลผู้สูงอายุ ต้องมีคู่มือครบ 100%</p> <p>- ด้าน "ประสิทธิภาพการบริการ" (Service Efficiency) ระดับความพึงพอใจ (Satisfaction Score): ค่าคะแนนเฉลี่ยจากแบบสำรวจความพึงพอใจของผู้สูงอายุและญาติ (เชิงปริมาณ 1-5 ดาว)</p>								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
		<ul style="list-style-type: none"> - จัดรูปแบบเนื้อหาให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน - จัดทำ Flowchart หรือ Infographic สรุปขั้นตอนสำคัญ - สร้างคู่มือให้หัวหน้างาน/ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง - ประชุมรับรองและแก้ไขตามข้อเสนอแนะก่อนประกาศใช้ 						
5	การเข้าถึงความรู้	<ul style="list-style-type: none"> - นำคู่มือและเอกสารสำคัญขึ้นระบบ Website ขององค์กร - จัดเก็บไฟล์ในระบบ Cloud - สร้าง QR Code เชื่อมโยงไปยังคู่มือติดตามจุด 	ต่อเนื่อง	<ul style="list-style-type: none"> - มีคู่มือและเอกสารสำคัญขึ้นระบบ Website - เจ้าหน้าที่สามารถเข้าถึงเอกสารได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว 	<ul style="list-style-type: none"> - เจ้าหน้าที่ทุกคนสามารถเข้าถึงความรู้ได้จากที่ทำงานและมือถืออย่างสะดวกรวดเร็ว 	<ul style="list-style-type: none"> - การประชุม/อบรม/ชี้แจง - ระบบ Cloud - ระบบ Line - โปรแกรมสร้าง QR Code 	-	- เจ้าหน้าที่กลุ่มส่งเสริมฯ

<p>หน่วยงาน : ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแค กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์</p> <p>ชื่อองค์ความรู้ : การให้บริการผู้สูงอายุเพื่อเข้ารับบริการในสถาบัน</p> <p>เป้าหมาย KM (Desired State) : การสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ (Standardization & Operational Excellence)</p> <p>หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : - ด้าน "ความครอบคลุมและมาตรฐาน" (Standardization) ร้อยละ (%) ของกระบวนการหลักที่มีคู่มือ (SOP) : เช่น งานสังคมสงเคราะห์,งานพยาบาล,งานจิตวิทยา, งานกายภาพ, งานอาชีพบำบัด,งานดูแลผู้สูงอายุ ต้องมีคู่มือครบ 100%</p> <p>- ด้าน "ประสิทธิภาพการบริการ" (Service Efficiency) ระดับความพึงพอใจ (Satisfaction Score): ค่าคะแนนเฉลี่ยจากแบบสำรวจความพึงพอใจของผู้สูงอายุและญาติ (เชิงปริมาณ 1-5 ดาว)</p>								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
		ปฏิบัติงาน เช่น ห้องพยาบาล จุดรับเข้า ห้องเวร - แชร์ลิงก์ผ่านกลุ่ม Line หรือช่องทางสื่อสารภายในองค์กร - จัดอบรมแนะนำ/ชี้แจง/ สาธิตวิธีเข้าถึงและค้นหา เอกสารให้บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ทุกคนรับทราบ				- สมาร์ทโฟน / คอมพิวเตอร์		
6	การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้	- จัดกิจกรรม “Morning Talk” เพื่อแชร์ประสบการณ์ สั้นๆ - จัดประชุม “After Action Review (AAR)” หลังจบ เคสยากหรือเหตุการณ์สำคัญ เพื่อถอดบทเรียน ร่วมกัน	ทุก สัปดาห์ / เดือน	- จำนวนครั้งที่จัด กิจกรรมแลกเปลี่ยน เรียนรู้ - จำนวนประเด็น ความรู้ใหม่ที่ถูก บันทึก - ร้อยละการเข้าร่วม	มีการแบ่งปันความรู้ สม่ำเสมออย่างน้อย เดือนละ 2 ครั้ง	- การประชุมกลุ่ม ย่อย - แบบฟอร์มบันทึก AAR - กลุ่ม Line	-	- เจ้าหน้าที่กลุ่ม ส่งเสริมฯ

<p>หน่วยงาน : ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแค กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์</p> <p>ชื่อองค์ความรู้ : การให้บริการผู้สูงอายุเพื่อเข้ารับบริการในสถาบัน</p> <p>เป้าหมาย KM (Desired State) : การสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ (Standardization & Operational Excellence)</p> <p>หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : - ด้าน "ความครอบคลุมและมาตรฐาน" (Standardization) ร้อยละ (%) ของกระบวนการหลักที่มีคู่มือ (SOP) : เช่น งานสังคมสงเคราะห์,งานพยาบาล,งานจิตวิทยา, งานกายภาพ, งานอาชีพบำบัด,งานดูแลผู้สูงอายุ ต้องมีคู่มือครบ 100%</p> <p>- ด้าน "ประสิทธิภาพการบริการ" (Service Efficiency) ระดับความพึงพอใจ (Satisfaction Score): ค่าคะแนนเฉลี่ยจากแบบสำรวจความพึงพอใจของผู้สูงอายุและญาติ (เชิงปริมาณ 1-5 ดาว)</p>								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
		<ul style="list-style-type: none"> - เปิดเวทีให้เจ้าหน้าที่นำเสนอ Best Practice หรือเทคนิคเฉพาะตัว (Tacit Knowledge Sharing) - บันทึกประเด็นสำคัญจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ลงในแบบฟอร์มสรุปบทเรียน - เผยแพร่สรุปองค์ความรู้ผ่านกลุ่ม Line 		ของเจ้าหน้าที่ $\geq$ ร้อยละ 80				
7	การเรียนรู้	<ul style="list-style-type: none"> - นำความรู้และคู่มือที่จัดทำไว้ไปใช้ปฏิบัติจริงในงานประจำ - ประเมินผลการปฏิบัติงานตามคู่มืออย่างสม่ำเสมอ 	ต่อเนื่อง	<ul style="list-style-type: none"> - ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้สูงอายุ/ญาติเพิ่มขึ้น - จำนวนข้อเสนอแนะที่ได้รับและนำไปปรับปรุงจริง 	หน่วยงานมีการปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน	<ul style="list-style-type: none"> - แบบสอบถามความพึงพอใจ - รายงานสรุปผลประจำปี 	-	<ul style="list-style-type: none"> - คณะทำงาน KM /เจ้าหน้าที่กลุ่มส่งเสริมฯ

<p>หน่วยงาน : ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแค กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์</p> <p>ชื่อองค์ความรู้ : การให้บริการผู้สูงอายุเพื่อเข้ารับบริการในสถาบัน</p> <p>เป้าหมาย KM (Desired State) : การสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ (Standardization & Operational Excellence)</p> <p>หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : - ด้าน "ความครอบคลุมและมาตรฐาน" (Standardization) ร้อยละ (%) ของกระบวนการหลักที่มีคู่มือ (SOP) : เช่น งานสังคมสงเคราะห์,งานพยาบาล,งานจิตวิทยา, งานกายภาพ, งานอาชีพบำบัด,งานดูแลผู้สูงอายุ ต้องมีคู่มือครบ 100%</p> <p>- ด้าน "ประสิทธิภาพการบริการ" (Service Efficiency) ระดับความพึงพอใจ (Satisfaction Score): ค่าคะแนนเฉลี่ยจากแบบสำรวจความพึงพอใจของผู้สูงอายุและญาติ (เชิงปริมาณ 1-5 ดาว)</p>								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
		<ul style="list-style-type: none"> - รวบรวมปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะจากเจ้าหน้าที่ - สำรวจความพึงพอใจของผู้สูงอายุและญาติ - วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาจุดที่ต้องปรับปรุง (Gap Analysis) อย่างสม่ำเสมอ - ปรับปรุงและอัปเดตคู่มือให้ทันสมัยอย่างสม่ำเสมอหรือเมื่อมีเหตุการณ์สำคัญ 		- ร้อยละของการปฏิบัติตามมาตรฐานที่กำหนด $\geq 80\%$				

ลายมือชื่อ .....

(นางสาวสุทธิรัตน์ โทชนบท)

ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแค
ผู้ทบทวน/เสนอแผน

การจัดการความรู้และนวัตกรรม ของกรมกิจการผู้สูงอายุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

“ห้องสุขปลายทาง :
ห้องเตรียมความพร้อมการตายดี เพื่อคุณภาพชีวิตระยะท้ายของผู้สูงอายุ”

จัดทำโดย

ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางละมุง จังหวัดชลบุรี

ห้องสุขปลายทาง : ห้องเตรียมความพร้อมการตายดี เพื่อคุณภาพชีวิตระยะท้ายของผู้สูงอายุ

1 ปัญหา & ที่มา (Context)

สภาพเดิม: การตายที่ไม่พึงประสงค์ (Over-treatment, lonely)

แนวคิดใหม่: พื้นที่ปลอดภัย (Safe Space)

สนับสนุน 'ตายดี' (Good Death) พ.ร.บ. สุขภาพ มาตรา 12

2 นิยาม อ. ส. ของ ห้องตายดี

Good Death

เสียชีวิตสงบ ปราศจากความทุกข์ คงศักดิ์ศรี

ข้อมูลเพิ่มเติม

3 องค์ประกอบหลัก (Key Components)

ด้านกายภาพ (Hardware)

เตรียมพื้นที่ห้องสุขปลายทางตามความประสงค์

ด้านกระบวนการ (Software)

- ค้นหา คัดกรอง (Screening)
- วางแผนล่วงหน้า (ACP/สมุดเบาใจ)
- ดูแลจิตวิญญาณ
- จัดการความปวด
- ธรรมชาติบำบัด

4 กระบวนการ 5 ขั้นตอน (Steps)

5 ประโยชน์ที่ได้รับ (Outcomes)

- ผู้สูงอายุ**
ระยะท้ายได้รับการดูแลอย่างเคารพศักดิ์ศรี
- บุคลากร**
มีมาตรฐาน มีคู่มือ รุกทบาท มั่นใจ
- โมเดล**
สนับสนุน กระบวนการตายดี ของหน่วยงานฯ
- การดูแล**
มุ่งเน้นด้าน กาย จิต สุขคติวิญญาณ
- แก้ปัญหา**
การสื่อสารที่ตัดขาด กวះค้ำคางใจ
- สังคม**
สร้างความตระหนักรู้ เป็นต้นแบบศึกษาดูงาน

บทนำ

1. ปัญหา/สาเหตุ/ที่มาขององค์ความรู้

1) การพัฒนากฎหมาย นโยบาย มาตรการ กลไก ด้านการดูแลและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติ เป้าหมายคือ โครงการการจัดการความรู้ หัวข้อ **"ห้องสุขปลายทาง : ห้องเตรียมความพร้อมการตายดี"** เป็นประเด็นที่ท้าทายและมีความสำคัญมากในสังคมผู้สูงอายุ เป็นการถอดบทเรียนเรื่อง "ความละเอียดอ่อนของชีวิต" ออกมาให้จับต้องได้ ซึ่งความสำเร็จของโครงการนี้ไม่ได้อยู่ที่ "ห้อง" ที่สวยงาม แต่อยู่ที่ **"กระบวนการ"** ที่ทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกปลอดภัย และ ปล่องวาง

2) การพัฒนาระบบการบริหารจัดการองค์กรสู่ความเป็นเลิศ เป้าหมายคือ การพัฒนาคุณภาพชีวิตระยะท้ายของผู้สูงอายุให้รู้สึกสงบและปลอดภัย ซึ่งในบริบทสังคมไทยและระบบสุขภาพ **"ห้องสุขปลายทาง"** ไม่ได้หมายถึง เพียงแค่ **สถานที่ (Physical Space)** แต่หมายถึง พื้นที่ปลอดภัย (Safe Space) ที่เอื้อให้เกิดกระบวนการ **"ตายดี" (Good Death)** ตามนิยามของ พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติ มาตรา 12 **การตายดี (Good Death):** หมายถึง การเสียชีวิตที่สงบ ปราศจากความทุกข์ทรมาน (ทั้งกายและใจ) ได้รับการตอบสนองความต้องการครั้งสุดท้าย และเป็นไปตามความเชื่อทางศาสนา โดยที่ผู้สูงอายุยังคงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์จนวาระสุดท้าย

3 ส. ของห้องตายดี: จากบทเรียนของกลุ่ม Peaceful Death และเครือข่ายชีวาภิบาล พบว่าหัวใจสำคัญของห้องนี้ประกอบด้วย:

- 1) **สง่างาม (Dignified):** เคารพความเป็นมนุษย์ ให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมเลือกรูปแบบการดูแล
- 2) **สงบ (Peaceful):** บรรยากาศเอื้อต่อการปล่องวาง ลดสิ่งรบกวน
- 3) **สมปรารถนา (Fulfilled):** ได้ทำสิ่งที่ค้างคาใจจนเสร็จสิ้น (Unfinished Business)

2. ประโยชน์ขององค์ความรู้ (ต่อผู้รับบริการ/ประชาชน/หน่วยงาน)

2.1 เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตระยะท้ายของผู้สูงอายุ ให้ได้รับการดูแลอย่างเคารพศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์จนถึงวาระสุดท้าย

2.2 เพื่อสร้างระบบการดูแลผู้สูงอายุในระยะท้าย สนับสนุนกระบวนการ "ตายดี" ภายใต้รูปแบบโมเดลของศพส.บ้านบางละมุง สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้จากการการเรียนรู้นำไปปฏิบัติ ผู้สูงอายุจากไปอย่างสงบ สมปรารถนา และไร้ห่วงกังวล

2.3 เพื่อจัดทำคู่มือการดำเนินงาน สำหรับบุคลากรในการดูแลผู้สูงอายุระยะท้าย ให้มีมาตรฐานเดียวกัน

2.4 เพื่อเป็นศูนย์เรียนรู้ต้นแบบในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่ายความร่วมมือในการดูแลผู้สูงอายุระยะท้าย ระหว่างองค์กรและชุมชนที่สนใจและสร้างความตระหนักรู้ ให้สังคมเห็นความสำคัญของการเตรียมตัวตายดี และการมี "ห้องสุขปลายทาง" ในสถานดูแลผู้สูงอายุ เป็นต้นแบบการดูแลผู้สูงอายุระยะท้ายร่วมกับทีมสหวิชาชีพและเครือข่าย โดยการนำพินัยกรรมชีวิตมาใช้เป็นรูปธรรม

แบบฟอร์ม 1 กำหนดขอบเขต KM (KM Focus Areas)

ทำเครื่องหมาย หน้าข้อความที่มีความสอดคล้องกับองค์ความรู้ของท่าน

กำหนดขอบเขตการจัดการความรู้ (KM Focus Area)			
สอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์	สอดคล้องพันธกิจ	แก้ปัญหาในเรื่องใด	ประโยชน์ที่ได้
☒ พัฒนาศักยภาพ และเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย	☒ เตรียมความพร้อมทุกมิติเพื่อรองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ	- เพื่อสร้างแนวทาง "การตายดีที่บ้าน (สถานสงเคราะห์)" ช่วยให้ผู้สูงอายุได้จากไปอย่างสงบ ในสภาพแวดล้อมที่คุ้นเคย อบอุ่น แวดล้อมด้วยคนที่รัก และไม่เจ็บปวดจากการรักษาที่เกินความจำเป็น ทั้งที่ร่างกายไม่ไหว ซึ่งเป็นการเพิ่มความทรมาณ	- ได้องค์ความรู้และแนวปฏิบัติ เรื่อง "ห้องสุขาปลายทาง" ตามมาตรฐานโมเดลบ้านบางละมุง บุคลากรมีศักยภาพในการดูแล ผู้สูงอายุระยะท้ายแบบองค์รวม (กาย จิต สังคม ปัญญา)
☐ พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก และขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ	☐ พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก รองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ	- เพื่อแก้ปัญหา "ความไม่รู้และความกลัวของบุคลากร" เปลี่ยนความรู้ฝังลึก ของผู้เชี่ยวชาญ ให้เป็น "คู่มือปฏิบัติงาน" ที่ชัดเจน ทำให้เจ้าหน้าที่มั่นใจ รู้ว่าต้องทำอะไรในแต่ละระยะ (ก่อนตาย-ขณะตาย-หลังตาย) ลดความตื่นตระหนกหน้างานเพื่อแก้ปัญหา "การสื่อสารที่ติดขัดและภาวะค้างคาใจ" ใช้เครื่องมือ	- ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีจนวาระสุดท้าย ได้รับการตายดีที่สมศักดิ์ศรี
☒ ส่งเสริมสวัสดิการ ค้ำครอง และพิทักษ์สิทธิเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทุกมิติ	☒ ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทุกมิติ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม	อย่าง "สมุดเบาใจ" และเทคนิคการสนทนา มาเป็นมาตรฐานการทำงาน ช่วยให้ผู้สูงอายุได้ระบายความในใจ สั่งเสีย และจัดการ "สิ่งค้างคา" ได้ทันเวลา	- ลดค่าใช้จ่ายและความแออัดในโรงพยาบาลจากการส่งต่อผู้ป่วยระยะท้ายโดยไม่จำเป็น
☒ เพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารองค์กรและพัฒนาองค์ความรู้แบบบูรณาการ	☒ บูรณาการระบบบริหารองค์กรและพัฒนาองค์ความรู้รองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ	- เพื่อแก้ปัญหา "สภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้อต่อจิตวิญญาณ" รวบรวมองค์ความรู้เรื่องการ "จัดพื้นที่แห่งความสงบ" การใช้แสง สี กลิ่น ดนตรี และพื้นที่ทางจิตวิญญาณ ซึ่งเป็นยานานเอกในการลดความทรมานทรมานช่วงสุดท้าย	

หมายเหตุ 1) การจัดการองค์ความรู้สามารถแก้ปัญหา เช่น ขาดงบประมาณ ผู้สูงอายุเข้าสถาน/รัฐดูแล การบริหารจัดการ บุคลากรจำกัด ขาดเทคโนโลยี

ขาดทรัพยากร ผู้สูงอายุขาดที่พึ่ง เป็นต้น

2) ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการองค์ความรู้ เช่น อำนวยความสะดวก ตอบสนองความต้องการ เป็นไปตามกฎ ระเบียบ ลดการใช้ทรัพยากร (ค้ำค่า/

ประหยัด) สามารถต่อยอดได้ เป็นต้นแบบงานด้านผู้สูงอายุ เป็นต้น

แบบฟอร์ม 2 การตัดสินใจเลือกขอบเขตการจัดการความรู้

เกณฑ์การกำหนดขอบเขต KM	ขอบเขตการจัดการความรู้ (KM Focus Area) ตามพันธกิจ			
	เตรียมความพร้อมทุกมิติ เพื่อรองรับสังคมสูงวัย คุณภาพ	พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก รองรับสังคมสูงวัย คุณภาพ	ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ทุกมิติ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม	บูรณาการระบบบริหาร องค์กรและพัฒนาองค์ความรู้ รองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ
	เกณฑ์การให้คะแนน คือ สอดคล้องมากที่สุด = 5, สอดคล้องมาก = 4, สอดคล้องปานกลาง = 3, สอดคล้องน้อย = 2, สอดคล้องน้อยที่สุด = 1, ไม่สอดคล้องเลย = 0			
1. สอดคล้องกับทิศทางและยุทธศาสตร์	5	5	4	5
2. ผู้บริหารให้การสนับสนุน	5	5	5	5
3. ปรับปรุงแล้วเห็นได้ชัดเจน/ประโยชน์ต่อ ผู้สูงอายุ	5	5	5	5
4. คนส่วนใหญ่ในองค์กรต้องการ	5	4	5	5
5. เป็นความรู้ที่ต้องจัดการอย่างเร่งด่วน	5	4	4	4
รวมคะแนน	25	23	23	24
รวมคะแนนทั้งหมด	95			
ผลรวมระดับคะแนน 1. คะแนนรวมที่ 81 – 100 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับมากที่สุด 2. คะแนนรวมที่ 61 – 80 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับมาก 3. คะแนนรวมที่ 41 – 60 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับปานกลาง 4. คะแนนรวมที่ 21 – 40 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับน้อย 5. คะแนนรวมที่ 0 – 20 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับน้อยที่สุด ***หากได้คะแนน ระดับปานกลาง - น้อยที่สุด ให้ทบทวนการนำเรื่องที่ทำนได้นำมาจัดทำองค์ความรู้ในปีถัดไป ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์กรม/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น				

แบบฟอร์ม 3 แผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan) : กระบวนการจัดการความรู้ (KM Process)

<p>หน่วยงาน : ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางละมุง</p> <p>ชื่อองค์ความรู้ : “ห้องสุขุปลายทาง : ห้องเตรียมความพร้อมการตายดี เพื่อคุณภาพชีวิตระยะท้ายของผู้สูงอายุ”</p> <p>เป้าหมาย KM (Desired State) : สร้างโมเดล “ห้องสุขุปลายทาง” ที่เป็น “นวัตกรรมทางสังคม” ที่สามารถนำไปทำซ้ำ หรือประยุกต์ใช้ในพื้นที่อื่นได้</p> <p>หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : เป็นต้นแบบด้านการดูแลผู้สูงอายุระยะท้ายที่เข้มแข็ง มีชุดความรู้ด้านการดูแลผู้สูงอายุเป็นแนวทางการปฏิบัติงาน</p>								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
1	การบ่งชี้ ความรู้	<ul style="list-style-type: none"> - ประชุมบุคลากรเพื่อแต่งตั้งคณะทำงานจัดการความรู้ - ประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อกำหนดองค์ความรู้ “ห้องสุขุปลายทาง : ห้องเตรียมความพร้อมการตายดี เพื่อคุณภาพชีวิตระยะท้ายของผู้สูงอายุ” 	ธ.ค. 68 - ม.ค. 69	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดประชุมบุคลากรแต่งตั้งคณะทำงานการจัดการความรู้ 	<ul style="list-style-type: none"> - มีการจัดตั้งคณะทำงานจัดการความรู้และนวัตกรรมบริการ - คณะทำงานกำหนดองค์ความรู้ “ห้องสุขุปลายทาง : ห้องเตรียมความพร้อมการตายดี เพื่อคุณภาพชีวิตระยะท้ายของผู้สูงอายุ” 	<p>ค้นหาและกำหนดองค์ความรู้</p> <p>- <u>ศึกษากฎหมายและสิทธิ</u> : พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติ มาตรา 12 (หนังสือแสดงเจตนาไม่ประสงค์จะรับบริการสาธารณสุข หรือ Living Will)</p> <p>- การดูแลทางกาย : การจัดการอาการปวด การจัดสภาพแวดล้อม (แสง เสียง กลิ่นบำบัด)</p> <p>- <u>ขั้นตอนพิธีกรรม</u> : สิ่งที่ต้องเตรียมตามความเชื่อทางศาสนาของผู้สูงอายุแต่ละท่าน</p>	-	<ul style="list-style-type: none"> - คณะทำงานฯ - ทุกกลุ่ม/ฝ่าย

หน่วยงาน : ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางละมุง

ชื่อองค์ความรู้ : “ห้องสุขุปลายทาง : ห้องเตรียมความพร้อมการตายดี เพื่อคุณภาพชีวิตระยะท้ายของผู้สูงอายุ”

เป้าหมาย KM (Desired State) : สร้างโมเดล “ห้องสุขุปลายทาง” ที่เป็น “นวัตกรรมทางสังคม” ที่สามารถนำไปทำซ้ำ หรือประยุกต์ใช้ในพื้นที่อื่นได้

หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : เป็นต้นแบบด้านการดูแลผู้สูงอายุระยะท้ายที่เข้มแข็ง มีชุดความรู้ด้านการดูแลผู้สูงอายุเป็นแนวทางการปฏิบัติงาน

ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
						<ul style="list-style-type: none"> - <u>ทักษะการสื่อสาร</u> : การคุยเรื่องความตายโดยไม่ให้หดหู่ การถามถึง "ห่วง" หรือสิ่งที่ค้างคาใจ - <u>เทคนิคการเยียวยาจิตใจ</u>: ศิลปะบำบัด ดนตรีบำบัด หรือการพาทำสมาธิก่อนวาระสุดท้าย 		

หน่วยงาน : ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางละมุง

ชื่อองค์ความรู้ : “ห้องสุขุปลายทาง : ห้องเตรียมความพร้อมการตายดี เพื่อคุณภาพชีวิตระยะท้ายของผู้สูงอายุ”

เป้าหมาย KM (Desired State) : สร้างโมเดล “ห้องสุขุปลายทาง” ที่เป็น “นวัตกรรมทางสังคม” ที่สามารถนำไปทำซ้ำ หรือประยุกต์ใช้ในพื้นที่อื่นได้

หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : เป็นต้นแบบด้านการดูแลผู้สูงอายุระยะท้ายที่เข้มแข็ง มีชุดความรู้ด้านการดูแลผู้สูงอายุเป็นแนวทางการปฏิบัติงาน

ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
2	การสร้างและ แสวงหา ความรู้	- จัดประชุม - จัดทำแผนการ ดำเนินงาน เพื่อวัด ระดับความสำเร็จ - บูรณาการความ ร่วมมือกับเครือข่าย	ก.พ. - เม.ย. 69	- เสริมสร้างองค์ ความรู้เพื่อจัดทำ นวัตกรรมทาง สังคม	- จัดประชุม - ถอดบทเรียน - ศึกษาดูงาน	- เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ : เชิญพยาบาล (ดูแลแบบ ประคับประคอง) นักจิตวิทยา พระสงฆ์ หรือผู้นำศาสนา มาให้ ความรู้ - ถอดบทเรียน สัมภาษณ์ ญาติหรือผู้ดูแลที่เคยผ่าน ประสบการณ์การส่ง ผู้สูงอายุอย่างสงบ ว่าเตรียมตัวอย่างไร อะไร คืออุปสรรค ศึกษาดูงาน : เยี่ยมชม ศูนย์ดูแลผู้ป่วยระยะท้าย หรือวัดที่มีโครงการ เกี่ยวกับการตายดี	-	- คณะทำงานฯ - กลุ่มส่งเสริม สวัสดิการและ คุ้มครองทาง สังคม - กลุ่มนโยบาย และวิชาการ

<p>หน่วยงาน : ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางละมุง</p> <p>ชื่อองค์ความรู้ : “ห้องสุขปลายทาง : ห้องเตรียมความพร้อมการตายดี เพื่อคุณภาพชีวิตระยะท้ายของผู้สูงอายุ”</p> <p>เป้าหมาย KM (Desired State) : สร้างโมเดล “ห้องสุขปลายทาง” ที่เป็น “นวัตกรรมทางสังคม” ที่สามารถนำไปทำซ้ำ หรือประยุกต์ใช้ในพื้นที่อื่นได้</p> <p>หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : เป็นต้นแบบด้านการดูแลผู้สูงอายุระยะท้ายที่เข้มแข็ง มีชุดความรู้ด้านการดูแลผู้สูงอายุเป็นแนวทางการปฏิบัติงาน</p>								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
3	การจัดความรู้ให้เป็นระบบ	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมองค์ความรู้ด้านกายภาพและสภาพแวดล้อม - ส่งเสริมองค์ความรู้ด้านกระบวนการเตรียมตัว - ส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการดูแลระยะท้าย - ส่งเสริมองค์ความรู้ด้านกฎหมายและการจัดการหลังการเสียชีวิต 	พ.ค. - มิ.ย. 69	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้สูงอายุเข้าร่วมกิจกรรมที่เหมาะสม - จัดทำสื่อให้ความรู้ 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้สูงอายุเข้าร่วมกิจกรรมอย่างเหมาะสม - มีคู่มือให้ความรู้ 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดทำคู่มือที่มีรูปแบบการดูแลระยะท้าย มุ่งเน้นการดูแลด้าน กาย จิต สุข คติวิญญาณ <u>ประกอบด้วย</u> สุขภาวะ (กาย) การจัดห้องให้สงบ การลดปวด อาหารระยะท้าย เช่น การนวด สุขใจ (จิต) การจัดการสิ่งที่ค้างคา การให้อภัย เช่น การเขียนจดหมายลา สุขคติ (วิญญาณ) ความเชื่อหลังความตาย การเตรียมจิตสู่ภพภูมิที่ดี เช่น การทำสมาธิ ฟังธรรมะ 	-	<ul style="list-style-type: none"> - คณะทำงานฯ - ทุกกลุ่ม/ฝ่าย

<p>หน่วยงาน : ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางละมุง</p> <p>ชื่อองค์ความรู้ : “ห้องสุขปลายทาง : ห้องเตรียมความพร้อมการตายดี เพื่อคุณภาพชีวิตระยะท้ายของผู้สูงอายุ”</p> <p>เป้าหมาย KM (Desired State) : สร้างโมเดล “ห้องสุขปลายทาง” ที่เป็น “นวัตกรรมทางสังคม” ที่สามารถนำไปทำซ้ำ หรือประยุกต์ใช้ในพื้นที่อื่นได้</p> <p>หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : เป็นต้นแบบด้านการดูแลผู้สูงอายุระยะท้ายที่เข้มแข็ง มีชุดความรู้ด้านการดูแลผู้สูงอายุเป็นแนวทางการปฏิบัติงาน</p>								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
4	การประมวล และถักนกรอง ความรู้	- การทำคู่มือฉบับย่อ สรุปขั้นตอนการ เตรียมตัวแบบเข้าใจ ง่ายสำหรับครอบครัว หรืออาสาสมัคร สร้างชุดเครื่องมือ เช่น การ์ดคำถามชวนคิด เพื่อให้ผู้สูงอายุได้เริ่ม บทสนทนาเรื่องความ ตายได้ง่ายขึ้น (เช่น "ถ้าเลือกได้ อยากฟัง เสียงอะไรเป็นเสียง สุดท้าย")	ก.ค - ส.ค. 69	- ผู้สูงอายุมี กิจกรรมที่ เหมาะสมเพิ่มขึ้น - หน่วยงานภาคี เครือข่ายมีส่วน ร่วมในการบูรณา การการให้ความ ร่วมมือกับกิจกรรม	- จำนวนผู้สูงอายุที่ เข้าร่วมกิจกรรม - เกิดสร้างโมเดลห้องสุข ปลายทาง	- ชุดองค์ความรู้โมเดล ห้องสุขปลายทางที่เป็น "นวัตกรรมทางสังคม" ที่สามารถนำไปทำซ้ำ หรือ ประยุกต์ใช้ในพื้นที่อื่นได้	-	- คณะทำงานฯ - ทุกกลุ่ม/ฝ่าย
5	การเข้าถึง ความรู้	- จัดทำเอกสาร เผยแพร่ - กิจกรรม Death Cafe : จัดวงน้ำชาคุย เรื่องความตายในชุมชน	ส.ค – ก.ย 69	- จำนวนเอกสาร เผยแพร่/web site/คู่มือ	มีเอกสารเผยแพร่และ ง่ายต่อการเข้าถึงและ สืบค้น	การผลิตเอกสารเผยแพร่/ ระบบอินเทอร์เน็ต	-	- คณะทำงานฯ - ทุกกลุ่ม/ฝ่าย

<p>หน่วยงาน : ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางละมุง</p> <p>ชื่อองค์ความรู้ : “ห้องสุขปลายทาง : ห้องเตรียมความพร้อมการตายดี เพื่อคุณภาพชีวิตระยะท้ายของผู้สูงอายุ”</p> <p>เป้าหมาย KM (Desired State) : สร้างโมเดล “ห้องสุขปลายทาง” ที่เป็น “นวัตกรรมทางสังคม” ที่สามารถนำไปทำซ้ำ หรือประยุกต์ใช้ในพื้นที่อื่นได้</p> <p>หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : เป็นต้นแบบด้านการดูแลผู้สูงอายุระยะท้ายที่เข้มแข็ง มีชุดความรู้ด้านการดูแลผู้สูงอายุเป็นแนวทางการปฏิบัติงาน</p>								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
		เพื่อลดความกลัวและ สร้างทัศนคติเชิงบวก - สร้างระบบพี่เลี้ยง ให้อาสาสมัครที่มี ประสบการณ์ (เช่น อสม. เชี่ยวชาญ) จับคู่ ดูแลครอบครัวที่กำลัง เผชิญวาระท้าย						
6	การแบ่งปัน แลกเปลี่ยน ความรู้	- ถ่ายทอดองค์ความรู้ เรื่อง ห้องสุข ปลายทาง : ห้อง เตรียมความพร้อมการ ตายดี เพื่อคุณภาพ ชีวิตระยะท้ายของ ผู้สูงอายุ ระหว่าง หน่วยงานต่าง ๆ	ก.ย. 69	- ได้เข้าร่วมการ ถ่ายทอดองค์ ความรู้ กิจกรรม KM day เพื่อ แลกเปลี่ยน ความรู้ระหว่าง หน่วยงาน	- บุคลากรเข้าร่วม กิจกรรมแลกเปลี่ยน เรียนรู้ KM day		การแบ่งปัน แลกเปลี่ยน ความรู้	- คณะทำงานฯ - ทุกกลุ่ม/ฝ่าย

หน่วยงาน : ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางละมุง

ชื่อองค์ความรู้ : “ห้องสุขปลายทาง : ห้องเตรียมความพร้อมการตายดี เพื่อคุณภาพชีวิตระยะท้ายของผู้สูงอายุ”

เป้าหมาย KM (Desired State) : สร้างโมเดล “ห้องสุขปลายทาง” ที่เป็น “นวัตกรรมทางสังคม” ที่สามารถนำไปทำซ้ำ หรือประยุกต์ใช้ในพื้นที่อื่นได้

หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : เป็นต้นแบบด้านการดูแลผู้สูงอายุระยะท้ายที่เข้มแข็ง มีชุดความรู้ด้านการดูแลผู้สูงอายุเป็นแนวทางการปฏิบัติงาน

ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
7	การเรียนรู้	- แจ้งกำหนดการนำองค์ความรู้ในที่ประชุมประจำเดือนของศูนย์ฯ	ก.ย. 69	- มีการแจ้งผลการดำเนินกิจกรรมในที่ประชุมประจำเดือนของศูนย์ฯ ทุกเดือน	- มีการใช้องค์ความรู้เป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงาน และพัฒนาให้เกิดประสบการณ์ใหม่อยู่เสมอ	- เอกสารประกอบการประชุม/การประชุม/การประเมินผล/ถอดบทเรียน	-	- คณะทำงานฯ - ทุกกลุ่ม/ฝ่าย

ลายมือชื่อ .....

(...นางสาวอรอมา อินทฉาย....)

ตำแหน่ง ...ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการ

.....สังคมผู้สูงอายุน้ำบางละมุง จังหวัดชลบุรี

ผู้ทบทวน/เสนอแผน

การจัดการความรู้และนวัตกรรม ของกรมกิจการผู้สูงอายุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

พลัง 4 อปท. สร้างสรรค์บริการ Day care 5 มิติ

จัดทำโดย

ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขอนแก่น

แผนการจัดการความรู้และนวัตกรรม ประจำปี พ.ศ. 2569

กรมกิจการผู้สูงอายุ

ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขอนแก่น

"พลัง 4 อปท. สร้างสรรค์บริการ Day Care 5 มิติ"

1. ที่มาขององค์ความรู้

สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์
โอกาสเข้าถึงกิจกรรมจำกัด

ภาวะถดถอยพียงพียง

Day Care ๓๓๓๓๓๓

- ป้องกันภาวะติดเตียง
- ลดภาวะพียงพียง
- ชุมชนยั่งยืน

2. วัตถุประสงค์

1

บูรณาการความร่วมมือ
สร้างเครือข่าย
พลัง 4 อปท. 5 มิติ

2

จัดทำมาตรฐานการทำงาน
คู่มือต้นแบบ Day Care

3

ยกระดับคุณภาพชีวิต
ลดภาวะพียงพียง
ลดการเข้าสู่สถานสงเคราะห์

3. ประโยชน์ที่ได้รับ

Client

สุขภาพดีกายใจ
ชะลอภาวะติดเตียง
ภาคภูมิใจ

Public

ลดภาระ, เศรษฐกิจดี
ครอบครัวอบอุ่น

Agency

นวัตกรรมการบริหารชัดเจน
ทรัพยากรมีประสิทธิภาพ

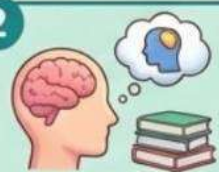
4. 7 ขั้นตอนของ KM Process

1

บ่งชี้ความรู้
คัดเลือกเทคนิค
Day Care

2

สร้าง & แสวงหา
24 กิจกรรมต้นแบบ
5 มิติ

3

จัดความรู้
ยกร่างคู่มือมาตรฐาน
อปท.

4

ประมวล & กลั่นกรอง
Workshop ทดลองใช้
& ปรับปรุง

5

เข้าถึงความรู้
E-Book & Infographic
ช่องทางดิจิทัล

6

แบ่งปัน & แลกเปลี่ยน
สัมมนาถ่ายทอด
Day Care

7

เรียนรู้
สรุปบทเรียน
เป็นต้นแบบให้กับหน่วยงานที่สนใจ

ขอขอบคุณทุกภาคส่วนที่ร่วมสร้างคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ!

บทนำ

1. ปัญหา/สาเหตุ/ที่มาขององค์ความรู้

ในปัจจุบันสังคมไทยก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ โดยเฉพาะในเขตพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขอนแก่น (ศพส.ขอนแก่น) พบว่าผู้สูงอายุจำนวนมากกำลังเผชิญกับภาวะวิกฤตที่เรียกว่า "Sandwich Generation" หรือสภาวะที่ผู้สูงอายุต้องแบกรับภาระในการเลี้ยงดูบุตรหลานเพียงลำพัง ในขณะที่บุตรหลานวัยแรงงานต้องออกไปประกอบอาชีพต่างถิ่น ส่งผลให้ผู้สูงอายุขาดโอกาสในการดูแลสุขภาพตนเองอย่างเหมาะสมและขาดรายได้ที่เพียงพอ จนกระทบต่อคุณภาพชีวิตในทุกมิติ ในขณะเดียวกัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) แม้จะมีทรัพยากรและงบประมาณ แต่ยังคงขาดแนวทางและองค์ความรู้ที่เป็นระบบในการจัดบริการสวัสดิการรูปแบบ Day Care ที่ได้มาตรฐาน ที่สำคัญที่สุด ศพส.ขอนแก่น มีความโดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์แตกต่างจากศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุแห่งอื่น โดยเป็นแห่งเดียวจากทั้งหมด 12 แห่งทั่วประเทศ ที่มุ่งเน้นนวัตกรรมการให้บริการในรูปแบบ "ไปเช้า-เย็นกลับ" (Day Care) โดยไม่มีผู้รับบริการเข้าพักค้างประจำภายในศูนย์ฯ ด้วยเหตุนี้ ศพส.ขอนแก่น จึงเล็งเห็นความจำเป็นในการจัดการความรู้ผ่านโครงการ "พลัง 4 อปท. สร้างสรรค์บริการ Day Care 5 มิติ" เพื่อบูรณาการความรู้ร่วมกับท้องถิ่นในการสร้างนวัตกรรมบริการที่ครอบคลุม 5 มิติ ได้แก่ มิติด้านสุขภาพ สังคม เศรษฐกิจ สภาพแวดล้อม และเทคโนโลยี เพื่อมุ่งเน้นการลดภาวะพึ่งพิงและยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในระดับชุมชนให้เกิดความยั่งยืน โดยไม่ต้องนำผู้สูงอายุเข้าสู่สถานสงเคราะห์

2. ประโยชน์ขององค์ความรู้ (ต่อผู้รับบริการ/ประชาชน/หน่วยงาน)

ต่อผู้รับบริการ : ผู้สูงอายุได้รับการพัฒนาศักยภาพอย่างรอบด้านครอบคลุมทั้ง 5 มิติ มีสุขภาพกายที่แข็งแรง สุขภาพจิตที่ดี และมีความรู้สึภาคภูมิใจในคุณค่าของตนเอง

ต่อประชาชน/ครอบครัว : ช่วยลดภาระและลดความวิตกกังวลของสมาชิกในครอบครัว ทำให้วัยแรงงานสามารถออกไปประกอบอาชีพสร้างรายได้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ส่งผลให้เศรษฐกิจของครัวเรือนมีความมั่นคงมากขึ้น

ต่อหน่วยงาน/อปท. : อปท. ได้รับรูปแบบนวัตกรรมการบริหารจัดการที่ชัดเจน (พลัง 4 อปท.) ซึ่งสามารถนำไปปรับใช้ให้เข้ากับบริบทของพื้นที่ตนเองได้อย่างคุ้มค่า ลดการลองผิดลองถูก และใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

แบบฟอร์ม 1 กำหนดขอบเขต KM (KM Focus Areas)

ทำเครื่องหมาย หน้าข้อความที่มีความสอดคล้องกับองค์ความรู้ของท่าน

กำหนดขอบเขตการจัดการความรู้ (KM Focus Area)			
สอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์	สอดคล้องพันธกิจ	แก้ปัญหาในเรื่องใด	ประโยชน์ที่ได้
☒ พัฒนาศักยภาพ และเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย	☒ เตรียมความพร้อมทุกมิติเพื่อรองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ	1. ภาระการดูแลผู้สูงอายุของครัวเรือน 2. การขาดพื้นที่กิจกรรมที่เป็นระบบ	1. เป็นต้นแบบงานด้านผู้สูงอายุ (Day Care 5 มิติ) 2. ลดการใช้ทรัพยากรซ้ำซ้อนด้วยการบูรณาการร่วมกับท้องถิ่น (4 อปท.) 3. ตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของประชาชนและลดการนำผู้สูงอายุเข้าสถานสงเคราะห์
☒ พัฒนานโยบาย/บาย มาตรการ กลไก และขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ	☒ พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก รองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ		
☒ ส่งเสริมสวัสดิการ ค้ำครอง และพิทักษ์สิทธิเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทุกมิติ	☒ ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทุกมิติ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม		
☒ เพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริการองค์กรและพัฒนาองค์ความรู้แบบบูรณาการ	☒ บูรณาการระบบบริหารองค์กรและพัฒนาองค์ความรู้รองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ		

หมายเหตุ 1) การจัดการองค์ความรู้สามารถแก้ปัญหา เช่น ขาดงบประมาณ ผู้สูงอายุเข้าสถาน/รัฐดูแล การบริหารจัดการ บุคลากรจำกัด ขาดเทคโนโลยี ขาดทรัพยากร ผู้สูงอายุขาดที่พึ่ง เป็นต้น

2) ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการองค์ความรู้ เช่น อำนวยความสะดวก ตอบสนองความต้องการ เป็นไปตามกฎ ระเบียบ ลดการใช้ทรัพยากร (ค้ำค่า/ประหยัด) สามารถต่อยอดได้ เป็นต้นแบบงานด้านผู้สูงอายุ เป็นต้น

แบบฟอร์ม 2 การตัดสินใจเลือกขอบเขตการจัดการความรู้

เกณฑ์การกำหนดขอบเขต KM	ขอบเขตการจัดการความรู้ (KM Focus Area) ตามพันธกิจ			
	เตรียมความพร้อมทุกมิติ เพื่อรองรับสังคมสูงวัย คุณภาพ	พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก รองรับสังคมสูงวัย คุณภาพ	ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ทุกมิติ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม	บูรณาการระบบบริหาร องค์กรและพัฒนาองค์ ความรู้รองรับสังคมสูงวัย คุณภาพ
	เกณฑ์การให้คะแนน คือ สอดคล้องมากที่สุด = 5, สอดคล้องมาก = 4, สอดคล้องปานกลาง = 3, สอดคล้องน้อย = 2, สอดคล้องน้อยที่สุด = 1, ไม่สอดคล้องเลย = 0			
1. สอดคล้องกับทิศทางและยุทธศาสตร์	5	5	5	5
2. ผู้บริหารให้การสนับสนุน	5	5	5	5
3. ปรับปรุงแล้วเห็นได้ชัดเจน/ประโยชน์ต่อ ผู้สูงอายุ	5	5	5	5
4. คนส่วนใหญ่ในองค์กรต้องการ	4	4	5	5
5. เป็นความรู้ที่ต้องจัดการอย่างเร่งด่วน	5	4	5	5
รวมคะแนน	24	23	25	25
รวมคะแนนทั้งหมด	97			
ผลรวมระดับคะแนน				
1. คะแนนรวมที่ 81 – 100 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับมากที่สุด				
2. คะแนนรวมที่ 61 – 80 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับมาก				
3. คะแนนรวมที่ 41 – 60 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับปานกลาง				
4. คะแนนรวมที่ 21 – 40 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับน้อย				
5. คะแนนรวมที่ 0 – 20 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับน้อยที่สุด				
***หากได้คะแนน ระดับปานกลาง - น้อยที่สุด ให้ทบทวนการนำเรื่องที่ทำนได้นำมาจัดทำองค์ความรู้ในปีถัดไป ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์กรม/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น				

แบบฟอร์ม 3 แผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan) : กระบวนการจัดการความรู้ (KM Process)

<p>หน่วยงาน : ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขอนแก่น (ศพส.ขอนแก่น)</p> <p>ชื่อองค์ความรู้ : พลัง 4 อปท. สร้างสรรค์บริการ Day Care 5 มิติ</p> <p>เป้าหมาย KM (Desired State) : สร้างองค์ความรู้และคู่มือมาตรฐานการจัดบริการ Day Care 5 มิติ ที่ผ่านการทดลองใช้จริง เพื่อเป็นต้นแบบให้ อปท. ที่สนใจนำไปประยุกต์ใช้ในการยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชน</p> <p>หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : ชุดคู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงานและแนวทางการจัดกิจกรรม 5 มิติ ที่สามารถนำไปใช้ขยายผลได้จริงในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ที่สนใจ</p>								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
1	การบ่งชี้ความรู้	รวบรวมข้อมูลเทคนิคการบริหารจัดการ Day Care แบบไปเช้า-เย็นกลับ จากประสบการณ์เฉพาะของ ศพส.ขอนแก่น	ต.ค. - พ.ย. 68	รายการหัวข้อความรู้หลัก	1 รายการความรู้หลัก	แบบฟอร์มสกัดองค์ความรู้	งบดำเนินงาน	กลุ่มส่งเสริมฯ
2	การสร้างและแสวงหาความรู้	รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลกิจกรรม 5 มิติ จากเอกสารรายงานเดิมและสรุปบทเรียนสำเร็จรูป (เช่น คู่มือโรงเรียนผู้สูงอายุ / คู่มือ ศพอส. คู่มือ day care) เพื่อนำมาบรรจุในคู่มือ	ธ.ค. 68 - ม.ค. 69	องค์ความรู้กิจกรรม 5 มิติ	24 กิจกรรมต้นแบบ	การประชุมระดมสมอง / เอกสารรายงานผล	งบดำเนินงาน	ทีม KM ศูนย์ฯ

<p>หน่วยงาน : ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขอนแก่น (ศพส.ขอนแก่น)</p> <p>ชื่อองค์ความรู้ : พลัง 4 อปท. สร้างสรรค์บริการ Day Care 5 มิติ</p> <p>เป้าหมาย KM (Desired State) : สร้างองค์ความรู้และคู่มือมาตรฐานการจัดบริการ Day Care 5 มิติ ที่ผ่านการทดลองใช้จริง เพื่อเป็นต้นแบบให้ อปท. ที่สนใจนำไปประยุกต์ใช้ในการยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชน</p> <p>หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : ชุดคู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงานและแนวทางการจัดกิจกรรม 5 มิติ ที่สามารถนำไปใช้ขยายผลได้จริงในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ที่สนใจ</p>								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
3	การจัดความรู้ให้เป็นระบบ	ยกร่างคู่มือ "พลัง 4 อปท." ที่ระดับขั้นตอนการตั้งศูนย์ฯ การจัดกิจกรรม และการบริหารงบประมาณ	ก.พ. - มี.ค. 69	ร่างคู่มือมาตรฐาน	1 เล่ม (Draft)	คอมพิวเตอร์/ โปรแกรมจัดรูปเล่ม	ไม่ใช้ งบประมาณ	กลุ่มนโยบายฯ
4	การประมวลและกลั่นกรองความรู้	จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ร่วมกับคณะกรรมการ Day Care, ผู้บริหาร อปท. และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน เพื่อทดลองอ่านและตรวจสอบความถูกต้องของคู่มือให้สอดคล้องกับระเบียบท้องถิ่นและบริบทพื้นที่	เม.ย. - พ.ค. 69	คู่มือที่ผ่านการเห็นชอบจากกลุ่มผู้ใช้งานจริง	คู่มือที่มีความสมบูรณ์และปฏิบัติได้จริง 100%	ร่างคู่มือมาตรฐาน (Draft) / แบบสอบถาม ความเห็น	ไม่ใช้ งบประมาณ	คณะกรรมการ KM / กลุ่มนโยบายฯ
5	การเข้าถึงความรู้	ผลิตคู่มือในรูปแบบ E-Book และ Infographic เผยแพร่	มิ.ย. - ก.ค. 69	จำนวนช่องทาง การเผยแพร่	ไม่น้อยกว่า 3 ช่องทางหลัก	เว็บไซต์/QR Code/สื่อโซเชียล	ไม่ใช้ งบประมาณ	กลุ่มนโยบายฯ

หน่วยงาน : ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขอนแก่น (ศพส.ขอนแก่น) ชื่อองค์ความรู้ : พลัง 4 อปท. สร้างสรรค์บริการ Day Care 5 มิติ เป้าหมาย KM (Desired State) : สร้างองค์ความรู้และคู่มือมาตรฐานการจัดบริการ Day Care 5 มิติ ที่ผ่านการทดลองใช้จริง เพื่อเป็นต้นแบบให้ อปท. ที่สนใจนำไป ประยุกต์ใช้ในการยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชน หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : ชุดคู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงานและแนวทางการจัดกิจกรรม 5 มิติ ที่สามารถนำไปใช้ขยายผลได้จริงในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ที่สนใจ								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
		ผ่านช่องทางดิจิทัล และเว็บไซต์หน่วยงาน						
6	การแบ่งปัน แลกเปลี่ยน ความรู้	ร่วมสัมมนาถ่ายทอด องค์ความรู้ “พลัง 4 อปท. สร้างสรรค์ บริการ Day Care 5 มิติ” ของกรมกิจการ ผู้สูงอายุ	ส.ค. 69	การถ่ายทอดองค์ ความรู้	บุคลากรกรมกิจการ ผู้สูงอายุ	คู่มือมาตรฐานการ ปฏิบัติงานและแนว ทางการจัดกิจกรรม 5 มิติ	งบดำเนินงาน	ทีม KM ศูนย์ฯ
7	การเรียนรู้	สรุปบทเรียนการนำ คู่มือไปเผยแพร่ และ ประเมินความเป็นไป ได้ในการขยายผลใน ระดับประเทศ	ก.ย. 69	รายงานสรุปการ จัดการความรู้	1 รายงานสรุปผล	แบบสอบถาม ออนไลน์ (Google Form)	งบดำเนินงาน	กลุ่มนโยบายฯ

ลายมือชื่อ .....

(นางสาวภริรา กิตติเดชาพันธ์)

ตำแหน่ง

ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขอนแก่น
ผู้ทบทวน/เสนอแผน

การจัดการความรู้และนวัตกรรม ของกรมกิจการผู้สูงอายุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

ปิ่นสุข อัครลักษณ์ภูมิปัญญาสร้างรายได้

จัดทำโดย

ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดนครพนม

การจัดการความรู้และนวัตกรรม ประจำปีงบประมาณ 2569

ปิ่นสุข อัตลักษณ์ภูมิปัญญาสร้างรายได้

ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดนครพนม

1. ปัญหา/สาเหตุ/ที่มา

- ประชากรสูงอายุสูง (17% ของจังหวัด)

- นโยบายพัฒนาศักยภาพ ผู้สูงอายุควบคู่กับการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ

- จังหวัดนครพนมเป็นแหล่งท่องเที่ยว

+

→

เครื่องมือหลัก:
งานปิ่นดินไทย

ผสานอัตลักษณ์
ดอกกันเกรา

ผลิตภัณฑ์:
ปิ่นสุข

2. ประโยชน์ขององค์ความรู้

ต่อผู้รับบริการ/ประชาชน

- รายได้เสริม

- รู้สึกมีคุณค่า

- ส่งต่อภูมิปัญญา

- ผลงานเป็นเอกลักษณ์เป็นที่ยอมรับ

ต่อหน่วยงาน

- ศูนย์ต้นแบบด้านส่งเสริมอาชีพ

- แหล่งผลิตของที่ระลึก

- ฐานข้อมูลองค์ความรู้

- เครือข่ายเข้มแข็ง

3. แผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan) (ร.ค.68 - ก.ย.69)

1

การบ่งชี้ความรู้ (ร.ค. 68 - ก.พ. 69)
แต่งตั้งคณะทำงาน กำหนดองค์ความรู้

2

การสร้างและแสวงหาความรู้ (มี.ค. - เม.ย. 69)
ประชุมคณะทำงาน รวบรวมองค์ความรู้

3

การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ (เม.ย. - พ.ค. 69)
รวบรวมองค์ความรู้ จัดทำร่างคู่มือ

4

การประมวลและกลั่นกรองความรู้ (พ.ค. - มิ.ย. 69)
ทบทวนคู่มือให้มีความเหมาะสม

5

การเข้าถึงความรู้ (มิ.ย. - ก.ค. 69)
จัดทำบอร์ดความรู้ เอกสารเผยแพร่

6

การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ (ก.ค. - ส.ค. 69)
กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายใน/ภายนอกหน่วยงาน

7

การเรียนรู้ (ส.ค. - ก.ย. 69)
เผยแพร่องค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง

บทนำ

1. ปัญหา/สาเหตุ/ที่มาขององค์ความรู้

ปัจจุบันจังหวัดนครพนมมีประชากรสูงอายุสูงถึง 123,133 คน คิดเป็นร้อยละ 17 ของจำนวนประชากรทั้งจังหวัด และมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากสถานการณ์ดังกล่าว จังหวัดนครพนมจึงมีนโยบายด้านการพัฒนาศักยภาพ และส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในกิจกรรมของจังหวัดอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจังหวัดนครพนม เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่มีนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดนครพนมให้ความสำคัญในการเตรียมความพร้อมรับมือสังคมสูงอายุ เล็งเห็นความสำคัญของการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุควบคู่ไปกับการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ จึงได้นำงานฝีมือประเภทการปั้นดินไทย มาเป็นเครื่องมือหลัก เพื่อให้ชิ้นงานมีคุณค่าทางจิตใจและโดดเด่นในเชิงพาณิชย์ จึงได้นำอัตลักษณ์ท้องถิ่นมาประสานภูมิปัญญางานปั้นดินไทย เป็นต้นแบบในการสร้างสรรค์ โดยนำดอกกันเกรา ซึ่งเป็นต้นไม้มงคลประจำจังหวัดนครพนม (กันเกรา หมายถึง กันสิ่งชั่วร้ายทั้งหลาย ไม่ให้มาทำอันตรายใดๆ) มาถ่ายทอดเป็นงานปั้นที่ประณีต ผสมผสานกับการประดิษฐ์เป็นเครื่องประดับติดผม และเข็มกลัดสำหรับติดระดับชุดผ้าพื้นเมือง ซึ่งผู้สูงอายุสวมใส่อยู่เป็นประจำ รวมถึงนำมาสร้างสรรค์เป็นผลิตภัณฑ์ กระถางต้นกันเกราสำหรับเป็นของที่ระลึกที่มีคุณค่า ภายใต้ชื่อผลิตภัณฑ์ ปั้นสุข ซึ่งไม่เพียงแต่เป็นการผลิตเพื่อจำหน่ายให้กับหน่วยงานต่างๆ ประชาชนในจังหวัด คณะศึกษาดูงานและนักท่องเที่ยว เพื่อเป็นของที่ระลึกซึ่งสะท้อนถึงรากเหง้าของท้องถิ่นเท่านั้น แต่ยังเป็นการต่อยอดและส่งต่อกิจกรรมอาชีพงานปั้นดินไทยไปยังเครือข่ายต่างๆ ในพื้นที่ ซึ่งช่วยสร้างมูลค่าควบคู่กับวิถีทางวัฒนธรรม ให้กลายเป็นพลังแห่งการสร้างสรรค์ ที่สร้างความสุขและรายได้ให้ผู้สูงอายุอย่างแท้จริง

2. ประโยชน์ขององค์ความรู้ (ต่อผู้รับบริการ/ประชาชน/หน่วยงาน)

ผู้รับบริการ/ประโยชน์ต่อประชาชน ผู้สูงอายุมีรายได้เสริมจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ มีสินค้าที่เป็นอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่าคุณค่า เพราะสามารถสร้างสรรค์ผลงานที่เป็นเอกลักษณ์และเป็นที่ยอมรับ เกิดการเรียนรู้ฝึกฝนเทคนิคใหม่ๆ และการทำงานเป็นทีม เกิดการต่อยอดและส่งต่อภูมิปัญญาไปยังเครือข่าย สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับงานฝีมือประเภทอื่นได้

ประโยชน์ต่อหน่วยงาน ยกกระดับศูนย์ฯ ให้เป็นศูนย์ต้นแบบด้านการส่งเสริมอาชีพ ที่มีการจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ ช่วยให้จังหวัดนครพนมมีแหล่งผลิตของที่ระลึกประจำจังหวัดที่เป็นฝีมือคนในพื้นที่แท้ๆ และหน่วยงานมีฐานข้อมูลองค์ความรู้ที่ชัดเจน สามารถนำไปใช้ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่หรือขยายผลโครงการไปยังพื้นที่อื่นๆ ได้ เกิดเครือข่ายที่เข้มแข็งระหว่างหน่วยงานรัฐ ชมรมองค์กร และชุมชน ผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

แบบฟอร์ม 1 กำหนดขอบเขต KM (KM Focus Areas)

ทำเครื่องหมาย หน้าข้อความที่มีความสอดคล้องกับองค์ความรู้ของท่าน

กำหนดขอบเขตการจัดการความรู้ (KM Focus Area)			
สอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์	สอดคล้องพันธกิจ	แก้ปัญหาในเรื่องใด	ประโยชน์ที่ได้
☒ พัฒนาศักยภาพ และเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย	☒ เตรียมความพร้อมทุกมิติเพื่อรองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ	- เศรษฐกิจ/ทักษะอาชีพ รายได้ - การสืบสานต่อยอดภูมิปัญญา	<u>ด้านเศรษฐกิจ:</u> มีรายได้เสริมจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ <u>ด้านสุขภาพและกายภาพ:</u> การปั้นดินช่วยฝึก กล้ามเนื้อมัดเล็ก และประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับสายตา <u>ด้านจิตใจและสังคม:</u> ผู้สูงอายุรู้สึกว่าคุณค่า เพราะสามารถสร้างสรรค์ผลงานที่เป็นเอกลักษณ์และเป็นที่ยอมรับ
☐ พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก และขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ	☐ พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก รองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ		
☐ ส่งเสริมสวัสดิการ คุ่มครอง และพิทักษ์สิทธิเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทุกมิติ	☐ ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทุกมิติ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม		
☐ เพิ่มประสิทธิภาพ ระบบการบริหารองค์กรและพัฒนาองค์ความรู้แบบบูรณาการ	☐ บูรณาการระบบบริหารองค์กรและพัฒนาองค์ความรู้รองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ		

หมายเหตุ 1) การจัดการองค์ความรู้สามารถแก้ปัญหา เช่น ขาดงบประมาณ ผู้สูงอายุเข้าสถาน/รัฐดูแล การบริหารจัดการ บุคลากรจำกัด ขาดเทคโนโลยี ขาดทรัพยากร ผู้สูงอายุขาดที่พึ่ง เป็นต้น

2) ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการองค์ความรู้ เช่น อำนวยความสะดวก ตอบสนองความต้องการ เป็นไปตามกฎ ระเบียบ ลดการใช้ทรัพยากร (คุ่มค่า/ประหยัด) สามารถต่อยอดได้ เป็นต้นแบบงานด้านผู้สูงอายุ เป็นต้น

แบบฟอร์ม 2 การตัดสินใจเลือกขอบเขตการจัดการความรู้

เกณฑ์การกำหนดขอบเขต KM	ขอบเขตการจัดการความรู้ (KM Focus Area) ตามพันธกิจ			
	เตรียมความพร้อมทุกมิติ เพื่อรองรับสังคมสูงวัย คุณภาพ	พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก รองรับสังคมสูงวัย คุณภาพ	ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ทุกมิติ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม	บูรณาการระบบบริหาร องค์กรและพัฒนาองค์ ความรู้รองรับสังคมสูงวัย คุณภาพ
	เกณฑ์การให้คะแนน คือ สอดคล้องมากที่สุด = 5, สอดคล้องมาก = 4, สอดคล้องปานกลาง = 3, สอดคล้องน้อย = 2, สอดคล้องน้อยที่สุด = 1, ไม่สอดคล้องเลย = 0			
1. สอดคล้องกับทิศทางและยุทธศาสตร์	5	5	5	5
2. ผู้บริหารให้การสนับสนุน	5	5	5	5
3. ปรับปรุงแล้วเห็นได้ชัดเจน/ประโยชน์ต่อ ผู้สูงอายุ	5	5	5	5
4. คนส่วนใหญ่ในองค์กรต้องการ	3	3	3	3
5. เป็นความรู้ที่ต้องจัดการอย่างเร่งด่วน	4	4	4	4
รวมคะแนน	22	22	22	22
รวมคะแนนทั้งหมด	88			
ผลรวมระดับคะแนน				
1. คะแนนรวมที่ 81 – 100 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับมากที่สุด				
2. คะแนนรวมที่ 61 – 80 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับมาก				
3. คะแนนรวมที่ 41 – 60 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับปานกลาง				
4. คะแนนรวมที่ 21 – 40 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับน้อย				
5. คะแนนรวมที่ 0 – 20 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับน้อยที่สุด				
***หากได้คะแนน ระดับปานกลาง - น้อยที่สุด ให้ทบทวนการนำเรื่องที่ทำนได้นำมาจัดทำองค์ความรู้ในปีถัดไป ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์กรม/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น				

แบบฟอร์ม 3 แผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan) : กระบวนการจัดการความรู้ (KM Process)

หน่วยงาน : ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดนครพนม ชื่อองค์ความรู้ : ปั่นสุข อัตลักษณ์ภูมิปัญญาสร้างรายได้ เป้าหมาย KM (Desired State) : พัฒนาผลิตภัณฑ์ เพิ่มรายได้ผู้สูงอายุ หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : ผู้สูงอายุมีรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์งานปั้นดอกไม้ดินไทย								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
1	การบ่งชี้ความรู้	<ul style="list-style-type: none"> - จัดตั้งคณะทำงาน KM หน่วยงาน - ประชุมคณะทำงาน KM เพื่อกำหนดความรู้และแผนการดำเนินงาน 	ธ.ค.68 - ก.พ.69	<ul style="list-style-type: none"> - คำสั่งแต่งตั้งคณะทำงาน - มีองค์ความรู้ที่ดำเนินการตามกระบวนการ 	<ul style="list-style-type: none"> - ร้อยละ 80 ของจำนวนสมาชิก KM Team หน่วยงาน ที่เข้าร่วมประชุม - องค์ความรู้ที่ต้องการนำมา KM 	<ul style="list-style-type: none"> - รายงานการประชุม - เอกสารองค์ความรู้ 	-	- คณะทำงานฯ
2	การสร้างและแสวงหาความรู้	<ul style="list-style-type: none"> - ประชุมคณะทำงาน KM เพื่อรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่เดิม และองค์ความรู้ใหม่ๆ (โดยการหาข้อมูลจากตัวบุคคล อินเทอร์เน็ต) 	มี.ค. - เม.ย.69	<ul style="list-style-type: none"> - องค์ความรู้ที่รวบรวมได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - มีการจัดประชุมอย่างน้อย 1 ครั้ง 	<ul style="list-style-type: none"> - รายงานการประชุม - เอกสาร/องค์ความรู้จากแหล่งต่างๆ 	-	- คณะทำงานฯ
3	การจัดความรู้ให้เป็นระบบ	<ul style="list-style-type: none"> - รวบรวมองค์ความรู้การปั้นดอกไม้จากดินไทย แบ่งหมวดหมู่ประเภท เพื่อให้สามารถถ่ายทอดและเรียนรู้ได้ง่าย - จัดทำร่างคู่มือการปั้นดอกกันเกราจากดินไทย 	เม.ย. - พ.ค.69	<ul style="list-style-type: none"> - ร่างคู่มือการปั้นดอกกันเกราจากดินไทย 	<ul style="list-style-type: none"> - ร่างคู่มือการปั้นดอกกันเกราจากดินไทย 	<ul style="list-style-type: none"> - เอกสาร/องค์ความรู้จากแหล่งต่างๆ 	-	- คณะทำงานฯ

หน่วยงาน : ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดนครพนม ชื่อองค์ความรู้ : ปั้นสุข อัตลักษณ์ภูมิปัญญาสร้างรายได้ เป้าหมาย KM (Desired State) : พัฒนาผลิตภัณฑ์ เพิ่มรายได้ผู้สูงอายุ หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : ผู้สูงอายุมีรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์งานปั้นดอกไม้ดินไทย								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
4	การประมวล และกลั่นกรอง ความรู้	- ทบทวนการ ดำเนินงาน - ประชุมคณะทำงาน เพื่อทบทวนคู่มือให้มี ความครบถ้วน ถูกต้อง สมบูรณ์ และสามารถ สื่อสารเพื่อให้เข้าใจง่าย	พ.ค. - มิ.ย.69	- คู่มือให้มีความ ครบถ้วน ถูกต้อง สมบูรณ์	- คู่มือ 1 ฉบับ	- เอกสาร/ องค์ความรู้ - คู่มือ		- คณะทำงานฯ
5	การเข้าถึง ความรู้	- การจัดทำบอร์ด ความรู้ของหน่วยงาน - จัดทำคู่มือ/เอกสาร สำหรับเผยแพร่แก่ ประชาชน - เผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ และ Facebook ของ หน่วยงาน	มิ.ย. - ก.ค.69	- บุคลากรใน หน่วยงานเข้าถึงองค์ ความรู้ - หน่วยงานภายนอก เข้าถึงองค์ความรู้	- บุคลากรใน หน่วยงานเข้าถึง องค์ความรู้ร้อยละ 80	- การประชุม/อบรม - เอกสาร/ องค์ความรู้ - คู่มือ		- คณะทำงานฯ
6	การแบ่งปัน แลกเปลี่ยน ความรู้	- กิจกรรมแลกเปลี่ยน เรียนรู้ให้กับบุคลากรใน หน่วยงาน - แลกเปลี่ยนเรียนรู้ กิจกรรม KM DAY - ให้ความรู้แก่ หน่วยงานที่มาดูงาน	ก.ค. - ส.ค.69	- การจัดกิจกรรม แลกเปลี่ยนความรู้	- มีกิจกรรม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ให้กับบุคลากรใน หน่วยงาน 1 ครั้ง - มีการให้ความรู้แก่ หน่วยงานอื่นๆ หรือ ประชาชนทั่วไป	- คู่มือ / การจัด กิจกรรม / การศึกษา ดูงาน / สื่อออนไลน์ ของหน่วยงาน		- คณะทำงานฯ

หน่วยงาน : ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดนครพนม ชื่อองค์ความรู้ : ปันสุข อัตลักษณ์ภูมิปัญญาสร้างรายได้ เป้าหมาย KM (Desired State) : พัฒนาผลิตภัณฑ์ เพิ่มรายได้ผู้สูงอายุ หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : ผู้สูงอายุมีรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์งานปักดอกไม้ดินไทย								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
		- จัดกิจกรรมถ่ายทอดภูมิปัญญาการทำดอกไม้ดินจากดินไทยให้ผู้สูงอายุและประชาชนทั่วไป รวมทั้งเผยแพร่ในเพจหน่วยงาน			ไม่น้อยกว่า 1 ครั้ง			
7	การเรียนรู้	- ส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อกลุ่มเป้าหมายและประชาชนในพื้นที่	ส.ค. - ก.ย.69	- เผยแพร่องค์ความรู้แก่ประชาชนอย่างต่อเนื่องผ่านการศึกษาดูงาน การจัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้ สื่อต่าง ๆ ของหน่วยงาน	- ชมรม เครือข่าย และประชาชนทั่วไป	- คู่มือ /การจัดกิจกรรม/ การศึกษาดูงาน / สื่อออนไลน์ของหน่วยงาน		- คณะทำงานฯ

ลายมือชื่อ.....
 (นายอับบาส คำสิงห์)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดนครพนม
 ผู้ทบทวน/เสนอแผน

การจัดการความรู้และนวัตกรรม ของกรมกิจการผู้สูงอายุ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

การพัฒนาแนวทางการประกอบอาชีพการมีงานทำ และรายได้ผู้สูงอายุ
“บ้านบุรีรัมย์บุติก ปี 2”

จัดทำโดย

ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบุรีรัมย์

การนำเสนอแผนการจัดการความรู้

เรื่อง การพัฒนาแนวทางการประกอบอาชีพ การมีงานทำ และรายได้ผู้สูงอายุ “บ้านบุรีรัมย์บุติก ปี 2”

ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบุรีรัมย์

ที่มาขององค์ความรู้

ศพส.บ้านบุรีรัมย์ ขับเคลื่อนการส่งเสริมการประกอบอาชีพ การมีงานทำ และสร้างรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ ตั้งแต่ปีที่ผ่านมา สามารถตั้งร้านจุดแสดงผลภัณฑ์เครื่องช่ายกลุ่มอาชีพผู้สูงอายุ และมีการจำหน่ายได้แล้ว ซึ่งได้รับการตอบสนองจากภายนอกมีแนวโน้มที่ดี แต่การประกอบอาชีพของผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะอุปการะยังอยู่ในวงจำกัด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพ และมีรายได้ของผู้สูงอายุ ทั้งภายในและภายนอก สถาบันให้มากยิ่งขึ้น
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการประกอบอาชีพผู้สูงอายุ
3. เพื่อหาตลาดผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุ

แผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan)

ประโยชน์ขององค์ความรู้ต่อหน่วยงาน

- 1) ผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะอุปการะของ ศพส.บ้านบุรีรัมย์ ได้รับการพัฒนาทักษะ การประกอบอาชีพ
- 2) ผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะอุปการะของ ศพส. บ้านบุรีรัมย์ สามารถเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ มีงานทำ สามารถต่อยอดเป็นอาชีพ และมีรายได้
- 3) ผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะอุปการะของ ศพส. บ้านบุรีรัมย์ มีความสุข มีความมั่นคงในชีวิต
- 4) ศพส.บ้านบุรีรัมย์ มีเครื่องช่ายที่สนับสนุนผลิตภัณฑ์
- 5) ศพส.บ้านบุรีรัมย์ มีแนวทางการพัฒนาการประกอบอาชีพผู้สูงอายุ

1. ปัญหา/สาเหตุ/ที่มาขององค์ความรู้

ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบุรีรัมย์ (ศพส.บ้านบุรีรัมย์) มีภารกิจในการจัดบริการสวัสดิการสังคมและคุ้มครองผู้สูงอายุแบบบริการทางสังคมในภาวะปกติและกรณีฉุกเฉิน การส่งเสริมและสนับสนุนองค์ความรู้และกิจกรรมในการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุในสถาบัน ชุมชน และท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ เป็นศูนย์เรียนรู้และให้คำปรึกษาด้านผู้สูงอายุ และศูนย์ข้อมูลด้านผู้สูงอายุ

ศพส. บ้านบุรีรัมย์ ดำเนินการขับเคลื่อนการพัฒนาศักยภาพด้านการประกอบอาชีพผู้สูงอายุ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2568 ในนามโครงการ “ประดิดประดอย ส่งเสริมอาชีพ การมีงานทำ และสร้างรายได้ผู้สูงอายุ” เพื่อส่งเสริมการต่อยอดพัฒนาทักษะการประกอบอาชีพผู้สูงอายุที่อยู่ในความอุปการะและเครือข่ายชมรมผู้สูงอายุ ในจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งได้รับการตอบสนองเป็นอย่างดีจากเครือข่ายในพื้นที่ แต่การตอบสนองของผู้สูงอายุที่อยู่ในสถาบันยังมีข้อจำกัดหลายประการ

เพื่อขยายผลการดำเนินงานส่งเสริมการประกอบอาชีพและมีรายได้ ของผู้สูงอายุที่อยู่ในสถาบันและชุมชนเพิ่มมากขึ้น ศพส.บ้านบุรีรัมย์ จึงได้ทำกิจกรรมการพัฒนาแนวทางการประกอบอาชีพ การมีงานทำ และรายได้ผู้สูงอายุ “บ้านบุรีรัมย์บุติก ปี 2” ขึ้น โดยส่งเสริมการทำงานอาชีพะบำบัดและพัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพให้แก่ผู้สูงอายุในสถาบัน และเสริมสร้างเครือข่ายผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุในชุมชนในจังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นต่อไป

2. ประโยชน์ขององค์ความรู้ (ต่อผู้รับบริการ/ประชาชน/หน่วยงาน)

2.1 ประโยชน์ขององค์ความรู้ต่อผู้รับบริการ/ประชาชน

- 1) ผู้รับบริการมีทางเลือกในการประกอบอาชีพและพัฒนาทักษะผลิตภัณฑ์ที่สนใจ
- 2) ผู้รับบริการมีข้อมูลเครือข่ายจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์
- 3) ผู้รับบริการมีแนวทางในการทำอาชีพ/สร้างรายได้ จากการดำเนินงานโครงการ
- 5) ผู้รับบริการมีโอกาสในการพึ่งพาตนเอง เสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเอง

2.2 ประโยชน์ขององค์ความรู้ต่อหน่วยงาน (ศพส. บ้านบุรีรัมย์)

- 1) ผู้สูงอายุที่อยู่ในความอุปการะของ ศพส.บ้านบุรีรัมย์ ได้รับการพัฒนาทักษะการประกอบอาชีพ
- 2) ผู้สูงอายุที่อยู่ในความอุปการะของ ศพส. บ้านบุรีรัมย์ สามารถเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์มีงานทำสามารถต่อยอดเป็นอาชีพ และมีรายได้
- 4) ผู้สูงอายุที่อยู่ในความอุปการะของ ศพส. บ้านบุรีรัมย์ มีความสุข มีความมั่นคงในชีวิต
- 5) ศพส.บ้านบุรีรัมย์ มีเครือข่ายที่สนับสนุนผลิตภัณฑ์
- 6) ศพส.บ้านบุรีรัมย์ มีแนวทางในการพัฒนาการประกอบอาชีพผู้สูงอายุ

แบบฟอร์ม 1 กำหนดขอบเขต KM (KM Focus Areas)

ทำเครื่องหมาย หน้าข้อความที่มีความสอดคล้องกับองค์ความรู้ของท่าน

กำหนดขอบเขตการจัดการความรู้ (KM Focus Area)			
สอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์	สอดคล้องพันธกิจ	แก้ปัญหาในเรื่องใด	ประโยชน์ที่ได้
☒ พัฒนาศักยภาพ และเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย	☒ เตรียมความพร้อมทุกมิติเพื่อรองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ	- เน้นการแก้ปัญหาเศรษฐกิจช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ต้องการประกอบอาชีพ/ว่างงาน/รายได้ไม่เพียงพอ	- ผู้สูงอายุมีทางเลือกในการประกอบอาชีพ/ต่อยอดการประกอบอาชีพ เสริมสร้างการมีงานทำ และรายได้ผู้สูงอายุ
☒ พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก และขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ	☒ พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก รองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ		- จังหวัดบุรีรัมย์ มีกลไกและแนวทางการดำเนินงานด้านการช่วยเหลือด้านอาชีพแก่ผู้สูงอายุ
☒ ส่งเสริมสวัสดิการ ค้ำคูณ และพิทักษ์สิทธิเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทุกมิติ	☒ ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทุกมิติ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม		- หากสำเร็จ ศพส.บ้านบุรีรัมย์จะเป็นต้นแบบการสร้างงานผู้สูงอายุในชุมชน
☒ เพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารองค์กรและพัฒนาองค์ความรู้แบบบูรณาการ	☒ บูรณาการระบบบริหารองค์กรและพัฒนาองค์ความรู้รองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ		- ผู้สูงอายุที่อยู่ในอุปการะของศพส. บ้านบุรีรัมย์ มีความสามารถในการประกอบอาชีพเพิ่มขึ้น

หมายเหตุ 1) การจัดการองค์ความรู้สามารถแก้ปัญหา เช่น ขาดงบประมาณ ผู้สูงอายุเข้าสถาน/รัฐดูแล การบริหารจัดการ บุคลากรจำกัด ขาดเทคโนโลยี ขาดทรัพยากร ผู้สูงอายุขาดที่พึ่ง เป็นต้น

2) ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการองค์ความรู้ เช่น อำนวยความสะดวก ตอบสนองความต้องการ เป็นไปตามกฎระเบียบ ลดการใช้ทรัพยากร (ค้ำค่า/ประหยัด) สามารถต่อยอดได้ เป็นต้นแบบงานด้านผู้สูงอายุ เป็นต้น

แบบฟอร์ม 2 การตัดสินใจเลือกขอบเขตการจัดการความรู้

เกณฑ์การกำหนดขอบเขต KM	ขอบเขตการจัดการความรู้ (KM Focus Area) ตามพันธกิจ			
	เตรียมความพร้อมทุกมิติ เพื่อรองรับสังคมสูงวัย คุณภาพ	พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก รองรับสังคมสูงวัย คุณภาพ	ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ทุกมิติ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม	บูรณาการระบบบริหาร องค์กรและพัฒนางาน ความรู้รองรับสังคมสูงวัย คุณภาพ
	เกณฑ์การให้คะแนน คือ สอดคล้องมากที่สุด = 5, สอดคล้องมาก = 4, สอดคล้องปานกลาง = 3, สอดคล้องน้อย = 2, สอดคล้องน้อยที่สุด = 1, ไม่สอดคล้องเลย = 0			
1. สอดคล้องกับทิศทางและยุทธศาสตร์	5	5	5	5
2. ผู้บริหารให้การสนับสนุน	5	5	5	5
3. ปรับปรุงแล้วเห็นได้ชัดเจน/ประโยชน์ต่อ ผู้สูงอายุ	5	5	5	5
4. คนส่วนใหญ่ในองค์กรต้องการ	5	5	5	5
5. เป็นความรู้ที่ต้องจัดการอย่างเร่งด่วน	5	5	5	5
รวมคะแนน	25	25	25	25
รวมคะแนนทั้งหมด	100			
ผลรวมระดับคะแนน				
1. คะแนนรวมที่ 81 – 100 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับมากที่สุด				
2. คะแนนรวมที่ 61 – 80 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับมาก				
3. คะแนนรวมที่ 41 – 60 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับปานกลาง				
4. คะแนนรวมที่ 21 – 40 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับน้อย				
5. คะแนนรวมที่ 0 – 20 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับน้อยที่สุด				
***หากได้คะแนน ระดับปานกลาง - น้อยที่สุด ให้ทบทวนการนำเรื่องที่ท่านได้นำมาจัดทำองค์ความรู้ในปีถัดไป ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์กรม/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น				

แบบฟอร์ม 3 แผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan) : กระบวนการจัดการความรู้ (KM Process)

<p>หน่วยงาน : ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบุรีรัมย์</p> <p>ชื่อองค์ความรู้ : การพัฒนาแนวทางการประกอบอาชีพ การมีงานทำ และรายได้ผู้สูงอายุ “บ้านบุรีรัมย์ยุคดิจิทัล ปี 2”</p> <p>เป้าหมาย KM (Desired State) : แนวทางการพัฒนาการประกอบอาชีพ การมีงานทำ และสร้างรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุในสถาบันและชุมชน</p> <p>หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : แนวทางการพัฒนาการประกอบอาชีพ การมีงานทำ และสร้างรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุในสถาบันและชุมชน</p>								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
1	การบ่งชี้ ความรู้	- ถอดบทเรียนผล การดำเนินงานปีที่ ผ่านมา - ศึกษางานวิจัย/ รูปแบบการ ดำเนินงาน/เอกสารที่ เกี่ยวข้อง	3 เดือน ตุลาคม - ธันวาคม 2568	- ผลการดำเนินงานปี ที่ผ่านมา จำนวน 1 เรื่อง	- สรุปผลการ ดำเนินงานปีที่ผ่าน มาจำนวน 1 เรื่อง	- สรุปผลการดำเนินงาน ปีที่ผ่านมา - งานวิจัย/บทความงาน วิชาการที่เกี่ยวข้อง	-	- กลุ่มนโยบาย และวิชาการ
2	การสร้าง และ แสวงหา ความรู้	- การประชุมหารือ ระดมความคิดเห็น ของบุคลากรและผู้ที่มี ส่วนเกี่ยวข้อง - การขับเคลื่อน กิจกรรม การพัฒนา ศักยภาพการ ประกอบอาชีพให้แก่ ผู้สูงอายุ	7 เดือน มกราคม - กรกฎาคม 2569	- องค์ความรู้ที่ใช้ใน การดำเนินงาน จำนวน 1 เรื่อง	- องค์ความรู้ที่ใช้ใน การดำเนินงาน จำนวน 1 เรื่อง	- การประชุมระดมความ คิดเห็นจากบุคลากรและ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง - ผลการขับเคลื่อน กิจกรรม การพัฒนา ศักยภาพการประกอบ อาชีพของผู้สูงอายุ/ เครือข่ายผู้สูงอายุที่เข้า ร่วมกิจกรรม	-	- กลุ่มนโยบาย และวิชาการ

หน่วยงาน : ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบุรีรัมย์

ชื่อองค์ความรู้ : การพัฒนาแนวทางการประกอบอาชีพ การมีงานทำ และรายได้ผู้สูงอายุ “บ้านบุรีรัมย์บุติก ปี 2”

เป้าหมาย KM (Desired State) : แนวทางการพัฒนาการประกอบอาชีพ การมีงานทำ และสร้างรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุในสถาบันและชุมชน

หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : แนวทางการพัฒนาการประกอบอาชีพ การมีงานทำ และสร้างรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุในสถาบันและชุมชน

ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
3	การจัด ความรู้ให้ เป็นระบบ	- การติดตามผลการ ดำเนินงาน	6 เดือน เมษายน - กันยายน 2569	- ผลการดำเนินงาน จำนวน 1 เรื่อง	- ได้ผลการ ดำเนินงาน เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล	- ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา	50,000 บาท (ประยุกต์ใช้ ร่วมกับ งบประมาณ โครงการ อื่น ๆ ที่ เกี่ยวข้อง)	- กลุ่มนโยบาย และวิชาการ
4	การ ประมวล และ กลั่นกรอง ความรู้	- สรุปผลการ ดำเนินงาน - ถอดบทเรียนผล การดำเนินงาน	3 เดือน กรกฎาคม - กันยายน 2569	- แนวทางการ พัฒนาการประกอบ อาชีพ การมีงานทำ และสร้างรายได้ให้แก่ ผู้สูงอายุในสถาบัน และชุมชน จำนวน 1 เรื่อง	- แนวทางการ พัฒนาการ ประกอบอาชีพ การมีงานทำ และ สร้างรายได้ให้แก่ ผู้สูงอายุในสถาบัน และชุมชน จำนวน 1 เรื่อง	- ข้อมูลผลการดำเนินงาน	-	- กลุ่มนโยบาย และวิชาการ

หน่วยงาน : ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบุรีรัมย์

ชื่อองค์ความรู้ : การพัฒนาแนวทางการประกอบอาชีพ การมีงานทำ และรายได้ผู้สูงอายุ “บ้านบุรีรัมย์บุติก ปี 2”

เป้าหมาย KM (Desired State) : แนวทางการพัฒนาการประกอบอาชีพ การมีงานทำ และสร้างรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุในสถาบันและชุมชน

หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : แนวทางการพัฒนาการประกอบอาชีพ การมีงานทำ และสร้างรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุในสถาบันและชุมชน

ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
5	การเข้าถึง ความรู้	- ประชาสัมพันธ์ผ่าน เฟสบุ๊ค ศพส.บ้าน บุรีรัมย์/กลุ่มไลน์ เครือข่าย/รายการ “บ้านบุรีรัมย์ ON AIR”	6 เดือน เมษายน - กันยายน 2569	- จำนวนผู้เข้าเยี่ยม ชม/เข้าร่วมกิจกรรม 300 คน	- ศพส. มีแนวทาง การพัฒนาการ ประกอบอาชีพ การมีงานทำ และ สร้างรายได้ให้แก่ ผู้สูงอายุในสถาบัน และชุมชน จำนวน 1 เรื่อง	- เฟส/กลุ่มไลน์/ การศึกษาดูงาน/ กิจกรรมโครงการที่ลง พื้นที่	-	- กลุ่มนโยบาย และวิชาการ
6	การแบ่งปัน แลกเปลี่ยน ความรู้	- ประชุมพัฒนา กระบวนการทำงาน จากผู้ปฏิบัติงานและ เครือข่ายที่มีส่วน เกี่ยวข้อง	1 เดือน กันยายน 2569	- ข้อเสนอแนะ เพื่อพัฒนาแนวทาง ในการดำเนินงาน จำนวน 1 เรื่อง	- ข้อเสนอแนะ เพื่อพัฒนา แนวทางในการ ดำเนินงาน จำนวน 1 เรื่อง	- ประชุมพัฒนา กระบวนการทำงานจาก ผู้ปฏิบัติงานและ เครือข่ายที่มีส่วน เกี่ยวข้อง	-	- กลุ่มนโยบาย และวิชาการ

หน่วยงาน : ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบุรีรัมย์

ชื่อองค์ความรู้ : การพัฒนาแนวทางการประกอบอาชีพ การมีงานทำ และรายได้ผู้สูงอายุ “บ้านบุรีรัมย์บุติก ปี 2”

เป้าหมาย KM (Desired State) : แนวทางการพัฒนาการประกอบอาชีพ การมีงานทำ และสร้างรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุในสถาบันและชุมชน

หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : แนวทางการพัฒนาการประกอบอาชีพ การมีงานทำ และสร้างรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุในสถาบันและชุมชน

ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
7	การเรียนรู้	- ประชาสัมพันธ์ผ่าน เฟสบุ๊ค ศพส.บ้าน บุรีรัมย์/กลุ่มไลน์ เครือข่าย/รายการ “บ้านบุรีรัมย์ ON AIR”	1 เดือน กันยายน 2569	- เครือข่าย/ผู้เข้าร่วม กิจกรรมมีการนำ ความรู้ไปขยายผล	- เครือข่าย/ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมี การนำความรู้ไป ขยายผล	การติดตามผลการ ดำเนินงาน	-	- กลุ่มนโยบาย และวิชาการ

ลายมือชื่อ .....

(นางเจริญศรี วงศ์สม)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ
บ้านบุรีรัมย์
ผู้ทบทวน/เสนอแผน

การจัดการความรู้และนวัตกรรม ของกรมกิจการผู้สูงอายุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

“พัฒนาระบบการให้บริการพบแพทย์ทางไกล Telemedicine สูงวัยอุ่นใจใกล้แพทย์ ”

จัดทำโดย

ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุภูเก็ต

การตรวจสอบคุณภาพ ระบบทางไกล (Telemedicine)

“พัฒนาระบบการให้บริการพบแพทย์ทางไกล Telemedicine สูงวัยอุ่นใจใกล้แพทย์”

ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุภูเก็ต

ที่มาและความสำคัญ

ด้วยปริมาณผู้สูงอายุที่มีความจำเป็นในการไปพบแพทย์เป็นประจำและปัญหาการจราจรที่ติดขัดและระยะเวลาการรอพบแพทย์ รวบรวมระยะเวลาการพบแพทย์ในแต่ละครั้งใช้เวลาประมาณ 8 ชั่วโมง ศูนย์ฯ จึงได้มีการหาหรือปัญหาดังกล่าวกับทางโรงพยาบาลกลางโดยมีประเด็นหลักในการหาหรือเพื่อแก้ไขปัญหาคือ

- 1.ลดข้อจำกัดด้านเวลาและสถานที่ หรือสำหรับผู้ป่วยที่เดินทางลำบาก ที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้บริการของผู้สูงอายุ
- 2.ลดการได้รับการแพร่กระจายจากเชื้อโรค
- 3.พัฒนารูปแบบการให้บริการผู้สูงอายุให้มีความครอบคลุม ได้รับสิทธิสวัสดิการอย่างเท่าเทียมกัน
- 4.การแก้ไขปัญหาบุคลากรของศูนย์ในการดูแลที่มีจำกัด กระทบคุณภาพการให้บริการกับผู้สูงอายุ
- 5.การบูรณาการความร่วมมือระหว่าง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาการให้บริการสำหรับผู้สูงอายุ จากการประชุมหารือร่วมกันของศูนย์ฯ และโรงพยาบาล

การป้องกันความรู้

วิธีการสู่ความสำเร็จ
ประชุมชี้แจงการใช้ระบบแพทย์ทางไกล (Telemedicine) กับผู้สูงอายุเพื่อแจ้งการเปลี่ยนแปลงการให้บริการโดยเพิ่มการให้บริการผ่านระบบแพทย์ทางไกล (Telemedicine) สำหรับผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัว NCD

2. การสร้างและแสวงหาความรู้ วิธีการสู่ความสำเร็จ

- 2.1) การรวบรวม ความรู้ที่ จัดแจ้ง จากเอกสาร หนังสือ ตำรา และจาก อินเทอร์เน็ต (Internet)
- 2.2) การสำรวจเพื่อรวบรวมความรู้ จากภายในและนอก องค์กร

ประโยชน์ขององค์ความรู้ (ต่อผู้รับบริการ/ประชาชน/หน่วยงาน)

ผลผลิตและผลลัพธ์จากการดำเนินการ

- 3.1 ผลผลิต : เกิดระบบการให้บริการพบแพทย์ทางไกล (Telemedicine) ที่ให้บริการในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุภูเก็ต โดยเชื่อมโยงการให้บริการด้านสุขภาพของผู้สูงอายุกับโรงพยาบาลในพื้นที่ เพื่อบริการเข้าถึงบริการสาธารณสุข ที่เป็นทางเลือกที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตใหม่ของประชาชน และเป็นบริการที่มีคุณภาพ
- 3.2 ผลลัพธ์ : ผู้สูงอายุมีความสะดวกเข้าถึงสิทธิสวัสดิการ ถึงแม้จะมีข้อจำกัดทางด้านร่างกาย ลดระยะเวลาในการเข้ารับบริการ จากเดิมหากไปโรงพยาบาลด้วยตนเอง ใช้เวลารวมทั้งสิ้นประมาณ 8 ชั่วโมง เมื่อมีการพบแพทย์ทางไกล ใช้เวลารวมเพียง 20 นาที - 1.30 ชั่วโมง

4. การประมวลและกลั่นกรอง ความรู้

ประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อ
พิจารณาถ่วงน้ำหนักของข้อมูลองค์
ความรู้ที่รวบรวมไว้เพื่อจัดทำเป็น
เอกสาร

6. การแบ่งปันแลกเปลี่ยน ความรู้

- 6.1) จัดการเสวนาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และติดตามผลการใช้งานคู่มือ
- 6.2) จัดตั้งชุมชนนักปฏิบัติในเวปไซต์ของหน่วยงาน(หัวข้อ KM)

7. การเรียนรู้

จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการณ์เพื่อวิเคราะห์ผลการดำเนินงานการบริการความรู้และนำปัญหาอุปสรรคและข้อบกพร่องที่พบไปเป็นประเด็นการจัดการความรู้ต่อไป

3. การจัดความรู้ให้เป็นระบบ

จัดหมวดหมู่เอกสารและข้อมูล ความรู้ที่รวบรวมได้ จากข้อ 2.

5. การเข้าถึงความรู้

นำข้อมูลองค์
ความรู้/คู่มือไปเผยแพร่ผ่าน
ระบบ

Telemedicine

บทนำ

1. ปัญหา/สาเหตุ/ที่มาขององค์ความรู้

ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุเป็นหน่วยงานที่ให้การดูแลคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุโดยหนึ่งในภารกิจคือการเป็นศูนย์จัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในสถาบัน ให้การอุปการะดูแลผู้สูงอายุทางด้านปัจจัย 4 และการดูแลฟื้นฟูสุขภาพทางร่างกาย จิตใจ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 - 2568 มีผู้สูงอายุที่เข้ารับบริการรวมทั้งสิ้น 119 คน ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีปัญหาทางด้านสุขภาพและโรคประจำตัว แต่ศูนย์ฯ ไม่มีแพทย์ทำงานประจำอยู่ที่ศูนย์ฯ จึงจำเป็นต้องนำผู้สูงอายุไปโรงพยาบาล เพื่อไปพบแพทย์เป็นประจำอย่างน้อยสัปดาห์ละ 4 - 5 วัน โดยไปที่โรงพยาบาลกลาง และโรงพยาบาลวิจิระภูเก็ต ปัญหาที่พบ คือ

- 1) สถานะการจราจรติดขัดบนท้องถนนในห้วงเวลาของการเดินทางจาก ศพส.ภูเก็ต ถึงโรงพยาบาลกลาง รวมระยะทางไปกลับ 33 กิโลเมตร ในช่วงจราจรไม่ติดขัดใช้เวลาประมาณ 55 นาที (ระยะทาง 16.5 กิโลเมตร ใช้เวลาประมาณ 30 นาที)
- 2) ความแออัดของโรงพยาบาลที่มีผู้มารอใช้บริการจำนวนมาก และระยะเวลาการรอพบแพทย์นาน ประมาณ 3 - 4 ชั่วโมง ส่งผลกระทบกับผู้สูงอายุที่จะไปนั่งรอคิวที่โรงพยาบาล บางส่วนได้โรคกลับมาจากการไปโรงพยาบาล เช่น โรค covid19 ความเครียด อาการหวัด หรือการปวดเมื่อยเนื้อตัว
- 3) ผู้สูงอายุที่นั่งรถวิลแชร์ หรือต้องใช้อุปกรณ์ช่วยเดินมีข้อจำกัดในการเดินทางไปโรงพยาบาล
- 4) เจ้าหน้าที่พี่เลี้ยงที่ต้องดูแลและนำผู้สูงอายุไปโรงพยาบาลมีจำนวนจำกัด หากมีผู้สูงอายุที่ต้องไปโรงพยาบาลหลายคน จะขาดพี่เลี้ยงที่ต้องดูแลผู้สูงอายุภายในศูนย์ฯ และศูนย์ฯ ไม่มีพยาบาลให้บริการผู้สูงอายุ โดยในปี พ.ศ. 2568 โรคประจำตัวที่พบ (ไม่นับซ้ำ) ส่วนใหญ่เป็นโรค NCD ได้แก่ 1) ความดันโลหิต = 47 ราย 2) เบาหวาน = 19 ราย 3) ไขมัน = 29 ราย 4) หลอดเลือดสมอง = 7 ราย 5) หัวใจ = 3 ราย 6) มะเร็ง = 1 ราย 7) ไต = 5 ราย (ฟอก 3 ราย ไม่ฟอก 2 ราย) 8) หอบหืด = 2 ราย 9) จิตเวช = 9 ราย 10) ซึมเศร้า = 4 ราย 11) ไบโพล่า = 1 ราย 12) วัณโรค = 1 ราย 13) ไทรอยด์ = 1 ราย 14) หลงลืม = 9 ราย 15) พาร์กินสัน = 1 ราย ด้วยจำนวนผู้สูงอายุที่มีความจำเป็นในการไปพบแพทย์เป็นประจำและปัญหาการจราจรที่ติดขัดและระยะเวลาการรอพบแพทย์ รวมระยะเวลาการพบแพทย์ในแต่ละครั้ง ใช้เวลาประมาณ 6 ชั่วโมง ศูนย์ฯ จึงได้มีการหารือปัญหาดังกล่าวกับทางโรงพยาบาลกลางโดยมีประเด็นหลักในการหารือเพื่อแก้ไขปัญหาคือ 1) ลดข้อจำกัดด้านเวลาและสถานที่ หรือสำหรับผู้ป่วยที่เดินทางลำบาก ที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้บริการของผู้สูงอายุ 2) ลดการได้รับการแพร่กระจายจากเชื้อโรค 3) พัฒนารูปแบบการให้บริการผู้สูงอายุให้มีความครอบคลุม ได้รับสิทธิสวัสดิการอย่างเท่าเทียมกัน 4) การแก้ไขปัญหาบุคลากรของศูนย์ในการดูแลที่จำกัด กระทบคุณภาพการให้บริการกับผู้สูงอายุ 5) การบูรณาการความร่วมมือระหว่าง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาการให้บริการสำหรับผู้สูงอายุ จากการประชุมหารือร่วมกันของศูนย์ฯ และโรงพยาบาล ได้ข้อสรุปในการทดลองใช้รูปแบบของการแพทย์ทางไกล (Telemedicine) ของโรงพยาบาลกลาง ซึ่งได้ทดลองใช้กับเรือนจำกลางภูเก็ต และได้ผลตอบรับเป็นอย่างดีมาแล้วในระดับหนึ่ง เพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับการได้อย่างสะดวกรวดเร็ว ช่วยลดเวลาในการเดินทาง ลดระยะเวลาในการรอคิว ลดการได้รับการแพร่กระจายจากเชื้อโรค และผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงบริการ สิทธิสวัสดิการในการรักษาพยาบาลได้อย่างเหมาะสม

นอกจากนี้ยังช่วยลดภาระของระบบสุขภาพของโรงพยาบาลที่ต้องรองรับผู้มาใช้บริการในแต่ละวัน โดยกลุ่มที่จะเข้าใช้ระบบการแพทย์ทางไกล (Telemedicine) ของโรงพยาบาลกลาง คือ กลุ่มผู้สูงอายุที่เป็นโรคไม่ติดต่อ (NCD)

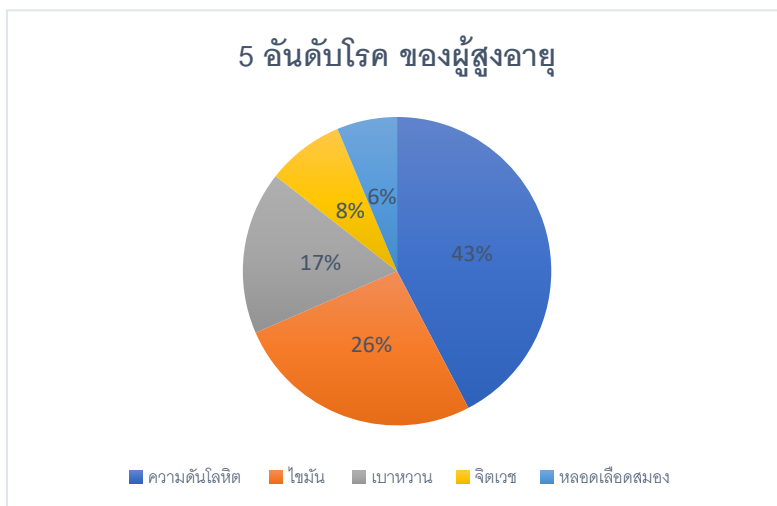
2. ประโยชน์ขององค์ความรู้ (ต่อผู้รับบริการ/ประชาชน/หน่วยงาน)

ผลผลิตและผลลัพธ์จากการดำเนินการ

1 ผลผลิต : เกิดระบบการให้บริการพบแพทย์ทางไกล (Telemedicine) ที่ให้บริการในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุภูเก็ต โดยเชื่อมโยงการให้บริการด้านสุขภาพของผู้สูงอายุกับโรงพยาบาลในพื้นที่ เพิ่มการเข้าถึงการบริการสาธารณสุข ที่เป็นทางเลือกที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตใหม่ของประชาชน และเป็นบริการที่มีคุณภาพ

2 ผลลัพธ์ : ผู้สูงอายุมีความสะดวกเข้าถึงสิทธิสวัสดิการ ถึงแม้จะมีข้อจำกัดทางด้านร่างกาย ลดระยะเวลาในการเข้ารับบริการ จากเดิมหากไปโรงพยาบาลด้วยตนเอง ใช้เวลารวมทั้งสิ้นประมาณ 6 ชั่วโมง เมื่อมีการพบแพทย์ทางไกล ใช้เวลารวมเพียง 20 นาที – 1.30 ชั่วโมง

กรณีนำผู้สูงอายุไปโรงพยาบาล	กรณีผู้สูงอายุพบแพทย์ระบบทางไกล (ต้องเจาะเลือดศูนย์ฯ)	กรณีผู้สูงอายุพบแพทย์ระบบทางไกล (ต้องเจาะเลือดโรงพยาบาล)
รวมทั้งสิ้น 6 ชั่วโมง	รวมทั้งสิ้น 20 นาที	รวมทั้งสิ้น 1.30 ชั่วโมง
1. เดินทางจากศพส.ภูเก็ตถึงโรงพยาบาลกลางรวมระยะทางไปกลับ 33 กิโลเมตร ใช้เวลาประมาณ 55 นาที 2. ระยะเวลารอพบแพทย์ 2 - 3 ชั่วโมง 3. พบแพทย์เพื่อวินิจฉัยโรค 5 - 15 นาที 4. รอรับยา 30 - 45 นาที	1. เจาะเลือด เพื่อใช้ผลตรวจประมาณ 5 นาที 2. พบแพทย์เพื่อวินิจฉัยโรค 5 - 15 นาที	1. เดินทางจากศพส.ภูเก็ตถึงโรงพยาบาลกลาง รวมระยะทางไปกลับ 33 กิโลเมตร ใช้เวลาประมาณ 55 นาที 2. รอคิวและเจาะเลือด เพื่อใช้ผลตรวจประมาณ 30 นาที 3. พบแพทย์เพื่อวินิจฉัยโรค 5 - 15 นาที

ประโยชน์หลัก (ผลลัพธ์เชิงบวก)

- การเข้าถึงบริการที่ดีขึ้น: ผู้สูงอายุเข้าถึงแพทย์เฉพาะทางได้ง่ายขึ้น โดยไม่ต้องเดินทางไกล
- สะดวกสบายและประหยัดเวลา: ลดเวลาเดินทาง ไม่ต้องกลางาน ไม่ต้องรอคิวในโรงพยาบาล สามารถพบแพทย์จากที่หน่วยงานได้เลย
- เพิ่มประสิทธิภาพการรักษา: ช่วยให้การตรวจวินิจฉัยรวดเร็วขึ้น ลดระยะเวลาพักฟื้น จัดการโรคเรื้อรังได้ดี (เช่น ควบคุมระดับน้ำตาลในผู้ป่วยเบาหวาน)
- ลดค่าใช้จ่าย: ลดค่าใช้จ่ายในการเดินทางและค่าใช้จ่ายโดยรวมในการรักษาพยาบาล
- การดูแลโรคเฉพาะทาง: ช่วยให้เข้าถึงการปรึกษาแพทย์เฉพาะทาง เช่น ผิวน้ำจืด จิตเวช หรือปัญหาทางเพศได้ง่ายขึ้น โดยมีความเป็นส่วนตัวสูง
- ติดตามอาการต่อเนื่อง: แพทย์ติดตามอาการผู้ป่วยโรคเรื้อรังได้ง่ายขึ้น, ลดการเข้าห้องฉุกเฉิน/โรงพยาบาลซ้ำซ้อน

แบบฟอร์ม 1 กำหนดขอบเขต KM (KM Focus Areas)

ทำเครื่องหมาย หน้าข้อความที่มีความสอดคล้องกับองค์ความรู้ของท่าน

กำหนดขอบเขตการจัดการความรู้ (KM Focus Area)			
สอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์	สอดคล้องพันธกิจ	แก้ปัญหาในเรื่องใด	ประโยชน์ที่ได้
☒ พัฒนาศักยภาพ และเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ☒ พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก และขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ ☒ ส่งเสริมสวัสดิการ ค้ำคูณ และพิทักษ์สิทธิเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทุกมิติ ☐ เพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารองค์กรและพัฒนาองค์ความรู้แบบบูรณาการ	☒ เตรียมความพร้อมทุกมิติเพื่อรองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ ☒ พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก รองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ ☒ ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทุกมิติ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ☒ บูรณาการระบบบริหารองค์กรและพัฒนาองค์ความรู้รองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ	<p>การพัฒนาระบบการให้บริการด้วยแพทย์ทางไกล (Telemedicine) สูงวัยอุ่นใจ ไกล่แพทย์ดำเนินการภายใต้ 3 หลักการ</p> <p>1. เชื่อมโยงการให้บริการด้านสุขภาพร่วมกัน ระหว่างศูนย์ฯ กับโรงพยาบาล เพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับบริการที่มีคุณภาพ โดยมีแพทย์ให้บริการ ปรึกษา แนะนำ รักษา ติดตามสุขภาพเป็นประจำและสม่ำเสมอ</p> <p>2. ผู้สูงอายุเข้าถึงสิทธิสวัสดิการ ถึงแม้จะมีข้อจำกัดทางด้านร่างกาย โดยอาศัยวิธีการสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ โดย ผู้สูงอายุสามารถสื่อสารผ่าน Video Conference</p>	<p>การพัฒนาผลงานเพื่อแก้ไขปัญหา มี 3 ขั้นตอน</p> <p>1. การเตรียมการ</p> <p>ประชุมวางแผนการใช้ระบบแพทย์ทางไกล (Telemedicine) ผู้เข้าร่วมประชุม ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงพยาบาล ผู้อำนวยการศูนย์ฯ แพทย์ พยาบาล นักสังคมสงเคราะห์ พี่เลี้ยง ผู้ช่วยพยาบาล เพื่อวางแผนและเรียนรู้ขั้นตอนการใช้การแพทย์ทางไกล (Telemedicine) และการสร้างความเข้าใจในการใช้ระบบแพทย์ทางไกล Telemedicine กับผู้สูงอายุ พร้อมกับ การทบทวนและปรับปรุงกระบวนการทำงานในการนำผู้สูงอายุไปพบแพทย์</p>

		<p>พูดคุย ปรีกษา สอบถาม ติดต่อกันได้ด้วยภาพเคลื่อนไหวและเสียง รวมถึงเจ้าหน้าที่สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลของผู้สูงอายุ กับแพทย์ต้นทางได้</p> <p>3. พัฒนาระบบการให้บริการและบุคลากรของศูนย์ฯ เพื่อให้สามารถรองรับการดำเนินงานที่สอดคล้องกับการให้บริการในปัจจุบันโดยมีแผนระยะที่ 1 ที่จะขยายผลให้กับศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ 11 แห่ง เทศบาลตำบลป่าคลอก และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลป่าคลอก และแผนระยะที่ 2 จะขยายให้ครบทุกจังหวัด (ผ่านศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ในแต่ละพื้นที่ที่รับผิดชอบ) สำหรับศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ศูนย์ฯ ละ 100 คน จำนวน 11 ศูนย์ฯ รวม 1,100 คน</p>	<p>2. การดำเนินการ</p> <p>ศูนย์ฯ เริ่มดำเนินการแพทย์ทางไกล (Telemedicine) ตั้งแต่ปี 2567 รวมระยะเวลา 1 ปี 3 เดือน โดยมีตารางการพบแพทย์ เดือนละ 1 ครั้ง ในวันพฤหัสบดี รวมจำนวนผู้สูงอายุที่เข้าร่วม 119 คน โดยมีการพัฒนาระบบการทำงาน จำนวน 2 ระบบ คือ</p> <p>(1) กรณีผู้สูงอายุพบแพทย์ระบบทางไกล (ต้องเจาะเลือดที่ศูนย์ฯ) ใช้เวลาเจาะเลือด 20 นาที รอผลตรวจประมาณ 5 นาที และพบแพทย์เพื่อวินิจฉัยโรค 10 - 15 นาที</p> <p>(2) กรณีผู้สูงอายุพบแพทย์ระบบทางไกล (ต้องเจาะเลือดที่โรงพยาบาล) รวมทั้งสิ้น 1 ชั่วโมง 30 นาที โดยเดินทางจาก ศพส.ภูเก็ต ถึงโรงพยาบาลกลาง รวมระยะทางไปกลับ 33 กิโลเมตร ใช้เวลาประมาณ 55 นาที รอคิวและเจาะเลือด เพื่อใช้ผลตรวจประมาณ 30 นาที พบแพทย์เพื่อวินิจฉัยโรค 5 - 15 นาที</p>
--	--	---	---

			<p>3. การประเมินผล</p> <p>การประเมินความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่ได้ใช้บริการผ่านระบบแพทย์ทางไกล(Telemedicine) ประเมินความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่ได้ใช้บริการผ่านทางระบบแพทย์ทางไกล (Telemedicine) จำนวน 50 คน พบว่า ภาพรวม ของความพึงพอใจการให้บริการอยู่ในระดับคะแนนเฉลี่ย 4.52 คิดเป็นร้อยละ 90.4 สรุปความพึงพอใจต่อการให้บริการอยู่ในระดับพอใจมากที่สุด</p>
--	--	--	---

- หมายเหตุ** 1) การจัดการองค์ความรู้สามารถแก้ปัญหา เช่น ขาดงบประมาณ ผู้สูงอายุเข้าสถาน/รัฐดูแล การบริหารจัดการ บุคลากรจำกัด ขาดเทคโนโลยี ขาดทรัพยากร ผู้สูงอายุขาดที่พึ่ง เป็นต้น
- 2) ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการองค์ความรู้ เช่น อำนวยความสะดวก ตอบสนองความต้องการ เป็นไปตามกฎ ระเบียบ ลดการใช้ทรัพยากร (ค้่มค่า/ประหยัด) สามารถต่อยอดได้ เป็นต้นแบบงานด้านผู้สูงอายุ เป็นต้น

แบบฟอร์ม 2 การตัดสินใจเลือกขอบเขตการจัดการความรู้

เกณฑ์การกำหนดขอบเขต KM	ขอบเขตการจัดการความรู้ (KM Focus Area) ตามพันธกิจ			
	เตรียมความพร้อมทุกมิติ เพื่อรองรับสังคมสูงวัย คุณภาพ	พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก รองรับสังคมสูงวัย คุณภาพ	ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ทุกมิติ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม	บูรณาการระบบบริหาร องค์กรและพัฒนาองค์ ความรู้รองรับสังคมสูงวัย คุณภาพ
	เกณฑ์การให้คะแนน คือ สอดคล้องมากที่สุด = 5, สอดคล้องมาก = 4, สอดคล้องปานกลาง = 3, สอดคล้องน้อย = 2, สอดคล้องน้อยที่สุด = 1, ไม่สอดคล้องเลย = 0			
1. สอดคล้องกับทิศทางและยุทธศาสตร์	5	5	5	5
2. ผู้บริหารให้การสนับสนุน	5	5	5	5
3. ปรับปรุงแล้วเห็นได้ชัดเจน/ประโยชน์ต่อ ผู้สูงอายุ	5	5	5	5
4. คนส่วนใหญ่ในองค์กรต้องการ	5	5	5	5
5. เป็นความรู้ที่ต้องจัดการอย่างเร่งด่วน	5	5	5	5
รวมคะแนน	25	25	25	25
รวมคะแนนทั้งหมด	100			
ผลรวมระดับคะแนน				
1. คะแนนรวมที่ 81 – 100 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับมากที่สุด				
2. คะแนนรวมที่ 61 – 80 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับมาก				
3. คะแนนรวมที่ 41 – 60 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับปานกลาง				
4. คะแนนรวมที่ 21 – 40 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับน้อย				
5. คะแนนรวมที่ 0 – 20 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับน้อยที่สุด				
***หากได้คะแนน ระดับปานกลาง - น้อยที่สุด ให้ทบทวนการนำเรื่องที่ท่านได้นำมาจัดทำองค์ความรู้ในปัดไป ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์กรม/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น				

แบบฟอร์ม 3 แผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan) : กระบวนการจัดการความรู้ (KM Process)

หน่วยงาน : .....ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุภูเก็ต..... ชื่อองค์ความรู้ : .....“พัฒนาระบบการให้บริการพบแพทย์ทางไกล Telemedicine สูงวัยอุ่นใจใกล้แพทย์” เป้าหมาย KM (Desired State) : เพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับการได้อย่างสะดวกรวดเร็ว ช่วยลดเวลาในการเดินทาง ลดระยะเวลาในการรอคิว ลดการได้รับการแพร่กระจาย จากเชื้อโรคและผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงบริการ สิทธิสวัสดิการในการรักษาพยาบาลได้อย่างเหมาะสม หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : ...ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจ มากกว่าร้อยละ 80.....								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
1	การบ่งชี้ ความรู้	- ประชุมชี้แจงการใช้ระบบ แพทย์ทางไกล (Telemedicine) กับ ผู้สูงอายุเพื่อแจ้งการเปลี่ยน การให้บริการโดยเพิ่มการ ให้บริการผ่านระบบแพทย์ ทางไกล (Telemedicine) สำหรับผู้สูงอายุที่มีโรค ประจำตัว NCD	ต.ค.68 - มี.ค.69	- จำนวนองค์ความรู้ ที่ได้รับการบ่งชี้ ความรู้	- ร้อยละ 100 ของ ผู้สูงอายุที่ได้รับการ บ่งชี้ความรู้	-	-	- กลุ่มส่งเสริมฯ
2	การสร้างและ แสวงหา ความรู้	- การรวบรวม ความรู้ ที่ขัดแย้งจากเอกสาร หนังสือ ตำรา และจาก อินเทอร์เน็ต (Internet) - การสำรวจเพื่อรวบรวม ความรู้จากภายในและนอก องค์กร	ก.พ.69 - มี.ค.69	- เอกสารรวบรวม ข้อมูลองค์ความรู้ - จำนวนรายชื่อ ผู้เชี่ยวชาญและ แหล่งความรู้ทั้งใน และนอกองค์กร	- จำนวนเอกสารที่ รวบรวม ไม่น้อยกว่า 1 เรื่อง จากการสืบค้น ฯ - ดำเนินการแล้วเสร็จ ร้อยละ 100	- สื่ออินเทอร์เน็ต (Internet) - การแสวงหา ความรู้จากแหล่ง ความรู้ภายนอก	-	- กลุ่มส่งเสริมฯ กลุ่มนโยบายฯ

หน่วยงาน : .....ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุภูเก็ต..... ชื่อองค์ความรู้ : .....“พัฒนาระบบการให้บริการพบแพทย์ทางไกล Telemedicine สูงวัยอุ่นใจใกล้แพทย์” เป้าหมาย KM (Desired State) : เพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับบริการได้อย่างสะดวกรวดเร็ว ช่วยลดเวลาในการเดินทาง ลดระยะเวลาในการรอคิว ลดการได้รับการแพร่กระจาย จากเชื้อโรคและผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงบริการ สิทธิสวัสดิการในการรักษาพยาบาลได้อย่างเหมาะสม หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : ...ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจ มากกว่าร้อยละ 80.....								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
3	การจัด ความรู้ให้ เป็นระบบ	- จัดหมวดหมู่เอกสารและ ข้อมูล ความรู้ที่รวบรวมได้ จากข้อ 2.	เม.ย.69	- ความสำเร็จในการ รวบรวมความรู้ที่มี อยู่ให้ครบถ้วนและ เป็นระบบ	- ดำเนินการแล้วเสร็จ ร้อยละ 100	-	-	- กลุ่มส่งเสริมฯ กลุ่มนโยบายฯ
4	การประมวล และกลั่นกรอง ความรู้	- ประชุมบุคลากรเจ้าหน้าที่ เพื่อพิจารณาถ่วงน้ำหนัก ข้อมูลองค์ความรู้ที่รวบรวม ไว้เพื่อจัดทำเป็นเอกสาร การให้บริการพบแพทย์ ทางไกล Telemedicine	เม.ย.69	- ความสำเร็จในการ จัดทำเอกสาร สนับสนุน การ ให้บริการผู้สูงอายุ	- ดำเนินการแล้วเสร็จ ร้อยละ 100	-	-	- กลุ่มส่งเสริมฯ กลุ่มนโยบายฯ

หน่วยงาน : .....ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุภูเก็ต..... ชื่อองค์ความรู้ : .....“พัฒนาระบบการให้บริการพบแพทย์ทางไกล Telemedicine สูงวัยอุ่นใจใกล้แพทย์” เป้าหมาย KM (Desired State) : เพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับบริการได้อย่างสะดวกรวดเร็ว ช่วยลดเวลาในการเดินทาง ลดระยะเวลาในการรอคิว ลดการได้รับการแพร่กระจาย จากเชื้อโรคและผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงบริการ สิทธิสวัสดิการในการรักษาพยาบาลได้อย่างเหมาะสม หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : ...ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจ มากกว่าร้อยละ 80.....								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
5	การเข้าถึง ความรู้	- นำข้อมูลองค์ความรู้/ เอกสารไปเผยแพร่ผ่าน ระบบโซเซียล	พ.ค.69	ความสำเร็จในการ เผยแพร่องค์ความรู้ ผ่านระบบ	- ดำเนินการแล้วเสร็จ ร้อยละ 100	-	-	- กลุ่มส่งเสริมฯ กลุ่มนโยบายฯ
6	การแบ่งปัน แลกเปลี่ยน ความรู้	- จัดการประชุมเพื่อ แลกเปลี่ยนเรียนรู้และ ติดตามผลการให้บริการพบ แพทย์ทางไกล Telemedicine ของ หน่วยงาน และของ รพ.สต. - จัดตั้งชุมชนนักปฏิบัติใน เว็บไซต์ของหน่วยงาน (หัวข้อ KM)	พ.ค.69 ส.ค.69	- ความสำเร็จในการ จัดการประชุม ถ่ายทอดความรู้ - จำนวนสมาชิก ชุมชนนักปฏิบัติ	- ดำเนินการแล้วเสร็จ ร้อยละ 100 - ดำเนินการแล้วเสร็จ ร้อยละ 100	-	-	- กลุ่มส่งเสริมฯ กลุ่มนโยบายฯ

หน่วยงาน : .....ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุภูเก็ต..... ชื่อองค์ความรู้ : .....“พัฒนาระบบการให้บริการพบแพทย์ทางไกล Telemedicine สูงวัยอุ่นใจใกล้แพทย์” เป้าหมาย KM (Desired State) : เพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับบริการได้อย่างสะดวกรวดเร็ว ช่วยลดเวลาในการเดินทาง ลดระยะเวลาในการรอคิว ลดการได้รับการแพร่กระจาย จากเชื้อโรคและผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงบริการ สิทธิสวัสดิการในการรักษาพยาบาลได้อย่างเหมาะสม หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : ...ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจ มากกว่าร้อยละ 80.....								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
7	การเรียนรู้	- จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เพื่อวิเคราะห์ผลการ ดำเนินการจัดการความรู้ และนำปัญหาอุปสรรคและ ข้อบกพร่องที่พบไปเป็น ประเด็นการจัดการความรู้ ต่อไป	ก.ค.69	- ความสำเร็จในการ ให้บริการพบแพทย์ ทางไกล Telemedicine	- ดำเนินการแล้วเสร็จ ร้อยละ 100	-	-	- กลุ่มส่งเสริมฯ กลุ่มนโยบายฯ

ลายมือชื่อ

(นางสาวนพวรรณ นวลมณี)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุภูเก็ต

ผู้ทบทวน/เสนอแผน

**การจัดการความรู้และนวัตกรรม ของกรมกิจการผู้สูงอายุ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569**

บ้านนี้มีฟอร์ม : พัฒนางาน ลดการใช้ดุลยพินิจ

จัดทำโดย

ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดสงขลา

การจัดการความรู้ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

บ้านนี้มีฟอร์ม : พัฒนางาน ลดการใช้ดุลยพินิจ

ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดสงขลา กรมกิจการผู้สูงอายุ

ที่มาขององค์ความรู้

ศพส.จังหวัดสงขลา มีภารกิจเพื่อจัดบริการสวัสดิการสังคม เพื่อสงเคราะห์ คุ้มครอง ช่วยเหลือ ดูแล และฟื้นฟูผู้สูงอายุภายในศูนย์ฯ ให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด ทั้งนี้ กรมกิจการผู้สูงอายุยังไม่มีข้อกำหนดแบบฟอร์มกลางที่เป็นมาตรฐานสำหรับใช้ร่วมกันทั้ง 12 ศูนย์ ทำให้กระบวนการทำงานและการจัดเก็บข้อมูล เอกสาร มีความแตกต่างกัน และข้อมูลอาจจะมีการตกหล่นหรือขาดหายในบางประเด็น

บ้านนี้มีฟอร์ม : พัฒนางาน ลดการใช้ดุลยพินิจ พัฒนาจากประสบการณ์การทำงานประจำของบุคลากรที่มีจำนวนจำกัดของศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดสงขลา ดังนั้น การมีแบบฟอร์มในการทำงานช่วยลดการใช้ดุลยพินิจในการทำงานของบุคลากร ในการตรวจสอบเอกสารและข้อมูล ลดการขาดข้อมูลที่สำคัญจำเป็น โดยมีการอ้างอิงรูปแบบการทำงานจากโรงพยาบาล เป็นการเก็บเอกสารของแต่ละกลุ่ม/ฝ่าย และยังเป็นกระบวนการส่งต่อข้อมูลระหว่างกลุ่ม/ฝ่าย ในหน่วยงานซึ่งจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงานได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์

ประโยชน์ขององค์ความรู้

- 1) ลดการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่
- 2) ลดข้อผิดพลาดในการบันทึกข้อมูล และการจัดเก็บเอกสาร ข้อมูลไม่ตกหล่น
- 3) แบบฟอร์มมีความหลากหลาย
งานบริหารและงานด้านสวัสดิการ และคุ้มครองสิทธิครอบคลุมทุกกระบวนการงานตั้งแต่
- 4) แบบฟอร์มสามารถแก้ไขปรับปรุงข้อมูลได้ตลอดเวลา
- 5) สามารถต่อยอดไปยังหน่วยงานอื่น ๆ ได้

วิธีการและขั้นตอน

1. รวบรวมข้อมูลสำคัญที่ต้องการทราบหรือบันทึก
2. ศึกษาตัวอย่างแบบฟอร์มจากหน่วยงานอื่น ๆ เช่น โรงพยาบาล
3. ร่างแบบฟอร์มให้สอดคล้องกับข้อมูลที่ต้องการ
4. ทดลองใช้แบบฟอร์มตามภารกิจของงาน
5. ปรับปรุงแบบฟอร์มให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับภารกิจ
6. เผยแพร่/ประชาสัมพันธ์แบบฟอร์ม เพื่อการนำไปใช้ประโยชน์

บทนำ

1. ปัญหา/สาเหตุ/ที่มาขององค์ความรู้

ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดสงขลา มีภารกิจเพื่อจัดบริการสวัสดิการสังคม เพื่อสงเคราะห์ ค้ำครอง ช่วยเหลือ ดูแล และฟื้นฟูผู้สูงอายุภายในศูนย์ฯ ให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด ทั้งนี้ กรมกิจการผู้สูงอายุยังไม่มีข้อกำหนดแบบฟอร์มกลางที่เป็นมาตรฐานสำหรับใช้ร่วมกันทั้ง 12 ศูนย์ ทำให้กระบวนการทำงานและการจัดเก็บข้อมูล เอกสาร มีความแตกต่างกัน และข้อมูลอาจจะมีการตกหล่น หรือขาดหายในบางประเด็น

บ้านนี้มีฟอร์ม : พัฒนางาน ลดการใช้ดุลยพินิจ พัฒนาจากประสบการณ์การทำงานประจำของ บุคลากรที่มีจำนวนจำกัดของศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดสงขลา ดังนั้น การมีแบบฟอร์ม ในการทำงาน ช่วยลดการใช้ดุลยพินิจในการทำงานของบุคลากร ในการตรวจสอบเอกสารและข้อมูล ลดการ ขาดข้อมูลที่สำคัญจำเป็น โดยมีการอ้างอิงรูปแบบการทำงานจากโรงพยาบาล เป็นการเก็บเอกสารของแต่ละ กลุ่ม/ฝ่าย และยังเป็นกระบวนการส่งต่อข้อมูลระหว่างกลุ่ม/ฝ่าย ในหน่วยงานซึ่งจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหา ที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงานได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์

2. ประโยชน์ขององค์ความรู้ (ต่อผู้รับบริการ/ประชาชน/หน่วยงาน)

- 1) ลดการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่
- 2) ลดข้อผิดพลาดในการบันทึกข้อมูลและการจัดเก็บเอกสาร ข้อมูลไม่ตกหล่น
- 3) แบบฟอร์มมีความหลากหลายครอบคลุมทุกกระบวนการดำเนินงานตั้งแต่งานบริหารและงานด้านสวัสดิการ และค้ำครองสิทธิ
- 4) แบบฟอร์มสามารถแก้ไขปรับปรุงข้อมูลได้ตลอดเวลา
- 5) สามารถต่อยอดไปยังหน่วยงานอื่น ๆ ได้

แบบฟอร์ม 1 กำหนดขอบเขต KM (KM Focus Areas)

ทำเครื่องหมาย หน้าข้อความที่มีความสอดคล้องกับองค์ความรู้ของท่าน

กำหนดขอบเขตการจัดการความรู้ (KM Focus Area)			
สอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์	สอดคล้องพันธกิจ	แก้ปัญหาในเรื่องใด	ประโยชน์ที่ได้
☐ พัฒนาศักยภาพ และเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ☒ พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก และขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ ☐ ส่งเสริมสวัสดิการ ค้ำครอง และพิทักษ์สิทธิเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทุกมิติ ☒ เพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารองค์กรและพัฒนาองค์ความรู้แบบบูรณาการ	☐ เตรียมความพร้อมทุกมิติเพื่อรองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ ☒ พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก รองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ ☐ ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทุกมิติ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ☒ บูรณาการระบบบริหารองค์กรและพัฒนาองค์ความรู้รองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ	บ้านนี้มีฟอร์ม : พัฒนางาน ช่วยลดการใช้ดุลยพินิจในการทำงานของบุคลากร ในการตรวจสอบเอกสารและข้อมูล ลดการขาดข้อมูลที่สำคัญจำเป็น โดยมีการอ้างอิงรูปแบบการทำงานจากโรงพยาบาล เป็นการเก็บเอกสารของแต่ละกลุ่ม/ฝ่าย และยังเป็นกระบวนการส่งต่อข้อมูลระหว่างกลุ่ม/ฝ่าย ในหน่วยงานซึ่งจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงานได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์	1) ลดการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ 2) ลดข้อผิดพลาดในการบันทึกข้อมูลและการจัดเก็บเอกสาร ข้อมูลไม่ตกหล่น 3) แบบฟอร์มมีความหลากหลายครอบคลุมทุกกระบวนการตั้งแต่งานบริหารและงานด้านสวัสดิการและค้ำครองสิทธิ 4) แบบฟอร์มสามารถแก้ไขปรับปรุงข้อมูลได้ตลอดเวลา 5) สามารถต่อยอดไปยังหน่วยงานอื่น ๆ ได้

หมายเหตุ 1) การจัดการองค์ความรู้สามารถแก้ปัญหา เช่น ขาดงบประมาณ ผู้สูงอายุเข้าสถาน/รัฐดูแล การบริหารจัดการ บุคลากรจำกัด ขาดเทคโนโลยี ขาดทรัพยากร ผู้สูงอายุขาดที่พึ่ง เป็นต้น

2) ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการองค์ความรู้ เช่น อำนวยความสะดวก ตอบสนองความต้องการ เป็นไปตามกฎ ระเบียบ ลดการใช้ทรัพยากร (ค้ำค่า/ประหยัด) สามารถต่อยอดได้ เป็นต้นแบบงานด้านผู้สูงอายุ เป็นต้น

แบบฟอร์ม 2 การตัดสินใจเลือกขอบเขตการจัดการความรู้

เกณฑ์การกำหนดขอบเขต KM	ขอบเขตการจัดการความรู้ (KM Focus Area) ตามพันธกิจ			
	เตรียมความพร้อมทุกมิติ เพื่อรองรับสังคมสูงวัย คุณภาพ	พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก รองรับสังคมสูงวัย คุณภาพ	ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ทุกมิติ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม	บูรณาการระบบบริหาร องค์กรและพัฒนาองค์ ความรู้รองรับสังคมสูงวัย คุณภาพ
	เกณฑ์การให้คะแนน คือ สอดคล้องมากที่สุด = 5, สอดคล้องมาก = 4, สอดคล้องปานกลาง = 3, สอดคล้องน้อย = 2, สอดคล้องน้อยที่สุด = 1, ไม่สอดคล้องเลย = 0			
1. สอดคล้องกับทิศทางและยุทธศาสตร์	2	4	3	5
2. ผู้บริหารให้การสนับสนุน	5	5	5	5
3. ปรับปรุงแล้วเห็นได้ชัดเจน/ประโยชน์ต่อ ผู้สูงอายุ	3	5	3	5
4. คนส่วนใหญ่ในองค์กรต้องการ	5	5	5	5
5. เป็นความรู้ที่ต้องจัดการอย่างเร่งด่วน	3	4	4	4
รวมคะแนน	18	23	20	24
รวมคะแนนทั้งหมด	85			
ผลรวมระดับคะแนน				
1. คะแนนรวมที่ 81 – 100 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับมากที่สุด				
2. คะแนนรวมที่ 61 – 80 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับมาก				
3. คะแนนรวมที่ 41 – 60 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับปานกลาง				
4. คะแนนรวมที่ 21 – 40 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับน้อย				
5. คะแนนรวมที่ 0 – 20 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับน้อยที่สุด				
***หากได้คะแนน ระดับปานกลาง - น้อยที่สุด ให้ทบทวนการนำเรื่องที่ทำนได้นำมาจัดทำองค์ความรู้ในปีถัดไป ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์กรม/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น				

แบบฟอร์ม 3 แผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan) : กระบวนการจัดการความรู้ (KM Process)

<p>หน่วยงาน : ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดสงขลา</p> <p>ชื่อองค์ความรู้ : บ้านนี้มีฟอร์ม : พัฒนางาน ลดการใช้ดุลยพินิจ</p> <p>เป้าหมาย KM (Desired State) : ลดการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ ลดการตกหล่นของข้อมูล การจัดเก็บข้อมูลที่เป็นระบบ</p> <p>หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : การใช้แบบฟอร์ม บ้านนี้มีฟอร์ม ร้อยละ 100</p>								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
1	การบ่งชี้ความรู้	- รวบรวมข้อมูลสำคัญที่ต้องการทราบหรือบันทึก - ร่างแบบฟอร์มให้สอดคล้องกับข้อมูลที่ต้องการ	ต.ค. 68	- ร่างแบบฟอร์มสำหรับการปฏิบัติงานตามภารกิจ	- ได้ข้อมูลแบบฟอร์มที่ต้องการ	แบบฟอร์ม	-	ศพส.จังหวัดสงขลา
2	การสร้างและแสวงหาความรู้	- ตัวอย่างแบบฟอร์มของหน่วยงานอื่น ๆ เช่น โรงพยาบาล หรือหน่วยงานใน พม.	พ.ย. - ธ.ค. 68	ร่างแบบฟอร์มสำหรับการปฏิบัติงานตามภารกิจ	- ได้ตัวอย่างแบบฟอร์มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง	แบบฟอร์ม	-	ศพส.จังหวัดสงขลา
3	การจัดความรู้ให้เป็นระบบ	- ทดลองใช้แบบฟอร์มภายในหน่วยงาน	ม.ค. - มิ.ย. 69	การใช้แบบฟอร์มในการปฏิบัติงานภายในศูนย์ฯ	- ลดการตกหล่นของข้อมูล การจัดเก็บข้อมูลที่เป็นระบบ	แบบฟอร์ม	-	ศพส.จังหวัดสงขลา

หน่วยงาน : ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดสงขลา

ชื่อองค์ความรู้ : บ้านนี้มีฟอร์ม : พัฒนางาน ลดการใช้ดุลยพินิจ

เป้าหมาย KM (Desired State) : ลดการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ ลดการตกหล่นของข้อมูล การจัดเก็บข้อมูลที่เป็นระบบ

หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : การใช้แบบฟอร์ม บ้านนี้มีฟอร์ม ร้อยละ 100

ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
4	การประมวลและกลั่นกรองความรู้	ปรับปรุงแบบฟอร์มให้มีความเหมาะสมกับภารกิจ และข้อมูลที่ต้องการ	ก.ค. – ส.ค. 69	แบบฟอร์มสำหรับการใช้เก็บข้อมูลภายในศูนย์ฯ	ได้แบบฟอร์มที่สามารถใช้งานได้จริง	แบบฟอร์ม	-	ศพส.จังหวัดสงขลา
5	การเข้าถึงความรู้	เผยแพร่แบบฟอร์มผ่านช่องทางออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ศูนย์ฯ	ม.ค. – ก.ย. 69	จำนวนผู้เข้าถึงแบบฟอร์ม	บุคลากรในสังกัดรับทราบและเรียนรู้การใช้แบบฟอร์ม	แบบฟอร์ม	-	ศพส.จังหวัดสงขลา
6	การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้	เผยแพร่แบบฟอร์มผ่านช่องทางออนไลน์พร้อมให้ดาวน์โหลดแบบฟอร์ม	ม.ค. – ก.ย. 69	จำนวนผู้เข้าถึงแบบฟอร์ม	เผยแพร่และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องการใช้แบบฟอร์มเพื่อลดการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ ลดการตกหล่นของข้อมูล การจัดเก็บข้อมูลที่เป็นระบบ	แบบฟอร์ม	-	ศพส.จังหวัดสงขลา

หน่วยงาน : ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดสงขลา

ชื่อองค์ความรู้ : บ้านนี้มีฟอร์ม : พัฒนางาน ลดการใช้ดุลยพินิจ

เป้าหมาย KM (Desired State) : ลดการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ ลดการตกหล่นของข้อมูล การจัดเก็บข้อมูลที่เป็นระบบ

หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : การใช้แบบฟอร์ม บ้านนี้มีฟอร์ม ร้อยละ 100

ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
7	การเรียนรู้	ประเมินผล/ถอดบทเรียน	ก.ย. 69	เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ที่ใช้แบบฟอร์ม	ได้แบบฟอร์ม บ้านนี้มีฟอร์ม	แบบฟอร์ม	-	ศพส.จังหวัดสงขลา

ลายมือชื่อ .....

(นายมงคล ยะภักดี)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ

จังหวัดสงขลา

ผู้ทบทวน/เสนอแผน

การจัดการความรู้และนวัตกรรม ของกรมกิจการผู้สูงอายุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

e-office ลดใช้กระดาษบ้านพักชรา : นวัตกรรมจัดการเอกสารสู่สำนักงานดิจิทัล

จัดทำโดย

ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านพักชรา จังหวัดยะลา

e-office ลดใช้กระดาษบ้านทุกชั้น :

นวัตกรรมการจัดการเอกสารสู่สำนักงานดิจิทัล (ศูนย์ฯ บ้านทุกชั้น)

4 ขั้นตอนการขับเคลื่อนสู่ e-office

วางรากฐานและแลกเปลี่ยนความรู้
เริ่มจากการจัดตั้งคณะทำงาน ประชุมวางแผน
และรวบรวมองค์ความรู้ด้านงานสารบรรณ
อิเล็กทรอนิกส์

ลงมือปฏิบัติใช้ระบบดิจิทัล
เปลี่ยนการจัดการเอกสารเป็นหมวดหมู่ในรูปแบบไฟล์
เพื่อลดภาระการใช้กระดาษให้น้อยที่สุด

ผลลัพธ์และประโยชน์ที่ได้รับ

**ประหยัดงบประมาณและ
ทรัพยากรบุคคล**
ลดค่าใช้จ่ายด้านวัสดุวัสดุการพิมพ์ ค่าไปรษณีย์
และลดภาระเจ้าหน้าที่ในการจัดเก็บเอกสาร

เพิ่มพื้นที่ใช้สอยในสำนักงาน
เมื่อไม่ต้องเก็บเอกสารกระดาษจำนวนมาก
ทำให้มีพื้นที่ทำงานเพิ่มขึ้นและเป็นระเบียบ

ค้นหาง่ายและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
การจัดเรียงไฟล์ที่เป็นระบบช่วยให้สืบค้นข้อมูล
ได้ทันทีและช่วยชะยะจากกระดาษ

บทนำ

1. ปัญหา/สาเหตุ/ที่มาขององค์ความรู้

เป็นแนวคิดสู่การบริหารจัดการงานเอกสาร โดยการลดทอนการใช้กระดาษให้เหลือน้อยที่สุด โดยหันมาใช้ “เอกสารดิจิทัล” ร่วมกับการจัดระเบียบไฟล์ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ให้เป็นหมวดหมู่ ทำให้ง่ายต่อการค้นหา และช่วยให้ประหยัดทั้งงบประมาณ พื้นที่จัดเก็บ และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

2. ประโยชน์ขององค์ความรู้ (ต่อผู้รับบริการ/ประชาชน/หน่วยงาน)

ประโยชน์ของการนำ e-office ลดการใช้กระดาษเข้ามาปรับใช้ จะสามารถช่วยลดการใช้กระดาษและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับงานพิมพ์ได้ทันที ส่งผลให้องค์กรประหยัดต้นทุนได้หลายทาง ไม่ว่าจะเป็นต้นทุนด้านการพิมพ์เอกสาร ต้นทุนสำหรับการจัดส่งเอกสารทางไปรษณีย์ ต้นทุนด้านทรัพยากรบุคคลในการจัดเก็บเอกสาร รวมถึงยังช่วยให้ภายในสำนักงานมีพื้นที่ที่เพิ่มมากขึ้น เพราะไม่จำเป็นต้องใช้พื้นที่ในการจัดเก็บเอกสารอีกต่อไป

แบบฟอร์ม 1 กำหนดขอบเขต KM (KM Focus Areas)

ทำเครื่องหมาย หน้าข้อความที่มีความสอดคล้องกับองค์ความรู้ของท่าน

กำหนดขอบเขตการจัดการความรู้ (KM Focus Area)			
สอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์	สอดคล้องพันธกิจ	แก้ปัญหาในเรื่องใด	ประโยชน์ที่ได้
☐ พัฒนาศักยภาพ และเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย	☒ เตรียมความพร้อมทุกมิติเพื่อรองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ	- การสิ้นเปลืองงบประมาณ - การบริหารจัดการ - บุคลากรที่มีจำกัด	- ลดการใช้ทรัพยากร (กระดาษ/พื้นที่ในการจัดเก็บเอกสาร) - อำนวยความสะดวก - ตอบสนองความต้องการ - ลดระยะเวลาการทำงาน
☒ พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก และขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ	☒ พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก รองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ		
☐ ส่งเสริมสวัสดิการ ค้ำครอง และพิทักษ์สิทธิเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทุกมิติ	☐ ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทุกมิติ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม		
☒ เพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารองค์กรและพัฒนาองค์ความรู้แบบบูรณาการ	☒ บูรณาการระบบบริหารองค์กรและพัฒนาองค์ความรู้รองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ		

หมายเหตุ 1) การจัดการองค์ความรู้สามารถแก้ปัญหา เช่น ขาดงบประมาณ ผู้สูงอายุเข้าสถาน/รัฐดูแล การบริหารจัดการ บุคลากรจำกัด ขาดเทคโนโลยี ขาดทรัพยากร ผู้สูงอายุขาดที่พึ่ง เป็นต้น

2) ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการองค์ความรู้ เช่น อำนวยความสะดวก ตอบสนองความต้องการ เป็นไปตามกฎ ระเบียบ ลดการใช้ทรัพยากร (คัมค่า/ประหยัด) สามารถต่อยอดได้ เป็นต้นแบบงานด้านผู้สูงอายุ เป็นต้น

แบบฟอร์ม 2 การตัดสินใจเลือกขอบเขตการจัดการความรู้

เกณฑ์การกำหนดขอบเขต KM	ขอบเขตการจัดการความรู้ (KM Focus Area) ตามพันธกิจ			
	เตรียมความพร้อมทุกมิติ เพื่อรองรับสังคมสูงวัย คุณภาพ	พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก รองรับสังคมสูงวัย คุณภาพ	ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ทุกมิติ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม	บูรณาการระบบบริหาร องค์กรและพัฒนาองค์ ความรู้รองรับสังคมสูงวัย คุณภาพ
	เกณฑ์การให้คะแนน คือ สอดคล้องมากที่สุด = 5, สอดคล้องมาก = 4, สอดคล้องปานกลาง = 3, สอดคล้องน้อย = 2, สอดคล้องน้อยที่สุด = 1, ไม่สอดคล้องเลย = 0			
1. สอดคล้องกับทิศทางและยุทธศาสตร์	5	5		5
2. ผู้บริหารให้การสนับสนุน	5	5		5
3. ปรับปรุงแล้วเห็นได้ชัดเจน/ประโยชน์ต่อ ผู้สูงอายุ	5	5		5
4. คนส่วนใหญ่ในองค์กรต้องการ	5	5		5
5. เป็นความรู้ที่ต้องจัดการอย่างเร่งด่วน	5	5		5
รวมคะแนน	25	25		25
รวมคะแนนทั้งหมด	75			
<p>ผลรวมระดับคะแนน</p> <ol style="list-style-type: none"> คะแนนรวมที่ 81 – 100 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับมากที่สุด คะแนนรวมที่ 61 – 80 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับมาก คะแนนรวมที่ 41 – 60 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับปานกลาง คะแนนรวมที่ 21 – 40 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับน้อย คะแนนรวมที่ 0 – 20 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับน้อยที่สุด <p>***หากได้คะแนน ระดับปานกลาง - น้อยที่สุด ให้ทบทวนการนำเรื่องที่ผ่านมาจัดทำองค์ความรู้ในปิดไป ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์กรม/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น</p>				

แบบฟอร์ม 3 แผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan) : กระบวนการจัดการความรู้ (KM Process)

<p>หน่วยงาน : ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านทักซิณ จังหวัดยะลา</p> <p>ชื่อองค์ความรู้ : e-office ลดใช้กระดาษบ้านทักซิณ : นวัตกรรมจัดการเอกสารสู่สำนักงานดิจิทัล</p> <p>เป้าหมาย KM (Desired State) : เพิ่มคุณภาพการบริหารจัดการ</p> <p>หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : จัดเก็บได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง ครบถ้วน</p>								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
1	การบ่งชี้ความรู้	- ประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อกำหนดความรู้สู่การปฏิบัติ	ม.ค. 69	- ร้อยละของจำนวนสมาชิก KM Team ที่เข้าร่วมประชุม - รายการความรู้ที่ต้องการ	- ร้อยละ 90 ของจำนวนสมาชิก KM Team ของศูนย์ฯ ที่เข้าร่วมประชุม - องค์กรความรู้ที่ต้องการ	- รายงานการประชุม - ภาพถ่าย	-	- คณะทำงานฯ - ทุกกลุ่ม/ฝ่าย
2	การสร้างและแสวงหาความรู้	- รวบรวมองค์ความรู้ที่จำเป็น (โดยการหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หรือตัวบุคคล)	ก.พ. 69	- จำนวนความรู้ที่รวบรวมได้ - จำนวนองค์ความรู้ที่ต้องการ - การจัดประชุมและผู้เข้าร่วมประชุม	- มีการจัดประชุมอย่างน้อย 1 ครั้ง	- ขั้นตอนและกระบวนการงาน	-	- คณะทำงานฯ - ทุกกลุ่ม/ฝ่าย

หน่วยงาน : ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านทักซิณ จังหวัดยะลา

ชื่อองค์ความรู้ : e-office ลดใช้กระดาษบ้านทักซิณ : นวัตกรรมจัดการเอกสารสู่สำนักงานดิจิทัล

เป้าหมาย KM (Desired State) : เพิ่มคุณภาพการบริหารจัดการ

หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : จัดเก็บได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง ครบถ้วน

ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
3	การจัดความรู้ให้เป็นระบบ	- จัดประเภท/ หมวดหมู่ ผ่านบอร์ด/ แผ่นพับ/ จัดประชุม	มี.ค. 69 - พ.ค. 69	- จำนวนความรู้ที่ จัดเป็นระบบ - การจัดประชุม เพื่อแลกเปลี่ยน ความรู้	- บุคลากรในองค์กร ได้รับความรู้เพิ่ม		-	- คณะทำงานฯ - ทุกกลุ่ม/ฝ่าย
4	การประมวล และกลั่นกรอง ความรู้	ปรับองค์ความรู้ให้ เข้าใจได้ง่ายขึ้น มีเนื้อหากระชับชัดเจน โดยผู้เกี่ยวข้องร่วมกัน พิจารณากลั่นกรอง ข้อมูลองค์ความรู้และ ร่วมกันปรับปรุง เนื้อหา	มิ.ย. 69	- จำนวนความรู้ ด้านต่าง ๆ ที่ได้รับ การปรับปรุง	- ความรู้ที่ได้รับการ ปรับปรุง		-	- คณะทำงานฯ - ทุกกลุ่ม/ฝ่าย
5	การเข้าถึง ความรู้	- จัดทำเอกสาร เผยแพร่ / web site /บอร์ด	ก.ค. 69	- จำนวนเรื่องที่น่าลง เว็บไซต์ - จำนวนเรื่อง เผยแพร่ผ่านบอร์ด	- มีเอกสารเผยแพร่ และง่ายต่อการเข้าถึง และสืบค้น	- การผลิตเอกสาร เผยแพร่/ระบบ อินเทอร์เน็ตเว็บไซต์/ บอร์ด	-	- คณะทำงานฯ - ทุกกลุ่ม/ฝ่าย

หน่วยงาน : ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านทักซิณ จังหวัดยะลา

ชื่อองค์ความรู้ : e-office ลดใช้กระดาษบ้านทักซิณ : นวัตกรรมจัดการเอกสารสู่สำนักงานดิจิทัล

เป้าหมาย KM (Desired State) : เพิ่มคุณภาพการบริหารจัดการ

หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : จัดเก็บได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง ครบถ้วน

ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
6	การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้	- กิจกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้	ส.ค. 69	- การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้	- มีการแลกเปลี่ยนความรู้ - ร้อยละ 90 ของบุคลากรเข้าร่วมกิจกรรม	- เอกสารประกอบการประชุม ผ่านแอปพลิเคชัน Line	-	- คณะทำงานฯ - ทุกกลุ่ม/ฝ่าย
7	การเรียนรู้	- กิจกรรมการเรียนรู้	ก.ย. 69	- การประเมินผล/ถอดบทเรียน	- มีการประเมินผล/ถอดบทเรียน	- เอกสารการประเมินผล/ถอดบทเรียน ผ่านแอปพลิเคชัน Line	-	- คณะทำงานฯ - ทุกกลุ่ม/ฝ่าย

ลายมือชื่อ .....

(นายจรัส อังกาบ)

ตำแหน่ง

ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการ
สังคมผู้สูงอายุบ้านทักซิณ จังหวัดยะลา
ผู้ทบทวน/เสนอแผน

การจัดการความรู้และนวัตกรรม ของกรมกิจการผู้สูงอายุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

เกษียณไม่เหงา

จัดทำโดย

ศูนย์การเรียนรู้และฝึกอบรมด้านผู้สูงอายุ จังหวัดชลบุรี

การจัดการความรู้และนวัตกรรม เรื่อง เกษียณไม่เหงา ของศูนย์การเรียนรู้และฝึกอบรมด้านผู้สูงอายุ จังหวัดชลบุรี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

ที่มาขององค์ความรู้

ประเทศไทยก้าวสู่การเป็นสังคมสูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged Society) ข้อมูลจากระบบสถิติทางการทะเบียนกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ได้ประกาศข้อมูลสถิติจำนวนประชากรไทย (ณ วันที่ 30 กันยายน 2568) ระบุว่าประเทศไทยมีผู้สูงอายุ 13,994,045 คน คิดเป็นร้อยละ 21.58 ของประชากรทั้งประเทศและคาดการณ์ว่าในปี พ.ศ. 2576 ประเทศไทยจะมีประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 28 ส่งผลให้การดำเนินชีวิตของผู้ที่กำลังเข้าสู่วัยผู้สูงอายุเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ดังนั้นการมีความรู้พื้นฐานในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุขและเหมาะสมกับวัย โดยผู้สูงอายุสามารถเข้าเรียนรู้ที่เพจ “เกษียณไม่เหงา” ของศูนย์การเรียนรู้และฝึกอบรมด้านผู้สูงอายุ จังหวัดชลบุรี ซึ่งสร้างสื่อการเรียนรู้แบบออนไลน์เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว มีข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้นำความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ได้อย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และฝึกอบรมด้านผู้สูงอายุออนไลน์
2. เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้งานด้านผู้สูงอายุ ที่หลากหลาย ครอบคลุมทุกมิติ

ประโยชน์ขององค์ความรู้

1. เพื่อเป็นองค์ความรู้ออนไลน์การเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ เข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว
2. เพื่อเสริมสร้างทักษะความรู้การเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ
3. เพื่อนำองค์ความรู้ในเพจเกษียณไม่เหงาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต
4. เพื่อส่งเสริมการทำกิจกรรมและใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

ขั้นตอน

1	การบ่งชี้ความรู้	ประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อทบทวนองค์ความรู้และทรัพยากรที่มีอยู่ของศูนย์การเรียนรู้ฯ
2	การสร้างและแสวงหาความรู้	1) รวบรวมองค์ความรู้ที่จำเป็นสืบค้นหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องหรือตัวบุคคล 2) การเชิญผู้มีประสบการณ์มาให้ความรู้เพิ่มเติมในการสร้างเพจและความรู้การเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ 3) ร่างแผนทดลองการเข้าใช้เพจเกษียณไม่เหงา 4) จัดประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่มเป้าหมาย
3	การจัดความรู้ให้เป็นระบบ	1) จัดประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับกลุ่มเครือข่ายที่มีประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถ 2) จัดทำเอกสาร คู่มือ
4	การประมวลและกลั่นกรองความรู้	1) ปรับองค์ความรู้ให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น มีเนื้อหากระชับ ชัดเจน 2) ปรับสื่อความรู้ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น
5	การเข้าถึงความรู้	จัดทำเอกสารเผยแพร่/web site/บอร์ด
6	การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้	1) กิจกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้ในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ 2) กิจกรรมส่งเสริมการสร้างอาชีพ
7	การเรียนรู้	1) กิจกรรมการเรียนรู้เตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ 2) กิจกรรมการเรียนรู้การสร้างอาชีพ

บทนำ

1. ปัญหา/สาเหตุ/ที่มาขององค์ความรู้

ประเทศไทยก้าวสู่การเป็นสังคมสูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged Society) ข้อมูลจากระบบสถิติทางการทะเบียนกรรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ได้ประกาศข้อมูลสถิติจำนวนประชากรไทย (ณ วันที่ 30 กันยายน 2568) ระบุว่าประเทศไทยมีผู้สูงอายุ 13,994,045 คน คิดเป็นร้อยละ 21.58 ของประชากรทั้งประเทศ และคาดการณ์ว่าในปี พ.ศ. 2576 ประเทศไทยจะมีประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 28 ส่งผลให้การดำเนินชีวิตของผู้ที่กำลังเข้าสู่วัยผู้สูงอายุเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ดังนั้น การมีความรู้พื้นฐานในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุขและเหมาะสมกับวัย ซึ่งผู้สูงอายุสามารถค้นหาเพจ เกษียณไม่เหงา ของศูนย์การเรียนรู้และฝึกอบรมด้านผู้สูงอายุ จังหวัดชลบุรี เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และฝึกอบรมงานด้านผู้สูงอายุที่มีคุณภาพ ร่วมสานสร้างสังคมผู้สูงอายุให้มีความเข้มแข็งและมีความสุขอย่างยั่งยืน โดยผู้สูงอายุค้นหาเพจ เกษียณไม่เหงา เป็นเพจที่มีองค์ความรู้ สื่อการเรียนรู้ออนไลน์ เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว มีข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมสำหรับผู้สูงอายุทั้ง 5 มิติ ได้แก่ สังคม สุขภาพ เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีฐานกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ รวมถึงการสร้างอาชีพสำหรับผู้สูงอายุ เกมฝึกสมอง หรือกิจกรรมนันทนาการที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้นำความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

2. ประโยชน์ขององค์ความรู้ (ต่อผู้รับบริการ/ประชาชน/หน่วยงาน)

1. เพื่อเป็นองค์ความรู้ออนไลน์การเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ เข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว
2. เพื่อเสริมสร้างทักษะความรู้การเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ
3. เพื่อนำองค์ความรู้ในเพจเกษียณไม่เหงาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต
4. เพื่อส่งเสริมการทำกิจกรรมและใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

แบบฟอร์ม 1 กำหนดขอบเขต KM (KM Focus Areas)

ทำเครื่องหมาย หน้าข้อความที่มีความสอดคล้องกับองค์ความรู้ของท่าน

กำหนดขอบเขตการจัดการความรู้ (KM Focus Area)			
สอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์	สอดคล้องพันธกิจ	แก้ปัญหาในเรื่องใด	ประโยชน์ที่ได้
☒ พัฒนาศักยภาพ และเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ☐ พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก และขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ ☐ ส่งเสริมสวัสดิการ ค้ำครอง และพิทักษ์สิทธิเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทุกมิติ ☐ เพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารองค์กรและพัฒนาองค์ความรู้แบบบูรณาการ	☒ เตรียมความพร้อมทุกมิติเพื่อรองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ ☐ พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก รองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ ☐ ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทุกมิติ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ☐ บูรณาการระบบบริหารองค์กรและพัฒนาองค์ความรู้รองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ	การเข้าถึงข้อมูลในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ	เป็นเพจองค์ความรู้พื้นฐานในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุสามารถเข้ามาเรียนรู้การใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข และเหมาะสมกับวัย ผู้รับบริการประชาชนหรือหน่วยงานสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว

หมายเหตุ 1) การจัดการองค์ความรู้สามารถแก้ปัญหา เช่น ขาดงบประมาณ ผู้สูงอายุเข้าสถาน/รัฐดูแล การบริหารจัดการ บุคลากรจำกัด ขาดเทคโนโลยี ขาดทรัพยากร ผู้สูงอายุขาดที่พึ่ง เป็นต้น

2) ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการองค์ความรู้ เช่น อำนวยความสะดวก ตอบสนองความต้องการ เป็นไปตามกฎ ระเบียบ ลดการใช้ทรัพยากร (ค้ำค่า/ประหยัด) สามารถต่อยอดได้ เป็นต้นแบบงานด้านผู้สูงอายุ เป็นต้น

แบบฟอร์ม 2 การตัดสินใจเลือกขอบเขตการจัดการความรู้

เกณฑ์การกำหนดขอบเขต KM	ขอบเขตการจัดการความรู้ (KM Focus Area) ตามพันธกิจ			
	เตรียมความพร้อมทุกมิติ เพื่อรองรับสังคมสูงวัย คุณภาพ	พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก รองรับสังคมสูงวัย คุณภาพ	ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ทุกมิติ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม	บูรณาการระบบบริหาร องค์กรและพัฒนาองค์กร ความรู้รองรับสังคมสูงวัย คุณภาพ
	เกณฑ์การให้คะแนน คือ สอดคล้องมากที่สุด = 5, สอดคล้องมาก = 4, สอดคล้องปานกลาง = 3, สอดคล้องน้อย = 2, สอดคล้องน้อยที่สุด = 1, ไม่สอดคล้องเลย = 0			
1. สอดคล้องกับทิศทางและยุทธศาสตร์	5	5	5	5
2. ผู้บริหารให้การสนับสนุน	5	5	5	5
3. ปรับปรุงแล้วเห็นได้ชัดเจน/ประโยชน์ต่อ ผู้สูงอายุ	5	5	4	4
4. คนส่วนใหญ่ในองค์กรต้องการ	5	5	5	5
5. เป็นความรู้ที่ต้องจัดการอย่างเร่งด่วน	4	4	4	4
รวมคะแนน	24	24	23	23
รวมคะแนนทั้งหมด	94			
ผลรวมระดับคะแนน				
1. คะแนนรวมที่ 81 – 100 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับมากที่สุด				
2. คะแนนรวมที่ 61 – 80 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับมาก				
3. คะแนนรวมที่ 41 – 60 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับปานกลาง				
4. คะแนนรวมที่ 21 – 40 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับน้อย				
5. คะแนนรวมที่ 0 – 20 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับน้อยที่สุด				
***หากได้คะแนน ระดับปานกลาง - น้อยที่สุด ให้ทบทวนการนำเรื่องที่ทำนได้นำมาจัดทำองค์ความรู้ในปีถัดไป ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์กรม/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น				

แบบฟอร์ม 3 แผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan) : กระบวนการจัดการความรู้ (KM Process)

หน่วยงาน : ศูนย์การเรียนรู้และฝึกอบรมด้านผู้สูงอายุ จังหวัดชลบุรี ชื่อองค์ความรู้ : เกษียณไม่เหงา เป้าหมาย KM (Desired State) : การสร้างองค์ความรู้พื้นฐานในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : เพจเกษียณไม่เหงา								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
1	การบ่งชี้ความรู้	- ประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อทบทวนองค์ความรู้และทรัพยากรที่มีอยู่ของศูนย์การเรียนรู้ฯ	ธ.ค. 68 - ม.ค. 69	องค์ความรู้และทรัพยากรที่มีอยู่ของศูนย์การเรียนรู้ฯ	- ร้อยละ 100 ของเจ้าหน้าที่ศูนย์การเรียนรู้ฯ ที่เข้าร่วมประชุม - องค์ความรู้และทรัพยากรที่มีอยู่	- รายงานการประชุม	-	- เจ้าหน้าที่ศูนย์การเรียนรู้ฯ
2	การสร้างและแสวงหาความรู้	- รวบรวมองค์ความรู้ที่จำเป็นสืบค้นหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หรือตัวบุคคล - การเชิญผู้มีประสบการณ์มาให้ความรู้เพิ่มเติมในการสร้างเพจและความรู้การเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ - ร่างแผนทดลองการเข้าใช้	ก.พ. 69 - มี.ค. 69	- จำนวนความรู้ที่รวบรวมได้ - การทดลองการเข้าใช้เพจเกษียณไม่เหงา	จำนวน 3 ความรู้ได้แก่ 1. การเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ 2. ฐานความรู้ 5 ฐาน 3. กิจกรรมส่งเสริมการสร้างอาชีพ	- สื่อความรู้ การเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ - แผนการทดลอง	-	- เจ้าหน้าที่ศูนย์การเรียนรู้ฯ

หน่วยงาน : ศูนย์การเรียนรู้และฝึกอบรมด้านผู้สูงอายุ จังหวัดชลบุรี ชื่อองค์ความรู้ : เกษียณไม่เหงา เป้าหมาย KM (Desired State) : การสร้างองค์ความรู้พื้นฐานในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : เพจเกษียณไม่เหงา								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
		เพจเกษียณไม่เหงา (เป็น ความรู้การเตรียมความพร้อม เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ) - จัดประชุมเพื่อแลกเปลี่ยน เรียนรู้จากกลุ่มเป้าหมาย						
3	การจัดความรู้ให้เป็นระบบ	- จัดประชุมเพื่อแลกเปลี่ยน เรียนรู้ร่วมกับกลุ่มเครือข่ายที่ มีประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถ - จัดทำเอกสาร คู่มือ	มี.ค. 68 - เม.ย. 69	- การจัดประชุม และผู้เข้าร่วม ประชุม - จัดทำคู่มือ - การจัดประชุม เพื่อแลกเปลี่ยน ความรู้ จัดทำ รายงานการ บันทึกข้อมูล	- จัดประชุมอย่างน้อย 4 ครั้ง/ปีงบประมาณ - มีคู่มือ ที่ให้ความรู้ และวิธีการทำที่ นำไปใช้ได้จริง - บุคลากรในองค์กร ได้รับความรู้เพิ่ม	- ฐานข้อมูล - เอกสารประกอบ การประชุม	-	- เจ้าหน้าที่ ศูนย์การเรียนรู้ฯ
4	การประมวลและกลั่นกรองความรู้	- ปรับองค์ความรู้ให้เข้าใจได้ ง่ายขึ้น มีเนื้อหากระชับ ชัดเจน - ปรับสื่อความรู้ให้มี ประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น	เม.ย. 69	- จำนวนความรู้ ด้านต่าง ๆ ที่ ได้รับการปรับปรุง - สื่อความรู้มี ประสิทธิภาพ	- มีจำนวน 3 ความรู้ ที่ได้รับการปรับปรุง - สื่อความรู้มีการ ปรับปรุงเปลี่ยนแปลง	- เอกสาร/คู่มือ - ชิ้นงาน	-	- เจ้าหน้าที่ ศูนย์การเรียนรู้ฯ

หน่วยงาน : ศูนย์การเรียนรู้และฝึกอบรมด้านผู้สูงอายุ จังหวัดชลบุรี ชื่อองค์ความรู้ : เกษียณไม่เหงา เป้าหมาย KM (Desired State) : การสร้างองค์ความรู้พื้นฐานในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : เพจเกษียณไม่เหงา								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
				ปลอดภัยต่อการ เข้าศึกษาเรียนรู้				
5	การเข้าถึง ความรู้	- จัดทำเอกสารเผยแพร่/web site/บอร์ด/คู่มือ	ก.ค. 68 - ก.ย. 69	- จำนวนเรื่องที่ นำลงเพจ - จำนวนเรื่องที่ เผยแพร่ผ่าน บอร์ด	- มีสื่อองค์ความรู้แบบ ออนไลน์เผยแพร่และ ง่ายต่อการเข้าถึงและ สืบค้น - บุคลากรในองค์กร ได้รับความรู้เพิ่ม	- การผลิตสื่อองค์ ความรู้แบบออนไลน์ เผยแพร่/ระบบ อินเทอร์เน็ตเว็บไซต์/ บอร์ดประชาสัมพันธ์	-	- เจ้าหน้าที่ ศูนย์การเรียนรู้ฯ
6	การแบ่งปัน แลกเปลี่ยน ความรู้	- กิจกรรมการแลกเปลี่ยน ความรู้ในการเตรียมความ พร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ - กิจกรรมส่งเสริมการสร้าง อาชีพ	ก.ค. 68 - ก.ย. 69	- การจัดกิจกรรม แลกเปลี่ยน ความรู้ใน การเตรียมความ พร้อมเข้าสู่สังคม ผู้สูงอายุ - การประเมินผล/ ถอดบทเรียน	- การแลกเปลี่ยน ความรู้ - ร้อยละ 100 ของ บุคลากรเข้าร่วม กิจกรรม และมีการใช้ ความรู้เป็นส่วนหนึ่ง ของงาน เป็นวงจร ความรู้ที่มีการเรียนรู้ และพัฒนาให้เกิด ประสบการณ์ใหม่อยู่ เสมอ	- เอกสารประกอบ การประชุม/ การประเมินผล/ ถอดบทเรียน	-	- เจ้าหน้าที่ ศูนย์การเรียนรู้ฯ

หน่วยงาน : ศูนย์การเรียนรู้และฝึกอบรมด้านผู้สูงอายุ จังหวัดชลบุรี

ชื่อองค์ความรู้ : เกษียณไม่เหงา

เป้าหมาย KM (Desired State) : การสร้างองค์ความรู้พื้นฐานในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ

หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : เพจเกษียณไม่เหงา

ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
					- มีการประเมินผล/ ถอดบทเรียน			
7	การเรียนรู้	- กิจกรรมการเรียนรู้เตรียม ความพร้อมเข้าสู่สังคม ผู้สูงอายุ - กิจกรรมการเรียนรู้การสร้าง อาชีพ	ก.ค. 68 - ก.ย. 69	- การเตรียมความ พร้อมเข้าสู่สังคม ผู้สูงอายุ - การสร้างอาชีพ	- เรียนรู้การเตรียม ความพร้อมเข้าสู่ สังคมผู้สูงอายุ - ส่งเสริมการสร้าง อาชีพ - ร้อยละ 100 ของ บุคลากรเข้าร่วม กิจกรรมการเรียนรู้	- สื่อการเรียนรู้แบบ ออนไลน์ เผยแพร่/ ระบบอินเทอร์เน็ต เว็บไซต์/บอร์ด ประชาสัมพันธ์	-	- เจ้าหน้าที่ ศูนย์การเรียนรู้ฯ

ลายมือชื่อ .....

(นางสาวศิริพร กุฎีรัตน์)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การเรียนรู้และฝึกอบรมด้านผู้สูงอายุ จังหวัดชลบุรี
ผู้ทบทวน/เสนอแผน

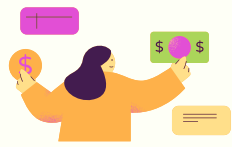

**การจัดการความรู้และนวัตกรรม ของกรมกิจการผู้สูงอายุ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569**

**Smart Budgeting
ขับเคลื่อนงบประมาณอย่างมียุทธศาสตร์**

**จัดทำโดย
กองยุทธศาสตร์และแผนงาน**

Smart Budgeting

ขับเคลื่อนงบประมาณอย่างมียุทธศาสตร์

ทำไมต้อง "Smart Budgeting"

- 1 งบประมาณยังไม่เชื่อมโยงยุทธศาสตร์ และข้อมูลประกอบยังไม่ครบถ้วน/เป็นมาตรฐาน
- 2 บุคลากรมีความเข้าใจด้านงบประมาณไม่ตรงกัน ส่งผลต่อความถูกต้องในการจัดทำค่าของบ
- 3 นโยบายภาครัฐเปลี่ยนแปลงต่อเนื่อง ทำให้ต้องมีระบบที่ยืดหยุ่นและปรับตัวได้

เป้าหมาย

มีระบบการจัดการความรู้ด้านงบประมาณ ที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน เชื่อมโยงโครงการกับยุทธศาสตร์ได้ชัดเจน และสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ร้อยละของค่าของงบประมาณที่ถูกต้อง ครบถ้วน และเชื่อมโยงยุทธศาสตร์

ประโยชน์ที่ได้รับ

- 1 ผู้สูงอายุ: ได้รับการจัดสรรงบประมาณที่ตรงจุดตามสถานการณ์สังคม และโปร่งใสตรวจสอบได้
- 2 หน่วยงาน: ลดความเสี่ยงในการปฏิบัติงาน และก้าวสู่การเป็น "องค์กรแห่งการเรียนรู้"
- 3 บุคลากร: มีความเข้าใจในหลักเกณฑ์และมาตรฐานด้านงบประมาณในทิศทางเดียวกัน และมีทักษะด้านการวิเคราะห์และการวางแผนที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

แผนการดำเนินงาน (ม.ค. - ก.ย.69)

ม.ค. - ก.พ.

ประชุม กำหนดหัวข้อ และผู้รับผิดชอบ

มี.ค.

จัดทำแผนดำเนินงาน

มี.ค. - มิ.ย.

ให้ความรู้ และเวียนแนวทาง

ก.ค. - ส.ค.

ผลิตสื่อ ประชาสัมพันธ์ ออนไลน์

ส.ค. - ก.ย.

แลกเปลี่ยน ความรู้: จัด กิจกรรม KM Day

ก.ย.

นำความรู้ ไปใช้ในการ ปฏิบัติงานจริง

บทนำ

1. ปัญหา/สาเหตุ/ที่มาขององค์ความรู้

กรมกิจการผู้สูงอายุมีภารกิจสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ การจัดสวัสดิการ และการคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ ซึ่งการขับเคลื่อนภารกิจให้บรรลุผลสัมฤทธิ์อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องอาศัยระบบการบริหารจัดการงบประมาณที่มีคุณภาพ โปร่งใส และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท และแผนระดับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จากการดำเนินงานที่ผ่านมา พบว่ากระบวนการจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปียังมีประเด็นที่ควรพัฒนา อาทิ ความเชื่อมโยงระหว่างแผนงาน/โครงการกับเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ ความครบถ้วนและความน่าเชื่อถือของข้อมูลสนับสนุน การประมาณการค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม ตลอดจนความเข้าใจในหลักเกณฑ์และวิธีการจัดหางบประมาณของบุคลากรที่ยังไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน อีกทั้งการเปลี่ยนแปลงของนโยบายรัฐบาลและหลักเกณฑ์การจัดหางบประมาณในแต่ละปี ส่งผลให้หน่วยงานต้องมีการปรับปรุงข้อมูลและรายละเอียดคำของบประมาณอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้น เพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากรและยกระดับกระบวนการบริหารจัดการด้านงบประมาณให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงมีความจำเป็นต้องดำเนินการจัดการความรู้ (Knowledge Management: KM) ด้านงบประมาณอย่างเป็นระบบ โดยมุ่งเน้นการรวบรวมองค์ความรู้ การถอดบทเรียนจากการปฏิบัติงานจริง การจัดทำแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) และการพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน (Standard Operating Procedures: SOP) ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดทำคำของบประมาณ ทั้งในส่วนของเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ เพื่อให้เกิดความถูกต้อง เป็นไปตามระเบียบการคลัง และสามารถตอบสนองต่อความต้องการใช้ข้อมูลของผู้บริหารได้อย่างทันท่วงที การดำเนินการดังกล่าวจะส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในองค์กร สร้างความเข้าใจร่วมกันของบุคลากร ลดความคลาดเคลื่อนในการปฏิบัติงาน และพัฒนาองค์กรไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) อันจะส่งผลให้การบริหารจัดการงบประมาณมีประสิทธิภาพ คุ่มค่า โปร่งใส และสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการให้บริการผู้สูงอายุของหน่วยงานได้อย่างยั่งยืน สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาประเทศในยุค “ประเทศไทย 4.0”

2. ประโยชน์ขององค์ความรู้ (ต่อผู้รับบริการ/ประชาชน/หน่วยงาน)

2.1) ประโยชน์ต่อผู้รับบริการ/ประชาชน

- 1) ทำให้การจัดสรรงบประมาณมีความเหมาะสม สอดคล้องกับภารกิจ ตอบสนองต่อสภาพการณ์ทางสังคม และความต้องการของผู้สูงอายุอย่างแท้จริง
- 2) เพิ่มความโปร่งใส ตรวจสอบได้ สร้างความเชื่อมั่นต่อการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐ
- 3) โครงการมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับภารกิจ ตอบสนองต่อสภาพการณ์ทางสังคม และความต้องการของผู้สูงอายุอย่างแท้จริง

2.2) ประโยชน์ต่อหน่วยงาน

- 1) เกิดมาตรฐานการปฏิบัติงานด้านงบประมาณที่ชัดเจน ลดความคลาดเคลื่อนและความเสี่ยงในการปฏิบัติงาน
- 2) เพิ่มประสิทธิภาพในการจัดทำคำของบประมาณให้มีความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติและตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์
- 3) พัฒนางองค์กรไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) ที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2.3) ประโยชน์ต่อบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน

- 1) มีความรู้ ความเข้าใจในหลักเกณฑ์และขั้นตอนการจัดทำงบประมาณที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน
- 2) เสริมสร้างทักษะด้านการวิเคราะห์งบประมาณ การวางแผน และการประเมินผล
- 3) เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถ่ายทอดประสบการณ์ระหว่างบุคลากร

แบบฟอร์ม 1 กำหนดขอบเขต KM (KM Focus Areas)

ทำเครื่องหมาย หน้าข้อความที่มีความสอดคล้องกับองค์ความรู้ของท่าน

กำหนดขอบเขตการจัดการความรู้ (KM Focus Area)			
สอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์	สอดคล้องพันธกิจ	แก้ปัญหาในเรื่องใด	ประโยชน์ที่ได้
☒ พัฒนาศักยภาพ และเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย	☒ เตรียมความพร้อมทุกมิติเพื่อรองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ	การขาดความเชื่อมโยงและความเป็นมาตรฐานในการจัดทำค่าขอบประมาณ ทำให้ข้อมูลไม่ครบถ้วน ประเมินการไม่แม่นยำ และปรับตัวต่อหลักเกณฑ์ที่เปลี่ยนแปลงได้ไม่ทัน	ทำให้การบริหารงบประมาณมีความถูกต้อง โปร่งใส เป็นไปตามระเบียบ ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และสามารถสนับสนุนการให้บริการผู้สูงอายุได้อย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง
☒ พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก และขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ	☒ พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก รองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ		
☒ ส่งเสริมสวัสดิการ ค้ำครอง และพิทักษ์สิทธิเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทุกมิติ	☒ ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทุกมิติ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม		
☒ เพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารองค์กรและพัฒนาองค์ความรู้แบบบูรณาการ	☒ บูรณาการระบบบริหารองค์กรและพัฒนาองค์ความรู้รองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ		

หมายเหตุ 1) การจัดการองค์ความรู้สามารถแก้ปัญหา เช่น ขาดงบประมาณ ผู้สูงอายุเข้าสถาน/รัฐดูแล การบริหารจัดการ บุคลากรจำกัด ขาดเทคโนโลยี ขาดทรัพยากร ผู้สูงอายุขาดที่พึ่ง เป็นต้น

2) ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการองค์ความรู้ เช่น อำนวยความสะดวก ตอบสนองความต้องการ เป็นไปตามกฎ ระเบียบ ลดการใช้ทรัพยากร (ค้ำค่า/ประหยัด) สามารถต่อยอดได้ เป็นต้นแบบงานด้านผู้สูงอายุ เป็นต้น

แบบฟอร์ม 2 การตัดสินใจเลือกขอบเขตการจัดการความรู้

เกณฑ์การกำหนดขอบเขต KM	ขอบเขตการจัดการความรู้ (KM Focus Area) ตามพันธกิจ			
	เตรียมความพร้อมทุกมิติ เพื่อรองรับสังคมสูงวัย คุณภาพ	พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก รองรับสังคมสูงวัย คุณภาพ	ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ทุกมิติ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม	บูรณาการระบบบริหาร องค์กรและพัฒนาองค์ ความรู้รองรับสังคมสูงวัย คุณภาพ
	เกณฑ์การให้คะแนน คือ สอดคล้องมากที่สุด = 5, สอดคล้องมาก = 4, สอดคล้องปานกลาง = 3, สอดคล้องน้อย = 2, สอดคล้องน้อยที่สุด = 1, ไม่สอดคล้องเลย = 0			
1. สอดคล้องกับทิศทางและยุทธศาสตร์	5	5	5	5
2. ผู้บริหารให้การสนับสนุน	5	5	5	5
3. ปรับปรุงแล้วเห็นได้ชัดเจน/ประโยชน์ต่อ ผู้สูงอายุ	4	5	4	5
4. คนส่วนใหญ่ในองค์กรต้องการ	5	5	5	5
5. เป็นความรู้ที่ต้องจัดการอย่างเร่งด่วน	5	5	5	5
รวมคะแนน	24	25	24	25
รวมคะแนนทั้งหมด	98			
ผลรวมระดับคะแนน				
1. คะแนนรวมที่ 81 – 100 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับมากที่สุด				
2. คะแนนรวมที่ 61 – 80 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับมาก				
3. คะแนนรวมที่ 41 – 60 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับปานกลาง				
4. คะแนนรวมที่ 21 – 40 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับน้อย				
5. คะแนนรวมที่ 0 – 20 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับน้อยที่สุด				
***หากได้คะแนน ระดับปานกลาง - น้อยที่สุด ให้ทบทวนการนำเรื่องที่ท่านได้นำมาจัดทำองค์ความรู้ในปีถัดไป ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์กรม/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น				

แบบฟอร์ม 3 แผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan) : กระบวนการจัดการความรู้ (KM Process)

<p>หน่วยงาน : กองยุทธศาสตร์และแผนงาน</p> <p>ชื่อองค์ความรู้ : Smart Budgeting ขับเคลื่อนงบประมาณอย่างมียุทธศาสตร์</p> <p>เป้าหมาย KM (Desired State) : กรมกิจการผู้สูงอายุมีระบบการจัดการความรู้ด้านงบประมาณที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน สามารถเชื่อมโยงแผนงาน/โครงการกับเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ได้อย่างชัดเจน ถูกต้อง โปร่งใส และสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : ร้อยละของค่าของงบประมาณที่จัดทำได้ถูกต้อง ครบถ้วน และเชื่อมโยงกับเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์</p>								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
1	การบ่งชี้ความรู้	1.ประชุมบุคลากรเพื่อกำหนดผู้รับผิดชอบการจัดการความรู้ 2.ประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อกำหนดองค์ความรู้ Smart Budgeting ขับเคลื่อนงบประมาณอย่างมียุทธศาสตร์	ม.ค. - ก.พ. 69	1.มีการกำหนดผู้รับผิดชอบการจัดการความรู้ 2.มีการกำหนดหัวข้อในการจัดการความรู้	1.มีการกำหนดผู้รับผิดชอบการจัดการความรู้และนวัตกรรมบริการ 2.กำหนดองค์ความรู้ Smart Budgeting ขับเคลื่อนงบประมาณอย่างมียุทธศาสตร์”	1.เสริมสร้างองค์ความรู้และสร้างความตระหนักู้ด้านการจัดทำงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ 2.ดำเนินกิจกรรมกระบวนการจัดทำงบประมาณการวิเคราะห์งบประมาณและการประเมินผล	-	1.ผู้รับผิดชอบการจัดการความรู้ 2.กลุ่มแผนงานและงบประมาณ
2	การสร้างและแสวงหาความรู้	1.จัดประชุมหารือ 2.จัดทำแผนการดำเนินงาน เพื่อวัดระดับความสำเร็จ	ก.พ. - มี.ค. 69	1.มีแผนการดำเนินงานด้านกระบวนการจัดทำค่าของงบประมาณ 2.มีการดำเนินการจัดทำค่าของงบประมาณอย่างถูกต้องเหมาะสม	1.จัดประชุมหารือ 2.จัดรูปแบบกระบวนการจัดทำค่าของงบประมาณที่เหมาะสม	1.เอกสารการประชุม 2.คู่มือแนวทางกระบวนการ	-	1.ผู้รับผิดชอบการจัดการความรู้ 2.กลุ่มแผนงานและงบประมาณ

หน่วยงาน : กองยุทธศาสตร์และแผนงาน ชื่อองค์ความรู้ : Smart Budgeting ขับเคลื่อนงบประมาณอย่างมียุทธศาสตร์ เป้าหมาย KM (Desired State) : กรมกิจการผู้สูงอายุมีระบบการจัดการความรู้ด้านงบประมาณที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน สามารถเชื่อมโยงแผนงาน/โครงการกับเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ได้อย่างชัดเจน ถูกต้อง โปร่งใส และสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : ร้อยละของค่าของงบประมาณที่จัดทำได้ถูกต้อง ครบถ้วน และเชื่อมโยงกับเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
						จัดทำคำขอ งบประมาณ		
3	การจัดความรู้ให้เป็นระบบ	1.ให้ความรู้และสร้างความตระหนักในการจัดทำคำขอ งบประมาณที่ถูกต้อง 2.แจ้งเวียนแนวทางการกระบวนการจัดทำคำขอของงบประมาณให้ทุกหน่วยงานทราบและถือปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน	มี.ค. - มิ.ย. 69	1.จำนวนหน่วยงานที่สามารถจัดทำ งบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2.จำนวนเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดทำ คำขอของงบประมาณที่มีความรู้ความเข้าใจด้าน การจัดทำงบประมาณอย่างถูกต้องเหมาะสม	1.หน่วยงานสามารถจัดทำ งบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2.มีคู่มือในการจัดทำ คำขอของงบประมาณ	1.จัดทำคู่มือ ประกอบการ จัดทำคำขอ งบประมาณ 2.แจ้งเวียน แนวทางการ จัดทำคำขอ งบประมาณ แก่ทุกหน่วยงาน	-	1.ผู้รับผิดชอบ การจัดการความรู้ 2.กลุ่มแผนงาน และงบประมาณ
4	การประมวลและกลั่นกรองความรู้	1.ปรับปรุงรูปแบบ กระบวนการจัดทำ คำขอของงบประมาณอย่าง เหมาะสม ต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ	ก.ค. 69	1.รูปแบบกระบวนการ จัดทำคำขอของงบประมาณ มีความเหมาะสมมากขึ้น 2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการ	1.เกิดรูปแบบ กระบวนการจัดทำ คำขอของงบประมาณ ที่มีประสิทธิภาพ มากขึ้น	1.คู่มือการจัดทำ คำขอของงบประมาณ ที่มีความครบถ้วน สมบูรณ์	-	1.ผู้รับผิดชอบ การจัดการความรู้ 2.กลุ่มแผนงาน และงบประมาณ

<p>หน่วยงาน : กองยุทธศาสตร์และแผนงาน</p> <p>ชื่อองค์ความรู้ : Smart Budgeting ขับเคลื่อนงบประมาณอย่างมียุทธศาสตร์</p> <p>เป้าหมาย KM (Desired State) : กรมกิจการผู้สูงอายุมีระบบการจัดการความรู้ด้านงบประมาณที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน สามารถเชื่อมโยงแผนงาน/โครงการกับเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ได้อย่างชัดเจน ถูกต้อง โปร่งใส และสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : ร้อยละของค่าของงบประมาณที่จัดทำได้ถูกต้อง ครบถ้วน และเชื่อมโยงกับเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์</p>								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
		2.ทุกหน่วยงานมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะหรือข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำค่าของงบประมาณ		เสนอแนะหรือแสดงความคิดเห็นด้านการจัดทำค่าของงบประมาณ	2.ทุกหน่วยงานมีความตระหนักและให้ความสำคัญต่อกระบวนการจัดทำค่าของงบประมาณมากขึ้น			
5	การเข้าถึงความรู้	การจัดทำเอกสาร/สื่อประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการจัดทำงบประมาณ	ก.ค. - ส.ค. 69	จำนวนช่องทางการเผยแพร่องค์ความรู้/การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำค่าของงบประมาณ	มีเอกสารเผยแพร่/สื่อประชาสัมพันธ์ที่ง่ายต่อการเข้าถึงและสืบค้น	การผลิตเอกสารเผยแพร่/สื่อประชาสัมพันธ์ออนไลน์/ระบบอินเทอร์เน็ต	-	1.ผู้รับผิดชอบการจัดการความรู้ 2.กลุ่มแผนงานและงบประมาณ
6	การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้	ถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่อง Smart Budget ขับเคลื่อนงบประมาณอย่างมียุทธศาสตร์ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ	ส.ค. - ก.ย. 69	จำนวนหน่วยงานหรือบุคลากรที่ได้เข้าร่วมการถ่ายทอดองค์ความรู้ กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ KM day	บุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ KM day	เอกสารประกอบ/การประเมินผล/การถอดบทเรียน	-	1.ผู้รับผิดชอบการจัดการความรู้ 2.กลุ่มแผนงานและงบประมาณ

<p>หน่วยงาน : กองยุทธศาสตร์และแผนงาน</p> <p>ชื่อองค์ความรู้ : Smart Budgeting ขับเคลื่อนงบประมาณอย่างมียุทธศาสตร์</p> <p>เป้าหมาย KM (Desired State) : กรมกิจการผู้สูงอายุมีระบบการจัดการความรู้ด้านงบประมาณที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน สามารถเชื่อมโยงแผนงาน/โครงการกับเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ได้อย่างชัดเจน ถูกต้อง โปร่งใส และสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : ร้อยละของค่าของงบประมาณที่จัดทำได้ถูกต้อง ครบถ้วน และเชื่อมโยงกับเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์</p>								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
7	การเรียนรู้	แจ้งกำหนดการถ่ายทอดองค์ความรู้ในการประชุมภายในของหน่วยงาน	ก.ย. 69	จำนวนบุคลากรที่ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้	มีการนำองค์ความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่หน่วยงาน และพัฒนาการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ	เอกสารประกอบ/ การประเมินผล/ การถอดบทเรียน	-	1.ผู้รับผิดชอบการจัดการความรู้ 2.กลุ่มแผนงานและงบประมาณ

ลายมือชื่อ ....

(นางสาวสุชาดา อดทน)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน
ผู้ทบทวน/เสนอแผน

การจัดการความรู้และนวัตกรรม ของกรมกิจการผู้สูงอายุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

กลไกคุ้มครองช่วยเหลือผู้สูงอายุในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

จัดทำโดย

กองส่งเสริมสวัสดิการและคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุ

“กลไกคุ้มครองช่วยเหลือผู้สูงอายุในพื้นที่กรุงเทพมหานคร”

โดย

กองส่งเสริมสวัสดิการและคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุ

ปัญหา/สาเหตุ/ที่มาขององค์ความรู้

สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ สัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในพื้นที่ **กรุงเทพมหานคร** มีสัดส่วนผู้สูงอายุคิดเป็นร้อยละ 10.4 ของจำนวนผู้สูงอายุทั้งประเทศ

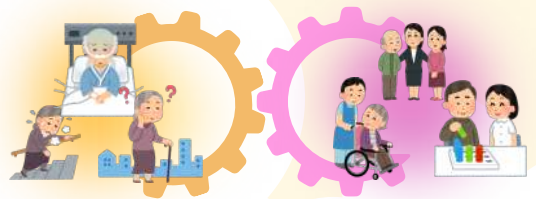
ผู้สูงอายุจำนวนหนึ่งประสบปัญหาทางสังคม อาทิ การไร้ที่พึ่ง ไม่มีผู้ดูแล อาศัยอยู่เพียงลำพัง ขาดรายได้หรือมีรายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ รวมถึงประสบภาวะเปราะบาง ด้านสุขภาพและความปลอดภัย

บูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคีเครือข่าย และภาคประชาชน อาทิ สำนักงานเขต โรงพยาบาล สถานีตำรวจ และเครือข่ายในชุมชน เพื่อให้การช่วยเหลือเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง นอกจากนี้ ยังมีการสนับสนุนบทบาทของ **เครือข่ายอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.)** ในการเฝ้าระวัง ค้นหา และส่งต่อข้อมูลผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างรวดเร็ว เป็นการลดระยะเวลาในการให้ความช่วยเหลือ และเสริมสร้างระบบคุ้มครองทางสังคมที่เข้มแข็งในระดับพื้นที่

ประโยชน์ขององค์ความรู้ (ต่อผู้รับบริการ/ประชาชน/หน่วยงาน)

1. ผู้สูงอายุในพื้นที่กรุงเทพมหานครที่ประสบปัญหาทางสังคมได้รับการช่วยเหลือ คุ้มครอง และเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการ
2. เกิดระบบการทำงานแบบบูรณาการระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคีเครือข่าย และภาคประชาชนมีกลไกเป็นแนวทางการปฏิบัติงานที่ชัดเจน และเป็นระบบ

แผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan)

การบ่งชี้ความรู้

การประชุมคณะทำงาน KM กคส. เพื่อวิเคราะห์และพิจารณา สภาพปัญหาการปฏิบัติงาน

การสร้างและแสวงหาความรู้

ศึกษา ค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม และรวบรวมข้อมูลผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาทางสังคมในพื้นที่ กรุงเทพมหานคร

การจัดความรู้ให้เป็นระบบ

การจัดประชุมระดมความคิดเห็น ของ กคส. ผู้เชี่ยวชาญ และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การประเมินผลและกลั่นกรองความรู้

ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล เพื่อจัดทำเป็นแนวทางการปฏิบัติงาน

การเรียนรู้

ติดตาม ควบคุมประเมินผล จากการรับฟังความเห็นของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องต่อการใช้งานกลไกคุ้มครองช่วยเหลือผู้สูงอายุในพื้นที่กรุงเทพมหานคร เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการปรับปรุงและพัฒนา ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้

จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

การเข้าถึงความรู้

จัดทำเอกสารแนวทางการปฏิบัติงานภายใต้กลไกคุ้มครองช่วยเหลือผู้สูงอายุในพื้นที่ กรุงเทพมหานคร

บทนำ

1. ปัญหา/สาเหตุ/ที่มาขององค์ความรู้

ประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ อันเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร ทั้งอัตราการเกิดที่ลดลงและอายุขัยเฉลี่ยที่สูงขึ้น ส่งผลให้สัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในพื้นที่กรุงเทพมหานครซึ่งเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจและสังคม มีสัดส่วนผู้สูงอายุคิดเป็นร้อยละ 10.4 ของจำนวนผู้สูงอายุทั้งประเทศ จากสภาพปัญหาที่ปรากฏ พบว่าผู้สูงอายุจำนวนหนึ่งประสบปัญหาทางสังคม อาทิ การไร้ที่พึ่ง ไม่มีผู้ดูแล อาศัยอยู่เพียงลำพัง ขาดรายได้หรือมีรายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ รวมถึงประสบภาวะประาะบางด้านสุขภาพและความปลอดภัย ส่งผลให้มีความจำเป็นต้องเข้ารับการสงเคราะห์และคุ้มครองจากภาครัฐเพิ่มมากขึ้น หากไม่ได้รับการดูแลอย่างเหมาะสมและทันที่ อาจนำไปสู่ปัญหาซ้ำซ้อนทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว และสังคมโดยรวม

กองส่งเสริมสวัสดิการและคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุ จึงมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนกลไกการคุ้มครองและช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาทางสังคมในพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยมุ่งเน้นให้ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงสิทธิสวัสดิการ และบริการของรัฐได้อย่างทั่วถึง และเหมาะสมกับสภาพปัญหา ทั้งนี้ ได้ดำเนินการบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคีเครือข่าย และภาคประชาชน อาทิ สำนักงานเขต โรงพยาบาล สถานีตำรวจ และเครือข่ายในชุมชน เพื่อให้การช่วยเหลือเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง นอกจากนี้ ยังมีการสนับสนุนบทบาทของเครือข่ายอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) ในการเฝ้าระวัง ค้นหา และส่งต่อข้อมูลผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างรวดเร็ว เป็นการลดระยะเวลาในการให้ความช่วยเหลือ และเสริมสร้างระบบคุ้มครองทางสังคมที่เข้มแข็งในระดับพื้นที่ การดำเนินงานดังกล่าวจึงเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ และส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรี และเหมาะสมตามสิทธิขั้นพื้นฐาน

2. ประโยชน์ขององค์ความรู้ (ต่อผู้รับบริการ/ประชาชน/หน่วยงาน)

2.1 ผู้สูงอายุในพื้นที่กรุงเทพมหานครที่ประสบปัญหาทางสังคมได้รับการช่วยเหลือ คุ้มครอง และเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการ

2.2 เกิดระบบการทำงานแบบบูรณาการระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคีเครือข่าย และภาคประชาชนมีกลไกเป็นแนวทางการปฏิบัติงานที่ชัดเจน และเป็นระบบ

แบบฟอร์ม 1 กำหนดขอบเขต KM (KM Focus Areas)

ทำเครื่องหมาย หน้าข้อความที่มีความสอดคล้องกับองค์ความรู้ของท่าน

กำหนดขอบเขตการจัดการความรู้ (KM Focus Area)			
สอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์	สอดคล้องพันธกิจ	แก้ปัญหาในเรื่องใด	ประโยชน์ที่ได้
☐ พัฒนาศักยภาพ และเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย	☐ เตรียมความพร้อมทุกมิติเพื่อรองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ	1. วิกฤตประชากรผู้สูงอายุและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุระดับพื้นที่ 2. ปัญหาการเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการของผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาทางสังคม	1. มีระบบกลไกคุ้มครองช่วยเหลือผู้สูงอายุในพื้นที่กรุงเทพมหานคร 2. ผู้สูงอายุในพื้นที่กรุงเทพมหานครเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการของผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาทางสังคม
☒ พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก และขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ	☒ พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก รองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ		
☐ ส่งเสริมสวัสดิการ คุ้มครอง และพิทักษ์สิทธิเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทุกมิติ	☒ ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทุกมิติ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม		
☐ เพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารองค์กรและพัฒนาองค์ความรู้แบบบูรณาการ	☐ บูรณาการระบบบริหารองค์กรและพัฒนาองค์ความรู้รองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ		

หมายเหตุ 1) การจัดการองค์ความรู้สามารถแก้ปัญหา เช่น ขาดงบประมาณ ผู้สูงอายุเข้าสถาน/รัฐดูแล การบริหารจัดการ บุคลากรจำกัด ขาดเทคโนโลยี ขาดทรัพยากร ผู้สูงอายุขาดที่พึ่ง เป็นต้น

2) ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการองค์ความรู้ เช่น อำนวยความสะดวก ตอบสนองความต้องการ เป็นไปตามกฎ ระเบียบ ลดการใช้ทรัพยากร (คุ่มค่า/ประหยัด) สามารถต่อยอดได้ เป็นต้นแบบงานด้านผู้สูงอายุ เป็นต้น

แบบฟอร์ม 2 การตัดสินใจเลือกขอบเขตการจัดการความรู้

เกณฑ์การกำหนดขอบเขต KM	ขอบเขตการจัดการความรู้ (KM Focus Area) ตามพันธกิจ			
	เตรียมความพร้อมทุกมิติ เพื่อรองรับสังคมสูงวัย คุณภาพ	พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก รองรับสังคมสูงวัย คุณภาพ	ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ทุกมิติ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม	บูรณาการระบบบริหาร องค์กรและพัฒนาองค์ ความรู้รองรับสังคมสูงวัย คุณภาพ
	เกณฑ์การให้คะแนน คือ สอดคล้องมากที่สุด = 5, สอดคล้องมาก = 4, สอดคล้องปานกลาง = 3, สอดคล้องน้อย = 2, สอดคล้องน้อยที่สุด = 1, ไม่สอดคล้องเลย = 0			
1. สอดคล้องกับทิศทางและยุทธศาสตร์	5	5	5	5
2. ผู้บริหารให้การสนับสนุน	5	5	5	5
3. ปรับปรุงแล้วเห็นได้ชัดเจน/ประโยชน์ต่อ ผู้สูงอายุ	5	5	5	5
4. คนส่วนใหญ่ในองค์กรต้องการ	4	5	5	4
5. เป็นความรู้ที่ต้องจัดการอย่างเร่งด่วน	5	5	5	5
รวมคะแนน	24	25	25	24
รวมคะแนนทั้งหมด	98			
ผลรวมระดับคะแนน				
1. คะแนนรวมที่ 81 – 100 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับมากที่สุด				
2. คะแนนรวมที่ 61 – 80 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับมาก				
3. คะแนนรวมที่ 41 – 60 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับปานกลาง				
4. คะแนนรวมที่ 21 – 40 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับน้อย				
5. คะแนนรวมที่ 0 – 20 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับน้อยที่สุด				
***หากได้คะแนน ระดับปานกลาง - น้อยที่สุด ให้ทบทวนการนำเรื่องที่ทำนได้นำมาจัดทำองค์ความรู้ในปีถัดไป ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์กรม/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น				

แบบฟอร์ม 3 แผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan) : กระบวนการจัดการความรู้ (KM Process)

<p>หน่วยงาน : กองส่งเสริมสวัสดิการและคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุ ชื่อองค์ความรู้ : กลไกคุ้มครองช่วยเหลือผู้สูงอายุในพื้นที่กรุงเทพมหานคร เป้าหมาย KM (Desired State) : เกิดกลไกการคุ้มครองช่วยเหลือผู้สูงอายุในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ให้เข้าถึงสิทธิและสวัสดิการอย่างเหมาะสม หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : ผู้สูงอายุในพื้นที่กรุงเทพมหานครเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการอย่างเหมาะสมตามความต้องการ</p>								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
1	การบ่งชี้ความรู้	การประชุม คณะทำงาน KM กคส. เพื่อวิเคราะห์ และพิจารณาสภาพ ปัญหาการปฏิบัติงาน	ต.ค. - ธ.ค 68	การวิเคราะห์และ พิจารณาสภาพ ปัญหาการปฏิบัติงาน	ได้ข้อมูลสภาพ ปัญหาการ ปฏิบัติงาน			- คณะทำงาน KM กอง กคส.
2	การสร้างและ แสวงหา ความรู้	ศึกษา ค้นคว้าความรู้ เพิ่มเติม และรวบรวม ข้อมูลผู้สูงอายุที่ ประสบปัญหา ทางสังคมในพื้นที่ กรุงเทพมหานคร	ม.ค. 69	การรวบรวมข้อมูล สภาพปัญหาผู้สูงอายุ ในพื้นที่ กรุงเทพมหานคร	ข้อมูลและสภาพ ปัญหาของผู้สูงอายุ ในพื้นที่ กรุงเทพมหานคร			- คณะทำงาน KM กอง กคส.
3	การจัดความรู้ ให้เป็นระบบ	การจัดประชุมระดม ความคิดเห็นของ กคส. ผู้เชี่ยวชาญ และหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง	ก.พ. 69	รวบรวมและปรับปรุง องค์ความรู้ที่ เกี่ยวข้องกับสภาพ ปัญหาของผู้สูงอายุ ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร	จัดทำแนวทางการ ปฏิบัติงานที่ สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาของผู้สูงอายุ ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร			- คณะทำงาน KM กอง กคส.

<p>หน่วยงาน : กองส่งเสริมสวัสดิการและคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุ</p> <p>ชื่อองค์ความรู้ : กลไกคุ้มครองช่วยเหลือผู้สูงอายุในพื้นที่กรุงเทพมหานคร</p> <p>เป้าหมาย KM (Desired State) : เกิดกลไกการคุ้มครองช่วยเหลือผู้สูงอายุในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ให้เข้าถึงสิทธิและสวัสดิการอย่างเหมาะสม</p> <p>หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : ผู้สูงอายุในพื้นที่กรุงเทพมหานครเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการอย่างเหมาะสมตามความต้องการ</p>								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
4	การประมวลและกลั่นกรองความรู้	สังเคราะห์ ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ความรู้ที่ได้จากการจัดประชุมระดมความคิดเห็น เพื่อจัดทำเป็นแนวทางการปฏิบัติงาน	ก.พ. 69	สรุปผลจากการสังเคราะห์ ตรวจสอบ	ปรับปรุงประเด็นแนวทางการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน และครอบคลุม			- คณะทำงาน KM กอง กคส.
5	การเข้าถึงความรู้		มี.ค. 69	เนื้อหาสาระการปฏิบัติงานภายใต้กลไกคุ้มครองช่วยเหลือผู้สูงอายุในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ครบถ้วน ชัดเจน เข้าใจง่าย และถูกต้อง	การปฏิบัติงานกลไกคุ้มครองช่วยเหลือผู้สูงอายุในพื้นที่กรุงเทพมหานคร มีความชัดเจนและครอบคลุมสภาพปัญหา			- คณะทำงาน KM กอง กคส.
6	การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้	จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง โดยใช้กลไกคุ้มครอง	มี.ค. - เม.ย. 69	เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเข้าใจการปฏิบัติงาน	เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องนำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ			- คณะทำงาน KM กอง กคส.

หน่วยงาน : กองส่งเสริมสวัสดิการและคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุ ชื่อองค์กรความรู้ : กลไกคุ้มครองช่วยเหลือผู้สูงอายุในพื้นที่กรุงเทพมหานคร เป้าหมาย KM (Desired State) : เกิดกลไกการคุ้มครองช่วยเหลือผู้สูงอายุในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ให้เข้าถึงสิทธิและสวัสดิการอย่างเหมาะสม หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : ผู้สูงอายุในพื้นที่กรุงเทพมหานครเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการอย่างเหมาะสมตามความต้องการ								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
		ช่วยเหลือผู้สูงอายุในพื้นที่กรุงเทพมหานคร						
7	การเรียนรู้	ติดตาม ควบคุม ประเมินผล จากการรับฟังความเห็นของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องต่อการใช้งานกลไกคุ้มครองช่วยเหลือผู้สูงอายุในพื้นที่กรุงเทพมหานคร เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการปรับปรุงและพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น	เม.ย - ก.ย.69	กลไกคุ้มครองช่วยเหลือผู้สูงอายุในพื้นที่กรุงเทพมหานคร มีความชัดเจน ครบถ้วน และสร้างความเข้าใจที่ตรงกันต่อเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน	ปรับปรุงกลไกคุ้มครองช่วยเหลือผู้สูงอายุในพื้นที่กรุงเทพมหานคร			- คณะทำงาน KM กอง กคส.

ลายมือชื่อ

(นางพัชรมนต์ ปิติปัญญากุล)

 ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกองส่งเสริมสวัสดิการและคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุ
 ผู้ทบทวน/เสนอแผน

การจัดการความรู้และนวัตกรรม ของกรมกิจการผู้สูงอายุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

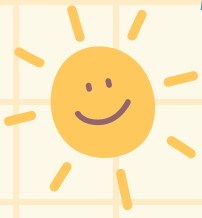
นักกระบวนการ “หลักสูตรสูงวัยรู้ทันสื่อ”

จัดทำโดย

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ กองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ

การจัดการความรู้และนวัตกรรม ของกรมกิจการผู้สูงอายุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

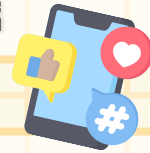

น้กกระบวนกร “หลักรูตรสูงวัยรู้ทันสื่อ โดย กองส่งเสริมศกยภาพผู้สูงอายุ

ปัญหา/สาเหตุ/ที่มาขององค้ความรู้

จากการสำรวจสถานการณ์และผลกระทบจากการใช้สื่อของผู้สูงอายุไทยปี 2566 โดยการเก็บข้อมูลจากผู้สูงอายุทั่วประเทศ ของศูนย์วิชาการด้านการรู้เท่าทันสื่อของผู้สูงอายุ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่าสัดส่วนของผู้สูงอายุที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการหลอกลวงผ่านสื่อต่าง ๆ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องสะท้อนถึงระดับความเสี่ยงผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตและโลกออนไลน์กำลังเผชิญอยู่ในทุก ๆ วัน ทำให้ต้องเพิ่มความเข้มข้นในการเสริมสร้างพัฒนาทักษะดิจิทัล เพิ่มความรู้ ความเข้าใจให้กับผู้ใช้งานในทุกมิติ ทั้งทักษะการใช้ดิจิทัล, ทักษะการรู้เท่าทันดิจิทัล, ทักษะด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกันบนดิจิทัล, ทักษะด้านสิทธิทางดิจิทัล, ทักษะด้านความมั่นคงความปลอดภัยทางไซเบอร์, ทักษะด้านการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์, และทักษะด้านความสัมพันธ์ทางดิจิทัล เพื่อยกระดับสุขภาวะและทักษะดิจิทัลของคนไทยโดยเฉพาะกลุ่มเปราะบางที่เป็นผู้สูงอายุให้สามารถใช้งานสื่อบนออนไลน์ได้อย่างปลอดภัย

กรมกิจการผู้สูงอายุ จึงได้เร่งขับเคลื่อนกรกิจกรรมเชิงรุก โดยบูรณาการร่วมกับภาคีเครือข่าย เพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่ประชากรทุกช่วงวัย ผ่านยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพและส่งเสริมคุณภาพชีวิตในยุคดิจิทัล โดยมุ่งเน้นการสร้าง “ภูมิคุ้มกันดิจิทัล” ผ่านหลักสูตร “สูงวัยรู้ทันสื่อ” เพื่อปรับเปลี่ยนบทบาทของผู้สูงอายุจากกลุ่มเปราะบางที่เสี่ยงต่อการถูกหลอกลวง ให้กลายเป็นผู้รู้เท่าทันเทคโนโลยี มีพลังแห่งสติ และสามารถดำรงชีวิตในสังคมสูงวัยยุคใหม่ได้อย่างปลอดภัย มั่นคง และมีเกียรติ รวมทั้งยกระดับสุขภาวะและทักษะดิจิทัลของคนผู้สูงอายุให้สามารถใช้งานสื่อบนออนไลน์ได้อย่างปลอดภัย และเนื่องจากการมีเพียงหลักสูตรดังกล่าว ยังไม่สามารถเข้าถึงผู้สูงอายุได้อย่างทั่วถึง โครงการสร้างน้กกระบวนกรจึงเป็นโครงการสร้างตัวแกนในแต่ละภาคเพื่อให้เป็นกลไกหนึ่งในการขับเคลื่อนในการถ่ายทอดความรู้ในหลักสูตรไปยังผู้ปฏิบัติงานด้านผู้สูงอายุและผู้สูงอายุในระดับพื้นที่

ประโยชน์ขององค้ความรู้ (ต่อผู้รับบริการ/ประชาชน/หน่วยงาน)

1. เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงานด้านผู้สูงอายุและผู้สูงอายุในมิติเทคโนโลยีและนวัตกรรม “หลักสูตรสูงวัยรู้ทันสื่อ”
2. เพื่อสร้างเครื่องมือสำคัญในการเพิ่มความปลอดภัยการใช้สื่ออย่างรู้ทันและการเฝ้าระวังสื่อสำหรับผู้สูงอายุได้อย่างปลอดภัย
3. เพื่อเสริมสร้างและพัฒนากิจกรรมดิจิทัลสำหรับผู้สูงอายุให้การรู้จักและเข้าถึงสื่อ การวิเคราะห์ ทำความเข้าใจสื่อ การประเมินผลกระทบจากสื่อ และการใช้สื่ออย่างปลอดภัย
4. เพื่อสร้างคุณค่า และการตระหนัก ถึงศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุเพื่อให้สามารถปรับตัวและดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสมในสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

แผนการจัดการความรู้

การบ่งชี้ความรู้

ระดมความคิดเห็นเพื่อบ่งชี้ความรู้ กำหนดประเด็นหัวข้อและขอบเขต ความรู้รวมถึงแผนการดำเนินงาน ในการพัฒนาศักยภาพ ในมิติเทคโนโลยีและนวัตกรรม

การสร้างและแสวงหาความรู้

การรวบรวมองค์ความรู้ที่จำเป็น จากองค์ความรู้ที่มีอยู่ และองค์ความรู้ใหม่ จากบุคลากร การประชุม เอกสาร หนังสือ ตำรา และจากอินเทอร์เน็ต

การจัดความรู้ให้เป็นระบบ

ทบทวนและรวบรวมข้อมูลการสร้าง ความร่วมมือขับเคลื่อนหลักสูตร สูงวัยรู้ทันสื่อ “หยุด คิด ถาม ทำ” เป็นหมวดหมู่ และจัดทำฐานข้อมูล โดยการสร้างคลังความรู้เทคโนโลยี

การประมวลและกลั่นกรองความรู้

ปรับปรุงรูปแบบเอกสาร ให้เป็นมาตรฐาน / การปรับปรุงเนื้อหา ให้สมบูรณ์

การเข้าถึงความรู้

การสร้างระบบการเรียนรู้ แบบต่อเนื่องเพื่อส่งเสริม การพัฒนากิจกรรมด้านเทคโนโลยี ให้กับผู้สูงอายุอย่างยั่งยืน

การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้

ดำเนินการอบรมพัฒนาศักยภาพเพื่อการสร้าง น้กกระบวนกร หลักสูตร “สูงวัยรู้ทันสื่อ”

การเรียนรู้

ผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ องค์ความรู้ผ่านเว็บไซต์หน่วยงาน/ ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร/หนังสือเวียน

บทนำ

1. ปัญหา/สาเหตุ/ที่มาขององค์ความรู้

ประเทศไทยก้าวเข้าสู่สังคมสูงอายุ ตั้งแต่ พ.ศ. 2548 กล่าวคือ มีอัตราส่วนของประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 10 ของประชากรทั้งประเทศ ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยเข้าสู่การเป็นสังคมสูงอายุอย่างสมบูรณ์ (Complete- Aged Society) โดยมีประชากรผู้สูงอายุ 60 ปี ขึ้นไป จำนวน 13,602,188 คน คิดเป็นร้อยละ 20.94 ของประชากรทั้งหมด และคาดว่าจะเป็สังคมสูงอายุระดับสุดยอด (Super - Aged Society) ในปี พ.ศ. 2576 และในปี พ.ศ. 2583 คาดว่าจะมีผู้สูงอายุ คิดเป็นร้อยละ 31.37 ของประชากรทั้งหมด

จากสถานการณ์และข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าปัจจุบันประเทศไทยกำลังเผชิญกับวิกฤตด้านการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร กล่าวคือประเทศไทยกำลังเผชิญกับจำนวนประชากรสูงอายุที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งเปรียบเสมือนคลื่นมนุษย์ขนาดยักษ์ที่กำลังเคลื่อนเข้ามาสู่สังคมอย่างรวดเร็วและรุนแรง สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรดังกล่าวข้างต้นเป็นประเด็นท้าทายที่สำคัญของสังคมไทยที่รออยู่ในอนาคตข้างหน้าที่สำคัญ ได้แก่ 1) ความท้าทายต่ออัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสถานภาพทางการเงิน การคลังของประเทศ 2) ท้าทายต่อการสร้างระบบคุ้มครองทางสังคมที่เหมาะสม 3) ท้าทายต่อความยั่งยืนของระบบการเงินของครัวเรือน ตลาดการเงิน และระบบการคลังของประเทศ และ 4) ท้าทายต่อความเป็นอยู่ และคุณภาพชีวิตของประชาชน ได้แก่ การได้รับการศึกษา การทำงาน ระบบบริการสุขภาพที่เหมาะสม และที่อยู่อาศัย ที่มั่นคงและปลอดภัย ซึ่งประชากรทุกช่วงวัยต้องให้ความสนใจและทุกภาคส่วนต้องให้ความสำคัญกับการจัดการปัญหา และการเตรียมความพร้อมรองรับสังคมสูงวัยในอนาคตทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว และสังคม

กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีภารกิจในการรณรงค์สร้างความตระหนักให้สังคมเห็นความสำคัญและความจำเป็นในการเตรียมความพร้อมของประชากรทุกช่วงวัย ให้เข้าสู่วัยสูงอายุอย่างมีคุณภาพ พัฒนารูปแบบแนวทางการส่งเสริมการใช้ศักยภาพผู้สูงอายุ ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้พัฒนาตนเอง เสริมสร้างโอกาสการเรียนรู้ตลอดช่วงชีวิตเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ และการอยู่ร่วมกันกับคนทุกวัยในสังคม ส่งเสริมสนับสนุนและร่วมกับหน่วยงาน องค์กร เครือข่าย และชุมชน พัฒนา ความรู้ ทักษะของผู้สูงอายุ เพื่อมุ่งให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และส่งเสริม สนับสนุน องค์ความรู้ด้านการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุและขยายผลสู่การปฏิบัติ กรมกิจการผู้สูงอายุ จึงได้กำหนดแนวทางการขับเคลื่อนภารกิจให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) และให้ความสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลและยุทธศาสตร์ชาติที่มุ่งเน้น

ด้านการพัฒนาคนและสังคมให้มีคุณภาพเต็มศักยภาพและมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง การสร้างโอกาสความเสมอภาคทางสังคมในการเข้าถึงสิทธิสวัสดิการ และสร้างการบูรณาการความร่วมมือกับองค์กรภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนและในทุกระดับทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ภาคีเครือข่าย และองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่เป้าหมายการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ให้ทุกคนดำรงชีวิตอยู่ในครอบครัวและชุมชนได้อย่างมีคุณภาพ และพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของคนที่สร้างและยกระดับรายได้ การลดความเหลื่อมล้ำ การเสริมพลังและการให้ความสำคัญกับสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม รวมทั้งการยกระดับหรือขยายหลักประกันด้านการคุ้มครองทางสังคมขั้นพื้นฐานให้มีความครอบคลุมและเพียงพอที่จะสามารถให้ทุกคนดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ ทั้งนี้ จากสถานการณ์วิกฤตประชากรดังกล่าวถือเป็นภารกิจจำเป็นเร่งด่วนที่สอดคล้องกับการขับเคลื่อนภารกิจของกรมกิจการผู้สูงอายุ ซึ่งทุกภาคส่วนในสังคมจำเป็นต้องบูรณาการร่วมกันในการขับเคลื่อนนโยบาย มาตรการ และกำหนดทิศทางการขับเคลื่อนของหน่วยงานให้สอดคล้องกับประเด็นท้าทายและการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อนำไปสู่การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดจากวิกฤตประชากรที่จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของมนุษย์ อย่างไรก็ตามที่ผ่านมาคนในสังคมไทยให้ความสำคัญกับวิกฤตประชากรค่อนข้างน้อย ซึ่งปัญหาโครงสร้างประชากรของประเทศไทยในอีก 10 ปีข้างหน้าจะเป็นปัญหาที่สำคัญอย่างยิ่งและมีผลกระทบสูงมาก อีกทั้งยังได้กำหนดแนวทางการขับเคลื่อนภารกิจให้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ที่ได้มีการระบุว่า “ต้องเตรียมความพร้อมในทุกมิติ ทั้งมิติเศรษฐกิจ มิติสังคม มิติสุขภาพ มิติสภาพแวดล้อม และมิติเทคโนโลยีและนวัตกรรม ซึ่งจะเห็นได้ว่าเทคโนโลยีและนวัตกรรมเข้ามามีบทบาทสำคัญอย่างมากในการเสริมสร้างศักยภาพในการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางสังคมของผู้สูงอายุ และอาจกล่าวได้ว่าเทคโนโลยีถือเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการผสมผสานชีวิตประจำวันเข้ากับปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเป็นผู้สูงอายุที่มีพลังและคุณภาพ (Active Aging) จากการสำรวจสถานการณ์และผลกระทบจากการใช้สื่อของผู้สูงอายุไทยปี 2566 โดยการเก็บข้อมูลจากผู้สูงอายุทั่วประเทศ จำนวน 2,000 คน ของศูนย์วิชาการด้านการรู้เท่าทันสื่อของผู้สูงอายุ (Intelligence Center for Elderly Media Literacy – ICEML) สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่าสัดส่วนของผู้สูงอายุที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการหลอกลวงผ่านสื่อต่าง ๆ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในปี 2566 มีจำนวนผู้สูงอายุไทยที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการถูกหลอกลวงผ่านสื่อมากถึงร้อยละ 22.40 โดยตกเป็นผู้เสียหายจากการถูกหลอกให้ซื้อของที่ไม่ได้คุณภาพเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด คือ มีจำนวนมากถึงร้อยละ 70.53 ในขณะที่ผู้สูงอายุยังคงถูกหลอกให้เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกัน โดยมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 14.06 และจากสถิติศูนย์บริหารการรับแจ้งความออนไลน์ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตั้งแต่วันที่ 1 มี.ค. 65 - 20 ธ.ค. 66 พบว่า Top 5

ภัยไซเบอร์ที่คนตกเป็นเหยื่อสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ (1) การหลอกลวงซื้อขายสินค้าหรือบริการไม่เป็นขบวนการ ร้อยละ 41.23 ความเสียหายคิดเป็นจำนวนเงิน 2,306,485,393 บาท (2) หลอกให้โอนเงินเพื่อทำงานฯ ร้อยละ 12.96 ความเสียหาย 6,344,692,277 บาท (3) หลอกให้กู้เงินร้อยละ 11.07 ความเสียหาย 1,926,948,604 บาท (4) หลอกให้ลงทุนผ่านระบบคอมพิวเตอร์ร้อยละ 8.33 ความเสียหาย 17,194,810,386 บาท (5) ช่มชู้ทางโทรศัพท์ร้อยละ 7.08 ความเสียหาย 6,156,163,198 บาท ซึ่งนับว่าเป็นข้อมูลที่มีนัยสำคัญที่สะท้อนถึงระดับความเสี่ยงผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตและโลกออนไลน์กำลังเผชิญอยู่ในทุกๆ วัน ทำให้ต้องเพิ่มความเข้มข้นในการเสริมสร้างพัฒนาทักษะดิจิทัล เพิ่มความรู้ ความเข้าใจให้กับผู้ใช้งานในทุกมิติ ทั้งทักษะการใช้ดิจิทัล (Digital Use), ทักษะการรู้เท่าทันดิจิทัล (Digital Literacy), ทักษะด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกันบนดิจิทัล (Digital Communication and Collaboration), ทักษะด้านสิทธิทางดิจิทัล (Digital Rights), ทักษะด้านความมั่นคงความปลอดภัยทางไซเบอร์ (Cyber Security and Safety), ทักษะด้านการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ (Cyberbullying) และทักษะด้านความสัมพันธ์ทางดิจิทัล (Digital Relationship) เพื่อยกระดับสุขภาวะและทักษะดิจิทัลของคนไทย โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบางที่เป็นผู้สูงอายุให้สามารถใช้งานบนออนไลน์ได้อย่างปลอดภัย

กรมกิจการผู้สูงอายุจึงได้ตระหนักถึงปัญหา ความสำคัญ และความจำเป็นเร่งด่วนของประเด็นท้าทายที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุและประชากรคนทุกช่วงวัย จึงได้จัดทำ “โครงการพัฒนาศักยภาพและส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงวัยในยุคดิจิทัล” เพื่อเพิ่มความปลอดภัยในการใช้ชีวิตท่ามกลางเรื่องราวข่าวสารที่มีความคลุมเครืออยู่ตลอดเวลา การรู้ทันและเฝ้าระวังสื่อของผู้สูงอายุจะเป็นผลให้สังคมไทยเป็นสังคมสูงวัยที่เปี่ยมไปด้วยพลังแห่งสติ และการเป็นสังคมผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพ ไม่ตกเป็น “เหยื่อ” ของผู้ไม่หวังดีในกระบวนการสื่อสาร โดยผ่าน “หลักสูตรสูงวัยรู้ทันสื่อ” ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญที่ดำเนินการร่วมกับสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) กลุ่มคนตัวดี และบริษัท ทำมาปิ่น จำกัด ช่วยให้ประชาชนในสังคมสื่อสารได้อย่างปลอดภัยและสร้างสรรค์รู้ทันสื่อ มีหลักการสำคัญ 4 ข้อ ได้แก่ การรู้จักและเข้าถึงสื่อผู้รับสารสามารถเลือกใช้สื่อได้ตามที่ต้องการ การวิเคราะห์ทำความเข้าใจสื่อผู้รับสารสามารถทำความเข้าใจหรือตีความข้อมูลที่สื่อส่งมาได้ การประเมินผลกระทบจากสื่อผู้รับสารสามารถประเมินผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบได้ การใช้สื่ออย่างปลอดภัยผู้รับสารสามารถใช้ข้อมูลนั้นต่อไปอย่างปลอดภัย และเนื่องจากการมีเพียงหลักสูตรดังกล่าว ยังไม่สามารถเข้าถึงผู้สูงอายุได้อย่างทั่วถึง กรมกิจการผู้สูงอายุจึงได้ดำเนินการโครงการสร้างนักกระบวนการซึ่งเป็นตัวแทนในแต่ละภาคเพื่อให้เป็นกลไกหนึ่งในการขับเคลื่อนการถ่ายทอดความรู้ในหลักสูตรไปยังผู้ปฏิบัติงานด้านผู้สูงอายุและผู้สูงอายุในระดับพื้นที่

2. ประโยชน์ขององค์ความรู้ (ต่อผู้รับบริการ/ประชาชน/หน่วยงาน)

2.1 เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงานด้านผู้สูงอายุและผู้สูงอายุในมิติเทคโนโลยี และนวัตกรรม “หลักสูตรสูงวัยรู้ทันสื่อ”

2.2 เพื่อสร้างเครื่องมือสำคัญในการเพิ่มความปลอดภัยการใช้สื่ออย่างรู้ทันและการเฝ้าระวังสื่อ สำหรับผู้สูงอายุได้อย่างปลอดภัย

2.3 เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาทักษะดิจิทัลสำหรับผู้สูงอายุรู้จักและเข้าถึงสื่อ การวิเคราะห์ทำความเข้าใจสื่อ การประเมินผลกระทบจากสื่อ และ การใช้สื่ออย่างปลอดภัย

2.4 เพื่อสร้างคุณค่า และการตระหนักถึงศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุเพื่อให้สามารถปรับตัวและดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสมในสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

แบบฟอร์ม 1 กำหนดขอบเขต KM (KM Focus Areas)

ทำเครื่องหมาย หน้าข้อความที่มีความสอดคล้องกับองค์ความรู้ของท่าน

กำหนดขอบเขตการจัดการความรู้ (KM Focus Area)			
สอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์	สอดคล้องพันธกิจ	แก้ปัญหาในเรื่องใด	ประโยชน์ที่ได้
☒ พัฒนาศักยภาพ และเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ☐ พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก และขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ ☐ ส่งเสริมสวัสดิการ ค้ำครอง และพิทักษ์สิทธิเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทุกมิติ ☐ เพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารองค์กรและพัฒนาองค์ความรู้แบบบูรณาการ	☐ เตรียมความพร้อมทุกมิติเพื่อรองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ ☒ พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก รองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ ☒ ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทุกมิติ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ☐ บูรณาการระบบบริหารองค์กรและพัฒนาองค์ความรู้รองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ	<p>1. ปัญหาการตกเป็นเหยื่อของผู้ไม่หวังดีในกระบวนการสื่อสาร เรื่องความปลอดภัยในการใช้งานอินเทอร์เน็ตและโลกออนไลน์ของคนไทย โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบาง ผู้สูงอายุ โดยการเพิ่มความรู้ ความเข้าใจให้กับผู้ปฏิบัติงานด้านผู้สูงอายุและผู้สูงอายุในทุกมิติ ด้านทักษะดิจิทัลเพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถใช้งานบนออนไลน์ได้อย่างปลอดภัย และมีที่พึ่งในการใช้ชีวิตประจำวัน</p> <p>2. ปัญหาบุคลากรจำกัด และผู้สูงอายุขาดที่พึ่ง การสร้างนักกระบวนการจะสามารถทำให้ “หลักสูตรสูงวัยรู้ทันสื่อ” เพิ่มกลไกการเข้าถึงผู้สูงอายุในชุมชนได้มากขึ้น จากการถ่ายทอดความรู้ของนักกระบวนการที่ผ่านการฝึกอบรม</p>	<p>1. ลดความเสี่ยงการตกเป็นเหยื่อของผู้ไม่หวังดีในกระบวนการสื่อสาร ผู้สูงอายุได้รับเสริมสร้างและพัฒนาทักษะดิจิทัลสำหรับผู้สูงอายุให้การรู้จักและเข้าถึงสื่อ การวิเคราะห์ทำความเข้าใจสื่อ การประเมินผลกระทบจากสื่อ และการใช้สื่ออย่างปลอดภัย ไม่ตกเหยื่อของผู้ไม่หวังดี</p> <p>2. ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงในชีวิต มีทักษะการดำรงชีวิต เรียนรู้พัฒนาตลอดชีวิต มีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สังคมเพิ่มขึ้น รู้เท่าทันสื่อและนวัตกรรมใหม่ๆ</p> <p>3. ผู้ปฏิบัติงานด้านผู้สูงอายุและผู้สูงอายุได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพในมิติเทคโนโลยีและนวัตกรรม “หลักสูตรสูงวัยรู้ทันสื่อ” และสามารถถ่ายทอดความรู้ต่อไปได้</p> <p>4. ช่วยให้การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่มีประสิทธิภาพสูงสุด เช่น การร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก</p>

		<p>3. ปัญหาการขาดงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุและทรัพยากรในการดำเนินงานของภาครัฐ</p> <p>ปัจจุบันมีเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ เกิดขึ้น ซึ่งทักษะใหม่ ๆ ที่ผู้สูงอายุอาจไม่มีโอกาสได้เรียนรู้ เช่น การใช้เทคโนโลยี จึงควรมีการจัดอบรมทักษะที่เหมาะสมโดยการสนับสนุนงบประมาณการดำเนินการจากเอกชน</p>	<p>ลดต้นทุนในการอบรมและเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการโครงการเป็นการสร้างกลไกที่สามารถต่อยอดและขยายผลได้ในอนาคต</p> <p>5. เกิดความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน ช่วยลดภาระงบประมาณของรัฐและเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน และเพิ่มความยั่งยืนในการพัฒนาทักษะของผู้สูงอายุ เพื่อสร้างกลไกการถ่ายทอดความรู้ในพื้นที่ ให้ผู้สูงอายุคนอื่นๆ ตระหนักรู้ ทันท้อ และป้องกันผลกระทบเชิงลบจากการบริโภคสื่อได้อย่างยั่งยืน เป็นกลไกการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่หลากหลาย ตั้งแต่ตัวผู้สูงอายุ องค์กรส่วนท้องถิ่นที่ดูแลเรื่องคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ สถาบันการศึกษาที่มีบทบาทต่อการพัฒนาชุมชน องค์กรภาคประชาสังคม ที่ทำงานในประเด็นเดียวกัน และองค์กรภาครัฐที่ทำหน้าที่กำหนด</p>
--	--	--	---

หมายเหตุ 1) การจัดการองค์ความรู้สามารถแก้ปัญหา เช่น ขาดงบประมาณ ผู้สูงอายุเข้าสถาน/รัฐดูแล การบริหารจัดการ บุคลากรจำกัด ขาดเทคโนโลยี ขาดทรัพยากร ผู้สูงอายุขาดที่พึ่ง เป็นต้น

2) ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการองค์ความรู้ เช่น อำนวยความสะดวก ตอบสนองความต้องการ เป็นไปตามกฎ ระเบียบ ลดการใช้ทรัพยากร (คุ่มค่า/ประหยัด) สามารถต่อยอดได้ เป็นต้นแบบงานด้านผู้สูงอายุ เป็นต้น

แบบฟอร์ม 2 การตัดสินใจเลือกขอบเขตการจัดการความรู้

เกณฑ์การกำหนดขอบเขต KM	ขอบเขตการจัดการความรู้ (KM Focus Area) ตามพันธกิจ			
	เตรียมความพร้อมทุก มิติเพื่อรองรับสังคม สูงวัยคุณภาพ	พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก รองรับ สังคมสูงวัยคุณภาพ	ยกระดับคุณภาพชีวิต ผู้สูงอายุทุกมิติ อย่างทั่วถึง และเป็นธรรม	บูรณาการระบบบริหาร องค์กรและพัฒนาองค์ ความรู้รองรับสังคม สูงวัยคุณภาพ
	เกณฑ์การให้คะแนน คือ สอดคล้องมากที่สุด = 5, สอดคล้องมาก = 4, สอดคล้องปานกลาง = 3, สอดคล้อง น้อย = 2, สอดคล้องน้อยที่สุด = 1, ไม่สอดคล้องเลย = 0			
1. สอดคล้องกับทิศทางและยุทธศาสตร์	5	5	5	5
2. ผู้บริหารให้การสนับสนุน	5	4	5	4
3. ปรับปรุงแล้วเห็นได้ชัดเจน/ประโยชน์ต่อสูงอายุ	4	5	5	4
4. คนส่วนใหญ่ในองค์กรต้องการ	4	4	5	4
5. เป็นความรู้ที่ต้องจัดการอย่างเร่งด่วน	5	4	5	5
รวมคะแนน	23	22	25	22
รวมคะแนนทั้งหมด	92			
<p>ผลรวมระดับคะแนน</p> <ol style="list-style-type: none"> คะแนนรวมที่ 81 – 100 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับมากที่สุด คะแนนรวมที่ 61 – 80 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับมาก คะแนนรวมที่ 41 – 60 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับปานกลาง คะแนนรวมที่ 21 – 40 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับน้อย คะแนนรวมที่ 0 – 20 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับน้อยที่สุด <p>***หากได้คะแนน ระดับปานกลาง - น้อยที่สุด ให้ทบทวนการนำเรื่องที่ท่านได้นำมาจัดทำองค์ความรู้ในปีถัดไป ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์กรม/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น</p>				

แบบฟอร์ม 3 แผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan) : กระบวนการจัดการความรู้ (KM Process)

<p>หน่วยงาน : กองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ</p> <p>ชื่อองค์ความรู้ : นักกระบวนการ “หลักสูตรสูงวัยรู้ทันสื่อ”</p> <p>เป้าหมาย KM (Desired State) : การสร้างกลไกในระดับพื้นที่เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ของหลักสูตรสูงวัยรู้ทันสื่อให้ผู้สูงอายุได้ใช้สื่ออย่างปลอดภัย</p> <p>หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : ผู้ปฏิบัติงานด้านผู้สูงอายุและผู้สูงอายุได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพในมิติเทคโนโลยีและนวัตกรรม “หลักสูตรสูงวัยรู้ทันสื่อ”</p>								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
1	การบ่งชี้ ความรู้	ระดมความคิดเห็น เพื่อบ่งชี้ความรู้ กำหนดประเด็นหัวข้อ และขอบเขตความรู้ รวมถึงแผนการ ดำเนินงานในการ พัฒนาศักยภาพในมิติ เทคโนโลยีและ นวัตกรรม	2 เดือน	ประเด็นหัวข้อและ ขอบเขตความรู้เพื่อ พัฒนาศักยภาพในมิติ เทคโนโลยีและ นวัตกรรม	ทำให้สามารถระบุ ความรู้ที่สำคัญ สำหรับการพัฒนา ศักยภาพในมิติ เทคโนโลยีและ นวัตกรรมได้อย่าง ชัดเจน	เครื่องคอมพิวเตอร์ /การประชุม / คำสั่งแต่งตั้ง คณะทำงาน	-	กลุ่มส่งเสริม และพัฒนา ศักยภาพสูงอายุ กองส่งเสริม ศักยภาพ ผู้สูงอายุ
2	การสร้างและ แสวงหา ความรู้	การรวบรวมองค์ ความรู้ที่จำเป็นจาก องค์ความรู้ที่มีอยู่ และองค์ความรู้ใหม่ จากบุคลากร การ ประชุม เอกสาร	3 เดือน	องค์ความรู้ที่จำเป็น / หัวข้อประเด็นที่ สำคัญ	สามารถสร้างความรู้ ที่ตรงกับความ ต้องการและจำเป็น สำหรับผู้สูงอายุ	เครื่องคอมพิวเตอร์, แหล่งข้อมูล ออนไลน์, คอร์สอบรม, วิทยากร	-	กลุ่มส่งเสริม และพัฒนา ศักยภาพสูงอายุ กองส่งเสริม ศักยภาพ ผู้สูงอายุ

<p>หน่วยงาน : กองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ</p> <p>ชื่อองค์ความรู้ : นวัตกรรม “หลักสูตรสูงวัยรู้ทันสื่อ”</p> <p>เป้าหมาย KM (Desired State) : การสร้างกลไกในระดับพื้นที่เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ของหลักสูตรสูงวัยรู้ทันสื่อให้ผู้สูงอายุได้ใช้สื่ออย่างปลอดภัย</p> <p>หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : ผู้ปฏิบัติงานด้านผู้สูงอายุและผู้สูงอายุได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพในมิติเทคโนโลยีและนวัตกรรม “หลักสูตรสูงวัยรู้ทันสื่อ”</p>								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
		หนังสือ ตำรา และจากอินเทอร์เน็ต						
3	การจัดความรู้ให้เป็นระบบ	ทบทวนและรวบรวมข้อมูลการสร้างความร่วมมือขับเคลื่อนหลักสูตรสูงวัยรู้ทันสื่อ “หยุดคิด ถ้าม ทำ” เป็นหมวดหมู่และจัดทำฐานข้อมูล โดยการสร้างคลังความรู้เทคโนโลยี	2 เดือน	ความสำเร็จในการรวบรวมความรู้ที่มีอยู่ให้ครบถ้วนและเป็นระบบสามารถใช้งานได้จริง	ทำให้ผู้ใช้งานสามารถเข้าถึงความรู้เกี่ยวกับภัยไซเบอร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นการวางโครงสร้าง ความรู้เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับความรู้หลักสูตรเพื่อผู้สูงอายุอย่างเป็นระบบในอนาคต	ระบบฐานข้อมูลออนไลน์ /คู่มือ	-	กลุ่มส่งเสริมและพัฒนา ศักยภาพสูงอายุ กองส่งเสริม ศักยภาพผู้สูงอายุ

<p>หน่วยงาน : กองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ</p> <p>ชื่อองค์ความรู้ : นวัตกรรม “หลักสูตรสูงวัยรู้ทันสื่อ”</p> <p>เป้าหมาย KM (Desired State) : การสร้างกลไกในระดับพื้นที่เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ของหลักสูตรสูงวัยรู้ทันสื่อให้ผู้สูงอายุได้ใช้สื่ออย่างปลอดภัย</p> <p>หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : ผู้ปฏิบัติงานด้านผู้สูงอายุและผู้สูงอายุได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพในมิติเทคโนโลยีและนวัตกรรม “หลักสูตรสูงวัยรู้ทันสื่อ”</p>								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
4	การประมวลและกลั่นกรองความรู้	- ปรับปรุงรูปแบบเอกสารให้เป็นมาตรฐาน / การปรับปรุงเนื้อหาให้สมบูรณ์	2 เดือน	ดำเนินการปรับปรุงฐานข้อมูล ความรู้ด้านต่างๆ / มีการตรวจและปรับปรุงฐานข้อมูลความรู้ให้มีความทันสมัย	การทำให้ข้อมูลที่มีความเหมาะสมและมีความทันสมัย ง่ายต่อการเข้าถึงข้อมูล	ระบบฐานข้อมูลออนไลน์/คู่มือ/สื่อประชาสัมพันธ์	-	กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ กองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ
5	การเข้าถึงความรู้	ผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ เผยแพร่องค์ความรู้ผ่านเว็บไซต์ หน่วยงาน/ศูนย์ข้อมูล ข่าวสาร/หนังสือเวียน	3 เดือน	ความสำเร็จในการเผยแพร่ความรู้ผ่านช่องทางต่างๆ โดยผู้ปฏิบัติงานด้านผู้สูงอายุและผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงฐานข้อมูลได้	สามารถเผยแพร่ความรู้ได้อย่างน้อย 2 ช่องทาง	ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ Web board /บอร์ดประชาสัมพันธ์/เว็บไซต์หน่วยงาน	66,200.-	กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ กองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ

<p>หน่วยงาน : กองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ</p> <p>ชื่อองค์ความรู้ : นวัตกรรม “หลักสูตรสูงวัยรู้ทันสื่อ”</p> <p>เป้าหมาย KM (Desired State) : การสร้างกลไกในระดับพื้นที่เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ของหลักสูตรสูงวัยรู้ทันสื่อให้ผู้สูงอายุได้ใช้สื่ออย่างปลอดภัย</p> <p>หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : ผู้ปฏิบัติงานด้านผู้สูงอายุและผู้สูงอายุได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพในมิติเทคโนโลยีและนวัตกรรม “หลักสูตรสูงวัยรู้ทันสื่อ”</p>								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
6	การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้	ดำเนินการอบรมการสร้างกระบวนการหลักสูตร “สูงวัยรู้ทันสื่อ”	4 เดือน	จำนวนการแลกเปลี่ยนความรู้ที่เกิดขึ้น, ระดับความพึงพอใจของผู้ร่วมกิจกรรม	ส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างผู้สูงอายุและผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ	เวทีประชุม, การรวมตัว, การอบรม	184,950.-	กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ กองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ
7	การเรียนรู้	การสร้างระบบการเรียนรู้แบบต่อเนื่องเพื่อส่งเสริมการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีให้กับผู้สูงอายุอย่างยั่งยืน	6 เดือน	จำนวนผู้ที่เข้าเรียนรู้เพิ่มเติมหลังจากการฝึกอบรม, ความพึงพอใจของผู้สูงอายุ	ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเรียนรู้และพัฒนาทักษะใหม่ๆ ที่จำเป็นในการใช้สื่อเทคโนโลยี	คอร์สออนไลน์, ระบบการเรียนรู้, การอบรม	-	กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ กองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ

ลายมือชื่อ .....

(.....นางสาวอัญชลี จิตรเสนาะ.....)

ตำแหน่ง

ผู้อำนวยการกองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ

ผู้ทบทวน/เสนอแผน

การจัดการความรู้และนวัตกรรม ของกรมกิจการผู้สูงอายุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

กองทุนใส่ใจ จ่ายได้ไว ใกล้เคียงคุณ

จัดทำโดย

กองบริหารกองทุนผู้สูงอายุ

การจัดการความรู้ (KM) กองทุนผู้สูงอายุ 2569

“กองทุนใส่ใจ จ่ายได้ไว ใกล้เคียงคุณ”

การจัดการความรู้ (KM) กองทุนผู้สูงอายุ 2569 “กองทุนใส่ใจ จ่ายได้ไว ใกล้เคียงคุณ”

สถานการณ์เงินทุนหมุนเวียนขาดสภาพคล่อง และวิกฤติอายุความที่ต้องเร่งติดตาม

เนื่องจากปัจจุบันกองทุนผู้สูงอายุมีลูกหนี้ประมาณ 41,726 ราย เป็นจำนวน 1,167,558,705 บาท โดยมียอดหนี้คงเหลือ 650,901,843.34 บาท (ข้อมูลลูกหนี้ตัดยอด ณ วันที่ 31 ตุลาคม 2568)

เปิดคลินิกฮิลใจ “สูงวัยหมดหนี้ เครดิตดี มีทุนหมุนเวียน”

ทุกวันพฤหัสบดี ช่วงเวลา 13.30 น. เพื่อเปิดเวทีให้คำปรึกษาแนะนำเจ้าหน้าที่กองทุนผู้สูงอายุทั่วประเทศการแนะนำแนวทางการติดตามทวงถามหนี้ตามกระบวนการให้คำปรึกษาด้านกฎหมายและการฟ้องร้องดำเนินคดี

ลูกหนี้สถานะสีส้ม กำลังจะขาดอายุความ จำนวน 296 ราย

รูปแบบการจัดการความรู้

1

ร่วมแชร์ประสบการณ์

ถ่ายทอดเทคนิคเฉพาะตัวของเจ้าหน้าที่ ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ช่วยลดความกังวลและสร้างความเชื่อมั่น ให้เจ้าหน้าที่ในการเจรจาติดตามหนี้

2

สื่อประชาสัมพันธ์

- การ์ตูน/ละคร ไม่เกิน 1 นาที
- คลิป/เทคนิคเคล็ดลับสาระน่ารู้สั้นๆ
- บทความเตือนใจเพื่อกระตุ้นการจ่ายเงินคืนกองทุนผู้สูงอายุ
- เทคนิคการทวงถามหนี้ของเจ้าหน้าที่ส่วนกลางแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การทำงานกับเจ้าหน้าที่ส่วนภูมิภาค

เจ้าหน้าที่กองทุนผู้สูงอายุ

ส่วนกลาง

ส่วนภูมิภาค

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้

เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อโซเชียลมีเดียทุกช่องทาง

- กองทุนใส่ใจ จ่ายได้ไว ใกล้เคียงคุณ (สำหรับผู้สูงอายุ)
- คู่มือ Q&A เทคนิคการเพิ่มประสิทธิภาพการติดตามหนี้คืน (สำหรับเจ้าหน้าที่กองทุนผู้สูงอายุ)

ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ

ลดระยะเวลาในการเรียนรู้งานการเสริมสร้างพลัง ในการปฏิบัติงานการให้คำปรึกษาช่วยสร้างความเชื่อมั่นและลดความวิตกกังวลในการปฏิบัติหน้าที่สร้างความเข้าใจแนวทางในการติดตามต่อรอง เจรจา ทวงถามหนี้ มีประสิทธิภาพส่งผลให้ผู้กู้ยืมเงินกองทุนผู้สูงอายุนำเงินกลับมาชำระหนี้คืนเพิ่มมากขึ้น

บทนำ

1. ปัญหา/สาเหตุ/ที่มาขององค์ความรู้

ตามที่กองทุนผู้สูงอายุมีภารกิจในการให้กู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพให้กับผู้สูงอายุ ซึ่งสอดคล้องตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 มาตรา 13 ที่ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งเพื่อเป็นทุนใช้จ่ายเกี่ยวกับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนผู้สูงอายุ โดยกองทุนผู้สูงอายุได้ให้บริการกู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพรายบุคคลและรายกลุ่มแก่ผู้สูงอายุมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 จนถึงปัจจุบัน มีผู้กู้ยืมเงินรายบุคคลที่ทำสัญญากับกองทุนผู้สูงอายุ จำนวนทั้งสิ้น 112,548 รายเป็นเงิน 3,085,507,885 บาท และผู้กู้ยืมรายกลุ่มทั้งหมด 74 กลุ่ม เป็นเงิน 6,948,360 บาท ซึ่งคงเหลือลูกหนี้รายบุคคล จำนวน 41,726 ราย วงเงินให้กู้ จำนวน 1,167,558,705 บาท มีเงินยอดคงเหลือ จำนวน 650,901,843.34 บาทและลูกหนี้รายกลุ่ม จำนวน 3 กลุ่ม วงเงินให้กู้จำนวน 300,000 บาท มีเงินยอดคงเหลือ จำนวน 38,151 บาท (ข้อมูล ณ วันที่ 31 ตุลาคม 2568) โดยปัจจุบันกองทุนผู้สูงอายุมีลูกหนี้ค้างชำระเป็นจำนวนมาก จึงต้องเร่งรัดติดตามหนี้และวิเคราะห์อายุความของลูกหนี้กองทุนผู้สูงอายุ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการใช้สิทธิเรียกร้องขาดอายุความ และป้องกันความเสียหายแก่ทางราชการ รวมทั้งเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดเจ้าหนี้ที่เกี่ยวข้องต้องมีความรับผิดชอบตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบตามพระราชบัญญัติของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 กองบริหารกองทุนผู้สูงอายุมีลูกหนี้คงเหลือ จำนวน 41,726 ราย วงเงินให้กู้ จำนวน 1,167,558,705 บาท โดยมียอดหนี้คงเหลือ จำนวน 650,901,843.34 บาท (ข้อมูลลูกหนี้ตัดยอด ณ วันที่ 31 ตุลาคม 2568) ซึ่งในจำนวนลูกหนี้เป็นลูกหนี้สถานะสีส้ม (กำลังจะขาดอายุความในปี พ.ศ. 2568) จำนวน 296 ราย

กองทุนผู้สูงอายุได้จัดโครงการคลินิกฮิลใจ “สูงวัยหมดหนี้ เครดิตดี มีทุนหมุนเวียน” โดยเปิดคลินิกฮิลใจ “สูงวัยหมดหนี้ เครดิตดี มีทุนหมุนเวียน” ทุกวันอังคาร และวันพฤหัสบดี ช่วงเวลา 13.30 น. เพื่อเปิดเวทีให้คำปรึกษาแนะนำเจ้าหน้าที่ กองทุนผู้สูงอายุทั่วประเทศการแนะนำแนวทางการติดตามทวงถามหนี้ ตามกระบวนการ การให้คำปรึกษาด้านกฎหมายและการฟ้องร้องดำเนินคดี การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการทำงาน การรับฟังปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานในพื้นที่ รวมทั้งการให้กำลังใจเพื่อเสริมพลัง ให้ทีมงานเจ้าหน้าที่กองทุนผู้สูงอายุทั่วประเทศ และการติดตามผลการดำเนินงาน การเร่งรัดติดตามหนี้ของกองทุนผู้สูงอายุ

2. ประโยชน์ขององค์ความรู้ (ต่อผู้รับบริการ/ประชาชน/หน่วยงาน)

เจ้าหน้าที่กองทุนผู้สูงอายุตระหนักถึงความสำคัญในการดำเนินงานเร่งรัดติดตามทวงถามหนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของกองทุนผู้สูงอายุ ซึ่งการเปิดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ช่วยให้ส่วนกลางรับทราบปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ส่วนภูมิภาค โดยการถ่ายทอดความรู้จากประสบการณ์จากเจ้าหน้าที่ส่วนกลางเป็นช่องทางให้เจ้าหน้าที่ที่มีความเชี่ยวชาญได้ถ่ายทอดเทคนิคการเจรจาและประสบการณ์เฉพาะตัว ให้แก่เจ้าหน้าที่ส่วนภูมิภาค ช่วยลดระยะเวลาในการเรียนรู้งานการเสริมสร้างพลังในการปฏิบัติงานการให้คำปรึกษาช่วยสร้างความเชื่อมั่นและลดความวิตกกังวลในการปฏิบัติหน้าที่สร้างความเข้าใจในแนวทางในการติดตาม ต่อรอง เจรจา ทวงถามหนี้ มีประสิทธิภาพส่งผลให้ผู้กู้ยืมเงินกองทุนผู้สูงอายุนำเงินกลับมาชำระหนี้คืนเพิ่มมากขึ้น

แบบฟอร์ม 1 กำหนดขอบเขต KM (KM Focus Areas)

ทำเครื่องหมาย หน้าข้อความที่มีความสอดคล้องกับองค์ความรู้ของท่าน

กำหนดขอบเขตการจัดการความรู้ (KM Focus Area)			
สอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์	สอดคล้องพันธกิจ	แก้ปัญหาในเรื่องใด	ประโยชน์ที่ได้
☐ พัฒนาศักยภาพ และเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย	☐ เตรียมความพร้อมทุกมิติเพื่อรองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ	ปัจจุบันกองทุนผู้สูงอายุมีลูกหนี้ค้างชำระเป็นจำนวนมาก จึงต้องเร่งรัดติดตามหนี้และวิเคราะห์อายุความของลูกหนี้กองทุนผู้สูงอายุเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการใช้สิทธิเรียกร้องขาดอายุความ และป้องกันความเสียหายแก่ทางราชการ รวมทั้งเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดหนี้ที่ผู้เกี่ยวข้องต้องมีความรับผิดชอบตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 กองบริหารกองทุนผู้สูงอายุมีลูกหนี้คงเหลือ จำนวน 41,726 ราย วงเงินให้กู้ จำนวน 1,167,558,705 บาท โดยมียอดหนี้คงเหลือ จำนวน 650,901,843.34 บาท (ข้อมูลลูกหนี้ตัดยอด ณ วันที่ 31 ตุลาคม 2568) ซึ่งในจำนวนลูกหนี้เป็นลูกหนี้สถานะสีส้ม (กำลังจะขาดอายุความในปี พ.ศ. 2568) จำนวน 296 ราย	เจ้าหน้าที่กองทุนผู้สูงอายุตระหนักถึงความสำคัญในการดำเนินงานเร่งรัดติดตามทวงถามหนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขของกองทุนผู้สูงอายุ เจ้าหน้าที่กองทุนผู้สูงอายุได้นำองค์ความรู้ไปใช้ในการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพส่งผลให้ผู้กู้ยืมเงินกองทุนผู้สูงอายุนำเงินกลับมาชำระหนี้คืนเพิ่มมากขึ้น
☐ พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก และขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ	☐ พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก รองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ		
☐ ส่งเสริมสวัสดิการ ค้ำครอง และพิทักษ์สิทธิเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทุกมิติ	☐ ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทุกมิติ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม		
☒ เพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารองค์กรและพัฒนาองค์ความรู้แบบบูรณาการ	☒ บูรณาการระบบบริหารองค์กรและพัฒนาองค์ความรู้รองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ		

หมายเหตุ 1) การจัดการองค์ความรู้สามารถแก้ปัญหา เช่น ขาดงบประมาณ ผู้สูงอายุเข้าสถาน/รัฐดูแล การบริหารจัดการ บุคลากรจำกัด ขาดเทคโนโลยี ขาดทรัพยากร ผู้สูงอายุขาดที่พึ่ง เป็นต้น

2) ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการองค์ความรู้ เช่น อำนวยความสะดวก ตอบสนองความต้องการ เป็นไปตามกฎ ระเบียบ ลดการใช้ทรัพยากร (ค้ำค่า/ประหยัด) สามารถต่อยอดได้ เป็นต้นแบบงานด้านผู้สูงอายุ เป็นต้น

แบบฟอร์ม 2 การตัดสินใจเลือกขอบเขตการจัดการความรู้

เกณฑ์การกำหนดขอบเขต KM	ขอบเขตการจัดการความรู้ (KM Focus Area) ตามพันธกิจ			
	เตรียมความพร้อมทุกมิติ เพื่อรองรับสังคมสูงวัย คุณภาพ	พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก รองรับสังคมสูงวัย คุณภาพ	ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ทุกมิติ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม	บูรณาการระบบบริหาร องค์กรและพัฒนาองค์ ความรู้รองรับสังคมสูงวัย คุณภาพ
	เกณฑ์การให้คะแนน คือ สอดคล้องมากที่สุด = 5, สอดคล้องมาก = 4, สอดคล้องปานกลาง = 3, สอดคล้องน้อย = 2, สอดคล้องน้อยที่สุด = 1, ไม่สอดคล้องเลย = 0			
1. สอดคล้องกับทิศทางและยุทธศาสตร์	4	5	5	5
2. ผู้บริหารให้การสนับสนุน	4	5	4	4
3. ปรับปรุงแล้วเห็นได้ชัดเจน/ประโยชน์ต่อ ผู้สูงอายุ	5	5	5	4
4. คนส่วนใหญ่ในองค์กรต้องการ	5	4	5	4
5. เป็นความรู้ที่ต้องจัดการอย่างเร่งด่วน	5	4	5	4
รวมคะแนน	23	23	24	21
รวมคะแนนทั้งหมด	91			
ผลรวมระดับคะแนน				
1. คะแนนรวมที่ 81 – 100 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับมากที่สุด				
2. คะแนนรวมที่ 61 – 80 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับมาก				
3. คะแนนรวมที่ 41 – 60 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับปานกลาง				
4. คะแนนรวมที่ 21 – 40 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับน้อย				
5. คะแนนรวมที่ 0 – 20 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับน้อยที่สุด				
***หากได้คะแนน ระดับปานกลาง - น้อยที่สุด ให้ทบทวนการนำเรื่องที่ทำนได้นำมาจัดทำองค์ความรู้ในปีถัดไป ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์กรม/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น				

แบบฟอร์ม 3 แผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan) : กระบวนการจัดการความรู้ (KM Process)

หน่วยงาน กองบริหารกองทุนผู้สูงอายุ ชื่อองค์ความรู้ : กองทุนใส่ใจ จ่ายได้ไว ใกล้เคียงคุณ เป้าหมาย KM (Desired State) : เจ้าหน้าที่กองทุนผู้สูงอายุนำองค์ความรู้ไปใช้ในการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : แบบสอบถามความพึงพอใจก่อน – หลัง การใช้องค์ความรู้								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
1	การบ่งชี้ ความรู้	<ul style="list-style-type: none"> - วิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2569 - ประชุมคณะทำงานเพื่อพิจารณาคัดเลือกองค์ความรู้ของกองบริหารกองทุนผู้สูงอายุในปีงบประมาณ 2569 	ก.พ.69	- ระดับความสำเร็จในการวิเคราะห์หาสาระองค์ความรู้	- องค์ความรู้ที่ต้องการ	-	-	คณะทำงาน KM
2	การสร้าง และแสวงหา ความรู้	- การศึกษาค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ทั้งภายใน และภายนอกหน่วยงาน	มี.ค.69	- ระดับความสำเร็จของการจัดทำแผน KM	- แผนปฏิบัติการ KM ของกองทุนผู้สูงอายุ	- ข้อมูลเนื้อหาสาระ และเอกสารต่างๆ	-	คณะทำงาน KM

หน่วยงาน กองบริหารกองทุนผู้สูงอายุ ชื่อองค์ความรู้ : กองทุนใส่ใจ จ่ายได้ไว ใกล้เคียงคุณ เป้าหมาย KM (Desired State) : เจ้าหน้าที่กองทุนผู้สูงอายุนำองค์ความรู้ไปใช้ในการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : แบบสอบถามความพึงพอใจก่อน – หลัง การใช้องค์ความรู้								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
3	การจัด ความรู้ให้ เป็นระบบ	- รวบรวมและจัดลำดับ หมวดหมู่ เพื่อสะดวก ต่อการสืบค้นและ นำมาใช้งานในการ จัดทำองค์ความรู้	เม.ย.- พ.ค.69	- ระดับความสำเร็จ ในการจัดการข้อมูล ความรู้เกี่ยวกับองค์ ความรู้	- มี (ร่าง) องค์ความรู้	- ข้อมูลเนื้อหา สาระ และเอกสาร ต่างๆ	-	คณะทำงาน KM
4	การประมวล และกลั่นกรอง ความรู้	- การสังเคราะห์องค์ ความรู้ให้มี ครบถ้วน ถูกต้อง สมบูรณ์ เหมาะสม ใช้ ภาษาที่เข้าใจง่าย	พ.ค. - มิ.ย.69	- ระดับความสำเร็จ ของการจัดทำคู่มือ - การประเมินผล ความรู้ความเข้าใจ ก่อนและหลังใช้	เจ้าหน้าที่กองทุน ผู้สูงอายุมีความรู้ ความเข้าใจในการ ติดตามหนี้อย่างมี ประสิทธิภาพมากขึ้น	- แบบสอบถาม ความพึงพอใจใน ความรู้ ความเข้าใจ ขององค์ความรู้	-	คณะทำงาน KM
5	การเข้าถึง ความรู้	- เผยแพร่เอกสาร/สื่อ มัลติมีเดีย Line group ของเจ้าหน้าที่กองทุน ผู้สูงอายุ	ก.ค. 69	- สื่อเผยแพร่ - เอกสารเผยแพร่	- เอกสารคู่มือที่เป็น ประโยชน์ต่อการ ปฏิบัติงานเพื่อ เผยแพร่และง่ายต่อ การเข้าถึง	- เผยแพร่ผ่าน ระบบสื่อมัลติมีเดีย Line group ของ เจ้าหน้าที่กองทุน ผู้สูงอายุ	-	คณะทำงาน KM

หน่วยงาน กองบริหารกองทุนผู้สูงอายุ ชื่อองค์ความรู้ : กองทุนใส่ใจ ง่ายได้ไว ใกล้เคียงคุณ เป้าหมาย KM (Desired State) : เจ้าหน้าที่กองทุนผู้สูงอายุนำองค์ความรู้ไปใช้ในการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : แบบสอบถามความพึงพอใจก่อน – หลัง การใช้องค์ความรู้								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
6	การแบ่งปัน แลกเปลี่ยน ความรู้	- แลกเปลี่ยนองค์ ความรู้ผ่านสื่อ มัลติมีเดีย Line group ของเจ้าหน้าที่กองทุน ผู้สูงอายุส่วนกลางและ ส่วนภูมิภาค - สรุปรายชื่อแลกเปลี่ยน ของเจ้าหน้าที่กองทุน ผู้สูงอายุและ ประเมินผลความรู้ ความเข้าใจของ เจ้าหน้าที่ผ่าน แบบทดสอบออนไลน์ (ก่อน-หลัง)	ส.ค. 69	- ร้อยละ 80 เจ้าหน้าที่กองทุน ผู้สูงอายุมีความเข้าใจ ในองค์ความรู้	- เจ้าหน้าที่กองทุน ผู้สูงอายุเกิดความรู้ ความเข้าใจในองค์ ความรู้	-	-	คณะทำงาน KM

หน่วยงาน กองบริหารกองทุนผู้สูงอายุ ชื่อองค์ความรู้ : กองทุนใส่ใจ จ่ายได้ไว ใกล้เคียงคุณ เป้าหมาย KM (Desired State) : เจ้าหน้าที่กองทุนผู้สูงอายุนำองค์ความรู้ไปใช้ในการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : แบบสอบถามความพึงพอใจก่อน – หลัง การใช้องค์ความรู้								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
7	การเรียนรู้	- จัดทำคลังความรู้ในรูปแบบ E-book เพื่อเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้กับเจ้าหน้าที่กองทุนผู้สูงอายุ สื่อเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ทางช่องทางโซเชียลมีเดีย	ก.ย. 69	- เจ้าหน้าที่กองทุนผู้สูงอายุเข้าใช้งาน E-book ผ่านเว็บไซต์ กองทุนผู้สูงอายุ	- คลังความรู้ในรูปแบบ E-book	-	-	คณะทำงาน KM

ลายมือชื่อ

ตำแหน่ง

 (นางสาวจรรุวรรณ ศรีภักดี)
 ผู้อำนวยการกองบริหารกองทุนผู้สูงอายุ
 ผู้ทบทวน/เสนอแผน

การจัดการความรู้และนวัตกรรม
กรมกิจการผู้สูงอายุ
ประจำปีงบประมาณ 2569

ONE SYSTEM, ALL SUCCESS

ระบบเดียว ครบทุกความสำเร็จ

จัดทำโดย

สำนักงานเลขาธิการกรม

One System, All Success (ระบบเดียว ครบทุกความสำเร็จ)

1. ปัญหา/สาเหตุที่มาขององค์ความรู้

กรมกิจการผู้สูงอายุปรับรูปแบบการทำงานสู่ Multi-Project Environment ซึ่งสร้างความท้าทายด้านการมองเห็นภาพรวมของข้อมูลและภาระงานที่กระจายตัว ทำให้จำเป็นต้องนำเครื่องมือบริหารจัดการโครงการและภาระงาน มาใช้ เพื่อเปลี่ยนจากการ "สอบถาม" เป็นการ "มองเห็น" สถานะงานที่ชัดเจน [1]. ระบบดังกล่าวทำหน้าที่เหมือนหอคอยควบคุมการปฏิบัติงาน ช่วยให้ผู้บริหารจัดสรรบุคลากรได้อย่างสมดุล ลดความซ้ำซ้อน และสร้างความโปร่งใสเพื่อผลสัมฤทธิ์ขององค์กรอย่างยั่งยืน

2. ประโยชน์ขององค์ความรู้

2.1 ประโยชน์ต่อองค์กร

บริหารแม่นยำ : ตัดสินใจได้ทันที (Real-time) แก้ไขปัญหาได้ก่อนเกิดวิกฤต และจัดลำดับงานสำคัญได้ชัดเจน
ทำงานเป็นระบบ : ลดการทำงานซ้ำซ้อน ลดการประชุมที่ไม่จำเป็น และยกระดับผู้องค์กรดิจิทัล
บริหารคนเป็นธรรม : กระจายงานทั่วถึงลดการ Burnout กำหนดหน้าที่ชัดเจน และประเมินผลด้วยข้อมูลจริง

2.2 ประโยชน์ต่อผู้รับบริการ (ประชาชน)

เร็วและต่อเนื่อง : บริการฉับไว ไม่ติดขัดแม้เปลี่ยนผู้รับผิดชอบโครงการ
มีประสิทธิภาพ : ลดขั้นตอนที่ยุ่งยาก (Red Tape) และบูรณาการทำงานร่วมกับภาคส่วนอื่นได้อย่างมืออาชีพ
โปร่งใสตรวจสอบได้ : ติดตามสถานะงานได้ทุกขั้นตอน และมั่นใจในการใช้งบประมาณ

บทนำ

1. ปัญหา/สาเหตุ/ที่มาขององค์ความรู้

ท่ามกลางบริบทการทำงานที่เต็มไปด้วยความท้าทายในปัจจุบัน กรมกิจการผู้สูงอายุได้ก้าวเข้าสู่รูปแบบการทำงานที่เรียกว่า Multi-Project Environment หรือการขับเคลื่อนภารกิจผ่านโครงการที่หลากหลายและสลับซับซ้อนอย่างเต็มตัว สิ่งที่มาคือโครงสร้างการทำงานที่บุคลากรไม่ได้ดำเนินการเพียงโครงการเดียวอีกต่อไป แต่ต้องรับผิดชอบภาระหน้าที่ที่กระจายไปในหลายส่วนในแต่ละโครงการ

ในมุมมองของผู้บริหาร ความท้าทายสำคัญที่เกิดขึ้นคือ "การมองเห็นภาพรวม" (Visibility) เนื่องจากข้อมูลของแต่ละโครงการมักถูกจัดเก็บแบบแยกส่วน ทำให้เกิดคำถามสำคัญในการบริหารจัดการว่า ในขณะนี้ ทีมงานแต่ละคนรับผิดชอบงานใดยุ่บ้าง และปริมาณงานที่ได้รับมอบหมายมีความเหมาะสมและสมดุลหรือไม่ และจุดไหนที่กำลังเกิดคอขวด ซึ่งต้องการการตัดสินใจหรือการสนับสนุนจากผู้บริหารโดยด่วน หากเราไม่มีระบบการติดตามที่มีประสิทธิภาพ ปัญหาเหล่านี้จะกลายเป็นอุปสรรคที่ขัดขวางความคล่องตัวขององค์กร งานที่เสร็จสิ้นแล้วอาจไม่ถูกส่งต่อ งานที่ค้างคาอาจถูกมองข้าม และงานที่วิกฤตอาจไม่ได้รับแก้ไขทันท่วงที

ด้วยสาเหตุนี้ จึงเป็นที่มาของความจำเป็นในการจัดทำเครื่องมือในการบริหารจัดการโครงการและภาระหน้าที่ (Project & Task Management Tools) เพื่อเข้ามาเปลี่ยนการทำงานจากระบบจากการ "สอบถาม" เป็นระบบ "มองเห็น" เครื่องมือนี้เปรียบเสมือนหอคอยควบคุมการปฏิบัติงานของบุคลากรภายในองค์กร ที่จะช่วยให้ผู้บริหารสามารถจำแนกสถานะงานได้อย่างชัดเจน ตั้งแต่ระดับรายบุคคลไปจนถึงภาพรวมขององค์กร การนำระบบการจัดการที่เป็นระเบียบมาใช้นี้ ไม่เพียงแต่จะช่วยให้ทราบว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน และเมื่อไหร่จะเสร็จ เท่านั้น แต่ยังเป็นการสร้างวัฒนธรรมการทำงานที่โปร่งใส ลดความซ้ำซ้อน และช่วยให้ผู้บริหารสามารถบริหารทรัพยากรบุคคลได้อย่างเต็มศักยภาพ และยุติธรรม เพื่อมุ่งสู่ผลสัมฤทธิ์ของทุกโครงการได้อย่างยั่งยืน

2. ประโยชน์ขององค์ความรู้ (ต่อผู้รับบริการ/ประชาชน/หน่วยงาน)

2.1 ประโยชน์ต่อประชาชนและผู้รับบริการ

2.1.1 การเข้าถึงบริการที่รวดเร็วขึ้น เมื่อผู้บริหารตัดสินใจได้เร็วและงานไม่คอขวด โครงการที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ (เช่น การอนุมัติสิทธิ, การซ่อมแซมสาธารณูปโภค) จะสำเร็จจลุล่วงตามกำหนดการ ไม่ล่าช้าสะสม

2.1.2 ความแม่นยำของข้อมูลข่าวสาร ระบบที่เชื่อมโยงกันช่วยให้หน่วยงานตอบคำถามประชาชนได้ชัดเจนและถูกต้องว่า "สถานะปัจจุบันของโครงการ/คำร้อง อยู่ในขั้นตอนใด" สร้างความพึงพอใจและลดข้อร้องเรียน

2.1.3 การใช้งบประมาณอย่างโปร่งใส ประชาชนมั่นใจได้ว่าเงินงบประมาณถูกนำไปใช้อย่างเต็มประสิทธิภาพผ่านระบบการติดตามงานที่ตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน

2.1.4 ลดขั้นตอนและระยะเวลา การบริหารงานที่เป็นระบบช่วยตัดวงจรการรายงานที่ซ้ำซ้อน ทำให้ผู้รับบริการได้รับผลลัพธ์หรือใบอนุญาตต่าง ๆ เร็วเร็วกว่าเดิม

2.1.5 ความต่อเนื่องของงาน ในกรณีที่มีการเปลี่ยนตัวผู้รับผิดชอบโครงการ ระบบที่มีบันทึกงานชัดเจนจะช่วยให้ผู้รับบริการไม่ต้องเริ่มให้ข้อมูลใหม่แต่ต้น งานสามารถดำเนินต่อไปได้โดยไม่สะดุด

2.1.6 การร่วมบูรณาการที่มีประสิทธิภาพ หากเป็นโครงการที่ต้องทำร่วมกับภาคเอกชนหรือหน่วยงานภายนอก ระบบนี้จะช่วยให้การประสานงานข้ามองค์กรมีความเป็นมืออาชีพและเห็นเป้าหมายตรงกันชัดเจน

2.2 ประโยชน์ต่อองค์กร/หน่วยงาน

2.2.1 ด้านการบริหารการตัดสินใจ

- ความรวดเร็วและแม่นยำ ผู้บริหารไม่ต้องรอรายงานสรุปการประชุมรายสัปดาห์ แต่สามารถดึงข้อมูลมาประกอบการตัดสินใจได้ทันที (Real-time Data) ลดโอกาสการตัดสินใจที่ผิดพลาดจากข้อมูลที่ล้าสมัย

- การบริหารจัดการวิกฤต ช่วยให้มองเห็น "สัญญาณเตือนภัย" หรือคอขวดของงานก่อนที่จะเกิดความเสียหายร้ายแรง ทำให้ผู้บริหารเข้าไปช่วยเหลือหรือแก้ไขได้ตรงจุด

- การจัดลำดับความสำคัญ (Prioritization): ช่วยให้ผู้บริหารจำแนกได้ชัดเจนว่าโครงการใดมีความสำคัญเร่งด่วน (Critical Path) และโครงการใดที่สามารถรอได้ เพื่อการจัดสรรทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด

2.2.2 ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล

- ความเป็นธรรมในการกระจายงาน (Workload Balance): ป้องกันปัญหาพนักงานบางคนรับภาระงานหนักเกินไป (Burnout) ในขณะที่บางคนอาจมีภาระงานน้อยเกินความสามารถ ช่วยให้การกระจายงานในหลายโปรเจกต์เป็นไปอย่างยุติธรรม

- ความชัดเจนในบทบาทหน้าที่ เมื่อระบบระบุชัดเจนว่า "ใคร ทำอะไร" จะช่วยลดความซ้ำซ้อนของงาน และทำให้พนักงานทราบขอบเขตความรับผิดชอบของตนเองอย่างชัดเจน

- การประเมินผลงานฐานข้อเท็จจริง ผู้บริหารสามารถเห็นผลงานเชิงประจักษ์ว่างานใดสำเร็จแล้ว หรือใครมีศักยภาพในการผลักดันโปรเจกต์ให้เดินหน้า ทำให้การประเมินผลงานมีความโปร่งใสและน่าเชื่อถือ

2.2.3 ด้านประสิทธิภาพและภาพลักษณ์องค์กร

- การเชื่อมโยงข้อมูล ลดการทำงานแบบ "ต่างคนต่างทำ" (Silo Working) ทุกฝ่ายเห็นภาพรวมเดียวกัน ทำให้การประสานงานระหว่างทีมในหลายโปรเจกต์เป็นไปอย่างราบรื่น

- การประหยัดทรัพยากรและเวลา ลดจำนวนการประชุมที่ไม่จำเป็นลง เพราะสถานะงานถูกอัปเดตผ่านระบบที่ทุกคนเข้าถึงได้

- ภาพลักษณ์องค์กรที่ทันสมัย การใช้เครื่องมือดิจิทัลในการบริหารจัดการสะท้อนถึงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารที่พร้อมนำองค์กรไปสู่การเป็น Digital Organization ที่มีความเป็นสากลและเป็นระบบระเบียบ

แบบฟอร์ม 1 กำหนดขอบเขต KM (KM Focus Areas)

ทำเครื่องหมาย หน้าข้อความที่มีความสอดคล้องกับองค์ความรู้ของท่าน

กำหนดขอบเขตการจัดการความรู้ (KM Focus Area)			
สอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์	สอดคล้องพันธกิจ	แก้ปัญหาในเรื่องใด	ประโยชน์ที่ได้
☐ พัฒนาศักยภาพ และเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย	☐ เตรียมความพร้อมทุกมิติเพื่อรองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ	<p>ในสถานการณ์ปัจจุบันที่หน่วยงานต้องขับเคลื่อนภารกิจภายใต้แผนงานที่ซับซ้อนและมีความหลากหลาย (Multi-Project Environment) ส่งผลให้ขอบเขตภาระหน้าที่ของบุคลากรแต่ละคนไม่ได้จำกัดอยู่เพียงโครงการเดียว แต่เป็นการบริหารจัดการงานหลายบทบาทในเวลาเดียวกัน และจากการติดตามผลการดำเนินงานในระยะที่ผ่านมา พบว่า</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ความซับซ้อนของโครงสร้างทีม ทีมงานหนึ่งคนอาจรับผิดชอบงานในหลายโครงการ ทำให้ยากต่อการระบุภาระงานรายบุคคล 2. ข้อจำกัดในการติดตามความคืบหน้า ผู้บริหารไม่สามารถตรวจสอบสถานะของแต่ละกิจกรรม (Task Status) ได้แบบเรียลไทม์ ว่าโครงการใดดำเนินการเสร็จสิ้น หรือโครงการใดมีเหตุขัดข้อง 3. ความล่าช้าในการขอรับความช่วยเหลือ ขาดช่องทางที่ชัดเจนในการแจ้งปัญหา 	<p>เพื่อเป็นการยกระดับธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการและเพิ่มความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน หน่วยงาน จึงต้องแสวงหาแนวทางหรือเครื่องมือในการติดตามงานที่สามารถแสดงภาพรวม ให้ผู้บริหารเห็นความเชื่อมโยงของทุกโครงการในภาพใหญ่ จำแนกภาระงาน ระบุได้ชัดเจนว่าใคร รับผิดชอบงานส่วนไหน ในโครงการใดแจ้งเตือนจุดวิกฤต (Critical Path) ระบุงานที่ต้องการการสนับสนุนจากผู้บริหาร โดยเฉพาะ ทำให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กร ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ด้านการบริหารและการตัดสินใจที่มีความรวดเร็วและแม่นยำ โดยไม่ต้องรอรายงานสรุปประจำเดือน แต่สามารถดึงข้อมูลเพื่อมาประกอบการตัดสินใจได้ และยังสามารถช่วยมองเห็นคอขวดของงานที่จะก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรงในอนาคต ทำให้ผู้บริหารสามารถแก้ไขได้ทันที่รวมทั้งการจัดการลำดับความสำคัญของงานว่าโครงการใดมีความสำคัญเร่งด่วน
☐ พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก และขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ	☐ พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก รองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ		
☐ ส่งเสริมสวัสดิการ ค้ำคูณครอง และพิทักษ์สิทธิ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทุกมิติ	☐ ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทุกมิติ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม		
☒ เพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารองค์กรและพัฒนาศักยภาพความรู้แบบบูรณาการ	☒ บูรณาการระบบบริหารองค์กรและพัฒนาศักยภาพความรู้รองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ		

		<p>หรืออุปสรรคที่ต้องการการตัดสินใจจากผู้บริหาร ทำให้การแก้ไขปัญหาไม่ทันท่วงที</p>	<p>2. ด้านการบริหารบุคลากรในองค์กร ช่วยสร้างความเป็นธรรมในการกระจายงาน ไม่ให้ภาระงานหนักเกินไปสำหรับบางคน และบางคนน้อยเกินความสามารถ และยังเห็นถึงความชัดเจนในบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเองและยังสามารถเห็นได้ว่าบุคลากรคนใดมีศักยภาพในการผลักดันโครงการ และให้เกิดการประเมินผลการปฏิบัติงานที่โปร่งใสและน่าเชื่อถือ</p> <p>3. ด้านประสิทธิภาพขององค์กร มีการเชื่อมโยงข้อมูล ทำให้ลดการทำงานแบบต่างคนต่างทำ ให้ทุกคนเห็นภาพรวมเดียวกัน ช่วยประหยัดทรัพยากรและเวลาในการประชุมเพื่อติดตามงาน เพราะสามารถดึงข้อมูลประกอบการตัดสินใจได้ และยังสามารถเพิ่มภาพลักษณ์ของกรมให้เป็นองค์กรที่ทันสมัย มีความเป็นสากล ทำงานเป็นระบบ และมี ระเบียบ เปลี่ยนความวุ่นวาย เป็น ระบบ</p>
--	--	--	---

หมายเหตุ 1) การจัดการองค์ความรู้สามารถแก้ปัญหา เช่น ขาดงบประมาณ ผู้สูงอายุเข้าสถาน/รัฐดูแล การบริหารจัดการ บุคลากรจำกัด ขาดเทคโนโลยี
ขาดทรัพยากร ผู้สูงอายุขาดที่พึ่ง เป็นต้น

2) ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการองค์ความรู้ เช่น อำนวยความสะดวก ตอบสนองความต้องการ เป็นไปตามกฎ ระเบียบ ลดการใช้ทรัพยากร
(คุ่มค่า/ประหยัด) สามารถต่อยอดได้ เป็นต้นแบบงานด้านผู้สูงอายุ เป็นต้น

แบบฟอร์ม 2 การตัดสินใจเลือกขอบเขตการจัดการความรู้

เกณฑ์การกำหนดขอบเขต KM	ขอบเขตการจัดการความรู้ (KM Focus Area) ตามพันธกิจ			
	เตรียมความพร้อมทุกมิติ เพื่อรองรับสังคมสูงวัย คุณภาพ	พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก รองรับสังคมสูงวัย คุณภาพ	ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ทุกมิติ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม	บูรณาการระบบบริหาร องค์กรและพัฒนาองค์ ความรู้รองรับสังคมสูงวัย คุณภาพ
	เกณฑ์การให้คะแนน คือ สอดคล้องมากที่สุด = 5, สอดคล้องมาก = 4, สอดคล้องปานกลาง = 3, สอดคล้องน้อย = 2, สอดคล้องน้อยที่สุด = 1, ไม่สอดคล้องเลย = 0			
1. สอดคล้องกับทิศทางและยุทธศาสตร์	2	3	3	4
2. ผู้บริหารให้การสนับสนุน	3	3	3	3
3. ปรับปรุงแล้วเห็นได้ชัดเจน/ประโยชน์ต่อ ผู้สูงอายุ	5	5	5	5
4. คนส่วนใหญ่ในองค์กรต้องการ	5	5	5	5
5. เป็นความรู้ที่ต้องจัดการอย่างเร่งด่วน	5	5	5	5
รวมคะแนน	20	21	21	22
รวมคะแนนทั้งหมด	84			
<p>ผลรวมระดับคะแนน</p> <ol style="list-style-type: none"> คะแนนรวมที่ 81 – 100 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับมากที่สุด คะแนนรวมที่ 61 – 80 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับมาก คะแนนรวมที่ 41 – 60 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับปานกลาง คะแนนรวมที่ 21 – 40 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับน้อย คะแนนรวมที่ 0 – 20 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับน้อยที่สุด <p>***หากได้คะแนน ระดับปานกลาง - น้อยที่สุด ให้ทบทวนการนำเรื่องที่ทำนได้นำมาจัดทำองค์ความรู้ในปีถัดไป ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์กรม/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น</p>				

แบบฟอร์ม 3 แผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan) : กระบวนการจัดการความรู้ (KM Process)

<p>หน่วยงาน : สำนักงานเลขาธิการกรม</p> <p>ชื่อองค์ความรู้ : One System, All Success ระบบเดียว ครบทุกความสำเร็จ</p> <p>เป้าหมาย KM (Desired State) : การเปลี่ยนการบริหารจัดการโครงการ ให้เป็น องค์กรที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล ที่ใช้ทรัพยากรบุคคลได้คุ้มค่าที่สุด</p> <p>หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : มีเครื่องมือในการบริหารจัดการโครงการและภาระหน้าที่ ทำให้งานที่เสร็จตามกำหนดเป้าหมาย และการกระจายงานมีความยุติธรรม (Work-Life Balance)</p>								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
1	การบ่งชี้ความรู้	วิเคราะห์ปัญหาที่พบจากการบริหารจัดการที่เต็มไปด้วยความซับซ้อน ข้อมูลกระจาย บุคลากรมีการปฏิบัติงานที่หลากหลาย ผู้บริหารมองไม่เห็นภาพรวมของการดำเนินงาน ทำให้ไม่มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจ สลก. จึงได้มีการจัดตั้งคณะทำงาน KM และได้มีการจัดประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในสำนักงานเลขาธิการกรม	ต.ค. 68 - ธ.ค. 69	<ol style="list-style-type: none"> ประชุมบุคลากร เพื่อแต่งตั้งคณะทำงาน KM ของ สลก. ประจำปี 2569 การจัดประชุม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในสำนักงานเลขาธิการกรม ข้อมูลโครงการหรืองานที่ได้รับมอบหมาย จากแต่ละกลุ่มในสำนักงานเลขาธิการกรม 	<ol style="list-style-type: none"> มีการติดตามประเมินผลการทำงานที่ได้รับมอบหมาย ลงในระบบ OSAS - Platform บุคลากรมีหน้าที่ความรับผิดชอบงานอย่างเหมาะสมและสมดุล ผู้บริหารสามารถติดตามความคืบหน้าของแต่ละงานได้อย่างทันทั่วทั้งที่ 	<ol style="list-style-type: none"> ระบบ OSAS - Platform ข้อมูลบุคลากรใน สลก. ข้อมูลโครงการหรืองานที่ได้รับมอบหมาย จากแต่ละกลุ่มใน สลก. 	-	อำนวยการ

หน่วยงาน : สำนักงานเลขาธิการกรม

ชื่อองค์ความรู้ : One System, All Success ระบบเดียว ครบทุกความสำเร็จ

เป้าหมาย KM (Desired State) : การเปลี่ยนการบริหารจัดการโครงการ ให้เป็น องค์กรที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล ที่ใช้ทรัพยากรบุคคลได้คุ้มค่าที่สุด

หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : มีเครื่องมือในการบริหารจัดการโครงการและภาระหน้าที่ ทำให้งานที่เสร็จตามกำหนดเป้าหมาย และการกระจายงานมีความยุติธรรม (Work-Life Balance)

ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
2	การสร้างและแสวงหาความรู้	ระบบ OSAS – Platform มีเป้าหมายเพื่อให้ผู้บริหารเห็นความเชื่อมโยงของบุคลากร โครงการหรืองานที่ได้รับมอบหมายในภาพใหญ่ จำแนกภาระงานและระบุได้ชัดเจนว่าใครรับผิดชอบในส่วนงานไหนบ้าง เพื่อการจัดสรรงานได้อย่างเหมาะสม และยุติธรรม	ม.ค. 69 – เม.ย. 69	1. บุคลากรในสังกัดสำนักงานเลขาธิการกรมเรียนรู้จากการใช้งานระบบ OSAS – Platform จริง 2. มีการจัดประชุมเพื่อติดตามประเมินผลในการใช้งานระบบ OSAS – Platform	ได้เครื่องมือในการจัดทำ และได้แผนการจัดการความรู้ของสำนักงานเลขาธิการกรม	ระบบ OSAS - Platform	-	อำนวยการ
3	การจัดความรู้ให้เป็นระบบ	ผู้บริหารสามารถเข้าถึงข้อมูลโครงการหรืองานที่บุคลากรได้รับมอบหมายได้ง่าย	มี.ค. 69 – เม.ย. 69	ตรวจสอบสถานะงานของข้อมูลโครงการหรืองานที่ได้รับมอบหมายอยู่เสมอ	1. การทำงานเป็นมาตรฐานเดียวกัน 2. ข้อมูลถูกต้อง ครบถ้วน และเข้าถึงง่าย 3. บุคลากรสามารถเรียนรู้และต่อยอดความรู้ได้อย่างต่อเนื่อง	ระบบ OSAS - Platform	-	อำนวยการ

หน่วยงาน : สำนักงานเลขาธิการกรม

ชื่อองค์ความรู้ : One System, All Success ระบบเดียว ครบทุกความสำเร็จ

เป้าหมาย KM (Desired State) : การเปลี่ยนการบริหารจัดการโครงการ ให้เป็น องค์กรที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล ที่ใช้ทรัพยากรบุคคลได้คุ้มค่าที่สุด

หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : มีเครื่องมือในการบริหารจัดการโครงการและภาระหน้าที่ ทำให้งานที่เสร็จตามกำหนดเป้าหมาย และการกระจายงานมีความยุติธรรม (Work-Life Balance)

ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
4	การประมวลและกลั่นกรองความรู้	1. มีข้อมูลจากระบบ OSAS - Platform 2. บุคลากรเข้าใจระบบ OSAS - Platform และสามารถตรวจสอบสถานะงานของโครงการหรืองานที่ได้รับมอบหมายได้ง่าย	มี.ค. 69 – เม.ย. 69	1. จำนวนของโครงการหรืองานที่ได้รับมอบหมายบันทึกอยู่ในระบบ OSAS - Platform 2. ความถูกต้องของข้อมูลที่ถูกนำมาใช้	1. สร้างความรู้ที่ถูกต้องให้กับบุคลากรและพร้อมใช้งาน 2. สนับสนุนการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพและลดความซ้ำซ้อนของงาน 3. การดำเนินงานไม่ล่าช้า เพิ่มความสำเร็จในการทำงาน 4. ถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ยั่งยืนให้กับบุคลากร	ระบบ OSAS - Platform	-	อำนวยการ
5	การเข้าถึงความรู้	1. มีการปรับรูปแบบระบบ ให้ใช้งานง่าย มีเมนูและการจัดหมวดหมู่ที่ไม่ซับซ้อน	เม.ย. 69 - มิ.ย. 69	1. จำนวนข้อมูลที่บันทึกอยู่ในระบบ OSAS - Platform 2. ความถูกต้องของข้อมูลที่ถูกนำมาใช้	1. บุคลากรสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัย	ระบบ OSAS - Platform	-	อำนวยการ

หน่วยงาน : สำนักงานเลขาธิการกรม

ชื่อองค์ความรู้ : One System, All Success ระบบเดียว ครบทุกความสำเร็จ

เป้าหมาย KM (Desired State) : การเปลี่ยนการบริหารจัดการโครงการ ให้เป็น องค์กรที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล ที่ใช้ทรัพยากรบุคคลได้คุ้มค่าที่สุด

หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : มีเครื่องมือในการบริหารจัดการโครงการและภาระหน้าที่ ทำให้งานที่เสร็จตามกำหนดเป้าหมาย และการกระจายงานมีความยุติธรรม (Work-Life Balance)

ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
		2. มีคำแนะนำ สำหรับผู้ใช้งานใหม่ 3. ระบบสามารถ เข้าถึงได้จากทุกที่ทุก เวลา 4. มีการกำหนดสิทธิ์ การเข้าถึงที่ชัดเจน เพื่อความปลอดภัย			2. ลดข้อผิดพลาด จากการทำงาน ซ้ำซ้อนหรือข้อมูลที่ ไม่เป็นปัจจุบัน			
6	การแบ่งปัน แลกเปลี่ยน ความรู้	1. ส่งเสริมการแบ่งปัน ความรู้ สนับสนุนให้ บุคลากรในหน่วยงาน ช่วยเหลือกันและ แลกเปลี่ยนแนว ปฏิบัติที่ดี 2. สร้างกลุ่มไลน์ เพื่อ สนทนา และ แลกเปลี่ยนความรู้ ใน การใช้ระบบ OSAS - Platform	มิ.ย. 69 - ก.ย. 69	1. จำนวนข้อมูลที่ บันทึกอยู่ในระบบ OSAS - Platform 2. ความถูกต้องของ ข้อมูลที่ถูกนำมาใช้ 3. การแลกเปลี่ยน การเรียนรู้จากกลุ่ม ไลน์	1. ลดข้อผิดพลาด จากการทำงาน ซ้ำซ้อนหรือข้อมูลที่ ไม่เป็นปัจจุบัน 2. การดำเนินงานไม่ ล่าช้า เพิ่ม ความสำเร็จในการ ทำงาน 3.สร้างความต่อเนื่อง ของโครงการ แม้จะมี การปรับเปลี่ยน ผู้รับผิดชอบโครงการ	ระบบ OSAS - Platform	-	อำนวยการ

หน่วยงาน : สำนักงานเลขาธิการกรม

ชื่อองค์ความรู้ : One System, All Success ระบบเดียว ครบทุกความสำเร็จ

เป้าหมาย KM (Desired State) : การเปลี่ยนการบริหารจัดการโครงการ ให้เป็น องค์กรที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล ที่ใช้ทรัพยากรบุคคลได้คุ้มค่าที่สุด

หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : มีเครื่องมือในการบริหารจัดการโครงการและภาระหน้าที่ ทำให้งานที่เสร็จตามกำหนดเป้าหมาย และการกระจายงานมีความยุติธรรม (Work-Life Balance)

ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
7	การเรียนรู้	1. การเรียนรู้จากการทำงานจริง 2. การให้คำปรึกษาสำหรับเจ้าหน้าที่ใหม่ในช่วงเริ่มต้นใช้งานระบบ OSAS - Platform 3. มีการประเมินและปรับปรุงอย่างต่อเนื่องหลังจากการใช้งานระบบ OSAS - Platform	ส.ค. 69 - ก.ย. 69	ระดับความเข้าใจหลังจากการใช้งานระบบ OSAS - Platform	เพื่อให้บุคลากร มีความรู้ ความเข้าใจ ในการใช้ระบบอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ	ระบบ OSAS - Platform	-	อำนวยการ

ลายมือชื่อ

ตำแหน่ง

นางตะตียา ไกรศรีศรี)
เลขาธิการกรม
ผู้ทบทวน/เสนอแผน

การจัดการความรู้และนวัตกรรม ของกรมกิจการผู้สูงอายุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

ระบบคำนวณและกรอกแบบฟอร์มเบี้ยเลี้ยงอัตโนมัติ (EZ Claim – เบี้ยเลี้ยงง่ายแค่คลิก)

จัดทำโดย

กลุ่มตรวจสอบภายใน

ระบบคำนวณและกรอกแบบฟอร์มเบี้ยเลี้ยงอัตโนมัติ (EZ CLAIM - เบี้ยเลี้ยงง่ายแค่คลิก)

จัดทำโดย : กลุ่มตรวจสอบภายใน กรมกิจการผู้สูงอายุ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 กตส. ได้เสนอ KM เรื่อง **ตารางคำนวณ วัน เวลา ในการเดินทางไปราชการ และคำนวณค่าเบี้ยเลี้ยงในการเดินทางไปราชการ**

กรณีพักค้างแรม เพื่อช่วยลดข้อผิดพลาดในการเบิกค่าใช้จ่ายประเภทค่าเบี้ยเลี้ยง ซึ่ง กตส.พบว่า มีการเบิกจ่ายผิดพลาดเนื่องมาจากการคำนวณวัน เวลา ชม.

การเดินทางและมีการเบิกค่าเบี้ยเลี้ยงซ้ำซ้อนกับผู้จัดที่ได้เบิกจ่ายค่าอาหารไปแล้ว โดยคณะกรรมการพิจารณา KM ได้ให้ให้รางวัลรองชนะเลิศประเภทราชการส่วนกลาง พร้อมเสนอแนะว่าอยากให้ทำการเชื่อมโยงไปที่ใบเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ แบบ 8708 กตส. ได้เผยแพร่ให้กลุ่ม/กอง/ศพส. และหน่วยงานต่าง ๆ ในสังกัดกรมกิจการผู้สูงอายุให้ใช้งานแล้ว พบว่า ผู้ใช้อยากให้เชื่อมโยงข้อมูลไปที่แบบ 8708 เพื่อประหยัดเวลาและลดข้อผิดพลาดในการกรอก ประกอบกับ กตส. เห็นว่า การนำตารางดังกล่าวมาพัฒนาจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งานทั้งผู้ใช้งานในสังกัดกรมกิจการผู้สูงอายุและหากเผยแพร่ให้ผู้ใช้งานภายนอกได้ใช้จะเป็นประโยชน์ต่อการทำงานทั้งผู้เบิก ผู้มีหน้าที่จ่ายเงิน ที่จะช่วยลดความผิดพลาด

การคำนวณวันเดินทางไปราชการ		
	เวลา (ตัวอย่าง 7:30)	
ไปวันเดินทาง (ตัวอย่าง 10/11/2568)	16/03/2568	07:00:00
ไปวันกลับ (ตัวอย่าง 12/11/2568)	21/03/2568	17:05:00
ผลการเดินทาง	5 วัน 10 ชั่วโมง	5 นาที
การคำนวณค่าเบี้ยเลี้ยงในการเดินทางไปฝึฝึกอบรมฯ กรณีพักค้างแรม		
	กรุณากรอกข้อมูล	
จำนวนมื้ออาหารที่ผู้จัดได้จัดหาไว้ให้	4	มื้อ
อัตราค่าเบี้ยเลี้ยงต่อวัน	240	บาท
ค่าเบี้ย	880.00	บาท

กรมกิจการผู้สูงอายุ
ขอขอบพระทัยต่อผู้สนับสนุนและผู้เกี่ยวข้อง

กลุ่มตรวจสอบภายใน
ผลงาน : ตารางคำนวณ วัน เวลา ในการเดินทางไปราชการ และคำนวณค่าเบี้ยเลี้ยง ในการเดินทางไปราชการ กรณีพักค้างแรม

รางวัลรองชนะเลิศ
ประเภทราชการส่วนกลาง
KM Day พ.ศ. "Next Step KM 2025"
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

ขอให้ดำรงไว้ซึ่งคุณภาพและมาตรฐานสืบไป
ให้ไว้ ณ วันที่ 5 กันยายน พ.ศ. 2568

นายธนสุนทร สว่างสาส์
อธิบดีกรมกิจการผู้สูงอายุ

บทนำ

1. ปัญหา/สาเหตุ/ที่มาขององค์ความรู้

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 กลุ่มตรวจสอบภายในพบว่า หน่วยรับบริการหลายหน่วยมีการเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการเพื่อเข้าร่วมอบรมฝึกปฏิบัติ จึงได้จัดทำคู่มือการเบิกค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม การจัดงาน และการประชุมระหว่างประเทศ พร้อมแผนพับสรุปเนื้อหาสาระสำคัญเป็นองค์ความรู้เผยแพร่ ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 และปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 กลุ่มตรวจสอบภายในก็ยังพบว่า มีการเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการเพื่อเข้าร่วมอบรมฝึกปฏิบัติ จึงได้สอบถามเจ้าหน้าที่พบว่า เกิดจากการนับวันเวลาในการเดินทางราชการไม่ถูกต้อง ทำให้เบิกค่าเบี้ยเลี้ยงไม่ถูกต้อง ดังนั้น กลุ่มตรวจสอบภายในจึงได้จัดทำตารางคำนวณวัน เวลา และค่าเบี้ยเลี้ยงในการเดินทางไปราชการเพื่อเข้าร่วมอบรม เพื่อช่วยลดข้อผิดพลาดในการเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการเพื่อเข้าร่วมอบรม และจากการได้รับข้อคิดเห็นจากการนำเสนอองค์ความรู้ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ว่า ควรมีการพัฒนาและต่อยอดองค์ความรู้ให้ดียิ่งขึ้น กลุ่มตรวจสอบภายในจึงได้นำมาข้อคิดเห็นดังกล่าวมาพัฒนาและปรับปรุง เพื่อให้สามารถใช้งานได้ดียิ่งขึ้น

2. ประโยชน์ขององค์ความรู้ (ต่อผู้รับบริการ/ประชาชน/หน่วยงาน)

- ช่วยผู้ใ้คำนวณวันเวลาในการเดินทาง เพียงแค่กรอกข้อมูล ทำให้ลดความผิดพลาดในการนับวันเวลาการเดินทางไปราชการเอง
- ช่วยผู้ใ้คำนวณค่าเบี้ยเลี้ยงในการเดินทางเพื่อเข้าร่วมอบรม เพียงแค่กรอกข้อมูล ทำให้ลดความผิดพลาดในการคำนวณเอง (ผู้ใ้/ผู้รับบริการ คือ เจ้าหน้าที่ผู้เบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการเพื่อเข้าร่วมอบรม)

แบบฟอร์ม 1 กำหนดขอบเขต KM (KM Focus Areas)

ทำเครื่องหมาย หน้าข้อความที่มีความสอดคล้องกับองค์ความรู้ของท่าน

กำหนดขอบเขตการจัดการความรู้ (KM Focus Area)			
สอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์	สอดคล้องพันธกิจ	แก้ปัญหาในเรื่องใด	ประโยชน์ที่ได้
☐ พัฒนาศักยภาพ และเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย	☐ เตรียมความพร้อมทุกมิติเพื่อรองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ	ข้อผิดพลาดในการเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการเพื่อเข้าร่วมอบรม	ลดข้อผิดพลาดในการเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการเพื่อเข้าร่วมอบรม
☐ พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก และขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ	☐ พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก รองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ		
☐ ส่งเสริมสวัสดิการ ค้ำครอง และพิทักษ์สิทธิเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทุกมิติ	☐ ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทุกมิติ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม		
☒ เพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารองค์กรและพัฒนาองค์ความรู้แบบบูรณาการ	☐ บูรณาการระบบบริหารองค์กรและพัฒนาองค์ความรู้รองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ		

หมายเหตุ 1) การจัดการองค์ความรู้สามารถแก้ปัญหา เช่น ขาดงบประมาณ ผู้สูงอายุเข้าสถาน/รัฐดูแล การบริหารจัดการ บุคลากรจำกัด ขาดเทคโนโลยี ขาดทรัพยากร ผู้สูงอายุขาดที่พึ่ง เป็นต้น

2) ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการองค์ความรู้ เช่น อำนวยความสะดวก ตอบสนองความต้องการ เป็นไปตามกฎ ระเบียบ ลดการใช้ทรัพยากร (คุ่มค่า/ประหยัด) สามารถต่อยอดได้ เป็นต้นแบบงานด้านผู้สูงอายุ เป็นต้น

แบบฟอร์ม 2 การตัดสินใจเลือกขอบเขตการจัดการความรู้

เกณฑ์การกำหนดขอบเขต KM	ขอบเขตการจัดการความรู้ (KM Focus Area) ตามพันธกิจ			
	เตรียมความพร้อมทุกมิติ เพื่อรองรับสังคมสูงวัย คุณภาพ	พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก รองรับสังคมสูงวัย คุณภาพ	ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ทุกมิติ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม	บูรณาการระบบบริหาร องค์กรและพัฒนาองค์ ความรู้รองรับสังคมสูงวัย คุณภาพ
	เกณฑ์การให้คะแนน คือ สอดคล้องมากที่สุด = 5, สอดคล้องมาก = 4, สอดคล้องปานกลาง = 3, สอดคล้องน้อย = 2, สอดคล้องน้อยที่สุด = 1, ไม่สอดคล้องเลย = 0			
1. สอดคล้องกับทิศทางและยุทธศาสตร์	2	2	2	2
2. ผู้บริหารให้การสนับสนุน	2	2	2	3
3. ปรับปรุงแล้วเห็นได้ชัดเจน/ประโยชน์ต่อ ผู้สูงอายุ	2	2	2	3
4. คนส่วนใหญ่ในองค์กรต้องการ	2	2	2	5
5. เป็นความรู้ที่ต้องจัดการอย่างเร่งด่วน	2	2	2	2
รวมคะแนน	10	10	10	15
รวมคะแนนทั้งหมด	45			
ผลรวมระดับคะแนน				
1. คะแนนรวมที่ 81 – 100 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับมากที่สุด				
2. คะแนนรวมที่ 61 – 80 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับมาก				
3. คะแนนรวมที่ 41 – 60 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับปานกลาง				
4. คะแนนรวมที่ 21 – 40 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับน้อย				
5. คะแนนรวมที่ 0 – 20 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับน้อยที่สุด				
***หากได้คะแนน ระดับปานกลาง - น้อยที่สุด ให้ทบทวนการนำเรื่องที่ทำนได้นำมาจัดทำองค์ความรู้ในปีถัดไป ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์กรม/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น				

แบบฟอร์ม 3 แผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan) : กระบวนการจัดการความรู้ (KM Process)

หน่วยงาน : .....กลุ่มตรวจสอบภายใน กรมกิจการผู้สูงอายุ..... ชื่อองค์ความรู้ : .....ระบบคำนวณและกรอกแบบฟอร์มเบี้ยเลี้ยงอัตโนมัติ (EZ Claim – เบี้ยเลี้ยงง่ายแค่คลิก)..... เป้าหมาย KM (Desired State) : .....ให้หน่วยรับบริการนำไปใช้ลดความผิดพลาดในการเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการเพื่อเข้าร่วมอบรม..... หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : .....ลดความผิดพลาดจากการที่เจ้าหน้าที่เบิกค่าเบี้ยเลี้ยงในการเดินทางไปราชการเพื่อเข้าร่วมอบรมลง (เดิม หน่วยรับบริการ 15 แห่ง พบว่ามีการเบิกค่าเบี้ยเลี้ยงผิดพลาด 7 แห่ง การวัดผลจะวัดในปีถัดไป ว่าลดลงเป็นกี่เปอร์เซ็นต์)								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
1	การบ่งชี้ความรู้	ประชุมเจ้าหน้าที่กลุ่มตรวจสอบภายใน และรวบรวม ข้อสังเกต ข้อผิดพลาด และปัญหาที่พบจากการใช้งานระบบจริง	ต.ค. 68 - ธ.ค. 68	ข้อสังเกต ข้อผิดพลาด และปัญหาที่พบจากการใช้งานระบบจริง	ข้อสังเกต ข้อผิดพลาด และปัญหาที่พบจากการใช้งานระบบจริง	การระดมความคิดเห็นด้วยวิธี - การทบทวนหลังการปฏิบัติ (After Action Review) - ฐานความรู้บทเรียนและความสำเร็จ (Lesson Learned and Best Practices Databases)	-	เจ้าหน้าที่กลุ่มตรวจสอบภายใน
2	การสร้างและแสวงหาความรู้	ศึกษาและหาแนวทางเพิ่มเติมในการพัฒนาระบบให้ใช้งานง่ายและตอบโจทย์การทำงานมากขึ้น	ต.ค. 68 - ธ.ค. 68	เจ้าหน้าที่ได้นำข้อสังเกตมาศึกษาและหาแนวทางเพิ่มเติมในการพัฒนาระบบให้ใช้งานง่ายและตอบโจทย์การทำงานมากขึ้น	ได้ข้อสังเกตมาศึกษาและหาแนวทางเพิ่มเติม	การสอบถามเจ้าหน้าที่และผู้ใช้งานระบบจริง	-	เจ้าหน้าที่กลุ่มตรวจสอบภายใน

หน่วยงาน : .....กลุ่มตรวจสอบภายใน กรมกิจการผู้สูงอายุ.....
 ชื่อองค์ความรู้ : .....ระบบคำนวณและกรอกแบบฟอร์มเบี้ยเลี้ยงอัตโนมัติ (EZ Claim – เบี้ยเลี้ยงง่ายแค่คลิก).....
 เป้าหมาย KM (Desired State) : .....ให้หน่วยรับบริการนำไปใช้ลดความผิดพลาดในการเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการเพื่อเข้าร่วมอบรม.....
 หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : .....ลดความผิดพลาดจากการที่เจ้าหน้าที่เบิกค่าเบี้ยเลี้ยงในการเดินทางไปราชการเพื่อเข้าร่วมอบรมลง (เดิม หน่วยรับบริการ 15 แห่ง พบว่ามีการเบิกค่าเบี้ยเลี้ยงผิดพลาด 7 แห่ง การวัดผลจะวัดในปีถัดไป ว่าลดลงเป็นกี่เปอร์เซ็นต์)

ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
3	การจัดความรู้ให้เป็นระบบ	ประชุมหารือในกลุ่มตรวจสอบและสอบถามเจ้าหน้าที่ผู้เบิกค่าใช้จ่ายในการเข้าอบรมผิดพลาดว่ามีความต้องการอย่างไร	ม.ค. 69	ให้มีการหารือเจ้าหน้าที่ภายในกลุ่มตรวจสอบและเจ้าหน้าที่ผู้เบิกค่าใช้จ่ายในการเข้าอบรมผิดพลาด เพื่อสรุปแนวทางการดำเนินการ	ให้มีการหารือเจ้าหน้าที่ภายในกลุ่มตรวจสอบและเจ้าหน้าที่ผู้เบิกค่าใช้จ่ายในการเข้าอบรมผิดพลาด เพื่อสรุปแนวทางการดำเนินการ	การสอบถามเจ้าหน้าที่และผู้ใช้งานระบบจริง	-	เจ้าหน้าที่กลุ่มตรวจสอบภายใน
4	การประมวลและกลั่นกรองความรู้	นำข้อสังเกตข้อผิดพลาดและปัญหา , กฎหมายระเบียบ หนังสือเวียนที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ และวิธีการจัดการที่ได้มาดำเนินการ	ก.พ. 69 - เม.ย. 69	ได้แนวทางในการพัฒนาองค์ความรู้เดิมให้ดียิ่งขึ้น	ได้แนวทางในการพัฒนาองค์ความรู้เดิมให้ดียิ่งขึ้น	การสอบถามเจ้าหน้าที่และผู้ใช้งานระบบจริง	-	เจ้าหน้าที่กลุ่มตรวจสอบภายใน

หน่วยงาน : .....กลุ่มตรวจสอบภายใน กรมกิจการผู้สูงอายุ.....
 ชื่อองค์ความรู้ : .....ระบบคำนวณและกรอกแบบฟอร์มเบี้ยเลี้ยงอัตโนมัติ (EZ Claim – เบี้ยเลี้ยงง่ายแค่คลิก).....
 เป้าหมาย KM (Desired State) : .....ให้หน่วยรับบริการนำไปใช้ลดความผิดพลาดในการเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการเพื่อเข้าร่วมอบรม.....
 หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : .....ลดความผิดพลาดจากการที่เจ้าหน้าที่เบิกค่าเบี้ยเลี้ยงในการเดินทางไปราชการเพื่อเข้าร่วมอบรมลง (เดิม หน่วยรับบริการ 15 แห่ง พบว่ามีการเบิกค่าเบี้ยเลี้ยงผิดพลาด 7 แห่ง การวัดผลจะวัดในปีถัดไป ว่าลดลงเป็นกี่เปอร์เซ็นต์)

ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
5	การเข้าถึง ความรู้	ทำการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้ ผู้ปฏิบัติงาน และมี การนำ Excel นำไปใช้ในการ ตรวจสอบก่อนการ เบิกค่าใช้จ่าย	พ.ค. - ก.ค. 69	มีการ ประชาสัมพันธ์ อย่างน้อย 2 ช่องทาง	มีผู้รับทราบการ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ อย่างน้อย 1 ศูนย์ฯ หรือ 5 คน	- หนังสือแจ้ง, เว็บไซต์ กรมฯ (กลุ่มตรวจสอบ ภายใน) - ช่องทางการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์	-	เจ้าหน้าที่กลุ่ม ตรวจสอบ ภายใน
6	การแบ่งปัน แลกเปลี่ยน ความรู้							
7	การเรียนรู้	การประชุมภายใน กลุ่มตรวจสอบภายใน เพื่อสรุปผล	ส.ค. 69	สรุปความ คิดเห็นที่ได้จาก การดำเนินการ	มีการประชุมเพื่อ สรุปความคิดเห็น	-	-	เจ้าหน้าที่ ตรวจสอบ ภายใน

ลายมือชื่อ .....

(นางสาวนริศรา หนูเงิน)

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มตรวจสอบภายใน
ผู้ทบทวน/เสนอแผน

เส้นทางสู่องค์กรต้นแบบ ด้านสิทธิมนุษยชน

การจัดการความรู้และนวัตกรรม
ของ กรมกิจการผู้สูงอายุ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

 กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร

เส้นทางสู่องค์กรต้นแบบ ด้านสิทธิมนุษยชน

ปี 2568 กรมกิจการผู้สูงอายุได้รับรางวัลองค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชน ระดับดีเด่น ซึ่งเป็นรางวัลที่มอบให้แก่องค์กรที่มีการดำเนินงานส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างเป็นรูปธรรม มีมาตรฐาน และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่หน่วยงานอื่น

ประเทศไทยเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ ส่งผลให้การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของผู้สูงอายุมีความสำคัญมากขึ้น เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุให้ดำรงชีวิตได้อย่างมีศักดิ์ศรีและมั่นคงในสังคม กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร ได้จัดทำองค์ความรู้ “เส้นทางสู่องค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชน” เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักรู้ด้านสิทธิมนุษยชนแก่บุคลากรกรมกิจการผู้สูงอายุ ให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงสิทธิและศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุ ส่งผลให้การให้บริการและการจัดสวัสดิการมีคุณภาพยิ่งขึ้น พร้อมทั้งบูรณาการหลักสิทธิมนุษยชนเข้าสู่นโยบาย แผนงาน และโครงการของหน่วยงาน

อีกทั้ง กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพได้เชิญชวนหน่วยงานสมัครเข้ารับ รางวัลองค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชน เป็นประจำทุกปี ซึ่งองค์ความรู้นี้จะเป็แนวทางสำคัญในการยกระดับการดำเนินงานของหน่วยงาน และเป็นแนวทางให้หน่วยงานในสังกัดกรมกิจการผู้สูงอายุ ดำเนินการสมัครเข้ารับรางวัลนี้ เพื่อมุ่งสู่การเป็นองค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชน และส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้รับการคุ้มครองสิทธิอย่างเสมอภาค มีคุณภาพชีวิตที่ดี และดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรี

DOP มุ่งมั่นสู่ องค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชน

โดย..กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร

ประเทศไทยเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ในปี พ.ศ. 2568 โดยมีผู้สูงอายุถึง 13.99 ล้านคน หรือ ร้อยละ 21.58 ของประชากรทั้งหมด และยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรนี้ทำให้ประเด็นด้านสิทธิมนุษยชนของผู้สูงอายุมีความสำคัญมากยิ่งขึ้น เพื่อรองรับสถานการณ์ดังกล่าว รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 มาตรา 27 และมาตรา 71 ได้รับรองหลักความเสมอภาคและกำหนดให้รัฐจัดสรรงบประมาณเพื่อดูแลผู้สูงอายุ ขณะเดียวกัน พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมได้กำหนดสิทธิและสวัสดิการของผู้สูงอายุไว้อย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ ระยะที่ 3 ที่มุ่งส่งเสริม ค้ำครองสิทธิ และยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีศักดิ์ศรีและมั่นคงในสังคม

กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในฐานะหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบในการขับเคลื่อนนโยบายและมาตรการด้านผู้สูงอายุของประเทศ ตระหนักถึงความสำคัญของการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจด้านสิทธิมนุษยชนให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน เพื่อให้สามารถนำหลักการสิทธิมนุษยชนไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงเล็งเห็นถึงความสำคัญในเรื่องของสิทธิมนุษยชน จึงได้นำความรู้มาจัดทำการจัดการความรู้ ในชื่อองค์ความรู้ “เส้นทางสู่องค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชน” เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนของผู้สูงอายุ รวมทั้งพัฒนาทักษะในการปฏิบัติงานที่คำนึงถึงสิทธิและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้สูงอายุ อันจะส่งผลให้ผู้สูงอายุได้รับการคุ้มครองสิทธิและได้รับบริการอย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายและมาตรฐานสากลด้านสิทธิมนุษยชน ให้กับบุคลากรกรมกิจการผู้สูงอายุและผู้ที่เกี่ยวข้อง

2. ประโยชน์ขององค์ความรู้ (ต่อผู้รับบริการ/ประชาชน/หน่วยงาน)

1. บุคลากรในสังกัดกรมกิจการผู้สูงอายุมีความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักเกี่ยวกับหลักการสิทธิมนุษยชน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับมาตรฐานสากล
2. เกิดแนวทางและแนวปฏิบัติที่ดี ในการปฏิบัติงานที่คำนึงถึงสิทธิและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
3. การให้บริการและการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุของกรมกิจการผู้สูงอายุได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น โดยมีการคำนึงถึงหลักการสิทธิมนุษยชน ความเสมอภาค และการเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
4. เกิดการบูรณาการมิติสิทธิมนุษยชนเข้าสู่นโยบาย แผนงาน และโครงการต่างๆ ของกรมกิจการผู้สูงอายุ
5. ผู้สูงอายุได้รับการคุ้มครองสิทธิตามที่กฎหมายกำหนดอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม ส่งผลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีศักดิ์ศรี และสามารถดำรงชีวิตอย่างอิสระในสังคมได้อย่างมีความสุข

แบบฟอร์ม 1 กำหนดขอบเขต KM (KM Focus Areas)

ทำเครื่องหมาย หน้าข้อความที่มีความสอดคล้องกับองค์ความรู้ของท่าน

กำหนดขอบเขตการจัดการความรู้ (KM Focus Area)			
สอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์	สอดคล้องพันธกิจ	แก้ปัญหาในเรื่องใด	ประโยชน์ที่ได้
☒ พัฒนาศักยภาพ และเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย	☐ เตรียมความพร้อมทุกมิติเพื่อรองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ	การเตรียมความพร้อมในการสมัครขอรับการรับรองมาตรฐาน การให้บริการศูนย์ราชการสะดวก (Government Easy Contact Center: GECC) ของหน่วยงานให้มี ความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์	- เพื่อพัฒนางานบริการ และคุณภาพการให้บริการของกรม กิจการผู้สูงอายุ สร้างความพึงพอใจแก่ประชาชนในการติดต่อขอรับบริการจากกรมกิจการผู้สูงอายุ รวมทั้งยกระดับมาตรฐานการบริการของกรม กิจการผู้สูงอายุ สู่ความเป็นเลิศ ตามมาตรฐานสากล
☒ พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก และขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ	☒ พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก รองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ		
☒ ส่งเสริมสวัสดิการ ค้ำครอง และพิทักษ์สิทธิเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทุกมิติ	☐ ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทุกมิติ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม		
☒ เพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารองค์กรและพัฒนาองค์ความรู้แบบบูรณาการ	☒ บูรณาการระบบบริหารองค์กรและพัฒนาองค์ความรู้รองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ		

หมายเหตุ 1) การจัดการองค์ความรู้สามารถแก้ปัญหา เช่น ขาดงบประมาณ ผู้สูงอายุเข้าสถาน/รัฐดูแล การบริหารจัดการ บุคลากรจำกัด ขาดเทคโนโลยี ขาดทรัพยากร ผู้สูงอายุขาดที่พึ่ง เป็นต้น

2) ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการองค์ความรู้ เช่น อำนวยความสะดวก ตอบสนองความต้องการ เป็นไปตามกฎ ระเบียบ ลดการใช้ทรัพยากร (ค้ำค่า/ประหยัด) สามารถต่อยอดได้ เป็นต้นแบบงานด้านผู้สูงอายุ เป็นต้น

แบบฟอร์ม 2 การตัดสินใจเลือกขอบเขตการจัดการความรู้

เกณฑ์การกำหนดขอบเขต KM	ขอบเขตการจัดการความรู้ (KM Focus Area) ตามพันธกิจ			
	เตรียมความพร้อมทุกมิติ เพื่อรองรับสังคมสูงวัย คุณภาพ	พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก รองรับสังคมสูงวัย คุณภาพ	ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ทุกมิติ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม	บูรณาการระบบบริหาร องค์กรและพัฒนาองค์ ความรู้รองรับสังคมสูงวัย คุณภาพ
	เกณฑ์การให้คะแนน คือ สอดคล้องมากที่สุด = 5, สอดคล้องมาก = 4, สอดคล้องปานกลาง = 3, สอดคล้องน้อย = 2, สอดคล้องน้อยที่สุด = 1, ไม่สอดคล้องเลย = 0			
1. สอดคล้องกับทิศทางและยุทธศาสตร์	4	5	4	5
2. ผู้บริหารให้การสนับสนุน	5	5	5	5
3. ปรับปรุงแล้วเห็นได้ชัดเจน/ประโยชน์ต่อ ผู้สูงอายุ	5	5	5	5
4. คนส่วนใหญ่ในองค์กรต้องการ	4	4	4	4
5. เป็นความรู้ที่ต้องจัดการอย่างเร่งด่วน	5	5	5	5
รวมคะแนน	23	24	23	24
รวมคะแนนทั้งหมด	94			
ผลรวมระดับคะแนน				
1. คะแนนรวมที่ 81 – 100 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับมากที่สุด				
2. คะแนนรวมที่ 61 – 80 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับมาก				
3. คะแนนรวมที่ 41 – 60 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับปานกลาง				
4. คะแนนรวมที่ 21 – 40 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับน้อย				
5. คะแนนรวมที่ 0 – 20 มีความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายในระดับน้อยที่สุด				
***หากได้คะแนน ระดับปานกลาง - น้อยที่สุด ให้ทบทวนการนำเรื่องที่ทำนได้นำมาจัดทำองค์ความรู้ในปีถัดไป ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์กรม/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น				

แบบฟอร์ม 3 แผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan) : กระบวนการจัดการความรู้ (KM Process)

หน่วยงาน : .....กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร.....								
ชื่อองค์ความรู้ : .....เส้นทางสู่องค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชน.....								
หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : .....กรมกิจการผู้สูงอายุได้รับรางวัลองค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชน.....								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
1	การบ่งชี้ความรู้	- ประชุมเจ้าหน้าที่กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร ทำความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายและแผนการจัดการความรู้ ของกลุ่ม	พ.ย. – ธ.ค. 68	- ประชุมทีมเพื่อสร้างความเข้าใจและร่วมวางแผนการดำเนินงาน	- จำนวน จนท.เข้าร่วมประชุมฯ เพื่อวางแผนจำนวน 1 ครั้ง	- เอกสารแนวทางการสมัครองค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชน	-	- จนท.กพร.
2	การสร้างและแสวงหาความรู้	- เข้าร่วมรับฟังคำชี้แจงจาก กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ - ศึกษาหลักเกณฑ์และหาตัวอย่าง - จัดประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแนะนำการสมัครให้ให้ตรงกับข้อกำหนดตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด	พ.ค. 68 – มี.ค. 69	- จำนวนความรู้ที่รวบรวมได้ - การจัดประชุมและผู้เข้าร่วมประชุม	- ผู้เข้าร่วมประชุมมีความรู้ สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ และเป็นแนวทางเส้นทางสู่องค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชน	- เอกสารหลักเกณฑ์รางวัลองค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชน - วิทยากรผู้มีประสบการณ์ - ระบบ Zoom	-	- จนท.กพร.

หน่วยงาน : .....กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร..... ชื่อองค์ความรู้ : .....เส้นทางสู่องค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชน..... หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : .....กรมกิจการผู้สูงอายุได้รับรางวัลองค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชน.....								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
3	การจัดความรู้ให้เป็นระบบ	- มีการแชร์ข้อมูลตัวอย่าง ผ่าน google drive	มี.ค.69	- หน่วยงานที่สมัครจำนวน 14 หน่วยงานเตรียมข้อมูลในการสมัครองค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชน	- ร้อยละ 80	- google drive - เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง - line	-	- জন.ท.กพร.
4	การประมวลและกลั่นกรองความรู้	- เจ้าหน้าที่ กพร. ช่วยแนะนำและหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นตัวอย่างในการตอบข้อคำถามแก่หน่วยงาน	เม.ย.69	- ประเด็น/แนวทางเส้นทางสู่องค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชน	- แนวทางการขอรับรางวัลองค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชน	- หลักเกณฑ์สมัครรับรางวัลองค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชน	-	- জন.ท.กพร.
5	การเข้าถึงความรู้	- ได้เผยแพร่หลักเกณฑ์ ในเว็บไซต์กรมกิจการผู้สูงอายุ	มี.ค.68	- เผยแพร่จำนวน 1 ครั้ง	- จำนวนการเข้าชม	- หลักเกณฑ์ - เว็บไซต์กรม ผส.	-	- জন.ท.กพร.

หน่วยงาน : .....กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร.....								
ชื่อองค์ความรู้ : .....เส้นทางสู่องค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชน.....								
หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : .....กรมกิจการผู้สูงอายุได้รับรางวัลองค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชน.....								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เครื่องมือ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
6	การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้	- ประชุมและลงพื้นที่เพื่อเตรียมขับเคลื่อนงานปูเส้นทางสู่องค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชน - เข้าร่วมกิจกรรม KM DAY	ต.ค.68 - ก.ค.69 ส.ค.69	- ลงพื้นที่เพื่อเตรียมความพร้อมหน่วยงาน - เข้าร่วมกิจกรรม KM DAY	- เผยแพร่และนำความรู้มาแลกเปลี่ยนในกิจกรรม KM DAY ของกรมกิจการผู้สูงอายุ	- บุษ KM กพร. - โน้ตบุ๊กเพื่อเผยแพร่ - QR Code	-	- जनत.कप्र.
7	การเรียนรู้	- เผยแพร่องค์ความรู้โดยรวบรวมในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) และ ถอดบทเรียนเป็นคลิปสั้นๆ ในเว็บไซต์กรม ผส.	ส.ค. - ก.ย.69	- หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) คลิปถอดบทเรียน	- เผยแพร่องค์ความรู้ผ่านเว็บไซต์กรมกิจการผู้สูงอายุ	- e-book	-	- जनत.कप्र.

ลายมือชื่อ .....

(นายนิติเวท มีสงฆ์)

ตำแหน่ง

หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
ผู้ทบทวน/เสนอแผน

ภาคผนวก

ภาพประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการระดับการจัดการความรู้และพิจารณาแผน KM ประจำปี 2569

ในวันที่ 23 มีนาคม 2569 เวลา 08.30 – 16.30 น.

ณ ห้องประชุมโพลีเซียน 705 ทรัพย์สินเจริณสุข กรมกิจการผู้สูงอายุ กรุงเทพมหานคร

ประเด็นควรพิจารณาเกี่ยวกับ การจัดการความรู้ในองค์กรด้านผู้สูงอายุ

รศ.ดร.ชานนท์ โกมลมาลย์

ประธานคณะกรรมการจัดการความรู้องค์กร

คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ผู้สูงอายุ

- ภายในช่วงปลายทศวรรษ 2070 (ประมาณปี พ.ศ. 2613) คาดการณ์ว่าประชากรโลกที่มีอายุ 65 ปีขึ้นไป จะสูงถึง 2.2 พันล้านคน ซึ่งแซงหน้าจำนวนเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี และภายในช่วงกลางทศวรรษ 2030 (ประมาณปี พ.ศ. 2573) จะมีผู้ที่มีอายุ 80 ปีขึ้นไป จำนวน 265 ล้านคน ซึ่งมากกว่าจำนวนทารกแรกเกิด
- แม้แต่ในประเทศที่มีการเติบโตอย่างรวดเร็วก็จะประสบกับจำนวนประชากรผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้นในช่วง 30 ปีข้างหน้า ประเทศเหล่านั้นจำเป็นต้องเตรียมพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางประชากรที่สำคัญนี้ โดยการเสริมสร้างระบบสุขภาพและการดูแลระยะยาว, สร้างความมั่นใจในความยั่งยืนของระบบคุ้มครองทางสังคม, และลงทุนในเทคโนโลยีใหม่ๆ

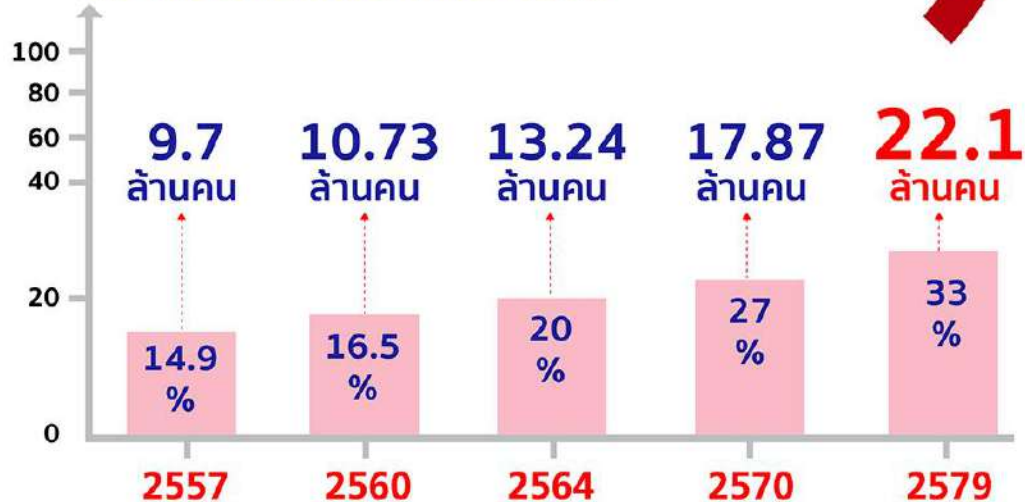

เปรียบเทียบสัดส่วนผู้สูงอายุไทยและสหราชอาณาจักร

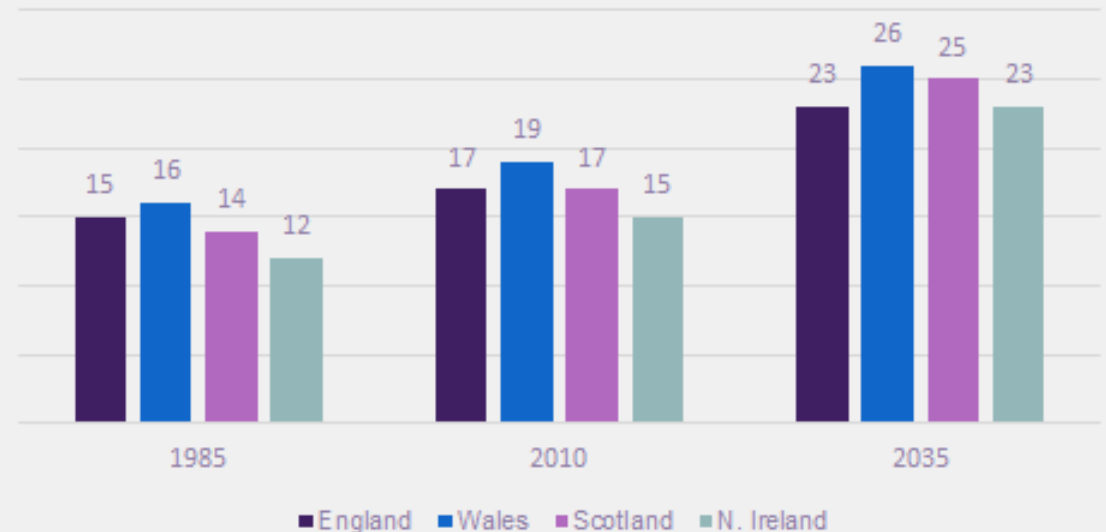
จำนวนประชากร
ผู้สูงอายุในประเทศไทย
คือประชากรที่มีอายุตั้งแต่
60 ปีขึ้นไป

% เทียบกับประชากรปี 2560

ที่มา : <http://www.thaihealth.or.th>

Percentage of persons aged 65 and over by UK country, 1985, 2010 and 2035

ค่าใช้จ่ายการดูแลผู้สูงอายุ

How we spend your money

In 2023-24 our budget for all the services we provide is £166.1m. For every £100 we receive this is how it is spent.

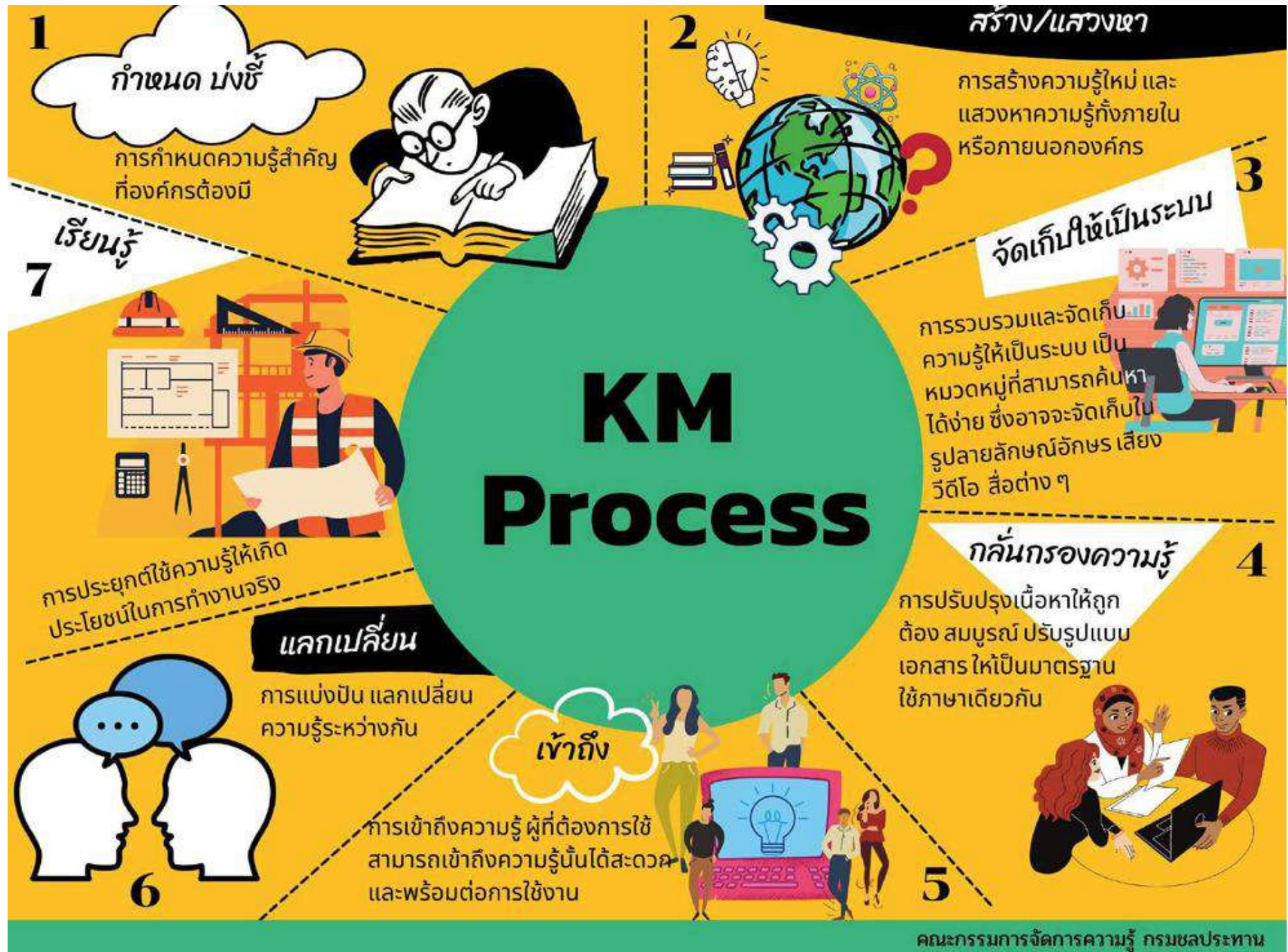
KM คืออะไรกันแน่?

กระบวนการ

- การสร้าง (Create)
- แบ่งปัน (Share)
- ใช้ (Use)
- จัดการ (Manage)
- ข้อมูลเพื่อสร้างมูลค่าให้องค์กร

วงจรการ จัดการความรู้

การจัดการความรู้: ประเด็นควรพิจารณา

❶ การกำหนดประเด็นความรู้ที่สำคัญขององค์กร

- เพื่อสนับสนุนความสำเร็จตามวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ การดำเนินตามพันธกิจ

❷ การสร้างและแสวงหาความรู้

- การถอดบทเรียนจากบุคคลหรือหน่วยงานที่ได้รับรางวัล การถ่ายทอดความรู้จากผู้เชี่ยวชาญ การเก็บรวบรวมความรู้จากฐานข้อมูลต่างๆ เป็นต้น

❸ การจัดเก็บและกลั่นกรองความรู้ให้เป็นระบบ

- วางโครงสร้างความรู้ เนื้อหาให้เป็นมาตรฐาน เหมาะสม เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเก็บความรู้อย่างเป็นระบบในอนาคต

❹ การเข้าถึงความรู้

- ให้อุคลากร/ผู้สนใจสามารถเข้าถึงความรู้ที่ต้องการได้ง่ายและสะดวก โดยใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น

การจัดการความรู้: ประเด็นควรพิจารณา

๕ การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้

- จัดทำเป็นเทคโนโลยีสารสนเทศ กิจกรรมกลุ่ม ระบบพี่เลี้ยง เวทีแลกเปลี่ยนความรู้ เป็นต้น

๖ การเรียนรู้

- ส่งเสริมการเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของงาน การนำความรู้ไปใช้ เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ใหม่อย่างต่อเนื่อง

ผลลัพธ์
และ
ประสิทธิภาพ

ขั้นตอนและ ตัวอย่าง KM ในองค์กร

กระบวนการจัดการความรู้	ด้านการวิจัย	ด้านการจัดการศึกษา
❶ การกำหนดประเด็นความรู้ที่สำคัญของหน่วยงานฯ เพื่อสนับสนุนความสำเร็จตามวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ การดำเนินตามพันธกิจ	การส่งเสริมจริยธรรมการวิจัย การส่งเสริมวิจัยและนวัตกรรม	แนวทางการสร้างผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร
❷ การสร้างและแสวงหาความรู้ การถอดบทเรียนจากบุคคลหรือหน่วยงานที่ได้รับรางวัล การถ่ายทอดความรู้จากผู้เชี่ยวชาญ การเก็บรวบรวมความรู้จากฐานข้อมูลต่างๆ เป็นต้น	การบรรยายถ่ายทอดความรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ และหน่วยงานสำคัญในการดำเนินการ และการถอดบทเรียน	
❸ การจัดเก็บและกลั่นกรองความรู้ให้เป็นระบบ – วางโครงสร้างความรู้ เนื้อหาให้เป็นมาตรฐานเหมาะสม เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเก็บความรู้ อย่างเป็นระบบในอนาคต	จัดทำคลังประวัติโอ และเอกสารอิเล็กทรอนิกส์	ตามเนื้อเอกสารอิเล็กทรอนิกส์
❹ การเข้าถึงความรู้- ใ้บุคลากรสามารถเข้าถึงความรู้ที่ต้องการได้ง่ายและสะดวก โดยใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น	- XXX channel (รายการ XXX Research chat) - เว็บไซต์คณะ กลไกการเข้าถึงความรู้ กระบวนการผลักดันเข้าถึงและนำไปใช้	เว็บไซต์หน่วยงาน
❺ การแปงปันแลกเปลี่ยนความรู้- จัดทำ เป็นเทคโนโลยีสารสนเทศ กิจกรรมกลุ่ม ระบบที่เลี้ยงเวทีแลกเปลี่ยนความรู้ เป็นต้น	เทคโนโลยีสารสนเทศ (1) ขั้นตอน xxx (ตุ 1.9 พันคน ณ 14 พ.ค 2567, ตุ 12 พัน ณ 12 พ.ค 2568) (2) ขั้นตอน xxxxx (ตุ 1.2 คน ณ 24 พ.ค 2567, ตุ 1.4 คน ณ 26 พ.ค 2568) (3) การเขียนและการเตรียมเอกสารสำหรับการยื่นxxxx (ตุ 1.7 คน ณ 28 พ.ค. 2568) Mentor for New (ระบบที่เลี้ยงให้คำแนะนำ) เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้	เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ หลักการสร้างผลลัพธ์การเรียนรู้ ระดับหลักสูตร
❻ การเรียนรู้- ส่งเสริมการเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของงาน การนำความรู้ไปใช้ เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ใหม่อย่างต่อเนื่อง	การนำไปใช้จริงในการดำเนินการวิจัย ตั้งผลลัพธ์ (7.1 ก-18, 7.1 ก-19)	การนำไปใช้จริงในการดำเนินการจัดการเรียนการสอน และการปรับปรุงหลักสูตรผลลัพธ์ (7.1 ข-6)

วิสัยทัศน์

“เป็นองค์กรชั้นนำด้านนโยบายและนวัตกรรมทางสังคมด้านผู้สูงอายุ
สู่สังคมสูงวัยคุณภาพ”

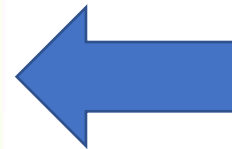
พันธกิจ

1. เตรียมความพร้อมทุกมิติเพื่อรองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ
2. พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก รองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ
3. ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทุกมิติ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม
4. บูรณาการระบบบริหารองค์กรและพัฒนาองค์ความรู้รองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ

ค่านิยมองค์กร

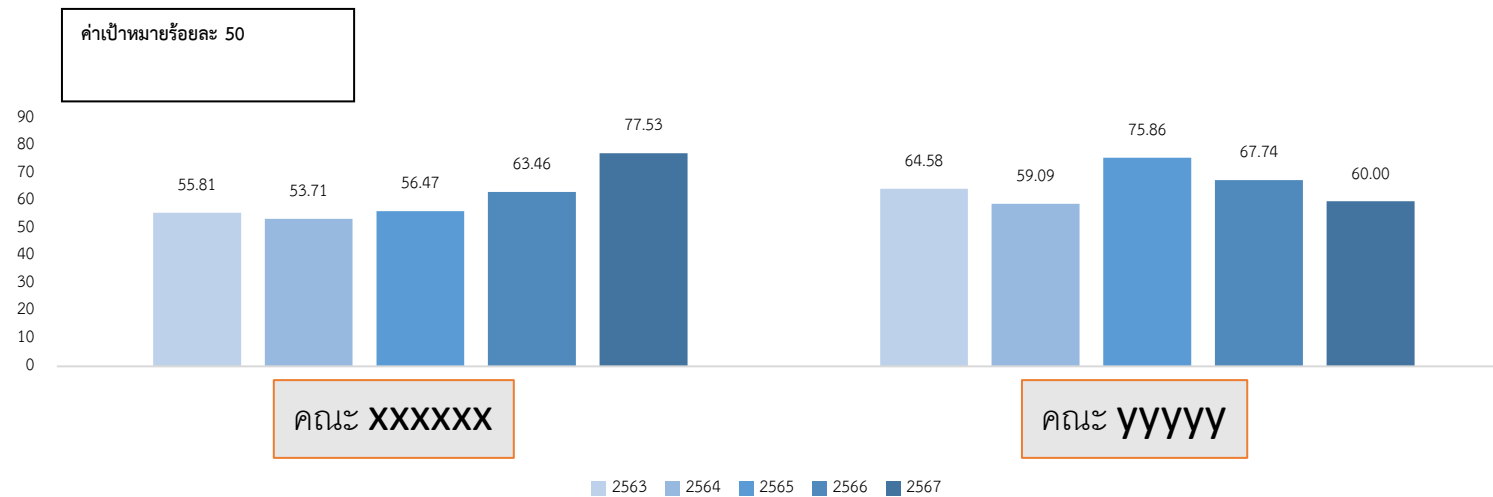
“เป็นองค์กรชั้นนำ มีคุณธรรม นำสู่เป้าหมายร่วมด้านผู้สูงอายุ”

KM ต้องตอบ
โจทย์

ผลลัพธ์และประสิทธิภาพ

7.1 ก-18 ร้อยละผลงานวิจัยที่ตีพิมพ์ในฐานข้อมูล Scopus ต่อ อ.ประจำ หน่วยงาน XXX

ผลลัพธ์และประสิทธิภาพ

7.1 ก-21 Citation per Faculty

